SUOMI.

Kirjoituksia isän-maallisista aineista.

Toimittanut

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Toinen Jakso.

---

14 Osa.

HELSINGISSÄ,
Suomalaisen Kirjallis. Seuran kirjapainossa,
1881.

Aineisto:

	Siv.
Tutkimus Venäjän Karjalan kielestä. Kielennäytteitä, Sanakirja ja Kielioppi. Tehnyt **Arvid Genetz** .	1.
Tutkimus kielimurteesta Tornion seuduilla. Kirjoittanut **Paavo Salonius**	249.
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran keskustelemukset vv. 1879—1881	297.

TUTKIMUS

VENÄJÄN KARJALAN KIELESTÄ.

KIELENNÄYTTEITÄ, SANAKIRJA

JA

KIELIOPPI.

TEHNYT

ARVID GENETZ.

HELSINGISSÄ,

Suomalaisen Kirjallisuuden-seuran kirjapainossa,

1880.

Esipuhe.

Tämän teoksen ainect on suurimmaksi osaksi koottu sillä matkalla, jonka allekirjoittanut kesällä ja syksyllä v. 1871, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kustannuksella teki Aunuksen ja Vienan läänissä murteentutkimusta varten. Matka tapahtui pää-asiallisesti Seuran antamien ohjeiden mukaan. Tutkittuani Aunuksen l. Livvin murretta etenkin Seämärvessä *sekä Pohjois-Vepsän kieltä* Pühäjärvessä *ja* Sununsuussa *tulin* Juuštarven, Moaselän *y. m. karjalaisten kylien kautta* Poadeneen, *jossa viivyin koko Elokuun. Sieltä kuljin sitten* Ondarven *ja* Rugarven *kautta* Šuigarveen, *johon taas pysähdyin muutamaksi päiväksi, jatkaen sitten pitemmittä pysähdyksittä matkaa* Kemin, Pongaman *ja* Pilzjärven *kautta* Kiestinkiin, *Tuoppajärven pohjoispäähän, jossa oleskelin viikon, tutkien sikäläistä murretta. Sieltä kuljin sitten* Uhtuan, Vuokkiniemen *ja* Kivijärven *kautta* Miinoan *kylään asti, pyrkien* Reboľaan, *mutta aikainen talvi, jokien ja järvien jäätyminen teki tämän matkan mahdottomaksi, jonka tähden täytyi Miinoasta kääntyä länteen päin ja palata Suomeen. Täyttääkseni mitä täten oli laimin lyöty kävin sitten kuitenkin Joulun alla Impilahdesta käsin* Korpiselän *markkinoilla, jossa minun onnistuikin tavata Reboľan miehiä ja tutkia heidän murrettansa. Myöskin seuraavana kesänä jatkoin tätä murteentutkimista, ollessani osallisena siinä runonkeräysmatkassa, jonka johtajana maisteri*

A. Borenius oli, ja sain silloin murretta tutkineeksi monessa paikkakunnassa, joka edellisenä vuonna oli jäänyt syrjälle tiestäni. Siten minulla on ollut käytettävänä, osaksi omia muistoonpanemiani, osaksi matkakumppalini maist. A. Boreniuksen antamia, kieltä koskevia tietoja useimmista mainittujen läänien seurakunnista, joissa Karjalan kieltä puhutaan.

Mitä täten kootun karjalaisen aineen toimittamiseen tulee, niin se on luonnollisesti jakautunut kolmeen osaan: ***kielennäytteiden kokoelmaan, sanakirjaan*** *ja* ***kielioppiin.***

Kielennäytteinä *julkaisen tässä joukon satuja ja tarinoita, jotka tosin suureksi osaksi ovat sisällyksensä puolesta vähäpätöisiä, taikka Venäläisiltä saatuja, mutta kuitenkin paremmin kuin esim. runot tai itkuvirret kuvaavat Karjalan* puhekieltä, *joka juuri oli tutkittavana. Vielä suurempi haitta tällaisilla kielennäytteillä on niissä usein ilmautuva ruokottomuus. Tätä olen koettanut välttää osaksi siten, että jätin kaikkein rivoimmat tarinat kirjoittamatta, taikka jos niitä kirjoitinkin, niin olen jättänyt ne painattamatta, koottuani mitä niissä oli kieliopillisessa ja sanastollisessa suhteessa arvokasta. Muutama tällainen on kuitenkin täytynyt tähän ottaa, jos en tahtonut jättää kokoelmaa vaillinaiseksi, tärkeitä kielipaikkoja edustamatta; silloin ei ollut muuta keinoa kuin lykätä törkeimmät paikat pois ja jättää jotenkin kärsittävät paikoilleen. Käännöksiä en pidä ylimalkaan sopivina kielennäytteinä, milloin vaan muita voipi saada, sillä niihin tunkeutuu välttämättömästi muukalaisuutta, jos ei muuhun, niin lauserakennukseen ja sanojen järjestykseen. Tässä ei olekaan muita käännöksiä, kuin kaksi Mateuksen Evankeliumin lukua Kompakasta ja Šuigarvesta, jotka käännökset toimitin tarjotakseni lukijalle parasta tilaisuutta huomata sitä yhtäläisyyttä, joka vallitsee juuri*

tämän seudun kielen ja sen tverinkarjalaisen murteen välillä, jolle mainittu evankeliumi on käännetty. — Kielennäytteet on julkaistu melkein semmoisinaan kuin sain ne itse paikalla kirjaan; ainoa suurempi muutos on se, että joka paikassa olen käyttänyt diftongia oa, *vaikka sen asemesta paikoin kuului melkein puhdas pitkä* a *(Poadenessa) tai dift.* ua *(Kiestingissä ja Šuigarvessa), ja samoin diftongia* eä *pitkän* ä*:n ja* iä*:n sekä dift.* öä *pitkän* ä*:n ja* üä*:n välittäjänä.*

Sanavarastoa *tutkin erittäin ainoastaan Poadenessa, tarkkaan läpikäyden venäläistä sanakirjaa erään etevän vanhuksen Iivana Oravaisen (Ivan Vasiljevitsh Bjelkin'an) kanssa, sekä Kiestingissä venäläisen sanakirjan ja etenkin Poadenessa tekemieni muistoonpanojen avulla. Siten sain jotenkin tarkat tiedot näissä paikkakunnissa käytettävien sanavarojen yhtäpitäväisyydestä ja erilaisuudesta. Muualla ei ollut tällaiseen tutkimiseen aikaa, vaan minun täytyi tyytyä niihin tietoihin, joita sattumus tarjosi, kuunnellessani kansan puhetta ja kirjoittaessani kielennäytteitä. Tietysti panin pitkin matkaa kaikki minulle tuntemattomat niinkuin myös merkitykseltään tai muodoltaan oudot sanat kirjaan; ja samoin kuin kielioppia tutkiessani, pidin myös sanaston suhteen tverinkarjalaista evankeliuminkäännöstä silmällä, joten minun onnistui saada siinä löytyvät oudot sanat ja muodot tyydyttävästi selitetyksi ja vahvistetuksi. — Sanakirja on toimitettu seuraavien perusaatteiden mukaan. Saadakseni sen samalla kertaa täydelliseksi ja lyhyeksi olen muistoonpanoistani ja kielennäytteistä siihen poiminut kaikki vartalosanat, myöskin ne, jotka ovat Suomessa tavallisia — paitsi kieliopissa erittäin lueteltuja laskusanoja ja pronominia — ynnä venäläiset lainasanat, joita puhekielessä yleisesti käytetään. Johdannaisista on otettu ainoastaan ne, jotka ovat merkityksensä tai muotonsa puolesta*

omituisia, sekä semmoisia, joiden vartalosanat ovat Karjalan kielestä kadonneet; jota vastoin olen katsonut riittäväksi mainita tavallisemmat johtomuodot ainoastaan johto-opissa. Mitä sanojen kirjoitustapaan tulee, niin se on tietysti kielennäytteissä ja muistoonpanoissa yhtä vaihteleva kuin itse kieli, joten sanakirjaankin sama sana olisi tullut hyvin monenmuotoisena. Tämän olen välttänyt siten, että äänellisten ja äänettömien konsonanttien käyttämisen suhteen olen pannut Poadenen ja eteläkarjalaisen murteen perusteeksi, jättäen mainitsematta pohjoiskarjalaiset muodot, joissa on äänettömät konsonantit; niin on esim. sanammuodot peta, pokko, porʇʇa, praka, priha, simʇukka, ƭeńka *kokonaan pois jätetty ja ainoastaan seuraavat muodot sanakirjaan pantu:* beda, bokko, borʇʇa, braga, briha, zimʇukka, ƌeńga. *Jos taas sana on tavattu ainoastaan sillä alalla, jossa käytetään äänettömiä konsonantteja, niin on tietysti tämä muoto säilytetty, vaikka joskus tietäisinkin sanaa etelässä käytettävän, esim.* pulʇukka *vert.* paja-pulʇukka. Š:*n*, ž:*n ja toiselta puolen* s:*n*, z:*n käyttämisen suhteen en ole kuitenkaan ylimalkaan noudattanut Poadenen murretta, jossa edellisiä käytetään myöskin* i:*n jäljessä, jälkimmäisiä taas useimmiten pehmeiden ja keveiden vokaalien edessä, vaan olen yleisemmän ääntämistavan mukaan kirjoittanut esim.* kauńis, toize; šilloin, šügüžü *(Poad.* kauńiš, toiže; *Poad. ja paikoin muuallakin* silloin, sügüzü). *Harvinaiset sanat, joita olen esim. kuullut ainoastaan yhden kerran, tai semmoiset, joiden karjalaisuus on minusta näyttänyt epäilyksenalaiselta, niink. Etelä-Karjalassa aunukselaiset ja Pohjois-Karjalassa suomalaiset sanat, olen tähän pannut semmoisinaan, samassa ilmoittaen* löytöpaikan.

Minä olen nim. koettanut niin paljon kuin mahdollista pitää silmällä myöskin sanavaraston maatieteellistä alaa

Helpointa oli määrätä, mitkä sanat ovat yleiskarjalaisia: tietysti ne, joita käytettiin sekä Poadenessa että Kiestingissä; tällaisia ovat sanakirjassa ne sanat, joiden jäljessä ei ole mitään löytöpaikkaa ilmoitettu. Vaikeampaa oli tietää, kuinka laajalle ne sanat ulottuvat, joita käytettiin jommassakummassa paikassa, mutta ei toisessa. Usein oli tosin silloin apuna muistoonpanoni, kielennäytteet tai muisti: jos näiden avulla tiesin sanaa laajemmaltikin käytettävän jommankumman seudun ympäristöllä, niin ilmoitin sanan joko eteläkarjalaiseksi (EK) *tai pohjoiskarjalaiseksi* (PK), *mutta missä nämät jättivät minut pulaan, siinä panin kunkin sanan jälkeen, samoinkuin niidenkin sanojen jälkeen, joita tapasin ainoastaan kielennäytteissä tai muistoonpanoissa, suorastaan sen paikan, jossa ne olin kirjaan pannut.*

Kieliopilliset *aineet olen osaksi jo ennen julkaissut saksaksi kirjoitetussa väitöskirjassani „Versuch einer karelischen Lautlehre", Helsingissä v. 1877, jossa esitin ja tarkastelin Karjalan kielen omituisuuksia äänneopilliselta ja samalla yhteissuomalaiselta kannalta. Tämä Karjalan kielioppi oli taas tarkoituksensa mukaan tehtävä pää-asiallisesti deskriptiviseksi, jonka tähden katsoin sopivimmaksi toimittaa äänneopin aivan lyhykäisesti, jättäen siitä pois sellaiset tutkimukset, vertaukset ja päätelmät, joihin ei Karjalan kieli antanut suorastaan aihetta tai jotka eivät olleet tarpeellisia karjalaisten muotojen ymmärtämiseksi, ja siirtäen muoto-oppiin, mitä siinä kuitenkin oli mainittava. Suurinna vaikeutena kieliopin toimittamisessa on ollut muotojen erinomainen vaihtelevaisuus ja rikkaus, joka ilmaantuu usein samassa paikkakunnassakin. Näitä esitettäessä oli peljättävä, että puut peittäisivät metsän. Jonkunlaisen yhteyden saavuttamiseksi olen sentähden perustanut kieliopin melkein yksinomaisesti niihin tarkempiin tutkimuk-*

siin, jotka tein Poadenen, Šuigarven, Kiestingin *ja* Reboľan *kielen grammaatillisista seikoista, siirtäen tavallisesti muualla, enemmän sattumalta huomaamani poikkeukset ja lisäykset eri* liitteesen, *kirjan loppuun. Tähän olen myöskin pannut muutamia tietoja, jotka epähuomiosta ovat jääneet yhtämittaisesta esityksestä pois.*

Tekijä.

Sisällys.

I. Kielennäytteitä.

		Siv.
Poadenesta.	1. Olgi-ʒoari	3.
	2. Šuutka	7.
	3. Muurovian Ilʹla	9.
	4. Huŕi akka	10.
Rebolʹasta.	1. Akaštah porukan pidäjä . . .	11.
	2. Iʒe-mie	13.
	3.	„
	4. Pappi da Dʹiekka	14.
	5. Meʒʒehizen kazakka	15.
Semssärvestä.	Koiran, kaźin da zmeän iźändä . .	17.
Jäŋgärvestä.	Kolme sanoa	20.
Himolʹasta.	Iivana ihalaŋe, Tuhkei-muuriʒʒa, silmävoidien tuoja	24.
Kompakasta.	Mateuksen Evankeliumin II luku .	28.
Šuigarvesta.	Mateuksen Evankeliumin VIII luku	30.
Pilzjärvestä.	Ʒoaŕin da kupʒan poiga, naizistah pagoh lähtenüöt velʹlekšet . . .	31.
Jüškäjärvestä.	Zimʒukka-tukka da Ʒoaŕin poiga .	35.
Poaŋarvesta.	Tuhkimuš	40.
Užmanalta.	Iivana Tuhka-muutuš	42.
Miinoasta.	Kolme arvoutušta	45.
Vuokkiŋiemestä.	1. Šüöjätär Ʒoarin pojan moršiemena.	46.
	2. Viisaš tütär ta Herra	48.
Uhtuosta.	1. Tuhkimuš Ʒoarin vävü	50.
	2. Leppä-pölkkü	52.
	3. Kolmet šanat	56.
Kiestingistä.	1. Papin kasakka	59.
	2. Kakši velʹleštä nahka-kaupalla .	61.
Ouluŋkan-suusta.	Üheksän kulta-pojan soaja. . . .	64.

II. Sanakirja. . . . . 67—162.

III. Kielioppi.

Äänteet. §§ 1—34 . . . . . 165—174.
Äänteiden merkitseminen ja jako §§ 1—12 . . 165—167.
Vokaalit 2—6; konsonantit 7—12.
Sanojen Korko § 13 . . . . . 168.
Äänteiden tärkeimmät muutokset §§ 14—34 . . 168—174.
Kovien konsonanttien pehmennys 14—19; vokaalien muutokset *i*:n edessä 20—25; *e*:n muuttuminen huuliäänteen edessä 26; vokaalien ummistuminen ja supistuminen 27—32; *i*:n muuttuminen *j*:ksi 33; vartaloiden typistyminen 34.

Nominit §§ 35—139 . . . . . 174—206.
Nominien johto §§ 35—90 . . . . . 174—189.
A. Substantivien johtopäätteet §§ 35—69 . 174—184.
Verbeistä johdettujen päätteet 35—49; nominiperäisten päätteet 50—67; muita päätteitä 68, 69.
B. Adjektivien johtopäätteet §§ 70—90 . . 184—189.
Deminutivisia 70—73; moderativisia 74—77; adj. affluentiae 78—80; päätteet *va*, *vaze*, *pase*, *paha* 81, 82; karitivi-adj. 83; muita selviä johtomuotoja 84—89; hämärämpiä johtomuotoja 90.
Liittosyntyiset nominit §§ 91—98 . . . . . 189—190.
A. Substantivit 92—96; B. Adjektivit 97, 98.
Nominien deklinationi §§ 99—112 . . . . . 190—199.
A. Sijat ja niiden päätteet 99—107; B. Monikon eri vartalot ja päätteet 108—111; C. Taivutusluokat 112; D. Taivutuskaavoja 196—199.
Komparationi §§ 113—115 . . . . . 199—200.
Laskusanat §§ 116—122 . . . . . 200—202.
Pronominit §§ 123—139 . . . . . 202—206.
Personalipronominit 123—127; omistussuffiksit 128; refleksivipronomini 129; demonstrativi-

pronominit 130, 131; interrogativi- ja relativipronominit 132—135; indefinitipronominit 136—138; pronominalit 139.

Verbit. §§ 140—201 . . . . . 207—240.
Verbien johto §§ 140—158 . . . . . 207—211.
Verbien konjugationi §§ 159—201 . . . . . 211—240.
A. Yksinkertaiset myöntävät muodot §§ 159—190 . . . . . 211—220.
Yleisiä poikkeuksia suomenkielestä 159—165; verbinaikojen ja moodien muodostus 166—170; persoonapäätteet 171—178; nominalimuotojen muodostus 179—182; passivin muodostus 183—190.
B. Yhdistetyt verbinajat §§ 191, 192 . . . . . 220.
C. Kieltävät muodot §§ 193, 194 . . . . 221—222.
D. Taivutusluokat § 195 . . . . . 222—224.
E. Taivutuskaavoja . . . . . 224—234.
F. Refleksivinen verbi §§ 196—201 . . . . 234—240.
a. Poadenessa 197, 198; b. Reboľassa 199; c. Kiestingissä 200; d. Šuigarvessa 201.

Partikelit. §§ 202—223 . . . . . 241—247.
Adverbit §§ 202—220 . . . . . 241—246.
Alkuperäisiä, hämäräperäisiä tai lainatuita 202; erinäisiä adverbivartaloita 203; omituisia adverbipäätteitä 204—206; nominien sijoja adverbeina 207—219; liittosyntyisiä adverbeja 220.
Postpositionit § 221 . . . . . 246—247.
Konjunktionit § 222 . . . . . 247.
Interjektionit § 223 . . . . . „

Liite . . . . . 249—254.

Lyhennyksiä.

Aun. V. = Aunuksen venäläisessä murteessa.
EK = Etelä-Karjala.
harv. = harvinainen.
Him. = Himoľa.
Itk., Itkuv. = Itkuvirsissä.
Jüšküj. = Jüšküjärvi.
Jäńg. = Jäńgärvi.
Kal. = Kalevala.
Karj. = Karjalan kielen.
Kiest. = Kiestińki.
komp., kompar. = komparativi.
Lap. = Lapin kielen.
Lindj. = Lindjärvi.
M. Ev. = Mateuksen Evankeliumin karjalainen käännös.
Nog. = Nogeuš.
n., nom. = nominativi.
P., Poad. = Poaen, Poadenessa muistoon pantu.
PK = Pohjois-Karjala.
R., Ruots. = Ruotsin kielen.
Reb., R. = Reboľa.
refl. = refleksivinen taivutus.
s. = substantivi.
Sat. = Satukielessä käytettävä.
Šuig. = Šuigarvi.
Uht. = Uhut, Uhtuossa, Uhtuon.
V., Ven. = Venäjän kielen.
V. murt. = Venäjän murteessa.
vart. = vartalo.
Vatj. = Vatjan kielen.
Vir. = Viron kielen.

I. KIELENNÄYTTEITÄ.

Poaeu.

1. Olgi-ʒoari.

Mužikka ošti hebožen akalda ťiińehen i rubei sih taloh üöks moata. Hebone šai üöllä varžan oštahuo, i akka ei ruvennuñ varžoa andamah mužikalla. A mužikka rubei varžoa ottamah, šano, jotta miä oššin hebožen varžan kera, kuin ťiińeh oľi. Akka mäńi prośimah ʒoaŕilla, što miä en ana varžoa. Ʒoaŕi suuďiv, što andoa piďäv varža. A ʒoaŕin akka oli vaʒan kera. Ʒoaŕin akka rubei suuďimah, što akan tanhuah kuin šai, ńiin häneń i varža. No lapsi rubei vaʒašša pagižomah, ei voinut ťirppoa, šanov; bľeädi bľeäďin puoľiʒʒi suuďiv suudua. Moamo seänďü lapšen peällä, tahto vaʒʒah pisťeä. Nu poiga toaššen rubei šanomah, što miun kuin pisťäńet, lähen kohallah. Nu śiiďä ei ruohkiñ pisťeä moamo vaʒʒah. Ś'iiďä tuľi šoand'-aiga i pojan šai; pojan tahto tappoa, što pahoin pagizi, i otti ando huxarkoilla tapettavaksi. Hüö otettih peiťeťťih lapsi olgikuboh; śiiďä süöťeťťih lašta sielä peitošša. Sepän akka šai lapšen; śiiďä otettih vaihettih lapsi sepän akan kera i kažvatettih händä vuotta kümmeńeñ.

Lapšet pihalla kižatah i kižatah hebozilla, heboziksi pannah seibähät jalla-keskih. Siiďä pannah hebožet süömäh, i ottav üksi poiga varraštav toizelda hebožeñ. Üllätťeťťih varraštajoa i ruvetah händä suuďimah, pannah suďiaksi poigoa sepäñ, se poiga kumbane on ʒoaŕilda vaihettu. I rubiav suuďimah se poiga: kuin hebožen varraštajoa da kiŕikön varraštajoa da akan varraštajoa kušša, šanov, üllätťeťäh, śiińä i tapetah. Siiďä otettih varraštajoa śiďä, loaittih rogožašta nuora i pandih hänellä nuora kaglah, sivottih, i riputettih ülähäks. Šoatettih izällä viesťi, što poiga tapettih, riputettih.

Nu izä tuli sihi pojan luoksi: poiga nuorah doavittu; siiďä mäńi prośimah ʒoaŕilla. Otettih keräťťih ńe pojat kai ühťeh, mi oli kižoajoa. Siiďä ʒoaŕi rubei küzümäh: mikśi tappoja pojañ? Nu ruvettih toiźet pojat šanomah, što meilä suďia oľi pandu, sepän poiga, i heän käski nuorah panna i riputtoa. I ruvettih suuďimah poigoa, siďä suďioa; ei ťieťťeä, kuin suuďia händä; ruvettih kaʒʒomah kniigoista, sieľďä zakonoista. Kniigoista sieľďä löťteťťih, što ńiiń i piďäv suuďia hebožen ajajoa, kuin poiga suuďi. Ei sillä pojalla roinnu ńi miďä vahiŋgua, ei šakotettu ńi millä. Siiďä, ńeät siä, rubei ʒoaŕi kaʒʒomah, što ei ole ťämä sepän poiga. Se kuin mäńöv seppä pojan kera meʒʒäh hiilďä roadamah, ńiin poiga šanov izällä: ťähä voizi srojia linnañ. Nu kuin mäńöv ʒoari pojan kera guľaimah saduh, ńiin poiga šanov ʒoarilla, butto-kuin izälläh: ťäsťä rodiezih pajapuld̨ukka. Ʒoari ńägev, što ťämä on poiga ei miun; sepän poiga on, pajat kuin ažettav. Nu i ottav ʒoari kuʒʒuv sepäñ gosťih iʒʒeh luoksi piiruh, šanov: elä tule aštuoñ, ńi hebožella; elä tule alašti, ńi šovišša; elä tule perťťih, ńi pihalla. Siiďä seppä roďiheže pahalla mieliñ, ei ťiiä, kuin mäńńä ʒoarin luoksi gosťih. Rubei poiga šanomah: miďä oled, izä, pahalla mieliñ? Nu seppä rubei šanomah pojalla, što ʒoari kuʒʒu gosťih, i kuʒʒu: hebožella, ńi aštuoñ; šovišša, ńi šovitta; pihalla, ńi perťťih. Poiga šanov izällä: mäne gosťih ʒoarin luoksi, ota seiväš jalla-keskih hebožeksi, lienet hebožella, ńi hebožetta; ota, šovat peälďä heiťä, ümbäri iʒesťäš ťüöďä keäri, lienet ńi šovišša, ńi alašti; mäne ʒoarin luoksi gosťih i ota pane jalga perťťih, toine jäťä pihalla, lienet perťissä, ńi pihalla.

I vieďih viesťi ʒoarilla, što tuli seppä gosťih. Mäńi ʒoari sepällä vaštah, kaʒʒomah, kuin tuli gosťih, ńiingo tuli, kuin oli kuʒuttu. Šano ʒoari sepällä: maltoit tulla gosťih, da et omaštaš mieľesťä tulluñ; veʒä poiga ńeuonuñ. Nu otti ʒoari sepän gosťitti, süöťťi i juotti, i ťüönďi sepäñ i kaimai pihalla i šano, što tuleñ miä huomena gosťih siuñ luoksi. Nu i läksi koďih seppä i roďih pahalla mieliñ, što millä ʒoaria süöťťeä, juottoa, gosťittoa. Rubei sepällä poiga

šanomah: elä ole pahalla mielin; tuo ţetverťťi viinoa da kroma leibeä i muuda ni miďä ei piä.

I tulov ţoari gosťih sińä peäńä naizen kera, i siľľä aigoa, kumbažeň pojan vaihto, se poiga pordahien eďeh ažettav skalkat; skalkoilla panov ühťeh puoleh laššuň a toizeh puoleh koiran sittoa. Šanov ţoari: miďä siä poiga vieššoat? Poiga šanov ţoarilla: vieššoan, šanov, koiran sittoa, akkojen mielďä, da koiraň sitta akkojen mielďä jügiämbi. Siiďä ţoari gosťiv sepäň luona, juov viinoa i zakuziv leibeä. Siiďä ottav, sepäň kera vaihtav pojat, ńägev, što ťämä poiga oň miuň, i ottav koďih sen pojan iţţeh luoksi, a sepän pojan ťüönďäv järelläh sepän luoksi.

I eleťäh i kažvav poiga ťäüeksi mieheksi. Nu siiďä toizešša siašša akka jauhua kandav robehella aitašta; tuulomah rubei ülen äijälďi i jauhot otti tuuli robehešta, kando kaiken akalda. I tuli akka prosimah ţoarilla tuulen peällä: miksi tuuli miulda kando jauhot. Rubei ţoari suuďimah; ei voi suuďia tuulen peällä ńi kuin. Poiga šano izällä: kuin siä et voi suuďia, ana vaiň miula omaš sia da omaš šovat peällä, ńi miä rubian suuďimah. Siiďä izä otti, ando šovad i omah siaň. I rubei suuďimah poiga, i rubei ťiiuštamah, mińä päiviň kando jauhod tuuli akalda, tuligo sińä peäńä karabelšikkoa pristanih. I kuţţu kaikeň, kumbažet sińä peäńä tuldih karabelšikat, i rubei küzümäh karabelšikoilda: moliago tuulda müüäisťä tullešša? I šanotah karabelšikat: molima. — I kuin molia, šanov, müüäisťä, ńiin akalda tuuli jauhot kando; makšakkoa jauhot, anakkoa kuľa jogo karablišta akalla. Siiďä rubei izä ajamah silďä sialda pois poigoa; poiga ei lähe, šano; vet kerda ţoariksi pannah. Nu izä šanov pojalla: hot oled äijälďi mudŕa, akan peržien alla lienet ištumah.

Siiďä se Olgiţoari — pieńenä oli olgikuboh peiťeťťü, senťäh i roďih Olgiţoari — nu se Olgiţoari rubei naimah toizešta moašta koroľin ťüťťäresťä. I koroľin ťüťär se mäńiš toizeh moaha, ei tuliš miehellä Olgiţoarilla; veäśśä anettih Olgiţoarilla miehellä se ťüťťö.

Olgiţoari läksi koista omilla azeilla sinne. Sillä aigoa se mieš tuli, kumbažella tahto mäńńä miehellä Olgiţoarin

naine, i Olgiţoarilda naizen veďi, omahaže moaha varrašti. Olgiţoari tuli koďih, i naista ei ole koissa, i šanottih, što kando toizella moalla semmoine mieš naizeñ. Nu heän otti, vägiä keräi äijän iţelläh dai otti šoiton iţelläh, šarven, i läksi koista sihi moaha eţţimäh.

Nu mäńev sihi moaha, kunna on vieďtü hänen naine. I mäńev sen linnan lähillä, missä on se naine hänen otettu, jäťťäv veäñ sihi i šanov veällä: miä kuin šarveh šoitañ, ńiin tüö šuorikkoa kai valmeheksi: toizeñ kerrañ kuin šoitañ, ńiin kai tulgoa kriepostiñ reunah; kolmanneñ kerrañ kuin šoitañ, ńiin kai kerralla tulgoa miuñ luoksi, kušša šoitan, milma peäsťämäh. Nu heän i läksi, hiäd jäťťi i mäńi śihi koďih, kušša oñ hänen naine. Naine ištu lauţalla sielä gorńiţašša. I ńägev naine, što tuli mieš; šanov miehellä: uiji pois! tulov, šanov, koroli dai tappav siun. Olgiţoari šanov naizella: kunna miä uijiñ? Naine šanov: mäne lippahaže. Lippahan avai naine i Olgiţoari mäńi lippahaže; siiďä naine ištuhiže lippahalla peällä; izän šanat tuldih: lienet naizen peržien alla ištumah. Dai tuli sihi koroli i naizen luo lippahalla ištuhiže. Naine rubei šanomah: ţoarin peällä iššun, korolih kaţoñ. — Missä siul' on ţoari? — Ţoari on peržien alla, korolih kaţoñ. Otettih, lipaš avattih, i tahto koroli ţoarin sihi tappoa. Olgiţoari šano: elä tapa milma prosto, loai kolme petloa: petla loai liinańi, toine loai rogoźańi, kolmaš loai šulkkuńe; en oo miä prostoida rodua. Nu vot petlat loaittih hänellä i pandih ülähäksi, kuin ripuštoakšeh voiš, ei koškiš jallad moaha: üksi alemmaks, toińe ülemmäksi, kolmaš viel' ülemmäksi. I ruvettih händä riputtamah. Nu heän mäńi eñźimäžeñ petlañ luoksi i rubei šanomah korolilla, što ana miula šoittoa šarveh valda šurman iellä kerda. Ando vallan, i šoitti kerran. Kuin šoitti kerran, vägi kuuldih hänen šoitandoa i valmeheksi šuorittih kaikki. Heän kuin toizen petlan luoksi nouzi, toaš korolilla šano: ana valda miulańi šoittoa šurman iellä toine kerda. Nu koroli käski hänellä šoittoa. Naine hänen šanov: elä ana valdoa šoittoa, mudŕa on, šanov: uiďiv. Olgiţoari iellä smieťťiv, što naista veäśśä otettih; ńügüöńä ńägev, što iţe on veärä. Toizen

kerran šoitti, siiďä vägi tuli kaikki reunažeh hänen, kuuldih šoittua. Nu heän nouzi kolmandeh, tlimmäžeh petlah, šulkkužeh; toas-i küzüv korolilda: ana valda šoittoa doštalikerda šurman iellä. Naine toas-i šanov: elä ana valdoa; uiďiv, mudŕa on. Toaššen koroli käski šoittoa kolmannen kerran. Kolmannen kerran kuin šoitti, vägi tuli sihi kaikki kerralla, lendi hänen luoksi. Sigäläńi vägi tapettih kai, korolia riputettih šulkkužeh petlah. — Loaďi petlan muilla, roďih iţelläh. — Toizeh petlah pandih naine, što miksi kielďäv: elä ana šoittoa, mudŕa on, uiďiv. Kolmandeh petlah pandih hiän vanhembi jeńeroala, kumbane korolin abušša oli naista kandamašša.

2. Šuutka.

Ukko da akka eleťäh. Rubiav ukko talkkunoa hämenďämäh kattilah; ťäüzikkäžen kattilan hämenďäv. Tulov viizi mužikkoa: müö siä, Šuutka, seže talkkunakattila meilä. — Em müö, šanov, miula iäksi ilmažeksi ľieńöv kattiloa stüüä. — Ka müö siä, molitahaže. Otti dai möi. — Rubettih süömäh viien kesse; süüäh, stüüäh dai liikutetah: eńämbi i lieńöv, ťäüzi kattila toaš. Mändih koďih, rubettih süömäh; stüöďih, süöďih, dai puudu kaikki talkkunad ne. Läheťäh Šuutkoa ajamah, piďäv tappoa pois händä, miksi valehtelov. Akalda küzüťäh: kušš' on Šuutka? — Šuutka rokkoa keiťťäv. Mändih, ga raudapada kiehuv lumella. — No müö, Šuutka, ťämä rokkapada. — En, šanov, müö: ku heiťän lumella, dai kiehuv iţe. — No müö meilä pada se, dai lihat i kai. — Oššakkoa, požaalui miä i mtöñ. Hüö i oššetah: min otat? — Šoan otan. — Šada rubľoa i anettih hänellä, dai otettih pada koďih, vieťťih sinne.

Pandih veťťä seämeh dai lihat, haṅgella heiťeťťih: kiehu ńüt. Üksi šanov nuoŕimmalla: mäne kaţo, jogo kiehuv. Mäńi kaţţomah, šanov: jo-i kettu peällä. Šanotah toizella veľľellä: mäne kaţo, jog' on küpsi. Mäńi kaţţomah; tuľi perťťih: jo külmi kai, jo on jeä. — A läkkeä, Šuutkan tapamma, miďä heän valehtelov. I läheťťih.

Kaṭṭov Šuutka ikkunašta, jo hüö tullah, aššutah hänen luo. Ottav, akallah šanov: miä lähen leävä̈h, tapan bokon. Mäńi dai tappo bokon, toi akallah kainaloh lihoa palažen dai šano akallah: miä ku vieṭellä piśśän, siä i viruttoate hiän tulomaksi. Kui tuldih: ah, kanalja, Šuutka, siä miät i valehtelit! Veiṭella i pisťi karahutt' akkoa. Akka viruttih. Mäńi ukko aittah, toi pľeťiň; kuin iski akkoa pľeťillä, akka i hüpäsťih. A-voi Šuutka siä! Müö pľeťťi meilä, šanotah. — Min anatta? — Šada rubľoa otetah dai anetah toaš. Šuutka šanov: koďih mänďüä tapakkoa kai akat, ťämä pľeťťi virrottav.

Mänďih koďih; üksi akkoa veiṭellä bokkah, dai toine dai kai. Akad virutah. Mänďih, tuodih pľeťťi aitašta; üksi iski akkoa, ei ńi nouže; toine iski, ei nouže; kai riehiťťih akkoja, ga ei ńi noštoa. Läkkeä, tapamma Šuutkan!

Mänďih, ga: kušša Šuutka? — Šuutkoa ei oo, kuoľi, moah pandih jo. — Kunne pańia moah? — A tanhuan peräh. — Läkkeä, hot müö hänellä situmma peällä! Mänďih sinne, ga heän oražella i pisťi peržieh. Noššettih moašta händä, otettih dai pandih kuľah, läheťťih veďämäh avandoh. Mänďih avannolla, puras i unahettih. Üksi šanov: mäne tuo puraš! Toine šanov: läkkeä kai! I läheťťih kai.

Mužikka ajav poaralla. Ken olet siä kuľašša siiďä? — Papiksi pannah, ńi kirjah en malta. — Lašše milma kuľah, miä, šanov, maltan kirjah. — Kuľašta ľäksi, regeh ištuhiže; toine mäńi kuľah.

Hüö i tuldih sielďä purahan kera, avando jüsseťťih dai ṭokattih veďeh mužikka kuľan kera, šanotah: puuttu ńüt Šuutka veďeh, peäzimä. Läheťťih sinne Šuutkan akan luo: miďä goŕa roadav? Mänďih sinne, ga samovoara stolalla kiehuv. Ka, miďä siula samovoara stolalla ńüt on? müö toivomma, siä kuoľit, kuin ukon veďeh pańima. — Ukko miul' on tanhualla. Hüö i sinne. Mänďih sinne: heän hebožia šugiv, hebožet hüät. — Müö siun ved veďeh pańima; misťä siä hebožet šait? Ka kuiň pańia veďeh, miä luin, što miula harmoa hebone piďäv: kaksi anettih veďeh mänďüä. — No, ńüt läkkä Šuutka, šoatad miäd veďeh. — Heän neuov: šanokkoa: mušta hebone miula piďäv. Sinne i mänďih.

3. Muurovian Ilʹʹa.

Mužikalla poiga oli Ilʹʹa, voimatoiñ; ei voinut jalloistah liikkua; hüö oldih Muuroviañ linnoa. Mändih izä i emä metʒtäh nurmia puhaštamah, poiga jäi kodih. Tuli pojan luoksi ukko i rubei küzümäh pojalda juua. Poiga šano: em miä voi andoa siula juua. Ukko šanov: kuottele, edgo voi nošša. Siidä poiga kuotteli liikuttoa jalgoja i rubei noužomah. Nouzi jalloilla i toi stokanalla vetʹtä i ando ukolla juua. Ukko ando stokanañ järelläh pojalla i käski juua itellähʒ i küzüv ukko: midä kuuluv luissa? Poiga šanov: kuin oliš kolʹtʒta moašša, toine taivahašša, ńiiñ miä vedäziñ moan da taivahan tihteh. (N'eät vägi rodih mieheh.) Siidä ukko šanov: tuo toine stokana vetʹtä. Toizen stokanañ toi, i ukko käski toaš juua; toine stokana puolendi veän pojalda. Siidä ukko läksi pois.

Poiga mäńi pihalla; pihalla oli šuuri kivi: poiga kuotteli omoa vägiä, kiveñ viereʹtʹi pois randah. Siidä mäńi metʒtäh izän luoksi; izä sielä i emä nurmia puhaššetah, orgua leikatah, puuloja. Poiga kuin mäńi sihi, ei ruvennuñ leikkoamah, kaiken ńühtʹi juuritʒti. Izä šanov emällä, što rodih poiga, da ei miäñ.

Siidä poiga rodih kiitokšeh miän Veńeähessä, što heän oñ vägövä mieš Ilʹʹa, linnoa Muurovioa. I eläv heäñ ʒoarin palaʹtʹiloissa siińä. Siidä Veńeähen ʒoarin peällä rubei noužomah toizen moan pahauškońe bohaʹtʹeri, otʒta aršinan levehüš. I mäńi sihi hänen luoksi Ilʹʹa, Veńeähen bohaʹtʹeri küzüjänä, šlʹoappa raudańi peässä — ńelʹʹä kümmendä puudoa painav — i šaua keässä raudańi — kahekšañ kümmendä painav šaua. Rubei bohaʹtʹeri küzümäh kalikalda: edgo siä, kalikka tiiä Ilʹʹoa, Veńeähen bohaʹtʹeria? Se küzüjä hänellä šano: tiiän miä Ilʹʹañ, Veńeähen bohaʹtʹerin. — Müʹtüš heän on mieš, Ilʹʹa? — Heän on mieš kuin miä. — I küzü bohaʹtʹeri kalikalda: äijängo Ilʹʹa süöv leibeä veroh? Kalikka šanov: kuin on ńällässä, ńiiñ süöv prosveʹtañ; kuin ei oo äijälʹdi, ńiiñ lieńev puolešta. — Mi heän on miehiä, kuin vähäñ süöv da vägövä oñ? kui, šanov, miä süön äijän leibeä,

seiţţemeñ kümmendä süöñ veroh, lihoa süön mahoñ lehmäñ kerdah, voida süöñ puudañ, maidua särvän korvon. Nu Ilʹla hänellä šanov: müö, šanov, kuin moamoñ kera elimä, meilä oli lehmä, ńimi oli Äijän-süöjä lehmällä; ńiin söi äijän, da halgei mara. Seńiin i siä, bohatʹteri, kuin äijän süöt, ńiiñ halgiav mara kuin lehmällä. Siidä bohatʹteri seändü häneñ peällä šanašta. Süömässä oli bohatʹteri voida veiţellä — veiţţi oli aršinan piduhuš; ťüöńńütʹti veiţellä kalikkoa, a veiţţi mäńi küllitţi seińäh. Otti küzüjä veiţen käďeh seińäsťä i šanov: andaziñ miä silma veiţellä, ńiin ťöleüďüv veiţţi siuñ vereh; annañ miä silma šťoapalla bohaťerskoilla. Kuin Ilʹla otti šťoapan peäsťä iţelďäh, nu kuin ando šťoapalla, iski, ńiiñ bohatʹteri mäńi seińäñ kera pihalla i kaikki paloiksi mureńi. Siidä rubei ţoari Ilʹloa bohatʹteria piďämäh iţţeh luona koissa.

4. Huŕi akka.

Ukko akka on eńńen. Pannah hüö ďeńgoa kolme tukkua: ühťeh leibeä oštoa, toizeh šuoloa, kolmandeh halgua. Ukko meţţäh mäńi. Kaţţov akka: matkoav mužikka, kuʹla reessä; kuʹlan otti, ďeńgat ando. Toine mužikka matkoav, šuoloa on toaššen reessä puuda. — Müödgo šuolat? — Ka müön. — No, aja pihalla. — Mužikka šuolat ando, ďeńgat otti. Nʹügöne halgoregi matkoav ikkunan aliţţi: tuo hallot pihalla, kuin müönet. — Müön. — Dʹeńgat ando halgoloista.

Tuli ukko koďih. Hoi ukko, miä oššin šuoloa i halgua i leibeä. — No, kaikengo ďeńgat anoit? Miďä siä, prokʹeätoi, anoit kaiken vähäsťä, vet oli vuueksi ďeńgat luettu piďeä! Heän i lüömäh akkoa, löi, löi. Herrat ťiuššettih, kuţuttih: miksi lüöt siä akkoa ťühjäsťä aziašta? Heän šanov: huŕi on.

Mäńöv mužikka meţţäh, panov hauin añžah, ťedrin merežäh. — Mäne, akka, kaţo ńüt añžat da merežät, eigo miďä puutu. — Mäńi akka sinne, ga ťedren ľötiďäv merežäsťä, hauin añžašta, tuov koďih. Kuţutah herrat ukkua i akkoa suudoh, akalda küzüťäh: min šait? — Tʹedren šain

merežäh, hauin añžah. Šulhane šanov: šanokkoa, što ei oo huŕi! Mužikka i peäzi oigiaksi. Akalda peän keritt̨i da ťervai da ťüönďi: mäne, kunne kajo!

Akka käveľi, käveľi, puuttu rožboińikkoih; šanotah: a-voi, kehno puuttu arťťeľih! Mäne ńütten t̨ardakkah da ľüki ruhkia, müö otamma. Heän mäńi da ľükki ruhkia; talon rahvaš kuuldih, što ken on ńügönä vuiskašša? Ku tuldih katt̨omah, heän pagoh i läksi, rožboińikat üľľäťťi. Šanotah: emmä peässüň, roďih muďrosťi, tarttu kehno arťťeľih; kunne hänesťä peässä? Otetah, vieťäh nagrižmoah, tuľi loaittih: paissa paissikašta.

Tulov izändä nagrižmoan rannalla: a-voi voistańi, biesa tuľi nagrižmoalla! Mäńi koďih mužikka: oi akka, biesa on nagrižmoalla, kaiken nagrehen tukkuh pańi. — Mäne ukkožeńi, ota pappi. — Mäńi, ńi pappi on še ülen vanha: ei voi aštua, piďäv sellässä kandoa. Nu, papin otti mužikka, kandav papin sellässä, kniiga keässä. Mänďih sinne lähillä; kui kirgui akka: tuo, miä peän leikkoan! ga pappi ľäksi sellässä hüptüllä. Mäńi koďih: a-voi, akka, t̨ut peäzimä, leikkoamašša oľi peäďä! — Mänďih sinne, ga nagrehen kaiken aiašta peäľitt̨i lükkińün, ťühjä mulda jäi. — Sih i loppih.

Reboľa.

1. Akaštah porukan pidäjä.

Kolme veľľeštä oľi. Lähettih heinällä, tuľi-ńeuvot unohettih koďih. Nähtih šuon tagana tuľi palamašša. Vańhin veľľeš läkš tulda tuomah; ga ümbäŕ tulešta mužikka magoav, tuľi kežeľlä palav. Šanov mužikka: kui pidäned akaštaš porukan, ga mie tulen äžen anañ. — Em mie hirvie akašta pideä porukkoa. — Kuin ed hirvie, g' em mie tulda ana. — Tuľi tuletta jälelläh; veľľet šanotah: mintäh et tuot tulda? — En löüdät, šanov, mie tulda. — Tühjä mież on joga paikašša tühjä, tulda ei šoat.

Läkš keškimäińi veľľeš tulen käündäh. Šanov tulešta ümbäŕ magoaja: piädgö akaštaš porukan? Äžeņ mie tulen anañ. — En, šanov, mie voi pideä porukkoa. — Em mie ana ńi tulda. — Heän tuletta läkš pois. Küžütäh veľľet: mintäh et tuot tulda? — En löüdät mie, šanov, tulda.

Šiidä nuorin veľľeš läkš tulda tuomah. — Piädgö akaštaš porukan? Äžen anan tulen. — Mintäh mie en pie omašt' akašta porukkoa! — No, ota šilloin tuľi, šanov. — Otti tulen šiidä da toi. Heineä šoadih šiidä še päivä da mändih koďih heinäldä.

Šiidä läkš meţţällä še nuorin veľľeš; muuttu kabrehekš. Küläm meţţämieš hänen tabai da toi koďih, šido kiińi końeţkah. Hänen naińi tuľi ših, šen kabrehen; šiidä hüö šüödih šiinä, illaissettih, da vierdih moata ühellä šialla. Šiidä heän nägi kabris, jotta bleäďihän tämä om miun akkańi. Šiidä peäzi välilleh da juokši meţţäh, mistä käü tulda ottamah. Še ümbäŕ tulešta magoaja keändi hänen mužikakš jälelleh, omašta peäštäh ando tukkoa hänellä: kuim min nähned vilpin akaštaš, šanov, ńi šivo šolmi tukkih. — Tuľi koďih mieš; akka rubei gosťih pürittämäh händä, mieš šano: mäne illalla, mie tulen jälgeh huomenekšella.

Huomenekšella mäńi jälgeh, küžüv apelda: missä om miun akka? — Em mie ťiijä, kunne lienöv püörähtät. — Mieš mäńi sarajalla kaţţomah: oma akka vierahan mužikan kera oldih magoamašta noužomašša hänen mändüö. Noštih šeizoalleh, eroteša annettih šuuda; mieš šolmen šolmii tukkih, šiidä šuut puututtih ühteh, kiińi. Tuľi perttih vävü, küžüv: missä miun akka on, kuin ei näü? — Anoppi mäńi sarajalda noššattamah, vävü mäńi jälgeh, toaš šolmii šolmen, dai anoppi puuttu kiińi. Appi mäńi šiidä pürittämäh perttih; vävü solmen solmii, dai appi puuttu kiińi.

Šiidä mändih hüö pihalla dai heittäüüttih kiveštä ümbäŕ, kem mistägi päin; vävü šido šolmen tukkih: kai puututtih kiveh kiińi. Vävü otti pleťin, algo lüüä appie; šiidä keritti šolmen tukista, appi i peäzi iralleh. Lükkäi pleťin apell' edeh vävü; na, opašš' akkoaš! Appi algo voidoa händä, kai ülähäkši moašta hüppiv, ńiiń lüöv. Vävü šolmen

keritti, anoppi i peäzi iralleh, šiidä anopp' algo lüüä tütärdäh. Toaš šolmen keritti: peäštih kaikki iralleh šiidä. Vieraž mužikka kumardih jalgah, šano: prosťi miłmańi ńiim pahoista elokšista! Nuoruž-aiga on, šanov, koiruž-aiga; em mie toiťťi ńiiń roa enämbeä ńi kellä.

2. Iťe-mie.

Oli mužikka meťťuinud biessaň kera, i küžüv biessa mužikalda: mi šiul' on ńimi? šanov. — Miul' on ńimi Iťe-mie. A mužikka küžüv biessalda: midä šie varajad? — Mie varajan, šanov, maduo. Šiidä heäň, mužikka, leikkai pihlajoa da ajo päťin täüven i pańi tuleh. Pihlajat paloašša ruvettih šohizomah, biessa šanov: mit šohissah? šanov, vareudu kuin. Mužikka šanov: mavot šohissah. Šiidä biessa läkši pagoh meťťäh. — A mužikka iellä pańi linnut kaikki oigiašta šiiveštä rippieh, oravat kaikki oigiašta šilmäštä nuorazeh pujotti. — Biessa šano lähtieššä: tulgah kaikki kahella šiivellä lendäjäd jälgeh, da mi ollov ńeľľällä jalalla juokšijoa, läkkäh kaikki jälgeh! Ei lähted biessalla ńi ükši peä, jäi kaikki hüvüž mužikalla.

Biessalla roďih paha mielešti, tuľi jälelleh riihellä. Mužikka šielä šoittelov. Mintäh šie, sanov, Iťe-mie maltat šoittoa hüviň? — Miul' on, šanov, šormet oigiat, šiulaz on veärät šormet. Šiidä šanov: ojenna miulda šormet! Mužikka halgai põlküm-peän, pańi noaglan keškeh: pane nüt, šanov, šormet keškeh. Biessa pańi sormet; mužikka noaglan peäšti, šormet i puututtih keškeh. Šiidä heäň röńgüv kaikkeh loaduh, toizie kuťťuv peäštämäh. Toizet biessat tuldih, küžütäh: ken šium pańi ših? Heän šanov: Iťe-mie. Toizet alletah peššä händä, bokkie pehmendeä; heän toko huhuav: em mie! — Ka, kembä pańi? — Ka, Iťe-mie. — Hüö toko peššäh; peštih, peštih šurmah šoateň.

Opaššu meťťuimah Reboľaizen kera.

3.

A toizešša šiašša mužikka oľ boikoi meťťämieš; toińi on nuoŕi mieš, tovarissa. Kaheň-keššen meťťuijah ühellä

riihellä. Nuoŕi mieš küžüv vanhemmalda: mintäh šie äijän tapad riistoa? — Mie olen, šanov, ülen ťiedäjä. — N'euvo milma, šanov, ťiedäjäkš. Mužikka i ńeuvo: ťiedäjäkš mie ńeuvon, a tühjäh elä ammu ńi koñža, ammu aina eläväh.

Šiidä heäm moned vuuved meţţuiţţi; ülen äijän riistoa tappo, jog'-ainualla ammunda-kerralla elävän šai. Ei ńi müttüž eläjä, ńi mütüz zvieŕi jeät tappamatta. Šiidä kuotteľ' ambuo poaľih, koškovppigo ńiin poaľih kuin eläväh. Buľkka ei männüt poaľih, tuľ' ambujah iţţeheš.

4. Pappi da D'iekka.

Pappi oľi; ńi ei andat akallah täüžin tarbehin šüüä eigä juua. Pabaďie ďiekalla pokorii, što miul' on vaiva eleä, šie kekši hod mi papilla.

Hüö oldih pappi da ďiekka meţţämiehet. D'iekka tuľ' papiñ luokši huomenekšell' aivozeh: läkkä, pappi, meţällä, sanov. Pappi šanov: pidäv murginoija. D'iekka šanov: püüdä jäi karja šuuri lähillä, lähemmä murginatta meţţäh. Dai lähettih, mändih meţţäh, eţittih püülöjä, ei löüettü, ollottih meţţäh loitoš. D'iekka šanov: mie en ožoa koďih. Moattih üö šielä meţäššä.

Toińi päivä käveldih šielä šüömättä; šiidä toizekš üökš mändih köühän eläjäñ luo. Izändä pańi heät ildazella; ďiekka vähäzen illaisti dai šilmäd risťi, papilla ükšin šüüä huigie, dai pappi risťi šilmäd, rubei moate. I ruvettih moata molen.

Pappi šanov: miul' on nälgä. — Hingalolla jäi rokkoa padah, mäne šärvä. Pappi mäńi, šärbi šiidä, mi pidi; ďiekalla šanov: mie tuon i šiula rokkoa. — Tuo, mie nuoran šivon koŕeţkah, pimiäššä et ožoa tulla, ńi nuoroa müöte tule, nuoroa keäššä piet. A ďiekka nuoraň keändi šoppeh šinne, akkojen luokš. Pappi rokkoa otti kauhazen, kando, kando šoppeh, keällä kuottelov akan peržettä; akka pierdä ţuhauttav. Elä puhu, ei polta! — koado rokan peržešoaroih.

No šiidä huomenekšeh šoate moattih. Huomenekšell' emändä tulen šai, pappi nägi, što rokkah rüühtü parrat i

kai, šiidä roďih huigie. Emändä läkš pihalla šiidä; pappi ďiekalla šanov: missä mie pežeten nüt? D'iekka šano: on tuošša vezitujassu (tuohešta ku butilkka rouno) hiŋgalon alla, mäne pežete šiinä. Pappi kiireheldi hüppäi, pisti keän tujassuh, tujassušša oli tervoa; pappi hädäüdü, käzi kuim puuttu, šanov: kunne mie nüt šoan? — Mäne, on valgie kivi pertin oţašša, lüö, šanov, ših kiveh, ńiin tujassu murenov dai käzi peäžöv. Pappi hüppäi šinne juožulla pihalla, iski keän ših kiveh — akka šielä i peädü pežömäššäh rokašta räţţineä. Kuin iski akkoa šidä, ńiin akka voŋgeudu: elgeä armahad vierahat tappakkoa, em mie toiţţi paškanna šobiańi! Pappi šiid' ando šoañ rubľoa ďeŋgoa, šano, jott' em mie toiţţi lüö šilma, elä šano ńi kellä.

Koďih tuldih pois; šiidä pappi šano pabaďiella: šüö min voined, vaiv' on olla näläššä. — Muuda šiinä skoaskašša e' ole.

5. Meţţehizen kazakka.

Mužikkoa vevošta hädäütetäh, ńi šanov: andais hod Meţţehińe vedoh ďeŋgoa nüt miulańi täh hädäh! Heän läkš toizeh küläh ďeŋgan eţindäh; mänömäh läkš, ńi tuli Meţţehińe vaštah, küžü: kunne mäned? Šiidä heän šano, jotta lähen ďeŋgan zaimindah. Meţţehińe šanov, jotta läkkä miulańi vuuvekš kazakakš. — No lähen, vai peäššä milma täštä heäštä. Ando ne ďeŋgad. Mužikka otti proskenjan izäštä emäštä lähtiešš', i hüö blahoslovittih, jotta Jumala šilma auttakkah!

Šiidä še meţţehińe vuuven šüötti, ńi midä roaduo vuuvešš'. Izändä käüppi toizien meţţehizien luo; kazakka i küžüv: midä roam mie? Izändä šanov: šüö da magoa vaiň. Še vuoži proiďi, šiidä küžüv izändä; vielägö rubiet toizekš vuuvekš? — Rubien. — Min palkkoa otat vuuvelda? — Min andanet, še i hüvä.

Toaš vuuven magauttav izändä, iţe kävelöv merellä vuuven; tulov koďih, kazakka küžüv: midä roatah? — Magoa da šüö. Šiidä kolmannekš vuuvekš palkkoav.

Izändä toaš kävelöv merellä; tulov koďih, noššattav: nouže nüt kazakka poigeš. Kolme moada tulov izännäm peällä, izändä šanov: ku voizit šie heäd vaššata! Kazakka šoappi toroamah heän kera; toratah da jo i voittav še kazakka heäd. Heäd voitti da tappo. Kazakka rubiev moata, izändä toaž läkš kävelömäh.

Tuľi koďih toaš, noššattav; nouže poigeš! No i nouži. Kuuži moada tulov hänellä vaštah, toaž ruvetah toroamah; ne voitti toaš, tappo, moata rubei tappahuo. Izändä läkš kävelömäh.

Tuľi koďih izändä, noššattav: nouže poigeš! Tuľi šiidä kakštoista moada, ńiijeń kera toroamah rubei. Torai jo viikon aigoa, ei voi voittoa; voitettavilla šanovppi: koďina šüttü. Hüö kaţahetah šinne koďihis päiń; šill' aigoa peäd leikkai kaikilda kaheldatoista.

Tullah koďih jo izännän kera, šanov izännällä: midä mie nüd roan? Šüö da magoa nüt, kuin nüt šie peäššid miuń. Min otad nüt šie palkakš? — Mimbä šie anat? — Min ottanet, šen i anań. Ottav eluo šiidä, min ottanov, jo küllältdi, ei pie enämböä. — Millä mie peäžen nüt koďih? — Mie anań, šanov, hebozen, peäžed ruttoh koďih; dai ruogoa el' ana koďih mändüö, peä šivo lageh, elä šano: blahoslovi hospoďi!

Mänöv koďih, perťťih kazakkuolda, emä šanov: millä šie tuľit, poiga? — Hebožella, hebońe on tanhuošša. Emä mänöv andamah heinöä, šanov andoaššah: blahoslovi hospoďi! Rubiev pagizomah hebońe: ottoade milma poigeš, mie olen ristikańža. Händ' otetah poigeš šieldä: mužikka.

Händä vanhemmat kirottih pienenä, jotta ei šilma biess' ota! Häneń šiidä i otti. Šiidä šoate hänen sluugana oľi, nüt peäzi poigeš: kuin blahoslovenjan kera heinöä annettih edeh, kai biessad ollottih poigeš.

Semssärvi.

Koiran, kaźin da zmeän iźänďä.

Eńńeň eľeťťih emä da poiga. Poiga küźüv emälďä: ana, moamo, miula sadą rubľoa ďeńgoa, mie lähen torguimah. Mäńi ŕinkalla, kaţţov: koiroa ľüüäh raudaźilla viţoilla. — Müögeä miula koira, kaľľizg' oň? — Sada rubľoa. — I osti koiran; toi koďih, tanhuolla laski, hän soimen alla veďiiźe. Emä sanov: oh, poiga, poiga! Soan rubľoa annoit, liźeä ńi miďä roinnuh ei.

Üön magai, toas küzüv: ana, moamo, sada rubľoa ďeńgoa. Toas otti, soan rubľoa ando. Toas mäńi ŕinkalla, kaţţov: kaźie ľüüäh raudaźilla viţoilla, hän vańguv, ravizov. — No, min otatta kaźista? — Sada rubľoa. — Toas soan rubľoa ando kaźista i toi koďih häneň. Toi koďih hänen, laski perťiľľä, hän päţin peroh veďiiźe. Emä sanov: oh, poiga, poiga! Soan rubľoa mäneťit, päţin peroh veďiiźe, da muuda ńi miďä ei roinnuh. —

Kolmanna peäńä toas sadoa rubľoa küzüv: miďä-ńi ossan mie, sanov, ŕinkalla. Emä sanov: koiroa da kaźie eńämb elä ossa; ossa miďä ńi paremboa, miďä ťieďäńet. Mäńöv ŕinkalla, kaţţov; źmeäďä ľüüäh raudaźilla viţoilla, hän kärvendeľiekse, kiţerdeľiekse śiiďä. — Min otatta źmeäsťä? Müögeä miula źmeä. — Sada rubľoa. — I toi koďih häńen, heiťťi pordahilla, mäńöv perťťih, emäľľä sanov: mie ossin źmeän, sanov. Z'meä pordahilla viruv: ńi perťťih, ńi perťisťä ei lasse. Emä sanov: ah poiga, poiga! Kolme sadoa mäńeťit kolmesta eläväsťä.

N'eľľänďeńä peäńä emä otti leibeä kuivai i pojalla šalkkuh pańi: mäne poiga, kunne ťieďäńet, kussa voinet peäďä süöťťeä; eńämbi en ana, sanov, ďeńgoa. —

I ľäkśi poiga; koira sanov; milma eľä jäťä, mie śiula jälgeh ľähen. — N'iin i sanov kaźi dai źmeä. Nu i ľäheťťih matkoamah kai ńeľľäň kesse; matattih, matattih, tuľi ülen suuŕi kaľľivo. Z'meä loukkoh mäńi, sano iźäńńäľľä: tule jälgeh miula. — I jälgeh i mäńi iźänďä häńeľľä; mänďih ‚ga

sieľä perťťi kaľľivossa, sieľä iźä źmeän istuv perťiśśä. Sanov źmeä iźäľľä: ťämä miula on kaľľiz gosťa, muokasta miun peästi. — Iźäńńäľľä sanov: kerran tuov toatto ďeńgoa, ńi eľä ota; i toizen kerran tuov vieľä eńämmäń, eľä ota; kolmannen kerran vieľä eńämmän, eľä ota; a kuldańe koľţţańe on sormessa, se küźü. — I kolme kerdoa toi: ei, sanov, miula pie ďeńgoa, miula ana koľţţańe. — En andais koľţţaista, ńi kaľľiz gosťa tuľit. — Nu i ando häńeľľä koľţţazen. Otti koľţţazen, prosťiiźe heisťä dai ľäkśi. Z'meä sanov: iśśe koľţţazella śiľľä moada vasse da sano: miďä miula himottanov, śiďä i roikkaaze. L'äkśi, i moada vasse iśki: roikkaaze, sanov, miula, müťüs on tśoarilla ľinna, semmoińe miula roikkaaze! Iśki, i roďiize semmoińe, müťus tśoaríilla ľinna rouno.

Moamon luokśi mäńi, sanov: ťüöńńä milma tśoarin ťüťťäŕeh koźilla. — Oh, poiga, poiga! Tśoarigo meiľä ťüťťäŕen andav, miďä śie duumaiţet? — T'üönďi ťäüeľľäh; i mänďih koźilla. Koźittih, i ando ţśoari ťüťťäŕen, ku roďiiheze hänen moińe ľinna.

Ruvettih śen ženihän kera enźimäisťä üöďä moata; naińe i küźüv: miľľä śie, sanov, ľinnan śezen loait śezen ťeŕävüöh? — Miula on, sanov, koľţţańe kormanossa; śiľľä mie loain ľinnan, ku moada vasse iśśin, sanoin: miďä miula himottanov, śiďä i roikkaaze. — Sulhańe moata kuin uinoi, moržeiń kormanosta koľţţazen veďi, mäńi, iski moada vasse: roikkah, sanov, miula śilda hrustaľnoi poikki meresťä! S'ieľä on, sanov, miula druugu, koroľi, sanov. — I roďih śilda hrustaľnoi; naińe sulhaźesta pageńi, mäńi poikki meresťä koroľin luokśi.

Sulhańe havaţţiize magoamasta, ga jo i poannud moržeiń! Iţe magoav rogozaźessa stoanussa, ľinnoa ńi miďä e' ole, ťühjä meţţä, puusta.

Tśoari ťiiusti: ľinna kado dai ťüťär kado; mäńe ťiiä kunne sai. Väün otti da ťürmäh pańi. Kaźi da koira ťiiussettih: meän iźänďä ťürmäss' on. L'äkkä, sanotah, häńen luokśi hoďi käveľemmä, ńägieťemmä iźäńńän kera. Mänďih źäńńän luokśi, iźänďä sanov kaźilla: voidgo sie koľţţazen soaha?

— Matkoav kaźi tśoaŕin ťüťťäŕen luokśi, kaṯṯov: tulov hiiŕi vastah. T'iiädgo, kuss' on koľṯṯańe tśoaŕin ťüťťäŕen? — T'iiän: kolmekerdańe on hrustaľnoi ľipas, śieľä on sormus. S'ie vai milma eľä tapa, mie puren loukkozet da soan koľṯṯazen. — Mäńi, puŕi, puŕi; ühen kerroksen i puŕi ľippahasta. Kaźi sanov: mäńe pure toińe kerros vieľä. — Toista kerrosta mäńi puromah hiiŕi kaźin kässüsťä; toas i puŕi toizen kerroksen. Tuľi kaźin luo, kumardeliekśi kaźilla: hambahat kai kuluttih, en voi purra eńämbi. — Mäńe pure dostaľikerros; ei-ńi mie tapan. — Mäńi toas, puŕi, puŕi, loukkozen loaďi pikkarazen. Mäńi kaźin luo: loukkozen loain, iṯe en mahu. — Sanov kaźi: eigo ole pojaista? Poigańe eigo voi soaha? — Toi poigazen, poigańe i mäńi i toi koľṯṯazen śielďä.

Otettih koira da kaźi koľṯṯańe; ľäheťäh poikki meresťä: koira uimah, kaźi selgäh, koľṯṯazen suuhu pańi. Kaźi koiralla sellässä istuv, koira uit. Uidih, mi aigoa ollov, koira küzüv: ongo śiula koľṯṯańe, suussa? Heän sanov: on, sanov; oi, kirboi, sanov, koľṯṯańe, ku suun avaźin sanomah! Mänďih iźäńńän luokśi, iźänďä küźüv: i-go-i saitta koľṯṯazen? — Saimma, dai kirvottima tullessa. — Mäńgeä kalan-püüďäjien luokśi, ettägo voi hauin totkua kuin-ńi-valdah soaha, eigo haugi śüöńüt.

Mänďih püüďäjien luokśi, ga haugi ülen suuŕi püüďäjät soadu. Kaźi istu kaloa puhastoassa lauan alla, suonen śielďä i ťipńi, varrasti. Suońi avattih kaźi da koira: siiďä koľṯṯańe suonessa. Vieďih iźäńńäľľä ťürmäh. Iźänďä otti koľṯṯazen, iśki moada vasse: miula roikkaaze śilda poikki meresťä, mäńńä naista eṯṯimäh.

Naizen luokśi mäńi, ga śiiďä naińe koroľin, sen druugun kera kaglakkah magoav. Toaton kuṯṯu kaṯṯomah; sanov: ťüťťäŕen häviťit, a hän ka druugun kera magoav! — Toatto śiiďä üheksäľľä ubehella händih śido ťüťťäŕen; śihi kai loppihize.

Jängärvi.

Kolme sanoa.

Oli briha fiedämättömällä tsarstvall' ennen aigonah. I tsoarin tüťär mieldü häneh, sih brihah. Siidä tahto naija kuńiiŋgahan tüťťäresťä; tsoari ei tahtonun andoa hänellä, keühä oli. Iţe mäńi miehellä tsoarin tüťär omalla offottuoll'. Süüä heilä ei ollun ńi juua; tsoari ei andanun heilä ńi midä pridoanoiksi, kuin tuskeudu: keühällä mäńi miehellä.

Siidä tüöndi tsoarin tüťär miehen linnah laŋgan ossandah. Osti, da naine kudo kouran ńiistä laŋgoista; tüöndi müömäh miehen kudohuo enžimäissä peänä, käski soan rubľoa ottoa kourasta, siťťäh ei müüvä. Päivän käveľi müömäss', enžimäženä peänä ildah soaten. Illalla tuľi vanha ukko vastah, küzüv häneldä: müödäväg' on se koura? Heän sanov: müödäv' on. — Äijängo otat? küzüv ukko. — Otan soan rubľoa. — Eigohän ole parembi sanoa ottoa? — Heän duumaiţţov, sanov sillä ukolla: hüvägo tulov sana ottoa? Ukko sanov: hüvä se tulov nuoren rahvahan ottoa vanhan miehen sana muissettavakši. — Siidä ukko se hänellä sanan sanov: mäne da elä varoa. Kouran ukko sai.

Siidä heän tuľi koďih naižel-luo, tsoarin tüťťären luo, i küzüv naine mieheldä: saigo müüvä koura? — Möin, sanov, dai ďeŋgoa en ottanu. — Midäbä oťit, kuin ed ďeŋgoa ottanu? — Oťin sanan, sanov, parembi. — No, hüvä se tulov lopulla sana vanhan rahvahan, naine se sanov.

Toassen tüöndäv toissa peänä linnah laŋgan ossandah, i tuov laŋgoa toas naižella. Naine kudov toižen kouran i tüöndäv toasse hänen müömäh toissa peänä, käsköv küzüö kahta sadoa rubľoa. Päivän kävelöv; ostajoa ei aigaudunu ildas-soaten. Illall' tulov ukko, kudamane osti kouran enžimäissä peänä, vastah toas, küzüv: müödgo kouran, tuttava mies? Äijängo otat? — Otan kaksi sadoa rubľoa. — Eigohän parembi tule ottoa vanhan rahvahan sana kahesta soasta? — I ottav sanan toižen: suuďimatta peä ei hävie. Läksi koďih toassen. Naine küzüv: saigo müüvä koura, vain ei

soanun? — Müüvä sai, ńi ďeńgoa en ottanu, oťin sanan. — Min oťit sanan? — Oťin, sanov: suuďimatta peä ei hävie. — Hüvä se tulov, naine sanov, sana vanhan rahvahan.

Toassen kolmandena peänä tüöndäv miehen lańgan ossandah linnah i kudov kolmannen kouran. Tüöndäv kolmandena peänä müömäh miehen toas i käsköv küzüö kolmie sadoa rubľoa.

Päivän kävelöv linnoa müöte mies; ei tule ńi kedä ostajoa vastah. Illalla toas se-i ukko tuľi vastah, kudama osti toižet kourad. — Müödgo nuori mies kouran toasse? küzüv. — No, müön. — No, äijäng' otat? — Kolme sadoa rubľoa. — Eigohän parembi ole sanoa ottoa kolmesta soasta? — No hüvä se i sana tulov, sanov. Ukko se sanov: nossa käzi, da elä lass' alahaks. No, mäńe koďih ńügüönä, dai huomena mäne koista pois, burlakaks palkkoate karabľiloilla. —

Siidä häin i läksi karabľiloilla kuńińgahan väü se keühä. I ajettih merdä müöten karabľiloilla, min verda aigoa lienov ajettu; kaţotah: seižotah äijä karabľiloj' ühessä sijassa. I heän karabľi mäńi sih-že sijah; se sih seižattu, ei peästü ńi kunna. Üheksän kolmatta kümmendä karabľie iell' seižattu, i heän kolmaskümmenes. Seižottih, mi aigoa lienov, siid' karabľid ne, ńi kunne a peästeä. Siidä löüdü üksi mies offotńikka meren pohjah käümäh, sanov: andanetta miulańi ühen karabľin omahańi ńimeh roadajien kera dai kaikkineh, elolojen keral, meren pohjah ässen i lähen. Hänellä, neät sie, juohtu mieleh: mäne da elä varoa; suuďimatta peä ei hävie. Otettih dai bumoaga loaittih, andoa karabľi üksi hänellä; siidä händä otettih dai sivottih nuorah keskižen kautta. I mäńi mereh.

No sielä hänellä jeävih koďi kivińe. I kizatah veillińe kuńińgas naizen keralla karttih stolalla. Ruvettih hüö nagramah händä, [sidä miestä, molommin: hohohoo! ńi konza emmä ńägenü Veńän miestä, nügüön' on silmissä! Voidgo meidä suuďie? küzütäh: kudama on kallehembi, vaskigo, vain ťina? Se mies sanov heilläh vastah; aigah on vaski kallehembi, toižeh aigah ťina, konza midä vähemb' on. —

Toassen i ruvettih nagramah molommat: hüvin suuďiit meidä; a kuin et voinuiz suuďie meidä hüvin, ńiin meildä piďeľi peä leikata üheldä. Meillä hoppu matkai keskenäh, kudama kallehemb' on, vaskigo vai ťina. — Siidä i sanottih hänellä: midä siullaź pidäv palkaksi, hüvin kuin suuďiit? — Midä andanetta, sidä i otan. — Siidä hänelläh tuodih kuldoa i hobieda: ota tästä min kaţot. — I otti heän iţekseh küllälďi, siidä prosťihize heän heildä; sanottih hänellä: kuńi vain ei annettoa omoadas karabľie, sińi ńi ken ńi kunne ei peästeä matkah. I nouzi heän meren pohjasta.

Siidä ei duumaidu andoa hänellä karabľie omoadah vielä, loaittih hoppu. I seižottih, ei üksi vuozi vielä. Duumaidih: ei peästeä ńi kunna, andoa hänellä karabľi; i annettih karabľi hänelläh omahaze ńimeh. Siidä heän käskövː nossakkoa ńügüönä poarussat! Lähettih matkah, kellä kunna oigie; hänen karabľi läksi jälgimäžeksi miehen, meren pohjah kudama käü.

Ajo, min verran lienov ajanu aigoa, merdä müöte. N'ägövː buţţi vierettelihe merellä, kaksipäine buţţi, umbinane, i oťťi veistä nosti karabľilla. Avai buţin: suurda zemţugoa ťäüzi buţţi, soamoida suurda. Siidä toassen ajav, min verran aigoa lienov ajanu, i kaţţov, ga ńägüv buţţi toassen, merellä vierettelihe. Ottav dai nostav buţin sen karabľilla i avoav buţin, kaţţov, midä on seämessä. Kivie samotsvetnoida on ťäüži buţţi.

Ajetah, min verda vuozie ajettaneh, toižeh moah. Puututah sinne toižen moan kuńiŋgahan pristańih. No siellä on kuńiŋgahalla loaittu piiru, i pidäv heillä viijä toižen moan rahvahalla gosťinţat sih piiruh. Ottav se mies, kudama meren pohjah käü, kolme kivie samotsvetnoida i mänöv sinne kuńiŋgahan koďih. Andav briha̧tull', tsoarin poijall' kolme kivüttä kädeh. Briha̧ţţune laťťiella lükkäi kivuöt i üńńäh se koďi kaikki virih, sen kauńis roďih. Iţe kuńiŋgas juoksiː mi roďih tämä kumma? — Poiga sanoː tämä ďeäďö tói gosťinţat. No kuńiŋgas otti iššutti hänen kaikkieh ülemmäks stolan toakse. Siidä zaveďiťťih süüvä, juuva, mi oli vierasta stolan tagoana. Süöďih, juodih; i

ńiillä roďihiže paha mielesťi, kudamat miehet seižottih sen miehen keralla merellä, i keskenäh hoppuuttih hänen keralla. Heän sanov: no, loaikkamoa müö bumoaga: teillä on üheksän kolmatta kümmendä karabľie, a miullańi on üksi, i pangamoa hindoa, kudamall' on enämbi eluo. Kuin vain roinnov teillä vähembi eluo, se ižännät mie panen roadajoiksi, a roadajat panen prikaššikoiks; a miullańi kuin roinnov vähembi, ńiin se annan peän pois leikata, i karabľin' otakkoa oman' pois järilleh. Siidä hüö i loaittih bumoaga i lähettih elo-loilla hindoa loaďimah dai karabľiloilla i kaikilla. Eñžimäžeksi heän karabľiloilla kabella kümmenellä üheksällä hinda pandih, min verda hüö maksetah; siidä hänen karabľilla hinda loaiťťih. Siidä oťťi heän, ozutti heillä zemţuga-buţin; jo roďih hindoa ńiistä zemţugoista ńiillä karabľiloilla vassen. Otti, toižen buţin ozutti samotsvetnoida kivie, ei ńi voidoa hindoa loaďie sillä. Hüö pöllässüťťih, što roďiihe hänelläh eluo enämbi heidä. Heän i pańi ižännät roadajiks i roadajat pańi prikaššikoiksi. I siidä kuńiŋgas händä žoaluiţţi i tüöndi händäh omahaže moah kolmella kümmenellä karabľilla.

Tulov heän oman tsoarin luoksi i seižattav karabľit merellä; iţe ľähtöv linnalla pienellä venehellä. I tulov omahaže koďih, kaţţov ga naine magoav kravaťilla, kaksi brihoa magoav, üksi puolessa toine toižessa käzivarzilla. Ottav heän soablan kädeh i tahtov leikata peät kaikilda kolmelda. I juohtu hänellä mieleh ukon sanottu sana: nossa käzi, da elä lasse alahaks. No heän ei ńi laskenun, otti, naižen nossatti pois. Naine ei ńi tunne händä, ken on moine. No heän sanoihize omaks mieheksi. Siidä küzü naiželda: kedbo hüö ollah reunassa magoajat? Eigö oldoa hüö druuguţ? — N'e ollah miun poijat; mie jäin siusta vaţan kera, kui läksit pois burlakaks, i sain pojad ne kaksi, kazvatin heät, süötin i juotin. — No siidä viedih viesťi kuńiŋgahalla; kuńiŋgas tuľi sen miehen luoksi, küzüv häneldä: mi miehie oled? — ei tundenu händäh omakseh väüksi. No heän sanoihize: mie olen väü siun. — Siidä heän sanoi kuńiŋgahalla kaiken üńńäh, kusta elot sai, ässen hänen väüksi oťťi.

Himoľa.

Iivana ihalańe, Tuhkei-muuriţţa, silmävoidien tuoja.

Oli vanha mies, saksa; se oli sogie. Hänellä oli kolme poigoa: vanhimmalla oli ńimi Samssan, nuorimmalla Pedri, keskimäzellä Iivana ihalańe, Tuhkei-muuriţţa.

Izä sanov nuorimmalla: mäne, sanov, silmävoidien tuondah, ota, poigazeńi hüvä orih. — Andav orihen hüvän i hüvät brujat, sadulan hüvän, päiţet hüvät, sovat hüvät, dai ďeńgoa ando küllälďi. Lähtiess' sanov: min ťerämbi voizit käüvä, sen parembi. Noh, läks, prosťih; siid' ajo, ajo lounazih soah. Tuľi kolme dorogoa hänelläh, sih on paţas piśśettü, paţţahaze kirjutettu: ühteh lähtenet, hebone häviäv, toizeh lähtenet, iţe häviät, kolmandeh lähtenet, nälgä ńi küllä. Heän läksi sih dorogah, nälgä ńi küllä kuss' on; ajo, ajo, tuľi huonehet hüvät. Tuľi ńeiďińe perťist', sano; elä ielleh lähe, ei tule hüvä, magoa miun luona, mie hüvin piän siuda. — Otti, hebozen rabiesti, pańi taľľih, läksi perťťih ńeiďizen kera. Söi perťťih mändüö. N'eiďińe küzüv: üksingo rubiat moate, vain miun kera? — Heän sanov: siun kera. — No mändih gorńiţţah, käsköv brihalla: rubie moate kravaťilla. — Briha kuin rubei, heän lekahutti kravaťin; kravaťťi püörähti, heän langei kuoppah.

Koissa brihoa vuotettih, vuotettih; ei tule, viikostu. Izä sanov: mäńgeä pojat eţţimäh. — Vanhembi poiga sanov: mie lähen. Ihalańe sanov: kuin lähtenet, kai häviäv; mie lähen. — Toatto sanov: eib' oo hüveä hevoista. — Mie otan sen hebozen, kulla vettä veetäh, valgian. — Läksi, sadulan otti pahan, saduloiţţi hebozen sih pahah sadulah. Siidä sanov izällä: anna ďeńgoa. — Ando izä ďeńgoa, sano: elä hävie. — Heän vastazi: miud' ei polta tuľi, da ńi vezi hävitä. —

Läksi, ajo puoleh päiväh soah, tuľi kolme dorogoa; duumaiţţi: kuh nüt veľľi mäńi? — Läksi sih dorogah, kussa nälgä ńi küllä, kuda i veľľi mäńi. Tuľi huonehen luo, ńeiţüt pordahilla seizov, sanov: tule süömäh, matkamies. —

Miul' on pitkä dorog', en jouva. — Ei nossut, ielleh läksi. Ajo ildah soah; tuľi perťťi pikkarańe vastah, mäńi perťťih. Püöriv se ümbär värttinän kannalla; heän käski: piätü perťťi matkalazella üödä moata! — Mäńi, akka istuv, küńńüksillä jallat, ițe sopess', sano: tuľi vieras süödäväksi! — Virkki vastah akalla: äijägo matkamiehessä süödäveä: lihoa ńäppi, luuda kobrańe. — Akka sanov: aah, tämä on Iivana ihalańe! Voit tulla üöksi, ei pie ielleh männä, piän mie üödä. — Hebozen otti, süötti, juotti; küzüv: kunne mänet. — Iivana sanov: toatto on sogie, mäńin voijetta eţţimäh. — Akka sanov: äijä on männüzie, vähä on tulluzie, ei siun hebozella sinne soa männä. — Sie kuin voizit hüvän loaďie: ana miula hebońe. — Andoa pidäv. — Mäńi pihalla, viheldi, tuľi hebońe, hüvä kaţţuo semmoine; sadulan pańi hebozella, kahella-toist'-kümmenellä potruugalla pańi kiińi hebozeh. Käski nossa selgäh, ańdo ţoassut kormańih da buťilkan ando voijetta tuuva, iţestäh Iivanasta pańi peäľiţţi potruugan dai lukkuh, kuin ei kirbuaizi hebozen sellästä; ńiin rabiest' juoksov hebońe. Siid' ando raudazet keät dai jallat, käski hänellä ajoa, sano: tulov linna, linnass' on seinä. — Ei käsked linnah männä; kuin kaksitoista ţoassuo proiďi, siid' kolmannella-toista käsköv hüpätä hebozella. Kuutta süldä on seinä, mistä pidäv peäliţţi hüpätä.

Tuľi se kolmas-toista ţoassu; hüppäütti. Mäńi sen dvortsan alla, voijetta kuss' on; läksi sellästä, lukun riiţţi, pańi raudazet keät dai jallat. Siidä nouzi kolmandeh kerrokseh, mäńi: kolme ńeijist' on kolmessa kravaťissa. Kudam' on koillizessa kokassa ńeiďińe, hänellä pieluksissa on kakstoista buťilkkoa. Heän otti kaikista voijetta, siidä kaţţov: ńeiďińe on ńiin kauńis kravaťilla, moall' ei ńäget semmoista. — — — —

Läksi pois, mäńi hebozen luo, nouzi selgäh; pańi lukkuh iţţeh, ajo seinän luo. Hebone üŕitti hüpätä, ei voinut hüpätä. No heän siidä duumaiţţi: tulovba hädä kädeh! — Hebone püörähti pois, algoi astuo, vei veen randah. Siidä hebozelda läksi sellästä da pezih veessä. (Hebone neät ei voinut hüpätä reähissä, kuin mužikka reähän loaďi ńeiďizen

kera.) Suorih, nouzi selgäh, tuľi seinän luo, hebone i hüppäi. Hebozen potkovah tabaz sruuna, kelloloill' veettü. Kellot ruvettih soittamah, roďih zvońinda semmoine.

N'eiďińe havaiţţu, sano: vora käü, avannosta vettä joi da avannon kahallah jätti! Mäńgeä, ajoate, ettägo voi tavata voroa. — Kuulov Iivana: ajetah jällesťi; otti, kirjutti kirjan: miuda kuin ajettaneh, mi roďih ühellä ńeiďizellä, se i kaikilla roih. — Tuľi ńeiďizet, da kirja dorogalla; hüö i müössüttih järilläh, emännällä kirja viedih. Emändä sano: mindäh että ajat? — Kirjan oli lükät dorogalla, müö emmä ťiijä, mi on kirjassa. — Vuota, iţe lähen dorogalla, mie üllän. — Iivana kuulov: toas ajetah; mäńi akan luo, mi ando hebozen, sano: milma ajetah. — Akka sanov: mäne ielleh, mie kuottelen ajajoa täh vagauttoa. — Iivana se i läks ielleh. Tuľi ajaja se, akalla sanov: ken tästä vora käü, ken matkai? — Sanov akka: mie ńeľľäkümmendä vuotta vardeiţen, ńi ken ei käü; lienöv küllitţi ken käünüt. — Peittäv, ei sano praudoa. Ajaja sanov: mie üllän — läksi ielleh ajamah, ei uškot händä.

Ajo ümbäri dai Iivanalla vastah tuľi, sano: midä roavoit sie? — Ka, roavoin sidä: toatolla käün silmävoijetta. — Midä roavoit pahoin käüvessä? Mie soan vaţan kera, kuin miun huigait; konza tulet miud' ottamah? — Sanov briha: kumbazella himo tulov, se i tulemma; mie toatolla vien, sanov, voidiet. — Erottih, Iivana läksi puoleh, heän toizeh.

Siidä Iivana mäńi sen ńeiďizen luo, ku kirgui; tule süömäh. — Mäńi, ga ńeiďińe sillan päiss' sanov: tule süömäh, mie rabiessan siun hebozen. — Hevost' elä kosse, hebone on külläńe; iţe süön. — Mäńi perťťih, siidä hänen süötti; kuin süötti, sanov: rubiadgo moate? — Rubian. — Läkkä gorńiţţah! — Sinna kuin mäńi, sanov: rubie moate nüt. — Iivana nägi kravaťin: moańihuoll' on; ei männüt, otti süľih ńeiďizen da pańi veässä kravaťťih. No kravaťťi se püörähti, heän mäńi haudah. Iivana ei ruohi sinne männä, läksi ovie eţţimäh, mistä sinne männä. Eţţi viľkon ovie, ei löüdät, lopuskall' lüöďi: vardeiţţie oľi ovella. Sanov: lasse miuda. — Vardeiţţie i laski hänen haudah sinne. Sielä

kaksitoistakümmendä miestä, velʹli üksi, ńeitüt sielä revitettü. Iivana velʹlellä sanov: ńäing' etit silmävoijetta toatolla? — Velʹli sanov: elä miuda jätä tänne, ota pois. — Läkkeä perttih kai! sanov.

Perttih mändih; mäńgeä pois, sanov, ken kusta oled; — a velʹlellä sanov: lähe miun kera. Siidä läksi velʹlen kera matkah. No velʹli sanov: saidgo silmävoijetta toatolla? — Sain, sanov. Velʹli sanov: siul on paha hebone, ana mie vien. — No, sanov, mie annan, kuin sellästä remeńin, perziestä lapan andanet. — Miebä kuolen. — Et kuole, mie otan vähäzeld'. — No siid' otti sellästä remeńin, perziestä lapan, da voidiet ando.

Velʹli voidiet otti da läksi, hänen jätti; tuli kodʹih, voidi, toatolla silmät rodʹih. Küzü toatto: näidgö i toista velʹlie? — Näin, sanov, dorogalla tulov, hebone on paha. — Tuli kodʹih Iivana, hebozen heitti, nouzi pätillä, sanov: lebätüvün nüt, suuren dorogan käün. —

Vuotti heän kaheksan-toista-kümmendä vuotta. Kattov: erähänä huomenessa tuli kolme karabʹlie; karabʹliloilda silda loaittu heän pristańih, siid' on kirjutettu pristańih: tulgah ken käü silmävoijetta. — Sillalla on levitettü kolme halʹlakkoa, kaksi mustoa, kolmas valgie, keskimäńe. Toatto sanov poijalla, kudama poiga toi voijetta: mäne sie paginalla. — Heän otti, läksi poiga, mustoa halʹlakkoa müöte astuv.

(A se sai ńeidʹińe, kudamalda Iivana käü voijetta, kaksi poigoa siidä kohtuosta. Heän sanov moamo poijilla: ttö kattuoda, konza tulov toatto.)

Poijat katotah, hüö moamollah sanotah: tulov toatto mustoa halʹlakkoa müöte, vastoammago händä? — Moamo sanov: ei se oo teän toatto, se on teän dʹeädʹö. Mäńgeä, andagoa ńiskah kumbanegi. — Heän, kuin annettih ńiskah, polvizillah mäńi kai. Siidä mäńi kodʹih toattoh luo; toatto küzüv: mintäh ei lassettu? — Kuin ei lassettu; mintäh, en tiijä.

Se läksi Iivana ihalańe, mi käü silmävoidien peällä, pihalla; viinan juondah rubei, otti kaksi toizie miehie vielä, tovaŕissoilla sanov: läkkeä nüt karabʹlilla. — Hüö lähettih

valgioa halʹakkoa müöte astumah. Poijat sanotah moamolla: humalamiestä tulov. — Moamo sanov: ei se oo humalamiehet, se on teän toatto, se pidäv ottoa vastah. — Otettih vastah se toatto, gosfitettih. Naine sanov: mie, sanov, tulen kuuven meren tagoanda ottamah, sie vielä šuutkit; rubiadgo lähtemäh? — Kuin toatto tüöndänöv, mie i lähen. — Siidä se naine tüöndäv poijat: mäńgeä, tuogoa toattụo tänne. — No toatto sieldä tuli; toatolda küzüv naine: kudain poiga toi siula silmävoida? — Sanov: toi nuorembi poiga. — Mäne kuṭu tänne. — Mäńi ukko, toizen poijan toi. Naine küzüv: siego toit silmävoida toatollaz? — Sanov: mie. — No, mistä otit? küzüv. Mie iṭe käün. — Velʹli sano: kuin käüt iṭe, kenb' ando sellästä remeńin, perziestä lapan? Ozuta selgä! — Heän ozutti. Velʹli otti kormanosta remeńin, näütti: se on siidä lähted. Toatto poijan peällä seändü: pańi kiińi; sie, sanov, valehtelʹit! Siid' naine toas küzüv: annadgo miula poijan sen, ku toi silmävoijetta? — Annan, dai iṭe lähen. — Iivana sanov: kiińi olʹijoa velʹlie lasse välʹlällä; ana heän eläv vanhalla sialla. — Dai toatto laski välʹlällä; heän jäi sih elämäh. A iṭe otti elot omah, ďeńgat, lähettih pois karabʹiloilla toatot dai moamot dai kai sih moah, kusta käü silmävoijetta. Sielä hüö eletäh vielä.

Kompakka.

Mateuksen Evankeliumin II luku.

Kuin šünďü Iisus Ijuudan moan linnašša Vifʹeemašša kuńiṅgahan Iirodan päivinä, tuldih koiʹizešta ťieďäjät i paisťih: missä on šünďünüt Ijuudan kuńiṅgaš? ńägimä müö hänen ťähen koilizešša i tuʹima hänellä kumardamahaṭe. — Šen kuuluhuo Iiroda häďäüďü i kaikki Jerusaʹlima hänen kera. I keräi kaikki vańhimmat pappiʹissošta dai kirjamiehet rahvahašta i toimitti heilďä: missä šünďüv Xristos? — Hüö šanottih hänellä: Ijuudan moan Vifʹeemašša; ńiin on prorokka kirjuttanut: I šie Vifʹeema Ijuudan moa, ńi miʹlä

et ole pienembi Ijuudan vanhembie; šiušta ťähtöv vaŋhin, kumbaŋe paimendav miun rahvahan, Izroaeľin. Šilloin Iiroda kuţţu peitokkaľi ťiedäjät i toimitti heilďä, kuh aigah ťähťi ožuttih. I tüöndähüö he'ät Vifľeemah šano: mäŋgüöde ťiiuštakkuo šündüjäh ŋähen; i konža ťüö hänen ľöüäťťä, šanokkuode miula, i mie lähen hänellä kumardoaţen. Kuunneldih hüö kuŋiŋgašta i lähťieťťih: i ka ťähťi, kumbaŋe ŋähťih päiväzen noužun rannašša, he'än ieššä šiirdeľih, kuŋi ei, tulduoho šeizaudun šen paikan peällä, miššä oľi Šuurišündü. Nähťüöhö, ťähťi pieťťü, ülen äijäldi ihaššuttih. I mändüö huoneheh ŋähťih Šuuŕišündü hänen moamoh Moarien kera i moaha šoaťen kumarrettihiţe häneľľä i avattih omat takat i lahjottih händä kullalla, loadanalla i voiďiella. I uŋišša kuin heiľä šanottih, ei mäŋŋä jäľeľľäh Iirodan luokši, ľähťieťťih hüö toisťa dorogoa müöťe omah moah. He'än ľähťehüö Jumalan aŋheľi ožuttih Ošsipalla uŋišša i šano: nouže da ota lapsi i hänen moamo i pagene Jegiptah i ole šieľä kuŋi en šano šiula; tahtov Iiroda eţţie lašta i tappoa händä. — Noštuoh otti heän lapšen i hänen moamon üöľľä i läkši Jegiptah. I oľi šieľä Iirodan šurmah šoahe, ana ľieŋöv Jumalan šanoa müöťe, prorokašta ŋiin on šanottu: Jegiptašta kuţuin oman poijaň. Iiroda kuin ŋägi, što ťieďäjät händä vain nagrokšeh otettih, ülen äiäldi šeändü i ťüöndi tappamah kaikki lapšet Vifľeemašta i šen ümbärüššäldä, kakšivuoďizet i nuoremmat, šiďä aigoa müöťen, kuin toimitti ťieďäjildä. Šilloin tuľi prorokan Jeremein šanalla: Eäŋi kuulu Roamašša; Raxila iťki omiedah lapšie i ei tahton heiťťeä iťendeä, jotta heiďä e' ole. Iirodan kuolduo Jumalan Aŋheľi uŋišša ožuttih Ošsipalla Jegiptašša i šano: noštuo ota lapši i hänen moamo i mäne Izroaeľin moaha; kuoldih hänen heŋgen eţţijät. Heän noštuo otti lapšen i hänen moamon i tuľi Izroaeľin moaha. Kuulduo, što Arxelai isťuhiţe kuŋingahaksi omah toattoh Iirodan šialla Ijuďejašša, varaźi šinne männä; vain mäŋi unda müöťe Gaľilein randah. Mändüöhö rubeźi elämäh ľinnašša, ŋimie müöťe Nazaŕetašša, ana ľieŋöv prorokan šanalla: Nazaŕeikši ŋimiťťöäkši.

Šnigarvi.

Mateuksen Evankeliumin VIII luku.

Konža heän läksi voaralda, hänen jälešti rahvašta äijä aštu. I kaṭo kibeuďūn tuľi lähemmä i kumardih häńeľľä, šano: Hospoďi! kuin tahtonet, voit šie milma puhtahakši loaďie. Nošti Isuusa keäń, kožetti händä, šano: tahoń, puhaššu! I heän šillä kerdoa puhaštu kibeisťä. Šanov Isuusa häńellä: kaṭo, ńi kellä elä šanele, a mäne, ožuta iṭṭeäš (ožuttoaṭe) papiľľa, tuo lahjuo, müťäťťä käški Moisei zakonašša, heilä ťiijokši. Kuin Isuusa tuľi Kapernaumah, tuľi hänen luo šoan peällä vańhin, moľi händäh, pagaźi: Hospoďi! miun kuundeľija veńüv tauviśśa i äijäldi vaivoakši. Isuusa šanov häńellä: mie tulen, peäššän hänen. Vańhin vaštah šano: Hospoďi! en makša, kuin mäńizit šie miun katokšen alla; a üksi šana vain virka, i sproaviekši miun kuundeľija. Mie iṭe olen muijen vallašša, a miun vallašša ollah saldatat, ühella šanon: mäne! dai matkoav, i toizella: tule! dai tulov, i omalla kuundeľijalla: loa'i še! i loaďiv. Šen kuulduo Isuusa ďiivuoľih i šano hänen jälgeh matkoajilla: tožieh šanon ťeilä: šemmoisťa vieruo en löüdän Izroaeľissa. Šanon ťeilä: äijä tulov stokašta i voarašta, i veńüťťöäkši Avroaman, Isaakan i Joakkovan kera taivaš-kuńiṅgahuošša. A kuńiṅgahuon poijat ľieńńäh porotetut peättömäh pimieh; šielä roikši itku i hambahien kriṭautuš. I šano Isuusa vańhimmalla: matkoa, i kuin vieruiṭit, ńiin lieńöv šiulaš. I šillä kerdoa ťervehťü kuundeľija. Tulduo Pedrin koďih Isuusa ńägi hänen anoppie tauviśśa palavana. I kožetti hänen käťťä, i palava-taudi häneštä ľäkši. Heän nouži i kuundeľi händäh. Kuin vain roďih ilda, tuodih hänen luo äijä lembolaisťa; heän heṅget ajo šanalla i sproavitti kai ľäzijät: Ana lieńöv prorokan Isaijan šanalla, kuin heän šanov: Heän otti iṭṭeh peällä miän voimattomuot i tauvit miän kando. N'ägehüö iṭeštäh ümbäŕi äijän rahvašta Isuusa käški opaštujiľľa veńehellä mäńńä toizella puolella. I lähenďih hänen luokši kirjańikka, šano hänellä: Opaštaja! mie lähen šiuń jälgeh,

hot šie kunne lähťeńet. Šanov hänellä Isuusa: reboloiľľa ţuhmut ollah i taivahan linduloiľľa pežat, a Iśehmizeñ Pojalla e' oo, kunne peäďä heiťťöä. A toine opaštujisťa šano hänellä: Hospoďi! iellä milma laže toattuo moaha panomah. A Isuusa šano häńellä: tule miula jälgeh i jäťä kuoľeiľľa panna omat kuoľiet moaha. I kuin heän mäńi veńeheh, mänďih i opaštujat hänellä jälgeh. I kaţo oaldo rubei käümäh šuuŕi, äžen oallolla veńehťä rubei umboamah; heän magai. Häńen opaštujat ľäheńńeťťihiže häńen luo, noššettih händäh magoamašta, šanottih: Hospoďi!, peäššä meiďä, kuolomašša olemma. Šanov heän heiľä: miďä tüö šeniin varajatta, vähän-uškojaizet? Šiiďä noštuo kielďi tuulet dai mereñ, i lieńi ülen ťüüńi. A rahvaš ďiivuolďihiže da paisťih: ken on ťämä, kuin tuulet i meŕi händä kuunnellah? I kuin heän tuľi Gergesinan randah poikki meresťä, tuľi häńellä vaštah kakši lembolaisťa, kalmoisťa lähťeńüöt, ülen pattiet, äžen dorogoa müöťe ńi ken ei ruohtiñ matata. I kirgumah rubettih, šanottih: Isuusa Jumalan Poiga! mi meiľä i šiula? Tuľit ennen aigoa ťänne meiďä muokkoamah. I eďähäńä heisťäh oľi šuuŕi karja šigoja paimennettavana. Biesat küžüťťih händä, šanottih: kuin šie meät porottanet, ťüöńńä meiďä šigojen karjah. Heän šano heilä: mäńgöä. I hüö lähťieťťih pois, mänďih šigojen karjah; i kaţo sillä kerdoa kai karja loihiţţeh äbrähäštä mereh i hävii veďeh. A paimeńet lähťieťťih juokšomah, tuldih lindah, šanottih kaikki lembolaizien kohtah. I kaţo, kai linda tuľi Isuusalla vaštah, i kuin nähťih händäh, küžüťťih händä lähťie pois heän paikoisťa.

Pilzjärvi.

Ţoaŕin da kupţan poiga, naizistah pagoh lähtenüöt veľľekšet.

Oľi muinen ţoaŕi, ţoaŕilla poiga šuuŕi i kauńis. Tuľi hänen luo kupţa aďivoih, haźi pojallah, jotta miula on poiga

kaunehembi siun poigoa. — Ţoaŕi hänellä vaštah šanov: kuin ollov kaunehembi poiga, ńiin śilloiñ panemma veľľekšikš, a kuin ollov tuhmembi, śilloin peäldäš pois. — S'iidä kupţa tüöndäv poigah peällä käüjän: tuoġoa miun poiga tänne. —

Mändih pojan luokši; poiga šuorii, i lähťiettih matkah. Matattih vägi viikko, poiga rabaźih: risťie kaglašša e' ole; müöstü jälelläh ajamah koďihiñźe. Kuin tuľi koďih luo, kaţţov: hänen spaľnoiśśa tuľi palav. — A, minďäh miun spaľnoiśśa tuľi palav, kuiñ miušta jäi naińi itkömäh? Vuota noužen ikkunah. — Kaţţov pirttih läb' okolńiţan: naińi risťikañžañ kera istuv. Heän kovoañ śidä aśśoa pahaštu: naińi miušta itkömäh jäi, a nüt pühäveľľen kera istuv! — Vot heän śiidä läks jälelläh ţoarin luo ajamah, ei huoľin heän rissistä.

Sen kera toattoh luo da ţoaŕin luo mäńi. Sikseh mäńi pahaks, mušteńi; ţoaŕi küžüv: tämän nägöńigö siula poiga oñ? — Kupţa vaštah šanov: nüt on pöläštüñ miun poiga, sidä kuin kuţţuma tänne; anna valda nüt kolmet suutkat pojalla guľaija, śiidä heän kauńistuv jälelläh. — Ando vallan hänellä. Heän min päivä, sen pahenov. Vot i peittih; kaţţov, ga tulov saldatta. Heän, kupţan poiga venüv, ei liiku. Tuľi ţoaŕin pojan naińi: saldatta naista korvalla sivaldi: mindäh viikon et tulluñ? — A miula sielä pidi gosťien kera olla, eñ joudan tulomah. — Ando saldatalla piroada i viinoa; saldatta pühäveľľenä pidäv ţoaŕin pojan naista. Lähťiettih poigeš, da i kupţan poiga vuidi pois.

Heän i ihaštu, rubei guľaimah, šüömäh i juomah; vot heän i pareńi, enďizellä nävöllä roďih. Ţoaŕi loaďi veľľekšiksi he'ät. Guľaijah, šüüväh, juuvah, kuin veľľekšet muineńgi; ţoaŕin poiga küzüv veľľeldä: mindäh sie oľit ńiin paha? — Siihi paikkah männäh, missä saldatta käü ţoaŕin pojan naizen luo, i peitettihiţţi. Kaţotah: saldatta tuľi, toaž i kävelõv; ah, šanov, bľeäďie, viikon ei nävü! — I tuľi ţoaŕin pojan naińi, ţuihahti; saldatta toaš händä korvalla: mindäh viikon et tule? — En joudan tulomah. — Söi, joi saldatta, pühäveľľenä pidi naišta, i lähťiettih pois. Šanov kupţan poiga ţoaŕin pojalla:

näitkö nüt? — Näin, šanov. — N'i mütüž on śiula mieleštä nüt, hüvä vain paha? — A mie oľin iţţieńi doavimašša, ńiin oľi miušta paha. — Sen-nägöńi aśśa i miula oľi, śidä mie pahaššuin. Siidä kuin näin siun naista, ńi siid' ihaššuin, siidä poproavimaţţi, vanhalla nävöllä roďimaţţ'. — Nüt müö miń loaimma? — A ruvekkama toattoloildana küžümäh karabľie mieheh elon kera, tavaran kera kaiken-nägözen. — Buitto hüö lähťieh kaupalla.

I annettih toatot karabľi mieheh eluo. Lähťiettih naizistah pagoh molen i mändih hüö sen-nägözeh paikkah ťiedämättömäh, linnan alla.

Ei ťiijetä, jotta mi on linnojah; moalla ei ruohita vuiďie. I moalda linnašta ei ruohita tulla, varatah, jotta eigö tappajat olla. Rohattihiţţ' linnašta karabľilla mänömäh, küžütäh: müttühüöt karabľit, tappajatko vain kupţan? — Hüö vaššattih: müö olemma kupţien pojat, eţimmä śidä linnoa, jotta miśśä voiźima kaupita. — Vuiďikkoa moalla kaupiţţomah. — Vot hüö venehildä elot moalla kannettih, loaittih lafkoin mieheh i ruvettih kaupiţţomah, üksi lafkašša toińi toizešša, kaupp' üheššä, kuin veľľekšet muineńgi.

Ruvetah duumaimah, naija pidäv heilä. Otamma kahellana ühen naizen, üksi pidäv üön, toińi toizen, a kaikilla ühellä sialla moata; kumbazen üö tulov, se hänen kera seväkkähäţţ', toińi külembäizenä moakkah.

I naidih. Vot kaţotah: matkoav ombeľija, jalaţţie on kaiken-nävöistä ümbäŕi iţeštäh riputtañ. Naińi šanov: kuţţukkoa tänne händä, miula pidäv häneldä jalaţit oštoa. — — — — — — — — — — Naińi jalaţţiloida oštelov, ei kaţahetaţţi hänellä jalaţit. Ombeľija šanov: andakkoa nahkoa, mie hänellä jalgoja müöťe viilen jalaţit. — Ei, šanov, šoa siula viillä ńiin kuin pidäv, a tule huomena miun luo koďih, śiidä miula loait jalaţit. —

Tulov hänen luo toissa peänä ombeľija i rubiev hänellä jalaţţiloida viilömäh i ombelomah; šanov naińi: rubie miun kera hüveä eluo pidämäh, rubie pühäveľľekše. — Kuin mie, šanov, rubien kolmannekši, kuin śiul' on kakši mieštä? — Rubie, ei śiinä tolkkuimista. — Heän i rubezi, šanov:

kuin mie rubien siun luo käümäh? — Mie siun tuon perttih, sie vajoloilla seizo, vuota milma. —

Illalla moata venütetähätţi, tuľi šammuv. Naińi lähtöv uloš i ottav pühäveľľen pirttih, pühäveľľen kera keškeh venutäkše, lükkäüttäv ühtä miehieh puoleh, toista toizeh, a iţe kežeššä ombeľijan kera reähkeä loaďiv. S'idä üön loaďiv dai toizen dai kolmannen, a miehillä ei ńi kumbazella roďiete magoamista śidä.

Lafkašša päivällä iśśutah miehet ne veľľekšet. Ühellä važista ďeńgoa ei täüdün vaššata, toizeldah küžüv: ońgo śiula, veľľi, važista ďeńgoa, anna miulań. — Toińi šanov: omieš pie, elä miula anna, elägä miulda küžü. — Heän i hüppäi se važen küžüjä toizeh luokše lafkah: mindäh riidelet miuń-gera? — Mie eń riidele, a ńiiń šanon. — A mid' olet seändün? — Sidä olen seändün, mindäh sie piät, a miula et anna, kolmi üödä pi'it. — A heän vaštah šano: sie kolmi uödä pi'it, a miula et andań. — Riidauuttih sidä aśśoa keškenäh; molem vannotahaţţi, jotta ei ńi kumbańi pidäń. — No ottakka illalla fenaŕi, paňga tuohuš palamah peitoţţi naizešta, paňga pielukših. —

Illalla laškiettihiţţi üöksi moata, naińi i läksi uloš toaš. Tuľ ulguoda, ühen siirdi puoleh, toizen toizeh, rubei reähkeä loaďimah. Hüö kuin tavotettih fenaŕi pielukšista, kaţotah: ombeľija. Temmattih ombeľija, peä häneldä poiz lükättih i tolkkuijah keškenäh: min nüd müö loajimma? Müömmä pois elot kaikki šubi, hot kuin huogehešta ken ottanov. —

Müödih kaikki šubi, hebońi oššettih kumbaźellagi iţelläh. Siidä i lähťieh, otetah naińi kerallah. Männäh kodvańi, naińi heitetäh moah hebożeń seläštä, sivotah remeńi jalgah, toizeh jalgah toińi remeńi, seń-gera sivotah hebozilla händih. Selgih noštih hebozilla, lähťiettih ajamah; a naińi jaloista hebozień hännissä ribajav, sinne muruikš levizi, rebizi.

Matattih, matattih; hebożet vaivuttih, matat' ei voija enämbi; lähťiettih aššulla matkah. Vägi-viikko matattih, kaţotah: duuba oń, a duubašša on ovi, ovi avatah, duubašša tütär istuv. Tütär šanov matkalaizilla: rubiettago miuń-gera

reähkeä loaďimah? — Müö emmä ruohi, emmä ťiijä, ken sie olet. — Mie šanov, olen bohaťťerin naińi; kuiñ loaďinetta reähän, ńiin mie te'ät šurmalda peäššän, a kuin että loaďine, ńiiñ miun mieš tulov, te'ät tappav. — Hüö loaittih reähkeä; heän mužikat peitti molommat.

Tuľi bohaťťeri naizeh luokš, šanov: mistä tänne Veńeähän duuxxu šai? — A miula duuban ov' oľ' avoiñ; tuulella kando duuxxun duubah, kuin Veńeähän miehet tuulen peäľlizen puolen matattih. — Hüvä, šanov. — Murginoiţţi bohaťťeri; tule, šanov, kormanoh. — Naińi tuľi, kormanoh mahu ei. Mindäh ed mahu, ku kormanošša kaikiţţi olet olluñ? — Ei mahu, loaji mi kaţo. Heän jalgoa bohaťťeri talloav: ked' on moššeńńikkoja? Ožutakkoaţţi! — Vot hüö i ožutettihiţţi: prośśi meidä. — No, loaďijago reähän naizeńgera? — Loaďima. — Vallallanago loaďija, vain ńevoľašša? — Müö loaďima ńevoľašša. — Naizen otti käzilläh heän, śiidä pańi jalan jalan alla, toizen kädeheñže, halgai naizen kahekši. Küžüv, jotta midä roaďi kävelettä teälää? — Vot seńiin i seńiin, sešta roaďi läksimä pagoh naizistana. — Oi tüö durakat! Miśśä te'än naizilla šoav iţţieh varottoa, kuin hüö eletäh kebied' elošta? Mie kakš-toista-kümmendä vuotta kormanošśańi kandeľin, ühekš murginan-šuoŕituš-aijakši jätin, dai tüö i siinä häneń-gera reähän loaďija! — Tervapuizeh törkkäi molommat, śiidä šulgakorobah: mäńgeä nüt koďiloihena:

Jüšküjärvi.

Zimţukka-tukka da Toaŕin poika.

Oľi ennen ţoaŕi da ţaŕouna; hüö roattih huuhtoa. Käütih huuhtoa kaţţomah, ńi päitä katov huuhalda, ei ťiijettü, jotta kunne šoahah peät huuhalda.

Šiit' pandih šata saldattoa varteimah. Vuotettih, vuotettih ildapäivän laškuh šoahen; huuhalla vora i tuľi, hüppäütti hepozeñ aijašta peälliţţi, otti kormanošta hobiepeän

veiţen, kuldatorahan. Lippo, lippo päitä veiţellä, pańi paikkah; šiitä mäńi pois, hüppäütti hepozeh jälelläh aijašta peälliţţi.

Mändih saldatat ţoaŕin luo jälelläh, šanottih ţoaŕilla, jott' on šemmoińi vora. Heän pańi šiitä kakš šatoa saldattoa varteimah. Jo varteittih, varteittih, jotta päivä šijautu, ildaruško rupei puhumah. Šiihi aikah še tuľi vora jälelläh, toaš otti hobiepeän kuldatorahan veiţen, lippo, lippo päitä paikkah, mäńi pois; ei voitu arvata hepozen hindoa, kuin oľi karva kuldańi, toińi hobieńi. Mändih saldatat ţoaŕin luokši da ţaŕounan.

Tüönnettih kolmannen kerran kolme šatoa saldattoa. Vuotettih, vuotettih, vuotettih huomenes-zoŕah šoahen. Šiitä tuľi huuhalla še vora zimţukka-tukka; saldatat toińi toizeheššeh kiińi ľiţkauuttih da šoatih kiińi še vora, vietih ţoaŕilla. Ţoaŕi rupei duumaimah, jotta mitä ükši zimţukka makšav; ei voi ńi mielelläh arvata. Pańi šen zimţukka-tukan aittah kolmeñ lukun toakš, pańi kolme saldattoa varteimah, iţe läksi eţţimäh toizilda mailda toizie ţoaŕiloita.

Ţoaŕin poika otti aitašta šen zimţukka-tukan, ńiiñ rahvašta keräütü ülen äijä ümbäŕi häneštä; šiitä heän ambu važaman joužella, ďieńoškah laŋgei. Šiit' ambu ţoaŕin poika važaman joužella puhtahah peldoh, vihandah vaińivoh; iţe käü važamañ puhtahašta pellošta, vihannašta vaińivošta. Šiitä ambu zimţukka-tukka toaš puhtahah peldoh, vihandah vaińivoh. Ţoaŕin poika šano: mäne šie käü iţe, kuin mie käün iţe. — Heän kuin mäńi käümäh, dai pakeńi.

Tuľi ţoaŕi pois šieldä, toi toizie ţoaŕiloita. Ţaŕouna šano: min peällä toit väkie, še mäńi pois. — Rupei ţoaŕi šanomah: keñ laški sen, šoatto? — Šanotah: ţoaŕin poika laški. — Hüö šiitä ruvettih duumaimah ţoaŕit joukollah, jotta mitä loaďie hänellä, leikatako peä pois, vain eloh händä jättöä. Ei ţoaŕin poikoa šoa hävittöä, kuin on ţaŕskoita rotuo. Händä tüönnettih moailmah kulkomah, annettih hänellä hepońi alla; heän nouzi šelkäh hepozella, saldatta pandih hänellä jälkeh.

Mäńi, matkai; rupei händäh juottamah; lähtöv juomah lambih. Šiin' oli vezi ühekšäń šüleń šüvüš; ei peäže jälelläh. Küžü saldatalda: šoa milma hož millä teäldä pois. — Puno saldatta vitʒa-nuoroa ühekšän šüldä, nošti šieldä häneń. Kuin nouźi, saldatta küžü hänelдä hepozen da voattiet, šiitä nouźi hepozella šelkäh saldatta, mändih ʒoaŕih.

ʒoaŕi palkkai paimeneh šeń ʒoaŕin pojan, ühekšöä uvehta paimendoa päivä, šata rubľoa palkkoa. Laški ʒoaŕi meʒʒäh ne upehet, keäľľäh šivaldi upehie, ńiin ei nähnün paimen upehie, kuin mändih meʒʒäh. Mäńi paimeń kujań šuuh; kivellä šeizov da itköv, ei tiiä, kunne männä. A paimenen pitäv tuua šitä heinöä, mitä hänen hepozet šüüäh, mitä vettä juuah hänen hepozet, ńi šitä pitäv paimenen tuua. Kuundelov: tuľi hänen luokši se zimʒukka-tukka, otti hänen koriettah da vei koďihisseh. Šielä šüötti da juotti paimenda; toi jälelläh šillä kivellä. Šiitä ando hänellä skripkań da tuohušta ando, toi šitä vettä, mitä ʒoaŕin hepozet juuah, mitä heinöä šüüäh. Viheldi kivellä üleń hüviń, šiitä tuldih hepozet meʒäštä, mändih külitʒti paimenešta izännäń luo. Izändä kiruov hepozie: mintäh tuľija terväh koďih pahalla paimenella? — Paimen tuľi jälkeh, toi sitä vettä da heinöä meʒäštä izännällä. Izändä šüötti paimeneń, pańi šika-ľeäžöh uökš.

Üöllä paimen skripkah šoittav, šiat pläššitäh, tuohukšet hambahissa. ʒoaŕin tüttärellä himottav käüä katʒtomah iluo šemmoista, saldatalda pürkiv makoanda-aigana, jott' ei toatto moamo kuuldais. Šanov saldatta: mäne, a tule jälelläh ennen toaton moamon noužendoa. — Kuin mäńi paimenen luokši, hänellä himottav šoaha šitä skripkoa, küžüv šitä paimenelda. Paimen küžüv, jotta ožuta šie vaštah ʒoaŕin ʒarskoita hibietä polvista šoahen. — Heän šiitä ožuttav hänellä, i andav paimen hänellä skripkan. Heän lähtöv poikeš še tüttö, mänöv aittah moata ennen toaton moamon noužomista.

Tšoaŕi palkkoav toaš ʒoaŕin pojań paimenekši, andav kakši šatoa rubľoa palkkoa päivältä, ühekšältä upehelda. Toaš tüöndäv meʒʒäh, šivaldav keällä upehie, upehet männäh,

ei ńi ńeä paimeñ. Mänöv paimen šamalla kivellä toaš, millä oľi iellä. Tulov zimţukka-tukka toaš ottamah händä, ottav, viev koďihisseh toaššen; šüöttäv, juottav, andav hänellä kulda-šormuksen. Tuov häneñ jälelläh, šiitä tuov šitä vettä da šitä heinöä. Viheldäv kakš kertoa, tullah upehet, mändih külitţi paimenešta. Kiruov izändä: mintäh tuľija pahalla paimenella jälelläh? — Tuľi paimeñ, toi šitä heinöä da šitä vettä. Šüöttäv, juottav izändä toaš, panov šika-leäžöh toaš. Šiat pläššitäh, tuohukšet hambahissa, heän skripkah šoittav.

Ţoaŕin tüttö on toivotettu pakanalla ţoaŕilla. Heän pürkiv toaš saldatalda kaţţomah, kuin šiat pläššitäh, paimen šoittav. Küžüv paimenelda kulda-šormušta; ei anna, šanov: šiun pitäv näüttöä ńavaštaš šoaťen ţoaŕin ţarskoita hibietä. — Näütti, šiit' ando hänellä šormukšen. Mäńi aittahaššeh moata.

Nouźi toatto moamo huomenekšella, palkkai uueštah paimeneh, kolmi šatoa ando palkkoa päivältä. Heän mäńi kivellä toaš, hepozet kuin poattih; tuľi toaš händä ottamah zimţukka-tukka, vei koďihisseh. Šüötti, juotti, ando hänellä šulkku-paikan, da mitä pitänöv vain, šitä ando ielläh päin, vei hänen jälelläh. Viheldi kolmi kertoa, šiitä hänellä tuldih hepozet meţäštä, mändih külitţi paimenešta. Ţoaŕi kiruov upehie: miksi tuľija jälelläh tämän-moizella pahalla paimenella, paremmilla että tulluñ. Šitä toi heinöä, mitä hepozet šüötih, da mitä juotih vettä. Ţoaŕi šüötti, juotti paimeneñ, pańi šika-leäžöh toaš üökš; šiat pläššitäh, tuohukšet hambahissa, heän skripkah šoittav. Ţoaŕin tüttö pürkiv kolmannen kerran saldatalda kaţţomah. Heän mänöv kaţţomah; paimen ožuttav šulkku-paikkoa, pańi voarnah. Tütär küžüv häneldäh šitä paikkoa; paimen küžüv vaštah: ožuta ţoaŕin ţarskoita hibietä ńäńńilöistä šoaheñ. — Heän ožutti, šai paikan, mäńi pois toaš aittahaššeh.

Nouźi toatto moamo huomenekšella. Toatto moamo pandih tüttö pimieh rekeh, vietih šillañ korvah kolmi-päizellä zmialla vaštah. Mäńi leški-akkah tüttö, šiitä tuľi še paimen šiihi, joi puoleñ reńgie viinoa üheššä heńgäükšeššä, šiitä käški kirjuttoa kirjaň tütöllä. Tüttö rupei peäta eţţi-

mäh paimenelda, da kirjutti kirjaň; paimenen šuun peällä heitti kirjan, kuin rupei kolmi-päińi zmia tulomah; paimen ku veťi heńgeheššeh, ńi havaţţih, mäńi vaštah zmialla. Torai zmian kera da tappo, šiitä kollohti pois ne luut lihat, kaikki puhašti, lükkäi šillan korvah šinne mereh. Tuľi toatto tütärtäh ottamah pois.

Vei huomenekšella jälelläh muššašša re'eššä kuuži-päizellä zmialla šillan korvah. Mäńi tüttö leški-akkah. Tuľi paimen, joi reńgin viinoa ühteh heńgäükšeh. Ţoaŕin tütär kirjutti kirjan toaš, pań šuun peällä paimenella; paimen veťi heńgeheššeh, nouźi, tüttö mäńi muštah rekeh jälelläh. Tuľi vaštah kuuži-päizellä zmialla paimeň, zmia šanov: puhalla puhtahašta heńgeštäš tora-tanner! N'iiň heän šanov vaštah: puhalla pakanašta heńgeštäš toratanner! — Hüö torattih šiitä; paimen šanov: kaţo, kuin on päivän šiauš kauńis. — Heän kuin kaţahti päiväzen laškuh, ńiiň paimen viimazen peän leikkai häneldä. Rabiešti pois luut kaikki, loi meren pohjah. Mäńi pois še paimeň, šiitä tuľi toatto ottamah tütärtäh.

Huomenekšella toi ţoaŕi jälelläh tüttäreh ühekš-päizellä zmialla vaštah, kun oľi toivotettu. Mäńi leški-akkah tüttö, dai še paimen tuľi šihi, joi puolen toista reńgie ühteh heńgäükšeh. Tüttö rupei peätä eţţimäh häneldä, heän käški kirjan kirjuttoa šuun peällä. Kirjutti kirjan hänellä, heän šiitä heńgeheššeh veäldi, havaţţih da mäńi ükekš-päizellä zmialla vaštah. Torai, torai, ei voinuň viimaista peätä leikata, šano: kaţo, kuin huomenež-ruško ružottav! Paimen nouźi hepozellah šelkäh, ńiin hepońi potkai, da heän miekallah leikkai šen peän poikki ühekšännen. Hepozelda korva halkei, heän kuţţu puolen šulkku-paikkoa ţoaŕin tütöldä, šillä šito hepozen korvaň.

Tuľi toatto huomenekšella ottamah tütärtäh, šano: onnakko on jo lopetettu, ei ole enämbi. — A tütär heńgissä, re'eššä istuv.

Šiitä toatto loaďi piirut, kuţţu veäň kaikeň linnašta, jotta ken hänen tüttären peäšti šillan korvašta. Viina-ţarkkoa paňi podnoskalla tüttärelläh käteh. Tütär ojendi pai-

menella; paimen puolen šulkku-paikkoa pańi podnoskalla, toińi puoľi oľi tütöllä peäššä. Šiitä ţoaŕi ando paimenella tüttäreh, kojin loaďi rinnalla da puolen ţarsvoa ando heilä.

Poańarvi.

Tuhkimuš.

Oľi ukolla kolme poikoa. Toatto rupei ľäźimäh, kuulov luiśśah, jotta šurma tulov, šanov pojillah kaikilla: kaţţuote, mie ku kuolen, käüköä kuki milma muisťelomah miun hauvan peälľä. —

Kuoľi ukko. Siiťä pojat pantih hautah toatto; tuldih koťih. Ei ruohita ľähťie ńi ku muisťelomah, pannah arpa, luuah, jotta kellä laňgiev, eńži üönä lähťie. Arpa laňgiev nuoŕimmalla pojalla; se Tuhkimukšekši ažetakši, vähä-mieľizekši rupiev.

Päivä sijautuv, siiťä mänöv Tuhkimuš toattoh hauvan peälľä, alkav sieľä moľie Jumaloa, toattuo muiśśella. Muisťelov puoleh üöhö šoate; avautuv hauta, noužov hauvašta toatto i küžüv: olettako pojat? — Heän i vaštoav: olen mie, toattozeń ťäššä. — Siiťä heän pojallah šanov, kuin elöä ťäťä ilmoa. Noužov ukko pisťüh, seiźoalľah, andav šuuren bumažnikan ďeńgoa, vihelďäv karahuttav, siiťä tulov hepońe sťepisťä: karva kuldańe, toińe hobieńe, kolmannella ei ole hindoaki. Pojalla ando ukko sen hepośen, ńiin siiťä ukko jäleľľäh hautahañše, dai hauta umbeh. Poika hepozella selkäh, tuľi koťih üön aikana dai hepozen pańi omah ambarihiñze. Nu i küžüťäh veľľet, heän ku tuľi: miťä ńäit sieľä? — En ńähńün ńi miťä muuta, kuin muisťelin toattojańi. —

Toiśśa päiväńä piťäis ľähťie toizen veľľen, keškimmäizen kui nuoŕin käü; rupiev moľimah siťä nuoŕinda veľľie, jotta mäne miun ieštä. — Ku šoan rubľoa andanet, ńim mie ľähen. — Ilda kuin tuľi, da heän toaš i ľähťöv toattoh peällä. Enďizeh tapah i alkav moľie; puolen üön aikah hauta i avautuv, i toatto nouš pisťüh, küžüv: olettako pojat? —

I šanov se nuoŕin poika: mie olen, toatto. — Toatto šanov: minťäh ei tulla toizet? — N'iin heän šanov: ei ruohita ľähťie. — Kuin ei ruohita tulla, ei heiľä i hüvüťťä pie. — Bumažnikan andav šuuremman vieľä, siiťä vihelďäv: tulov pedra, šarvet kuldazet. Ukko hautah, hauta umbeh toaš. Tulov poika toaš koťihiñźeh dai panov ambarihisseh pedrah, iţe tulov kiukoalla da venüttöäkši moata.

Toaš kuin tulov kolmaš ilda jo, ńiim piťäis ľähťie vaŕhimmaň veľľekšeň; päivällä šuoriev ľähťemäh, a üöľľä ei ńi ruohi, moľiv siťä nuoŕinda veľľieh, jotta veľľi mäne, loai siťä hüvöä. — Šoan rubľoa ottav palkkoa toaš dai ľähťöv üöksi se vaŕhimmaň veľľen eitţi.

Mänöv toaš hauvan peäľľä, muisťelov toattojah niiŋkuin ieľľäki puoleh üöhö šoaťe. Noužov toatto i küžüv: olettako pojat? — Heän i šanov: mie olen nuoŕin poika, toattozeń; ei ruohita ľähťie toizet. — Kun ei ruohita ľähťie, ńiin ei heiľä i hüvüťťä pie. — Toaš viheldäv, i tulov meţäštä śika: šukahat kuldazet śeľäššä. Andav pojallah ukko dai prošaiksi poikah kera dai: käüköä enämb' elköä. — Tulov koťihiñzeh dai panov ambrihiñzeh sikah da kiukoalla venüttöäkši moata.

Päiväh moattih, i noššah makoamašta; veľľet küžüťäh: miťä ńäit sielä ńüt käveľľeššäš? — N'äiň miťä ńäiň, ettimisťä e' ole sen jälkeh ńi keľľä. —

Päivällä šanov nuoŕin veľľeš: ľäkkä müö veľľet ambariloitana kaţţomah. — Ka, ľäkkämä. — Mänöv vaŕhin veľľeš, avoav ambarih, kaţotah: on ľeipöä, on voatetta, on muutaki tarvisťa, miťä piťäv. I männäh keškimmäizen veľľen ambarih, toaš veľľi avoav ambarih; śiťäže müöťe ńiiŋkuin toizeššaki. Šanov nuoŕin veľľeš: ľähemmä i miun ambarie kaţţomah. — I šanotah toizet veľľet: miťä oň siun ambarissaš ťühjäšša! Jo olemma śittuň künnükšen šormen pakšuvuoh. — Heän i šanov šuuh śeämeššä: miťä ollov miun ambarissa, ńe kaikki kuulukkah! — Nu śieľä ruvettih heľäjämäh ţiľľit, käveľömäh, pľäššimäh, komińeh läkši sennäköne. Ruvettih veľľet šanomah: veľľi, ožuta meiľä ńüt, miťä oň siun ambarissaš. — Kuin veľľet purretta hambahillana omana

śittana künnükšestä valkiella puulla, siiťä ožutan. — Purtih puhtahakš, siiťä avaźi, ožutti, miťä oñ. Küžüťäh: misťä šiula šai? ńäiťä ńüt emmä ole kuullun emmäkä ńähńüñ. — Šain misťä šain, eńgä varaštan eńgä anaštañ. —

Siiťä veľľisťäh pois erožźi, sro'i koťih omah, alkav elöä üksińäh. Ašettelekši naimah. Tuľi ţoaŕista viesťi, jotta pańi ťüťťärehenzeh kolmandeh kerrokšeh, ikkunañ viereh: ken voinov ťüťťärelďä viijä šormukšen keäštä, da ńiiñ siľľä annan i mieheľľä. —

Tulov äijä kuptsie i bohaťťeŕiloita hüvillä hepozilla, mitä parahilla; ühä üŕiťelläh, ajetah hepozie, eibä voija peäššä. Sieľä ne ollahki hänen veľľet kaţţomašša. Heän üksińäh koissah ku eläv, šuorizi hüvih voatteih, otti hepozeh, hepozellah selkäh hüppäzi dai ľäksi šinneže heäñgi.

Mäńi sine ţoaŕin pihalla, ei tundie, ei veľľet, ei ńi keñ. Kuin hevoisťah sivaldi pľeťiľľä, hepońe hüppäzi, dai heän ťüťťären otti kaikkińeh ikkunašta dai vei ťiehenže, niińkuiñ ľindu ľenďäjä läksi, dai tuľi koťihisseh.

Eţiťäh, ken oľi, misťä tuľi, kune mäńi; ei voija ľöüťöä, kuin ei tundieta ńi ken. Ite se naija ťüöndäv ţoaŕih viessiñ, ;(šanoihe) jotta miula on ťüťťäreh, mie kätiñ da mie i otin. — Tulov ţoaŕi, kaţţov: no miľľä sie kätüt, misťä siula šai semmoiňe hepońe? — Siiťä ţoaŕilla ožuttav hepozeh ambarisťa i pedrah dai siañ, kaikki šupi, mi oľi. Ţoaŕi šanov: mie ťämän-moizie en ole ńäkeñ, eñ kuullut, misťä šiulaš šai? — Šain misťä šain, eţţimisť' ei, a miun ollah. — Kuin šait, ńiiñ sie pie, dai ťüťťäreń pie. — Siiťä hüö venţaiťihiţţeh; aletah heäťä piťöä, ţoaŕin kera gosťieţţeh, aletah elöä kuin mieš da naiňe.

Užmanalla.

Iivana Tuhka-muutuš.

Oľi ennen ukko, ukolla kolme poikoa. Ukko rupei kuolomah i kuţţuv kaikkie poikie; sie vanhiñ käü üö miun kalmalla, keškimmäiňe käü toiňe i nuoťiñ käü kolmaš. —

No i ukko kuoľi, i grobuh pandih, kalmah vieťih. Poikeš tuldih pojat; tuľi heiläh üö. No vanhimmalla pojalla piťäv mäńńä kalmalla, heäń šanov nuoŕimmalla veľľeľľä: sie mäne, miun eitti käü kalman peäľľä, mie läheń jarmankah da tuon siula šoapkan ili kuššakan, min kattov. — Heän i läksi nuoŕin veľľeš toaton peäľľä; mäńi kuin kalman peällä, kalma i avautu, i nouži toatto sielďä kalmašta, küzüv: vanhin, vai nuoŕin, vai keškimmäińe oń? — Mie olen nuoŕin poika, Iivana Tuhka-muutuš. — Ottav, vihelďäv peldoh toatto, juokšov sielďä hepońe. Vot, mie hepoźeń siulaš annań, i ijäkšeh ľienöv silma kuundelomah; kuin tahot lähťie sie kunne matkah, korvah' lükköäťe i pezieťe, i toizeh lükköäťe i voatittieťe. — Läkśi poikeš sielďä kalmalda i tuľi koťih. Vanhin veľľeš küzüv häńelďäh: min lahjo toatto käüťüö? — Heän i šanov: min kuollut lahjov! — i mäńi, kiukoań peräh ištuih.

Tuľi üö toaš. Toińe veľľi rupei händäh küzümäh: mäne miun eitti kalmalla, mie siula šoappoat tuoń jarmankašta. — Otti, šuorih i ľäkśi; mäńi kalmalla, kalma avautuv, nouži sielďä toatto i küzüv: kumbańe poika oń? — Mie, šanov, olen, Tuhka-muutuš, Iivana poika toaš. — Vihelďäv toatto peldoh, pellošta hepońe juokšov. No mie, šanov, siula ťämän hepoźeń annan, kuin toizet veľľet ei tahottu ottoa ťäťä hüvüťťä. — Otti hepoźeń itelläh ukolda, ťüöndi poiś peldoh. S'iiťä mäńi ukko kalmah jäľeľľäh, a poika ľäksi koťihiñže. Veľľi šanov hänelläh: min toatto ando siula? — A min toatto andav, ku on kuollun, e' ana ńi miťä, — Nouži, kiukoan peräh toaš mäńi.

I tuľi kolmaš üö, häńen tuľi ootereďi mäńńä kalmizmoalla. Šuoŕih i ľäkśi, ńiinže hepoźeń šai, kuin ieľľäki. I otti heän siiťä, prosťih toattoh kera, tuľi poikeš śielďä. No, min toatto ando siulaš? küzüťäh. — Ei anna kuoŕie ńi miťä. —

Vähän ajan olduoh ľüüväh barbanoa: toaŕin ťüťär ištuokši ikkunalla, i ken voit hepoźella hüpätä śinne, se toaŕiń ťüťťärellä šulahaźekši.

Ruvettih naroda keräüťümäh sińńe, i ľähťieťťih veľľet

häneň, i heän veľľiľöiľľä davaikśi! — Müök' otamma siun Tuhka-muutukšen rahvahalla nagrokši! — Hüö ľähťieťťih veľ-ľet, ei otettu. Heän vuiďi pihalla i vihelďi hepoźen eńźimäiźeň; hepoźella ľükkäźih korvah, peźih, toiźeh ľükkäźih i voatiţţih, hüppäi hepoźellah śelkäh i sennäköńe tuľi moloţţa!

L'äksi ajamah ţoaŕih sinne i tavotti veľľet dorogalla. Otti omallah ruožalla ľüüvä heiťäh, a veľľet ťiieťä ei, veľľigo, keńg' on. I proiďi külitţi, mäńi sinne, miśśä ţoaŕin ťüťär ištuv, i hüpähüťťi hepoźeh sinne śeińäľľä. Ţoaŕin ťüťťäreľďä šai šuuta, i ťüťär pańi häńeľľä peţaťin oţţah. L'äkśi poiś śieľďä, tuľi, ajo koťihiňže, laški hepoźeň peldoh, iţe jäľeľľäh kiukoan peräh ištuih. I tuldih veľľet, ruvettih naiźiľľah šanomah: sežen ńäköńe oľi hepońe i ištu seläššä mužikka i hüpähüťťi ikkunalla, ţoaŕin ťüťťäreľťä šai šuuta, i pańi heän peţatin oţţah. — Tuhka-muutuš šanov: eńgo hoťi mie olluň sieľä! — Hoh śie śen-ńäköńe, tuon-ńäköńe, siulago olla sieľä! —

Ruvettih toaš barbanoa ľüömäh, što ţoaŕin ťüťär siťä eţţimäh rupiev, keľľä peţaťin pańi oţţah. I Tuhka-muutukšella siľľä ripakko oţţah sivottu on. Veľľet ľähťieťťih sinne toaš, i heän pürkiv veľľiľöiľľäh: veľľet, ottakkoa milmań kaţţomah! — Ükśi toizellah šanov: otamma müö häńeň loppuoh keralla. — Tuldih hüö ţoaŕih ťeräväh. Ruvettih eţţimäh: eţiťäh siťä-go, toisťa-go, moniešta-go, ei voija ľöüťöä. I toaš mońieš šanov: ťeäľä on lika-ripakolla oţţa śivottu; eigo heän ole? — Veľľet i šanotah: miśśä heäň śen-ńäköńe lika-rüöťťi oň! — Ei śe kaţottu veľľiľöjen šanondoa, otettih käzi-puoľisťa i vieťih ţareunań luo. Ţareuna otti ripakon oţašta, ńäköv: peţaťťi oţašša, i ţoaŕi ńäköv; šanov ťüťär toatollah, što ťämä miun oň jumalan suuďittu, — i otti keäštä häńeň. S'iiťä ruvettih händäh naittamah ţoaŕin ťüťäreštä; naitettih händäh Iivanoa śiťä Tuhka-muutušta. S'iiťä ruvettih hüö eľämäh olomah, śiiťä hüreńi hürţţäh, pareńi parţţah, dai puutu kaikki.

Miinoa.

Kolme arvoutušta.

Oľ ennen ukko ta akka. Heän kuin eläv akkah kera, akka i kuolov; jeäpi poika heilä ükši. Šanov poika toatollah, jotta rupie naimah. — Toatto šanov pojallah, jotta ei ole ťeńkoa, ťeńkatta ei voi naija. — Mäne, šanov, ţoarilta ťeńkoa küšü naija. — Heän i mänöv tai küšüv. Ţoari šanov, jotta tule huomeņa eteh tänne, ńi šano kolme arvoutušta, jotta kumpoa ei ole ńi ken kuullut. —

Šiitä heän mänöv poikineh šinne! ţoari šanov: mitä arvoutušta nüt šanot? — Poika i šanov, jotta kelpoavko poika toaton iešta šanomah? — Kelpoav, šanov. — No, kuin elettih miun ukot, heit' oľi, šanov, šeiţţemeñ veľľeštä, ńiiñ hüö šeiţţemellä virššalla šeiţţemellä paţţahalla huonehet loajittih, šeiţţemiñ heposiñ piettih ainai; ńi olettako, šanov, kuullut? — Ne jokahińi šanottih, jotta emm' ole kuullut. — Tule toissa peänä toista arvoutušta šanomah. —

Heän tulov i toissa peänä: ţoari šanov: no nüt toińi arvoutuš šano, kuiñ šai tulla. — Alkav poika šanuu: piettih meilä šeiţţemiñ heposin, šeiţţemiñ varšoiñ joka hepońi šai kešäššä; olettako kuullut? — Emmä ole kuullut — kai šanottih, ketä oľi šiinä vaiñ. Pois i käšköv: tule kolmantena peänä.

Kolmantena peänä ţoari šanov, jotta kuin tulov, ńi šanuot' kaikki, jotta kuullut olemma. — Heän tuľi; no, šano nüt kolmaš arvoutuš. — Kuiñ miun ukot šeiţţemeñ kümmentä tuhatta ţoarilla velakš annettih, olettako, šanov, kuullut? — Jokahińi kuin šano, jotta kuullut olemma, — no nüt, šanov, miulä ţoari ťeńkat ana! — Ţoarin piťi ťeńkat antoa, šano: no mäne, kaţo, nüt ukko naimah. —

Vuokkińiemi.

1. Šüöjätär Ţoarin pojan moršiemena.

Oľi ennen ukko ta akka: šoatih poika ta tütär, ne tultih kaunehet. Ukko i akka kuol'; jeätih lapšet elämäh elmettelömäh.

Läksi poika meţţäh, tuli ţoarin poika vaštah, šanov: voi kuin olet kauńis, prihaţţuisen! — A on miula ţikkońi vielä kaunehempi. — Tuo miula huomena moršiemekš. — Tuon, kuin lähtenöv. — Tuľi ţikkoh luokše: joko nüt lähet, ţikkon, ţoarin pojalla moršiemekš? — En lähe, enneń-kuiń toaton moamon šoaman huuhmaren murotan šurvonnallańi. — Šen kera veľľi läksi pihalla ta palasiks huuhmaren murotteli.

Toaš läksi meţţäh, toas-i tuľi ţoarin poika vaštah: joko toit ţikkoš? — En tuont vielä; toaton moamon šoaman huuhmaren murottanov šurvonnalla, ńiin tuon. — Mäńi koťih: joko nüt ţikkońi lähet? — En lähe, enneń-kuiń toaton moamon šoaman künnükšen kulutan koštońi helmoilla. — Läksi tütär pihalla, ta poika künnükšen murusiksi pilkko. Tuľi tütär pihalta: künnüš palasiks. Joko nüt ţikkon lähet? — Ka, jos i lähtenemmä. —

Lähettih, istuuvuttih veneheh, veľľi peräh, ţikko šoutamah. Šüöjätär rannalla huhuov: ken oń risťi-kańšoa? Ottoat veneheš, muurahaiset kuštih šeäreńi kaikki. — Poika šanov: otammako, ţikkon? — Tütär šanov: elkä ottah, veikkon:

„Pahašta paha tulov,
Paha pahan šiemeneštä.“ —

Hüö toaš šouvetah, šouvetah, a Šüöjätär kuulon otti tüttäreltä. Šüöjätär huhuov rannalla: ket' oń risťi-kańšoa? Ottakkoa veneheš. — Otammako, ţikkon? — Heän kuin kuulon otti, ei enämpi kuule tütär, šanov: mitä šanot, vienoń veikkon, kuin šuu liikkuv? — Šiitä otettih Šüöjätär veneheš: otettih veneheš, ka Šüöjätär istuutu kešellä venehtä. Veľľi šanov ţikollah: korota ţikkon istumieš, parenna voatteitaš: ţoarin koťi näküv. — Mitä šanot, vienoń

veikkon, kuin šuu liikkuv? — A šitä šanov vienoñ veikkoš, Šüöjätär šanov, jotta šüle mereh, hüppeä peällä. — Tütär šülki tai hüppäsi mereh, Šüöjätär hüppäi šoutamah.

Šiitä tultih ţoarin rantoih; ţoarin poika tulov vaštah ottamah moršienta. — Tämäkö šiula i on kuletettava? — No, em mie mit' auta, kuin e' ole parempoa; — ei ruohi šanuo, jotta Šüöjätär on. Heän šiitä pańi veľľen keärmehien šekah a iţe rupei Šüöjättären kera moate.

Linnoveh kaikk' ašeuvuttih moate; mereštä nousi še kauńis tütär šillan peäh, šanov:

Piili pikku koirasen!
Nošša linkku, šoa šartti,
Ilman ukšen ulvomatta,
Veräjäisen vierömättä,
Saranan narahtamatta,
Linnakunnan kuulomatta.

Nousi, mäńi lešk'-akkah. Kirjutti paikan: šoata tämä, lešk'-akkasen, ţoarin pojan pielukših; eikö peäštäis vienoñ veikkoistan keärmehien šeašta. Šiitä tütär mäńi mereh.

Nousi huomenekšella ţoarin poika; ka pistäv käteh pielukših,, löütäv paikan. — Mistä tämä on tänne tullunt? — Šüöjätär šanov: šie vaiñ makoat, mie ompelen päivät üöt.

Tuľi toiń' ilta, toaš linnoveh ašettu moate. Ţoarin poika kävi lešk'-akkah, küšü, jotta mi on, lešk'-akkasen, kumma, kuin tuľi paikka pielukših kullalla ta šulkulla kirjutettu? — Entisen moršiemeš on Šüöjätär šoattant mereh, heän kirjutti. — Millä šoan häneñ käsihińi, nähäkšeńi? — Šie varuštauvu tähä miun luokše. — Šiitä heän varuštih oven korvah; nousi še neiţüt šillan peäh, läksi mänömäh lešk'-akkah rauta-vitjoissa, harppasi peällitţi künnükšen, ka kuńińkahan poika i koapńi üškähäš. Tütär karjuv: a-voi-voi! Šüöjätär miuñ šüöpi! — Elä varaja, ei šüö. — Šen keralla heitti ših lešk'-akkaseh tüttären, mäńi kotih. Käšköä piijoillah lämmitteä külün, a holopoilla käšköö hauvan kaivoa külün künnükšen alla, ühekšän šültä šüvän, tulen, tervan hautah palamah ta ruškien haľľakan peällä. Läksi Šüöjättären kera külüh, Šüöjätär šanov: oo, mänen mie täštä üksi-

näńiki! — harppasi küllün künnükšeštä peällitţi; holopat ťerńittih ruškie haľľakka pois, šeń kera Šüöjätär paţkahti šinne tulen, tervan šekah. Luopi šormistah küñsie: tuošta tulkah moalla matosie, ilmoill' iťikkäisie! —

2. Viisaš tütär ta Herra.

Maťťi ta Pekka on veľľekšet. Pekka ottav Maťilta kakši rupľoo velakš. Maťťi küštv šitä velkoa, eikä šoa, prośśi šuurella herralla; herra suuťi: pitäv makšoa velka. — Pekka šanov: em mie voi makšoa. — No mie annañ kolme arvautušta; kuin arvannet ne šanat, ńiim mie annañ kolme šatoa. — Mit ollah ne? — Mi on lihavin tällä moailmalla, ta mi on armahin, ta mi oñ šukkelin ta vikkelin? —

No Pekka mäńi koťihis! tütär küšü koissa: mitä šielä suuťittih? — Velka·makšoa suuťittih, vaim millä müö šem makšamma? Oľis kolm' arvautušta; kuin arvoasima, ńiiñ šaisima kolme šatoa. — Tütär šanov: mit ollah ne šänat? No toatto ne hänellä šano. — No arvoammaham müö ne: moahañ še oñ kaikkeiñ lihaviñ, kušša kaikki ruohot kašvav; uńihañ še oñ kaikkeiñ armahin, ajatušhan še on šukkelin ta vikkelin. —

Toattoh mänöv huomenekšella herrañ luo. — Joko nüt Pekka arvoat ne? — Moailmahan še on lihavin, kušša kaikki kaunehet kašvav, uńihañ še om meilä armahin, no ajatušhan se on šukkelin ta vikkelin. — Keñ šano šiula? Äšem mie ťenkat annañ, kuin šanonet šanojan. — Pekka šanov: tütär šano miula. — Herra anto Pekalla kolme liinan kuituu: loaťikkah tütär miula paijan näistä. —

Tütär vaštai hänellä: küllä mie hänellä paijan loajiñ, kuin heän kolmešta näistä puu-paļašta loaťiv kankaš-puut ta pirrat. — Toatto mäńi herran luokše šiitä, viev šen vieššin hänellä. — Voi hiizi, kuin oñ viizaš! Vie nämä kolme kanan jeälitţeä: hautokkah näistä kanat. — Tütär vaštai hänellä: küllä müö näistä kanat hauvomma; — iţe joi jeälitţän, toatollah anto toizeñ, moamollah kolmannen. Pańi voaššan aparoo: kašvattoah näistä kakrañ kanoja elättee. — Herra šanov: voi hülkü, kuin oñ viisaš! Vie tervehüisii, mie tulen huomena käümäh hänen luo. —

Toatto mäńi kotih: huomena käkei tulla herra kätümäh. — Tütär vaštai: tulkoh vaiń! — käški toattoh veteä rejen ta kärrün pihalla. Toatto läksi meţţäh.

Herra tulov, küšüv tütöltä: mihi mie panen heposeńi kiińi? — Tüttö šanov: šiin' oń kešä i talvi, pane kumpaseh kaţot. — Herra küšüv: miss' on toattoš? — Lämmintä käümäššä meţäštä. — Missäpä moamoš? — Toisen talon emännän peällä huhuov. — Herra šanov, jotta käše toattoš miuń luokše, — läksi pois.

Toatto tuli kotih, küšü tütöltä: kävikö herra? — Kävi. — Mitäpä heän pakai? — Kuţţu kätümäh šilma. — Pekka mäńi kätümäh; šanov herra: mie em malttań, mihi hepońi kiińi panna, kuin tütär šano, jotta oli pihalla kešä i talvi. — Toattoh vaštai: ka šiinähän oli reki i kärrüt: reki oli talvi, kärrüt kešä. — No missäpä šie olit? — Mie olin puuta kätümäššä meţäštä. — Missäpä hänen moamoh oli, kuin šano, jotta toisen talon emännän peällä huhuov? — Še oli kuollun, ńi moamoh itki šielä, mölüsi. — Šano tüttärelläš, jotta mie tulen huomena naimah häneštä. — Tütär vaštai: pahemmillaki männäh, šoańi herroilla. —

Huomenekšella tuli herra, nai häneštä ta pitti heät. Herra šanov: šiun ei pie suutie milma iellä, jotta milm' et huikoais. — (Ei heäń suutis, a kell' om peä lujempi, ńiiń šiltä puhkiev rutompah.)

Herra läksi toisih maihe šiitä. Šillä aijalla kolme meţţi-mieštä riitautu, tuli suutittavakš. Naińi suuti: kakši suuti oikiekš, üheń veäräkš. Mieš tuli kotih, suuti toisiń; šiitä tuli huijatukš, šanov naisellah: mäne kotihis, ota mitä kaţot! — iţe rupei kravattih moate. Naińi käški piikojeń kantoa rekeh kravatin kera herran, mäńi kotih.

Herra havaţţih huomenekšella, šano piijoilla: keittäkkeä kohvi. — Emäntä vaštai: še oń keitettü. — No, herra sanov, etkö šie männüńkänä? — Koissańi mie oleńki. — Miks' et ottań, mitä näit, hüvüttä? — Emäntä vaštai: mitä mie muulla roan, kuin šiula, šieńi-piiroalla! — Herra ihaštu ta pitti uuveštah heät.

Uhut.

1. Tuhkimuš Ţoarin vävü.

Oli ennen ukko ta akka ta kolme poikoa, nuoŕin Tuhkimuš. Läksi vejellä, hauk' on avannošša; heäñ rupiev kauhallä lüömäh šitä haukie. Hauki šanov: elä mušikkaisen lüö milma: eli ota šana, šanov, eli šata rupŕoa ťeńkoa. — Tuhkimuš šanov, jotta šano šana, mi oñ šana? — Kuin, šanov, ammullat korvoš, ńiiñ šano, jotta šünnüñ šanah, hauvin ńeuvokkih, vesi-korvo moalla! — Heän kuin ammulti šiitä vesi-korvoh šen, korvo läksi koťih matkah lotaţamah, heän vain korvista vakauttelov.

On, eläv Tuhkimuš šiitä; meţţäh lähtöv puuta karšimah. Karši koivuo tukuñ šuuren, pańi latvoin koťih, šiitä šuuh šeämeššä šanov: šünnüñ šanah, hauvin ńeuvokkih, puut koťih! — Puut läksi koťih matkah lotajamah, jotta kańkaš jütäjäv. Matkai, matkai iţekšeh še puu-tukku, ţoarin ikkunan alaţţi jütüttäv. Nu ţoari šanov šielä pirťissäh: a mi jütäjäv? — Tütär i kaţahtav ikkunašta, ka šanov: Tuhkimušraiska matkoav puutukkuh kera, še jütäjäv. — Tuhkimuš šanov šuuh šeämeššä: šünnüñ šanah, hauvin ńeuvokkih, ţoarin tütär vaţan kera tüöntükkäh! — Mäńi Tuhkimuš, vei puuh koťihiñse.

Ollah, eletäh. Ţoarin tütär vaţan kera i tüöntüv; kantav, kantav vaţţoah aikahañše, tai šoav pojan. Rupiev šitä poikoah kaţţomah, kašvattamah; pakasijakše rupiev mänömäh lapši. Erähänä päivänä ollah ikkunañ luona ţoarin tütär lapšeh kera, Tuhkimukšen vańhin veľľeš aštuv ikkunan alaţţi; šanov ţoarin tütär lapšellah: kaţo-i poikańi, toattoš matkoav. — Poika vaštoav moamollah: eipä ole toattońi, ťeäťäńi oñ. —

Ollah, eletäh toiseh päiväh. Toissa päivänä aštuv keškimäińi veľľeš ikkunan alaţţi. Moamo šanov pojallah: kaţo poikańi, toattoš matkoav. — Poika lašettav: ei ole toattońi, ťeäťäńi oñ.

Ollah, eletäh, kolmaš üö moatah. Tuhkimuš aštuv ţoarin ikkunan alaţţi. Poika kuiñ tokaťi, alko lukie: toat-

tońi matkoav, toattońi matkoav, toattońi matkoav! — Ţoari kuuli, šano tüttärelläh: oh, sukoi säköi, olet šulhasen šoanuñ! — Šanov holopoillah, jotta vannehťiete rauta-poţkah Tuhkimuš ta tütär ta pienońi poika, kaikki kolmoveh, tüöntööte mereh. —

Hüö tüönnettih mereh. Läksi kantamah lainneh, kanto, kanto, rupei ţülkkämäh ńiiñ kuiñ rantah poţka. Tuhkimuš šanov šuuh šeämeššä: šünnün šanah, hauvin ńeuvokkih, poţka muruiks'. — Poţka i mureńi, Tuhkimuš i nousi kańkahalla: mereñ šoari oñ, kauńis paikka šemmoińi. Šoarella kävelöv, šanov toaš šuuh šeämeššä: šünnün šanah, hauvin ńeuvokkih, tähä tulkah koťi ńiin hüvä, jotta neän-hännällä šammallettu, palaťit paremmat ei kuin ţoarin! — Heilä i roťiuvuttih palaťit paremmat ei kuin ţoarin.

Hüö ruvetah šiinä elämäh. Tuhkimuš šanov: šünnün šanah, hauvin ńeuvokkih, tähä tulkah satut pihalla kaunehet, koriet lintuset laulamah satun lehvillä! — Satu i roťih kauńis, joka lehvän nenäh lintuńi laulamah, ilo šemmoińi tuli heilä. No mänöv rannalla Tuhkimuš; šanov: šünnün šanah, hauvin ńeuvokkih, tähä tulkah kivińi šilta, vaškiset käsi-puut, šoarešta mantereh, ţoarin rantah! — Kuin šano vain, tai tuli kivińi šilta, vaškiset käsi-puut.

Kaľikkaiset, küšüjät kävelläh ţoarih, kaţotah, ka kivińi šilta lähtöv rannašta, vaškiset käsi-puut. Hüö šitä kummašsellahaš. Läkkä müö šiltoa müöťe! — Männäh, kaţotah kummie, ei malteta i männä palaťťiloih. Naińi pistäv ikkunašta peäh, šanov: mitä kaţţeletta? käüköä šeämeh. — Hüö i männäh, šüötetäh, juotetah heitä, hüväštä pietäh. Paistih kotva, lähettih pois; šiitä hüö kaimatah heät, müüvätäh pois.

Männäh küšüjät ţoarih: terveh tänne! — Terveh tulovilla! Ettäkö ťiijä mitä šanuo? — On uutta starinoa: lähtöv šesiitä rannašta kivińi šilta, vaškiset käsi-puut, šoareh, šoarešša on palaťit paremmat ei kuin ţoarin, palaťťiloissa mieš ta naińi ta pikku-poika. — Tüöntäv ţoari holoppoitah, min heän tüöntänöv, tovissukšeh, jotta ollahko. Hüö i käütih, šanotah, jotta on. — No mi pitäv ţuuto olla? — ţoari šanov.

Ollah kolmanteh päiväh: lähtöv ʒoari iʒe holoppoloijeh kera. Mänöv palaťťiloih, pakajav Tuhkimukšen ta tüttäreh kera, ei ťiijä ket ollah. Pikku-pojalla on kukkańi keäśśä, šillä kukaistelov. Tuhkimuš šanov šuuh šeämeššä: šünnün šanah, hauvin ńeuvokkih, lapšen kukkańi mäńkäh ʒoarin kormanoh! — Lapši alkav kukaista itkie hikšerehtöä, jotta kukka kato, eʒʒiete kukaistańi. Eʒitäh joka paikka, ei löüvetä. Ʒoari pisti käteh kormanohoñše: kukka kormanošša; kaikki huikoi ʒoari. Tuhkimuš šanov: veʒʒe še on poika iʒe pistäñ eloisselleššah. — Šiitä tunnuššetahaš, ševätähäš; ʒoari tüttäreh otti tüttärekšeh, Tuhkimukšen vävükšeh.

2. Leppä-pölkkü.

On ennen ukko ta akka, heil e' ole lašta; käšköv akka ukkuoh meʒʒäh: tuo, ukko, miula šieltä leppöä pölkkü. — Toi ukko leppöä pölkün; akka pańi kätküöh ta tuuvittav šiitä kolme vuotta kätküössä, šiitä tulov poika heilä.

Kašvav poika kolmet suutkat; šiitä lähtöv ukko pajah, pajašša loajittav kolmen puutan painavan kirvehen; kuin šai kirvehen valmehekš, ńiiñ tüöntäv pojan meʒʒäh halkuo leikkoamah. Leikkoav puuta päivän, tulov koťih šieltä, šanov toatollah: kepie oñ kirveš, loajita jükiempi. — Mäńi pajah ukko, loajitti kuuven puutan painavan kirvehen. Lähtöv poika halkuo leikkoamah toaš; leikkai päivän halkuo, tuľi koťih šieltä, šanov: kepie on kirveš; loajita ühekšän puutan painava jouši. —

Kuin šai ukko joušen valmehekš, ńiiñ poika šitov orteh ruškien paikañ, šanov moamollah, jotta täštä paikašta kuiñ veŕi ťippumah rupiev, ńi šiitä moamo milma eʒi. —

Läksi meʒʒäh poika; meʒäššä matkoav, kaʒʒov, mušikka kuiñ järveñ rannalla kaloa ńielöv. Mitä roat šie? Kaʒo, mie ammuñ, Leppä-pölkkü šanov. — Elä ammu, priimi kañšahaš. — Heän šanov: Jumala kañšañ šuvaʒʒov. —

Lähettih hüö aštumah üheššä, aššutah šielä kotvańi; tulov heilä vaštah mieš, voaroja loukkuttav, kahta voaroa lüöv vaššakkah. Leppä-pölkkü šanov, jotta mitä roat? Kaʒo ammun. — Elä ammu, ota kañšahaš. — Heän ottav häneñ

kañšahaš, lähetäh aštumah, kolme mieštä heitä jo oñ. Aššutah kolmen micheñ, kaţotah, mieš puun kuiñ roaššaltav meţäššä juurińeh ta latvoiñ moaha pissältäv. Leppäpölkkü še šanov: mitä roat? Kaţo ammun. — Elä ammu, ota kañšahaš. — Hänen i priimiv kañšahaš, ta šiitä lähetäh aštumah, aššutah ńeľľä mieštä jo.

Männäh šemmoseh kauneheh mereñ-lahteh, kuhu voit elo-šijañ loaťie, ta šiitä hüö loajitah pirťťi šiihi. Lähetäh meţţäh kaikki, a še jätetäh kalan-ńieľijä ruuvañ-haṅkkijakš, külün-lämmittäjäkš. Lentäv ńeľľä jouţenta šiihi lahteh, lähetäh moalla, heitetäh jouţţeneñ-voattiet pois peältäh, neiţţüöt ollah kullašša ta šulkušša. Männäh ukon luokše, ukko lüüväh, jotta vähäńi heṅkie jätetäh; külü külvetäh ukolta, šiitä männäh pirťťih ta ukolta kaikki šupi šüüväh ruuvat. Šiitä lähetäh poikeš, voattieh otetah tai pannah peäľľäh. Toaš uuveštah alkav ukko külüö lämmittöä ta lihoa keittöä. Vähäseñ šuveuttav külüö ta vähäseñ keittäv lihojah, ne jeähäh kaikki uuvekš, ńi tullah toiset meţäštä; aletah häntä kirota, kirotah hüvin, kuin ei šoanuñ päivän pitkäh küpšekše ruokie. Šüüväh ne, moata ruvetah.

Huomenekšella noššah, meţţäh lähetäh toiset, voarojeñ vaššakkah lüöjä jeäv koťih. Panov külüñ lämmitä, lihoa kiehumah ta ruokoa haṅkkiv heilä mitä pitäv. Toaš jouţţenet tullah, ne šamat toisen-päiväset neiţţüöt, ta jouţţeneñ-voattiet heitetäh poikeš, a neiţţüön-voattiet pannah peäľľäh, kullašša ta šulkušša. Külü külvetäh ukolta, ruuvat šüüväh, ukko lüüväh, lähetäh poikeš. Ukko toaš alkav ruokoa haṅkkie, kähnüštäv verkkasellah: kaikki jeäv kešen-aikusekš, ei šoa valmehekš mitänä. Šiitä tullah meţäštä toiset, aletah häntä kirota: min-täh et šoanuñ küpšekše ruokie? — Heän ei virka mitänä.

Kolmantena päivänä jätetäh puijen moaha pistäjä koťih. Alkav külüö lämmittöä, ruokoa haṅkkie ńiiñ-kuin muinaki päivinä. Jouţţenet tullah toaš; ukko lüüväh, paham-päiväsekše piekšetäh, külü külvetäh, lihat šüüväh ta pois lähetäh.

Tullah toiset koťih; Leppä-pölkkü šanov: no nüt ei auta muu mikänä, kuin iţţeńi pitäv jeähä koťih. — Heän jeäv

koťih še Leppä-pölkkü, muut meţţäh tüöntäv. Panov külün lämmitä, lihat tulella, iţe mänöv peittoh šiitä; kaţţov: jouţţenet lennetäh ne enťiset lahteh, kiven alla pannah voattieh peittoh. Lähetäh külüö häneltä külpömäh, heäñ mänöv šinne kiven luokše ta voattiet, šiivet kaikki ottav kormanohoš; mänöv, panov ţakarih külün-oven peäľľä. Nuoŕin tütär luov löülüö, äijän i luov hüvin; heitä alkav polttoa, alkav tütär lukie: kuin toatokš, ńiin toatokš, kuin ei toatokš, ńiin moamokš, kuin ei moamokš, ńiin šulhasekš. — Šiitä Leppäpölkkü ottav ţakarih oven peältä, hüö männäh voatteijeh luokše, ka heilä voatteita ei ole enämpi, kuin otti Leppäpölkkü, ei peäššä ńi kunne.

Tullah meţäštä toiset, ńiiñ heän antav vaňhimman tüttären kalan-ńieľijällä, toisen antav voarojen lüöjällä vaššakkah, kolmannen puijen pistäjällä, ńeľľännen ottav iţelläh, šen nuoŕimman. Aletah elöä šiinä.

Lähetäh meţţäh kaikki, a Leppä-pölkkü jeäv koťih. Pakanan ţoarin tüttäret ollah ne neiţţüöt. Leppä-pölkkü rannalla venüv termällä joušeh keralla, pakanoa ţoarie varteiţţov; pakana ţoari tulov kolmella karaplilla tüttärieh käümäh. Heän ampuv, Leppä-pölkkü, šitä ţoarie: ne lotjat muretah kaikki, palasilla vain peäšöv koťihis ţoari. Toiseh päiväh eletäh, lähtöv ţoari kuuvella karapľilla käümäh tüttärie šieltä pois. Leppä-pölkkü toaš termällä varteiţţov häntä; kuin ampuv, ne lotjat kaikki palasikse; ńiiñ šiitä lähtöv paloilla ţoari koťihis. Lähtöv kolmantena päivänä ühekšällä karapľilla käümäh; Leppä-pölkkü kuin ampuv kavahuttav, kahekšan murenov, a ühekšäš jeäv tervehekš; šillä tulov lahteh šiihi pakana ţoari: kuin näköv mušikañ šen leppä-pölküštä loajitun, ńiiñ mušikka muuttuv leppä-pölkükš. Ţoari ottav tüttäreh pois, kaikki viev, toiset mušikat poatah šelkoseh, a še jeäv leppä-pölkkü šiihi mättähällä venümäh.

Koissa veŕi alkav ťippuo paikašta, ńiiñ šiitä lähtöv akka eţţimäh poikoah. Aštuv rantoa piťiñ, aštuv šiihi lahteh, kävelöv, kaţţelov, jotta eikö mistä löütäis poikoa; löütäv poikah, ńiiñ šiitä poikah peällä itköv. Kuin itköv, küü-

nel üksi fipahtav pojan peällä akalta šilmäštä; šiitä poika tulov ašemellah tervehekš ńiiñ-kuin enneñ-ki oli. Antav poika moamollah veiţen, še on hüvin kirkaš, kauńis: tämä kuiñ ruvennov muštumah veiţţi, ńiiñ šiitä vašta milma eţi. —

Šiitä lähtöv poika matkoamah toaš moa-ilmoa müöťe; kulkov, kulkov, ka tulov hänellä hauki vaštah mereñ rannalla. Rupiev haukie ampumah, hauki šanov: elä ammu, mie aijallah hüvöä loajin. — Heän ei šiitä i ampuñ; lähtöv matkoamah. Matkoav meţäššä, tulov lintu vaštah, ńiiñ heäñ rupiev ampumah lintuo; lintu šanov, jotta elä ammu, mie aijallah hüveä loajiñ. — Ei ńi ammu, lähtöv iellä aštumah; aštuv, ka tulov oinaš vaštah; heän rupiev ampumah oinašta, oinaš šanov: elä ammu, mie aijallah hüveä loajiñ. — Heän ei i ampuñ, lähtöv toaš vielä ielläh aštumah aina. Kuuluv kellot ieltäh, heän aštuv kelloloih, paimenen luokši mänöv; šielä ollah pakanan ţoarin paimenet tai lehmät. Paimenen kera paraš lehmä tapetah, keitetäh ta šüüväh šitä lehmöä še päivä šiinä. Paimen rupiev lähtömäh koťih, ńiiñ šiitä Leppä-pölkkü küšüv paimenelta voattiet peälläh. Heän lähtöv ţoarih lehmieñ kera mänömäh; mänöv ţoarih, ta šiitä tulov nuoŕin tütär vaštah lehmie ottamah. Kuin mänöv, ka i tuntov šen Leppä-pölkün, šulhaseh, ta i koťihis viev. Ruokkiv šulhaseh, üöñ-šeuvun pitäv koissah; Leppä-pölkkü käšköv moršiemeh küšüö toatoltah, jotta missä šiun oñ heńki? — Šiitä lähtöv meţţäh paimenekš.

Mänöv moršieñ toattoh koťih päivällä ta rupiev peätä eţţimäh toatolta; šiitä küšüv: šano šie toattoseñ, missä šiun oñ heńki? — No toatto šanov: oñko šiula mieli tappoa milma, vai min-täh šie küšüt? — Ei šano luonnen-kana šinä päivänä. Tulov šulhańi, küšüv, jotta šaitko ťiijon? — En šoanuñ, ei šanoñ. — Toiseh päiväh kuin elät, ńiiñ šiitä küšü hüviñ, elä heitä keäsťäš-känä peätä. —

Ollah, eletäh toiseh päiväh, ńiiñ moršien toaš tüöntäv šulhaseh meţţäh, iţe mänöv toattoh luokše ta rupiev peätä eţţimäh, šanov: nüt šanuo pitäv šiun, missä šiun oñ heńki. — Šiitä šanov toatto, jotta joveñ rannalla on šuuri koivu, koivuñ juurien alla lipaš, lippahašša oñ šiitä jäńis, jäńiksen

šeämeššä on metʒi-kana, metʒi-kanan šeämeššä oñ jeälitʒtä, jeälitʒän šeämeššä on miuñ heńki: ken šoanov jeälitʒän šieltä ta miula otʒtah lüönöv, ńiiñ šiitä mie kuoleñ. —

Tulov Leppä-pölkkü metʒäštä, šanov moršien: joveñ-rannalla oñ šuuri koivu, koivuñ juurien alla oñ lipaš, lippa-hašša oñ jäńis, jäńiksen šeämeššä on metʒi-kana, metʒi-kanan šeämeššä oñ jeälitʒtä, jeälitʒän šeämeššä on toaton heńki: kuiñ šeñ šoanet, šiitä vašta häneñ heńkiltä šoamma. — Mäńi Leppä-pölkkü, koivuo alko häilüttöä, jotta še koatuis. Häilüttäv kolme päivöä, ńiiñ vašta kolmantena päivänä koatuv koivu; heän lippahan noštav juurien alta. — A pakana ʒoari hüvin huonona jo läsiv; tütär mänöv toattuoh katʒtomah, toatto šanov: jo tapoit, pahuš. — No en, toattosen, tappañ, proššі toattoseñ. — Leppä-pölkkü arvelov: millä kahallah mie šoan tämäñ lippahan? kuin olis še oinaš, ńiin ei-kö še puškis kahallah. — Katʒtov, tai oinaš juokšov šieltä tai puškov lippahan kahallah. Heäñ jäńiksen halkoav: metʒi-kana lentoh; ajattelov: olis-ko voaka-lintu tuošša, ńiin ei-kö tois metʒi-kanoa; — kattšov, ka voaka-lintu tulov, metʒi-kana kerošša. Metʒi-kanan kuiñ toi, heän šen halkai: jeälitʒtä jokeh. Ajattelov: kuin olis hoti še hauki, mitä rupein ampumah, ei-ko tois jeälitʒtöä, — katʒtov, ka hauki jo kulettav jeälitʒteä, heän jeälitän kormanohoš. Lähtöv mänömäh ʒoarih, ʒoari venüv lauʒalla, heńki lähtömäisilläh on. Naĺńi šanov šulhasellah, jotta kuin rupiet harppoamah künnükšeštä peälitʒti, ńiin heän kuin kaʒahtamah rupiev šiuhu, šie lüö otʒtah. — Mäńi, harppai künnüšeštä peälitʒti, lõi ʒoarie jeälitällä otʒtah, šiitä kuolla kellahti.

Lähetäh pois moršiemeh keralla, pannah üheñ jeälitäñ kuoreñ šeämeh talon hüvüš kaikki, ta huonehet i kaikki šupi. Männäh ukon ta akan kotih, šielä aletah elöä.

3. Kolmet šanat.

On ennen üksi mušikka, heän oñ keühä kovoañ: hoť mihi lähtöv tiekuntah, ei häntä ńi missä Jumal' auta. Heän tuumaitʒti: lähtie pitäv ʒoariñ luo, ei-kö heän mitä juohata.

— Nu i mäńi ţoariñ luo; ţoari küšüv: mitä tuľit? — Šenäin i šenäin tuľiñ, kuin ei Jumala auta ńi missä milma. — Nu ţoarill' on tütär! tütär šanov: siula pitäv naija. — Ţoari šanov: sie i naisekše, kuin ennen milma suuťit. — I nai mušikka ţoarin tüttäreštä.

Mäńi koťihiñše mušikka naisen keralla. Naińi antav hänellä paikañ: mäne linnalla kaupalla paikañ keralla, kuuši šatoa hintoa. — Mäńi kaupalla, käveli päiväñ, ei oštan ńi keñ; läksi pois, tuľi mušikka vaštah: mistä matkoat? — küšüv. Kaupalta matkoañ. — Mitä oñ kaupušta? — Paikka olis kaupušta, ei oštan ńi keñ. — Še i küšüv mušikka: mitä makšav? — Heän i šanov: kuuši šatoa. — Vajehat-ko šanah? — Nu arveľi, arveľi, olisko vajehtoa, küšüv: mi oñ šana? — Šana oñ še: rauta on kultoa kallehempi. — I vajehettih. Mäńi naiseh luo; naińi küšüv: möit-kö? — Möin. — Mitä šait? — Kakši šanoa. — Nu i hüvä. — Toisena päivänä tüöntäv kaupalla, antav paikan, kolmi šatoa hintoa. I läksi; käveli päiväñ, e' oštan ńi keñ. Läksi pois, tuľi mušikka vaštah: mistä matkoat? — Kaupalta matkoan. — Mitä on kaupušta? — Paikka on kaupušta. — Mitä makšav? — Kolmi šatoa. — Vajehat-ko šanah? — Arveľi, arveľi, vajehtoa-ko, ei-kö vajehtoa: mäńisin paikañ keralla naiseńi luo, jo-ko murannov? a vajehtaisin, jo-ko murannov? Vajehañ, mit on šanat? — Missä oñ pajikko; šiinä oñ vesi. — Mäńi naiseh luo: möitkö? — Möin? — Mitä šait? — Kakši šanoa. — Nu i büvä.

Kolmantena päivänä tüöntäv kaupalla, antav paikan, šata rupľoa hintoa. N'iin-se jäi müömättä paikka, kuin ielläki; še šamańi mušikka tuľi vaštah, küšü: mitä makšav paikka? — Šoan rupľoa. — Et-kö šanah vajeha? — Tuumaiţţi, tuumaiţţi: vajehtaisin, ńiin joko naińi tappanov? Vajehañ, mit on sanat? — Heriśśät, ńiin elä šivalla. —

Ei ńi ruohi männä naiseh luo; kaţţov: karapli šeisov ńiemeššä. Mänen tuolla, ei-kö oteta šiihi milmańi; eñ ruohi männä koťihińi. — Mäńi, pürki: otatta-ko milmańi? — Otettih, lähettih matkah. Mänöv hüviñ veneh; min tuuľi ravenov, šeñ veneh matkoa vähentäv; hüvin tuulov, veneh keški-

merellä pijättü. Tuumaijah: ken pahin, še pitäv panna mereh. Še mušikka i šanov, jotta mie läheñ. — Pantih lautoa palańi, lašettih mušikka peäl'ä; läksi püörimäh, mäńi meren pohjah. Kuńińkaš naisińeh riitelöv meren pohjašša; mušikalla šanotah: sie tul'it vierahikse miehikse meilä. — Ukko kiistäv, jotta kulta oñ rautoa kallehempi šovašša; akka kiistäv, jotta rauta oñ kultoa kallehempi šovašša. Mušikka i šanov: rauta on kultoa kallehempi. — Häneł'ä kultoa kolmi poţkoa palkašta käümöä, i tüönnetäh pois; heän i küšüv heiltä: vielä-kö oñ šiinä veneh? — Šiinä on šamalla paikkoa. — Läksi pois šamalla lauta-palasella, läksi lauta püörimäh ülähäkše i nousi meren peäl'ä. Noššettih ülähäkše venehellä, läksi veneh matkah.

Männäh linnan alla. Linnašta oñ vesi loppuñ; joka mieš käüväh karaplilla, ei-kö ken ťiijä, mistä vettä šoaha. Ei ńi ken ťiijä; šanotah: ol'is meilä üksi mieš vielä karaplilla, ei-kö še ťiijä. — Käüväh še, tul'i, küšütäh: et-kö ťiijä, mistä vettä šoaha? — Šanov: ťiijän; antakkoa kümmeneñ saltattoa miula avukše. — Nu šanov linnan peällüš-herra: ota kolmi šatoa. — Nu anna. — Lähettih, mäntih kotvańi, tul'i pajikko eteh; šanov saltatoilla: kiskokkoa tämä. — Kisallettih: kolmeñ šülen ülevüökše vesi läksi nousomah; ei keritä i linnah männä, jo oñ vesi šielä. Tultih linnah, küšütäh häneltä: šait vejeñ? — Šain. — Kolmi karaplie hänellä palkkoa kaikkińeh, väkińeh.

Läksi mušikka mänömäh koťihiñse. Mäńi rannalla, šeisatti karaplit, läksi moalla, mäńi koťihiñse. Mäńi pirttih, kaţţov, ka makoav hänen naińi kahen miehen kešeššä. Kaţţov: on miekka noaklašša, šen i ottav ta heristäv; smieťťiv, jotta miula šana ol'i: kuin hepöät, ńiin elä šivalla. — Ei ńi šivaltaň; nošti makoamašta naiseh, küšüv: kenen oñ siula nämä miehet? — Omat poikańi on miula nämä. — Ol'i-ko siula ennen mieš? — Ol'. — Mie olen siun mieš. — Et ole sie. — Heän i ojentav šormeh: kato šormuštoa, onko tämä siun keäśśä olluñ? — Kaţţo, kaţţo: tämä on miun šormušta. — Nu mie oleñ siun mieš šilloin. — Šiitä noštav pojat; alkav küšüö naińi mieheltäh: nu mintäh pakeńit sie miuñ

luota? — Eñ ruohtin tulla enämpi kolmantena päivänä siuñ luo. —

Kiestiŋki.

1. Papin kasakka.

On kolmi velʹleštä. Üksi lähtöv elon šoantah; aštu, aštu, tuli pappi vaštah, šano: kunne mušikka matkoat? — Läksin eluo šoamah, ei-kö kellä roatoh šatu palkkautuo. — Heän šanov: palkkauvu miula; palkauvut miula, ńi kirota ei pijä; kuin kironnet, ńiin et šoa palkkoa. — Vuuvekši palkkautu.

Roato vuuven peähä šoati. Heän šiitä läksi kumartelomah Jumalalla, pappi tüöñši tüttäreh häntä troasittamah; heän i alko troasittoa, kasakka šano: mäne hiiteh! — Mäńi, toatollah tütär šano, jotta kiroi. — Pappi šanov kasakalla, jotta mäne pois, et šoa palkkoa, kuin kiroit. — Mäńi pois kotihiñse; šanotah toiset velʹlet, jotta šait-ko rahoa? — Eñ šoanun. —

Läksi toińi velʹli elon šoantah, heän jäi kotih. Aštu, aštu, pappi šamańi tuli vaštah, šano: kunne matkoat? — Matkoan, ei-kö kellä šatu kasakakši palkkautuo. — Palkkauvu miula; kuin palkkauvut, ei pijä kirota. Heän šiitä palkkautu. Roato vuuven peäh, läks kumartelomah, pappi toaš tüöñši tüttäreh härhättämäh, kasakka ei kaṯtoñ häneh ńi luonneñ. Papilla šanov: anna vielä roatuo vuuven peätä loppieśśa. — Ṯieppilöissä on härkä kovoañ vihańi, kasakkoa käški pappi härköä tappamah. Mäńi, härköä verkkaseh prukotteli, šiitä palʹlalla šivalti häntä peähä tai tappo häräu. Šanov isännällä: anna vielä tüötä. — Mäne leäväh, on ńelʹlkümmentä lammašta, esťitä lampahie: mi kaṯahtannov, se i tapa. — Heän kuin šano: esťi lampahaiseńi, — hüö kaikki kaṯahettih, heän i tappo kaikki šupi. Šanov papilla: mitä annat vielä tüötä? — Pappi hänen tüöñši Vetehiseltä vetuo küšümäh.

Otti kasakka rokosinan ta šiitä läksi. Mäńi lampih, istuih kešellä lampie, rupei šiitä rokosinoa riitʦimäh. Vetehińi tüöñši poikah ťiijuštamah, jotta ketä on lammissa, kuin sielä telmäv. Tuľi poika häntä ťiijuštamah, šano: mitä sie täššä roat? — Mie, šanov, teiltä lammin kuivoan, kuin että antane papilla vetuo. — Mäńi toattoh luokši Vetehisen poika, šanov toatollah, jotta papin kasakka tuľi meiltä vetuo küšümäh. — Tüöñši poikah, jotta kumpańi jättäv juokšennalla. Šanov kasakka, jotta en kehtoa iʦe lähťie; on tuošša moalla veľľi miun, kehannov heän, juoškah heän siun kera kiistah. — Mäńi Vetehisen poika moalla, kä jäńis sielä moalla; läksi Vetehisen pojan kera kiistah mänömäh: jäńis hänen jätti.

Vetehisen poika mäńi toattoh luokši; šanov: iʦe ei kehan lähťie, tüöñši veľľeh juokšomah, jätti veľľi miun juokšennalla. Toatto šanov pojallah: mäne hänen kera porʦtah, kumpańi voittanov. — Šanov papin kasakka: en kehtoa mie lähťie, on tuošša ťeäťän moalla. — Mäńi poika hänen ťeäťän luokš: kontie hänellä ťeäťä. Šiitä ruvettih hüö hänen kera porʦtah: kontie voitti. Mäńi koťihiñse Vetehisen poika, šano toatollah, jotta ei kehan iʦe lähťie, tüöñši ťeäťäh miun kera porʦtah, ťeäťäh miun voitti. — Anto kurikkah Vetehińi pojallah: mäńköä luokoa; kumpańi ülemmä voit luuva, šempäńi vevon šoav miulta. — Mäńi papin kasakan luokši. Vetehisen poika loi kurikan hüvin ülähäkši, šiitä otti papin kasakka kätеheñše kurikan, kaʦtov taivahašša; Vetehisen poika šanov: mitä sie kaʦot taivahašša? — Mie kaʦon, anna pilvi toa lähemmä tulov, mie siulta kurikan toanne luon. — Heän šiitä otti, peällitʦi olka-peäštä loi šelän toakši, šano Vetehisen pojalla: kaʦo toanne loin pilven-kokkah. —

Mäńi Vetehisen poika koťihiñse, šanov toatollah, jotta loi siun kurikan pilveh, kokkah. — Vetehińi anto pojallah korvon hopieta: mäne vie papin kasakalla veto. — Toi hopiet, papin kasakka šano, jotta vähä tätä vielä, mäne vielä kääü toińi kerta. — Toi toisen korvon hopieta. Läksi kasakka papin luokši, anto papilla vevon; šiitä pappi anto hänellä palkan kaikki šupi.

Läksi šiitä papin kasakka koťihiňse; šanotah külkinäiset: et voi täštä (oikieh) ojeteš männä sie koťihisse. Heän šanov: min-täh mie en voi? — On tuošša paha-puoľi talon anaštan. — Mäńi mušikka taloh šiihi, tuľi paha-puoľi hänen luokši, šanotah: jo teälä on Veneähen miehie! — Mušikka šano pahalla-puolella; mie toin teilä kosťinţţoa. — Anto heilä rauta-hernehtä kosťinţoiksi: ruvekka müö kiistah puromah; kumpańi iellä kerinnöv purra, šempäńi toistah oţţah paľľalla šivaltakkah. — Papin kasakka iellä i loppi; paha-puoľi šanov; elä šivalla milma oţţah, mie pakenen poikeš. — No, kuin antanet sie kolmi šatoa ťeňkoa, mie siun peäššän. — Heän šiitä anto hänellä kolmi šatoa. Peäšti hänen pois papin kasakka, šiitä mäńi koťihiňse veľľieh luoksi, alettih elöä. Ta šiihi puutu.

2. Kakši veľľeštä nahka-kaupalla.

On kakši veľľeštä, üksi keühä, toińi pohatta. Keühällä on üksi lehmä, toisell' on kakši-kümmentä. Pohatta veľľi ei šuvaţe keüheä veľľie, tuumiv, jotta millä mie häneltä hävitän viimesen lehmän? — Kävelöv kaupuňkissa; tulov, šanov veľľellä, jotta tapa lehmäš pois, šoat monta lehmeä šillä hinnalla, ńiin on kaľľis nahka. — Keühä veľľi šanov naisella, jotta tapamma lehmän pois, veľľi šano, jotta kovoan on nahka kaľľis. — Naińi šanov, jotta tappakka lehmä, kuin ńiin on kaľľis nahka. — No lähtieh šiitä, tapetah lehmä, ukko lähtöv lehmän nahkoa müömäh.

Mänöv ukko kaupuňkih; aštuv, tulov mušikka vaštah, šanov: mistä nahkoa kannat? — Heän šanov: oma on. — Oňko müötävä? — Möisin. — Mitä makšav? — Makšav kolmi šatoa, — mušikka šanov. Hoo! šanov oštaja, koňša siula lehmän nahka maksav kolmi šatoa? — murajamah rupesi. No ukko šanov: mitä annat šilloin lehmän nahkašta? — Heän šanov: viisi rupľoa annan. — En mie šiihi müö. — No, et müö, ńiin mäne matkahaš. — Heän läks aštumah; toińi mušikka tuľi vaštah, šano: mistä aššut nahkan kera? — Nahka oľis oma, ńiin möisin, — vaštai. Mitä makšav?

— Kolmie šatoa küžü i toiselta mušikalta. Mušikka häntä rupei murajamah, šanov: mistä siula lehmän nahka ńiin äijän makšav? Mie silma türmäh panen, sie moa-ilmoa käüt pettämäššä. — Ka i heän šano: mitä miula annat? — En anna mie enempeä viittä rupl'oa. — Heän tuumiv: pahoin loain, kuin tapoin viimesen lehmän. — Kolmaš mušikka tul'i vaštah sillä nahkan müöjällä, ei ruvennun i heän kolmie šatoa antamah, šanov: petokšešša kävelet, türmäh pannah; ota nahkaš ta mäne pois kot'ihis. — Heän nahkan värţţih ta šelkäh, läksi pois kot'ihiiñs' aštumah.

Häneltä puutu rahat, ei ole millä makšav matata. Küšelöv matalta muilta rahvahalta, jotta missä olisi pohatta talo, missä šaisin ruoka-veron rahattoman matateššа? — Mušikka šanov matalla: kävelet kolmi virštoa, šiitä tulov talo vaštah kolmen virššan peäššä; sielä silma šüötetäh rahatta, isäntöä ei ole koissa. — Heän mäńi, tul'i talo, sihe püörähti taloh. Mäńi, ta emäntä koissa. Emännällä on ţeäjüö stolalla, juomista, ruokoa, velnäistä, kaiken-nävöistä hüvöä; šuoriev vierahie miehie šüöttämäh, juottamah. Emäntä pöläštü, kuin avautu pirtin ovi, smiet'iv: isäntä tul'i kot'ih; kaikki näppäsi pois, ţokkasi šen siihi loukkoh, tuon tuoho, inoin inoih, ei ole olovanah ńiitä i miehie. Vieraš istusih lauţalla, pańi värţin lauţan alla, istuutu värţin kohtah, värţţie liikahutti kanta-peälläh: nahka voŋkahti siitä värţissä. Emäntä, kuin nahka voŋkahti, šano: mikä siula še, vierahaiseń, kuin eäntäv värţissä? — Še on miula kaiken moailman viisaš tietäjä, še eäntäv sitä roaf'i, jotta še tietäv, mitä miss' on loajittu. — Emäntä pöläštü, jotta tietäv še i miun loajokšet, mitä mie tänä peänä loajin; — küšü vierahalta: tietävkö i miun loajokšet? — Heän šanov: tietäv še siun-i loajokšet. — No mitä mie olen loaf'in tänä peänä, mitä heän siula šanov, vierahaiseńi? — Ka sie loajit, šanov miula värţissä viisaš, ţeäjüö keität, makeita loajit, vierahie miehie šüötät, šilloin kuin ei ole isäntöä koissa. Tämä viisaš šanov, jotta sie nüt puutut petah, kuin isäntä tulov. — Emäntä šanov: mitä mušikkaiseńi tahot, šen i annan, kuin kiellät vain, jott' ei šanois, mitä mie olen loaf'in. — Heän i liika-

hutti värttie, värtissä nahka voŋkahti, heän šanov puittokuin tietäjällä: eänettäš ole. — Emäntä küšüv: mitä šanov? — Kolmie šatoa kuin et antane, ńiin heän šanov. — Annan mie kolmi šatoa, vain kiellä. — Annatko vielä šüömistä, emäntäiseńi, mie kiellän šanomašta. — Emäntä hänellä kolmi šatoa käteh, ruokoa eteh, šanov: kuin šüöt, vierahaiseńi, ota viisahaš ta mäne matkahaš. Heän i otti viisahañs', mäńi matkahañse.

Tuľi koťihiñse. Pohatta veľľi šai tietä, jotta tuľi keühä veľľi nahkan müönnäštä. Mäńi veľľen luo, šano: miten nahka makšo nüt, kaľľisko nahka oľi? — Heän šanov: kovoan nahka oľis makšan, vähöä küšüin. — Kuin sie küšüit? — šanov. Kolmie šatoa küšüin, viisi šatoa oľis makšan; sie elä ńi mitä, kuin tapa lehmäš ja müö nahkat. — Heän šanov: mie en ušo, näütä ťeŋkaš. — Heän ojenti hänellä: täšš' on kolmi šatoa, kuin et ušo. —

No pohatta veľľi mäńi koťihiñsa naiseh luokši, šanov: ei arvan küšüö veľľi, kolmie šatoa küšü, viisi šatoa oľis annettu; tappakka müö, naińi, lehmänä kaikki, kuin ńiin on kaľľis nahka, mie lähen nahkan müöntäh. — Naińi šanov: tappakkama vain kaikki kakši-kümmentä lehmeä; käški kasakoilla tappoa lehmät. Kasakat mäntih ta kaikki tapettih lehmät, tuotih nahkat isännällä.

Heän lähtöv šiitä, ottav nahkat, mäńi kaupuŋkih kahenkümmenen nahkan kera. Nahkan oštaja aštuv vaštah, šano: mušikka, mitä makšav nahkat, oŋko kallehet? — Heän šanov, jotta kolmi šatoa makšav joka nahka, kakši kümmentä nahkoa miul' on. — Toińi šanov, jotta rosvoińikka sie, nahkan müöjä! — Üksi läksi, toińi tuľi ta-i hänellä ńiskah kättä ta-i türmäh läksi häntä vetämäh, šano: aššu türmäh, nüt et peäše, puutuit mieš. — Heän šanov pohatta veľľi, jotta ota nahkat ta-i peäššä pois milma, elä pane türmäh. — Jätti nahkat šinne, läksi koťihiñse.

Keühä veľľi šai tietä, jotta tuľi pohatta veľľi nahkan müönnäštä; mäńi küžümäh, jotta miten nahka-kauppa käü? — Toińi šanov, jotta ei makšan nahka mitänä, en šoanun

ńi nahkat pois: iţţieńi oľis türmäh pantu, ńi nahkańi lupasin kopeikattomakši, nahkat piti antoa peäńi lunahakši. —

Šiitä rupiev pohatta veľľi keühtümäh, a keühä veľľi rupei pohattumah.

Oulunkan-suu.

Üheksän kulta pojan soaja.

Iivana kauppiehan poika meţässä kävelöv marja-aikana, marjoa appav. Kolmi sisaresta on sielä marjan poimennassa; sanov vańhin sisar: mie kolmesta osrañ-jüvästä loajin leivän ľinna-kunnalla. — Toińi sanov, keskimäińi sisar: kolmesta villan-külestä loajin ľinna-kunnalla voattien. — Nuorin tütär sanov: on se-se teilä muitrosťi! Kaţo, kuin mie soan kolmessa kohussa üheksän kullaista poikoa. — Iivana kauppiehen poika siitä i nai, rosahutti, siitä kultasien poikien soajasta.

No hänellä on paksuna nüt naińi jo; sai naińi kolmi kullaista poikoa, käski sen sulhasen poapuo käümäh: Iivana kauppiehan poika, elä eńsimäisestä ikkunasta ota poapuo, kuin pakautetah, ta-i toisesta elä ota, ota kolmannesta. — Mäńi ta otti poapon; poapo otti kolmi hurtan poikoa sisälöhöńse, mäńi ta otti ne kultaset pojat ta hurtan pojat pańi reunah sillä soajalla. Tuľi pirttih, sanov: miksi, Iivana kauppiehan poika, otit ńiin pahan naisen, jotta hurtan pennut on poikina? — No heän murajav sitä naista, jotta hurtan pennut sait, kuin poajit, jotta soat kultasie poikie'; mie sillä siun otin. —

Heän on toas paksuna naińi; no toas samoa müöťe kuin eńsimäisen kerran, tai kolmannen kerran samoa müöťe. A heän kolmannella kerralla peittäv sorokan siiven alla. ühen kulta-pojan. Iivana kauppiehan poika naiseh vannehti poţkah ta tüöńsi merellä.

Mäńi meren-soari-rannalla: alko oalto paukuttoa poţkoa kivikküö vasse ta poţkan murotti. Sanov moamo po-

jallah: oľisko, poikan, meilä se lükkü, jotta Jumala ruokoa antais meilä! — Poika sanov: siun suusta Jumalan korvah, jotta Jumala meilä ruokoa antav. — Mitä vain pitänöv, kaikkie ruokoa Jumala anto, ühtä vain ľinnun maituo ei ole. — Antaisko Jumala meilä huonukset hüvät! — Siun suusta Jumalan korvah, jotta Jumala meilä huonukset hüvät antav. — N'iin hüvät huonukset on heilä, jott' ei ole ńi nähtü: kaunehet koivut pirtin oţassa, ľinnut laulav.

Tultih vierahat, kolmi vierasta heilä, kummitah: mintäh on tänne tämmöńe paikka tullun, huonehet hüvät, koťi kauńis? Kuin ennen kulkima, ńiin meţţä oľi. — Püritetäh häneltä poikoa soattamah, heän ei tüönnä ainuota poikoa: mie annan hurtan teitä soattamah. — Hurtalla sanov: sie hurtta kuuntele, kuin mänet ikkunan alla, mitä poajitah. — Hurtta kun jälelläh tulov, ńiin heän küsüv, jotta mitä sielä poajittih? — Poajittih, jotta huonukset oľi hüvät ta ruokoa hüvin, kussa ennen oľi meţţä kohti-taivahaińi. —

Heän loaťi kaheksan omasta maijosta rieskoa, hämmenti. Mäńi sinne taloh, kuhu soatettih vierahie: pirtti tühjä. Riesat pańi stolalla, kaheksan rieskoa, iţe mäńi karsinah. Ruvettih tulomah kultaset pojat pirttih, kaikin supi tultih; ńäpätäh rieskoa, sanotah': ńiin on makie, kuin moamon maijosta. — Heän nousi karsinasta, sanov: miun pojat oletta kaikki supi. — Heän otti jälkeheñse kaikki pojat, läksi mänömäh; poapo juoksi jäleltä päin: miks' otit miulta pojat? — Pojat on miun, mie olen vaivan nähnün. — Siitä pojat otettih ta revitettih se poapo, a moamollah jälkeh mäńi.

II. SANAKIRJA.

A.

A mutta, ah!
abaja apaja.
abeitte- loukata, solvata.
abia t. abie loukkaus; paha mieli. (Vrt. V. обида.)
abilaha n. -laš apilas.
abivoi- t. -oitte- = abeitte-.
abu apu; abuh avuksi.
adama otava.
aďivo vieras, kesti (*hospes*); aďivo tuli vieras (sukulainen) tuli, aďivoissa olla olla vieraissa, aďivoh, aďivoih t. -oiksi männä mennä vieraiksi.
adra aura.
aďvo = aďivo.
ah ah!
ahavaise n. -aińi (PK) otsakulma, ohimo.
ahińko (PK) ahdinko.
ahista- ahdistaa, pakoittaa.
ahjo ahjo.
ahkivo (PK) ahkio, pulkka.
ahkoaľe (reflex.) ahkailla.
ahku (PK) aahku, kuona; rauvan a. jeäv, ku rauta palav.
ahma ahma.
ahnaha n. ahnaš ahnas.
aho aho.
ahta- ahtaa (kauroja haasiaan).
ahtaha n. ahaš ahdas.
ahvene n. -ven ahven.
aiakše n. -aš aidas.
aida aita.
aiga *s.*, *adj.* ja *adv.* aika, aivan; tät' aikoa tähän aikaan, nykyään, vierahien aigah t. aigana vierasten läsnä ollessa.
aigaze n. -ańe aikainen.
aigaudu- sattua, sattua olemaan, tulemaan (vrt. peädü-).
aigo- saada aikaan, synnyttää; aigomazieńi kera lasteni kanssa. (Itkuv.)
aijakše n. -aš = aiakše.
ailaha n. -laš kipu, ailas, kolaus.
ailašta- iskeä kovasti.
aina (PK) aina, yhä, aina-i ainakin, vähintään.
aino, ainoš aina, yhäti.
ainukaise n. -aińi (PK) ainokainen, ainoa.
ainuo (PK) ainoa; jok'-ainuo.
aiotta- aidata, panna aitaan.
airo airo.
aiza aisa.
aito- (PK) = aiotta-
aitta aitta.
aivan, aivin aivan; aina.
aivo (PK); aivot aivot.

aivo; aivoin aikaiseen, aivombah aikaisemmin.
aivoze n. -ońe aikainen; aivozeh aikaisin.
aja- ajaa, ajaa takaa; tunkea, ahtaa (nuni täyteen, avantoon); leikata, hakata (partaa, kaskea, rajaa); laskea, purjehtia (merta myöten).
ajattele- (enimm. reflex.) ajatella.
ajatukše n. -uš ajatus.
akana (PK) = ruumene.
akka akka, vaimo, puoliso, naaras; herran a. rouva, akka-tetri naarasteiri.
akkiloi- hoitaa, käsitellä.
ala ala; alallah alati, alaṭṭi alatse.
alaha; alahada t. -hoada alhaalta, alahana alhaalla, alahaksi alas.
alaze n. -ańe alainen, alinen; lapanen, vantut.
alaṅgo alanko.
alaššettoma n. -etoin alaston.
alašta- hakata, alistaa, valmistaa kaskea.
alašti t. alasťi alasti.
alaṭṭi (PK) = alašti.
alaṭṭoma n. alaṭoin (PK) = alaššetoin.
alauo n. alauš = alušta.
ale (n. ali); alda alta, alla alla, alle, aleš alas, aliṭṭi alitse.
alenda- alentaa.
alga- alkaa.
algu alku; allušti t. -usťi alusta.
alista- alistaa, alentaa.
alize n. -ińe alinen.
alo; vuuven aloh vuoden kuluessa.
alotta- alottaa.
alovehe n. -veh alue.
altaha n. allaš (PK) = kartta.
alttari (PK) = oltari.
aluš-hirde n. -hirzi alushirsi.
alušta alus, alusta, alue (pinon, vaatteuksen; papin, kuninkaan).
alvarie (PK) alvariin, alati.
ambari ulko-aitta, tavarapuoti.
ambu ampuminen; mäńi oravan ambuh.
ambu- ampua.
ammuin aikaa sitten, jo aikaa, ammon; sen enemmin, saatikka; ei-a. mäńi vasta, hiljan meni.
ammulda- ammentaa.
ammuze n. -ńe jo aikoja ollut t. tapahtunut, muinainen.
amuin = ammuin.
ana ks. anda-.
anašta- anastaa, ryöstää.
anda- antaa, maksaa (jostakin); miehellä a. naittaa; *imperat.* anna t. ana siksi että, jotta.
andie (n. anne); andieksi anteeksi (vrt. prosťi-).
andilaha n. -laš antilas, morsian.
aṅgehe n. aṅgeh tuska, suru (Itkuv.).
aṅheľi enkeli. (V. ангелъ.)
aṅikko ikään, juuri, vašt'-a. vast'ikään.
aṅkervo (PK) angerva.
anoppe t. -ppi n. -ppi anoppi.
añža ansa.
apakka (PK) rantamaa.
apara t. -ro (PK) rapa, apara (vaassan); aparuo antoa, šoaha antaa, saada rukkaset.

apostola apostoli.
appa- appaa, syödä (kauroja, leipää, marjoja).
appe n. appi t. (PK) appe appi.
appie n. ape ape, suppu.
arba arpa; panna, luuva a. heittää a.
arga arka.
arge n. argi paastoton aika, päivä, ruoka; eñžimäńe a. maanantai, toińe a. tiistai.
argehize n. -ińe arkeen kuuluva.
argeudu- arastua.
armaha n. armaš, rakas, -kulta, suloinen.
armašta- hellitellä, mämmitellä.
armottoma n. -otoin armoton, orpo.
aršina t. aršša arsina (V. аршинъ).
arťťeľi iso joukko. (V. артель).
arvaut . . . ks. arvot . . .
arvele- arvella.
arvoa- arvata, käsittää, ymmärtää.
arvotta- arvottaa, arvuuttaa, povata.
arvottamize n. -ińe t.
arvotukše n. -uš arvotus.
arvout . . . ks. arvot . . .
aškele n. ašše l t. ašel askel.
aśśa (PK) = azia.
asťia t. aštie astia.
aštiva t. asťivo astuva, äjes.
aštola astalo, ase (?).
aštu; ašša ulla astumalla, jalkaisin.
aštu- astua, käydä jalkaisin; aštuon astuen, jalkaisin.
aštuva (PK) = aštiva.
ažeme (n. ažen) asen, asema, tila; ažemellah asemillensa, entisellään.
ažetta- asettaa.
ažeudu- asettua, panentua (asumaan, maata).
azia t. ažie asia.
azraime n. -ain t.
azroame n. -oan ahrain (vrt. V. остроrа).
autta- auttaa; mahtaa; en mie mit' auta en mahda mitään.
avaime n. avain avain.
avando avanto.
avo; avo-šuu avosuu.
avoa- avata, auvaista.
avoame n. avoan avain.
avoime n. avoin (PK) = kahaľľize.
avutta- (PK) = autta.

B.

Babarno = vavarno.
bagra keksi (V. багоръ).
baiťťi (PK) paitse, mutta, vaan.
barbana rumpu (V. барабанъ).
barišša voitto kaupasta (V. барышъ).
bašmakka naisenkenkä (V. башмакъ).
bavarno = vavarno.
beda pula, vastoinkäyminen, paha onni (V. бѣда).
beguna juoksija hevonen (V. бѣгунъ).
beśoda t. beššoda seura (V. бесѣда).
bezmeńi puntari (V. безменъ).
beägü- määkyä.
biegloi karkuri (V. бѣглый).
biessa t. biesa perkele (V. бѣсъ).

biľietta piletti (V. билетъ).
blahoslovi- siunata (V. благословить).
blahoslovenja siunaus (V. благословеніе).
bleäďi portto, huora (V. блядь).
blina vehnäkakku (V. блинъ).
bľuoda paksu puinen taltrikki (V. блюдо) = purdalo.
boabo = ämmö (V. баба).
boaji- (PK) puhua, puhella (Ven. murt. баять).
boapukkaize n. -aińe vaapukka, vaderma.
boaťuška isä, kirkkoherra (puhuteltaessa), miehen isä (V. батюшка).
bobo t. boboze n. -ońe lelu.
boboista- leikkiä leluilla.
bobuľi loismies (V. бобыль).
bohatta rikas (V. богатый).
bohaťťeŕi (Saduissa) hyvin väkevä urho (V. богатырь).
boikoi t. -kkoi sukkela, taitava, nopsa (V. бойкій).
bokka kylki, kuve (V. бокъ).
bokko pässi, oinas.
borţţa paini: mäne hänen kera borţţah (V. борецъ taistelija).
braga paholainen, perkele (V. врагъ vihollinen).
briha nuorukainen.
brihaţţu poika.
briŋgoa- viskaista, potkaista.
briuža t. briuza riusa, varsta, kahdesta osasta: briuža-varži ja briužan-kieľi (Aun. V. брюза).
brońi korppi, kaarne (V. воронъ).
brosa hirssi; brosan šuuŕima hirssiryyni (V. просо).
bruja kalu, työkalu, kapine, ase (V. збруя).
bruussu palkki (?) (vrt. V. брусъ).
bruuttu pitkulainen soikea kappale, mateen mähnä; jeä-b. jääkynttilä, rauda-b.
budto = buitto.
buitto t. b.-kuin niinkuin, ikäänkuin; b. ei tiijetteä (iron.) niinkuin eivät tietäisi, varmaan tietävät (V. будто).
buľbukka ulpukka, lummekukka.
buľkka pyssynluoti (V. пулька).
buľkkuze n. -uńe näppylä, ryppy.
bumažńikka lompakka (V. бумажникъ).
bumoaga paperi, välikirja (V. бумага).
buŋgakka juro, äreä.
buŋgistele- vihaisesti katsoa.
bunukka lapsen-lapsi, vunukka (V. внукъ).
buola puola.
burhoa- ponkuttaa, pestä (vaatteita).
buraja- = burize-.
burakko pärevasu (V. буракъ).
burbetta- murmettaa, murista.
burize- porista, surista, höristä, lorista.
burlakka matroosi, nuori naimaton mies (V. бурлакъ).
butilkka puteli (V. бутылка).
buţţi tynnyri (V. бочка).
böböttä- sammaltaa, tapailla sanoja.
böböţţü sammalkieli.

D.

Da ja; da-i ja myös, myöskin; da ńi eikä (V. да).
davai alappas! davai lüömäh händä.
ďeńga raha (V. деньга).
ďeäďi t. -iňkkä setän t. enon vaimo.
ďeäďö setä, eno (V. дядя).
ďeävi = jeävi.
ďiedo isän t. äidin isä (V. дѣдъ).
ďiekka lukkari, tiakka (V. дьякъ).
ďiekkuna kappalainen (V. дьяконъ).
ďielo = azia (V. дѣло).
ďieńoška ½ kopeekan raha (V. денежка).
ďiivuoľe- (refl.) kummastella, ihmetellä (V. диво ihme).
doavi- kuristaa kurkusta (V. давить).
dogaďi- huomata (V. догадаться keksiä, arvata).
doľi t. doľa osa (V. доля).
doroga tie, polku (V. дорога).
dostaľi jäännös, loput; d.-kerda viimeinen kerta.
drobu hauli (V. дробь).
druugu = pühä-veľľi (V. другъ).
durakka tuhma ihminen, lörö, lurjus (V. дуракъ).
duuba tammi (V. дубъ).
duuhhu haju, lemu (V. духъ).
duuma tuuma, aikomus, neuvottelu (V. дума).
duumaitte t. -ai- t.
duumi- tuumia, ajatella, miettiä, arvella.
duuxxu = duuhhu.
dvortta palatsi, linna (V. дворецъ).

E.

E- kieltosanan vartalo.
ebä-kekšoh äkki-arvaamatta.
ebähä- n. eväš eväs.
ede n. ezi t. eďi; ieššä, ieštä, edeh edessä edestä, eteen, iellä edellä, ennen: šurman iellä ennen kuolemaa, milma iellä ennen minua; ielläh t. ielleh edellensä, eteenpäin, i. da järelläh edes taas; eitti edestä, verosta, asemesta; ieldäpäin edeltäpäin; iemmäksi edemmäksi, kauemmaksi.
eďi-puole n. -ľi etupuoli.
eďize n. eďińe etinen, etu-(puoli, jalat).
edona etana.
edähä (PK); edäheädä, etähöätä kaukaa, etäältä, edähänä kaukana, edähäkši kauas.
eglen eilen.
eglize n. -ińe eilinen; eglis-peänä eilispäivänä; ennen eglistä toissa päivänä.
ehättä- saattaa poikki (järven, joen).
ehätükše n. -üš paikka, josta „ehätetään".

einušta- (PK) ennustaa.
eistä- edistää, siirtää.
eitt̯i ks. ede.
ekšü- eksyä.
elautu- (PK) = seur.
eleüdü- ruveta asumaan, asettua (uudelle sijalle).
eli (PK) taikka, eli.
elmettele- (PK); jeätih elämäh e. -mäh jäivät reimasti elämään.
elo elo, elämä; tavara, vara, hyvyys, varallisuus; hüvä e. ystävyys.
eloista- leikkiä, ilostella.
elokše n. eloš elämä, käytös; talous.
elo-ńiekka varakas ihminen.
elo-paikka asuntopaikka.
elośa (PK) varakas.
elo-šija (PK) asuntopaikka.
eloš-paikka = ed.
elä- elää; asua, oleskella, olla tavallisesti, ruukata olla: näissä venehet eläv, hiihnat eletäh poroloilla.
elähtä- elähtää; vanheta; elähtän vanhanpuolinen.
eläjä, eläjä, asukas; varakas.
elämä (PK) elämä.
elämättömüö n. -üš elämisen mahdottomuus, suuri vastus: e. oli biessoilla šiidä koirašta.
elännehe (?) n. -neh (PK) vara, omaisuus (elukat, pellot y. m.).
elättele- elellä.
elävä elävä; eläin.
emakko (PK) emakko, emisä; e.-kasi emäkissa.
emindima emintimä.
emä emä, äiti; e.-pendu emäpenikka, e.-kazi e.-kissa.
emändä emäntä.
emätt̯ü (EK) naaras, emisa.
ende n. eñži t. eñzi ensi: e. üönä ensi yönä; ennen t. eńńein ennen, eñžistäh ensistään, ensi kertaa, eñzin ensin.
end'ize n. -ińe entinen.
eńimmüöld'i enimmästi.
ennättä- ennättää, kerjetä ennen toista.
eno joen suuri ja syvä haara (vrt. putaha), syvin kohta virrassa.
eñži ks. ende.
eñžimen t. -ettäin ensin, ensittäin.
eñžimäze t. -äize n. -ńe ensimmäinen.
eñžimöit'en = eñžimen.
enä; *komp.* enämbi enempi; enää: matata ei voija e. eivät voi matkustaa enää.
era; -llah erillään, irrallaan.
eri eri; erilläh erillänsä, erillensä; eris erikseen.
erilläze n. -äńe erillinen.
erittä- = seur.; eritteän erittäin.
erotta- erottaa.
erua- t. eruo-, inf. erota erota.
erä; -lläh = erilläh.
erähä, erähände, (PK) eröähe n. eräš eräs; erähitt̯i joskus, välistä.
esi-jalka (PK) etujalka.
esi-puole n. -l'i (PK) etupuoli.
est'i (PK) viehätyssana lampaille: e. lampahaiseńi!
est'ittä- (PK) viehättää lammasta sanalla est'i.

etelä (PK) Etelä-Suomi.
ettonehe n. -h etsone, maknu murkinan jälkeen.
etti- etsiä, hakea.
eušta edusta, uunin edusta.
e-u, e-ule ks. ole-
evä (PK) evä.
eäne n. eäńi ääni; eäneheže ääneen (puhua), ėänettä ääneti, vaiti: ole eänettäš.
eäńiestä- ääntää.
eäntä- (PK) = ed.
eänövä kovaääninen, kovasti puhuva.
eäreh, eäreš t. eäres (EK) pois.

F.

Faťera = seur.
faťiera korttieri (Ven. murt. фатера).
faťťi- tarttua kiinni, temmata (V. хватить).
fenaŕi = fonaŕi.
foabŕikka tehdas (V. фабрика).
fonaŕi lyhty (V. фонарь).
funtta naula (V. фунтъ).
furaška lakki (V. фуражка).

G.

Ga kah, niin.
garbalo karpalo.
-gera = kera.
gluške n. -ke kuuro (V. глухой).
go-, -ko, -kö; -ka, -kä; -go — -go joko — tahi.
goďi- kelvata, sopia (V. годиться).
goľikka, vašta-g. = roaga-vašta (V. голый paljas).
goŕa kurjuus, onnettomuus; kurja raukka (V. горе).
gordnitta = gorńitta.
goŕeudu- mennä kurjaksi.
gorńitta vierastupa, kammari (V. горница).
gosťa vieras, kesti; gosťih vieraiksi, kestiin (V. гость).
gosťi- (myös reflex.) olla vieraana, käydä kestiä (V. гостить).
gosťintta tuomiset (V. гостинецъ).
gosťitta- kestitä, ravita vierasta.
griba tatti (V. грибъ).
griizi riisi, vatsan kivistys: g. on hänellä, kivistäv vattoa (V. грыжа).
griuna 10 kopeekkaa; kolme griunoa 30 kop. (V. гривна).
grobu = kalma-lauvat (V. гробъ).
grozi- uhata (V. грозить).
grozńi viilekkeillä varustetut kantoneuvot.
gruuzu laivankuorma, lasti (V. грузъ).
guľai- t. -aitte- huvikseen kävellä t. ajella (V. гулять).
guobino luuva, kuomina (V. гумно).
gurba kyttyrä, kyssä (V. горбъ).
gurbakkaha n. -bakaš kyttyräselkäinen.

H.

Habene n. haven, viiksi, utukarva.
habeudu- hapata, mädätä (vene).
habura väkevä, nopea, rohkea.
hadara hatara.
hago pieli, pihtipuolinen: ikkuna-h., ovi-h., veräjä-h.
haikoštele- (reflex.) = seur.
haikottele- (reflex.) haukotella.
hairahta-(myös refl.) hairahtaa, erehtyä.
hairie (n. -re) (PK) erhetys; hairiešša mie annoin kolmi rupŕoa.
hairo- hairastaa, horjua.
haista- haistaa.
haisu (PK) = koaržu.
haisu- (PK) = koaritte-.
haitukka jouten kävelijä, tyhjän toimittaja, huitukka.
haitukoitte- kävellä joutilaana.
haju (EK) järki, mieli, taju: h. läksi peästä.
haju (PK) haju.
hako (PK) kaatunut puu, murto.
hakojikko t. hakosikko (PK) paikka, joka on täynnä „hakoja“ (metsä, joki).
halgia- t. -ie- inf. haleta t. halleta haljeta.
halgo halko.
halgoa- halaista.
halla halla; mielipaha, harmi, hallu: miula on h. šuuri vaţašša.
halŕakka t. -kko verka; verkavaatteus, verkatakki.
halŕakko-šarga (EK) verka.
haltie (PK) haltia.
hamara kirveen hamara, talla (R. hammare, hamar.).
hambaha n. hammaš hammas.
hammaš-puu poikkipuolin keskellä venettä oleva puu, joka pitää laidat koossa.
haṅga hanka (veneessä).
haṅga-vitta raksi.
haṅge n. -gi hanki; nietos.
haṅgiaze n. -aźe hanki.
haṅgo hanko, heinähanko.
hanhe n. -hi hanhi.
haṅkki- (PK) hankkia (= šoa-).
hapatta- hapattaa.
happame n. hapan hapan (vrt. muigia).
happane- hapata.
harakka harakka.
harakan-liha (EK) perna (?).
harava (PK) harava.
harďia t. -ďie hartio.
harja harja (hevosen, sian).
harjakka; harjakat harjakannu, harjakaiset.
harjaudu- harjaantua, tottua; mieltyä, ihastua.
harjautta- harjoittaa, totuttaa; miellyttää.
harjukše n. -uš harri, harjus.
harkko rautaharkko.
harmoa harmaa.
harmo-laita (PK) 25:n ruplan seteli.
harppi- t. harppoa- harpata: harvoilda harppiv.

harʦʦouna huonompi ravintola, rahtieri (V. харчевня).
harʦʦu elatusaine (V. харчи).
harva (EK) harava.
harva harva; harvah, harvoin harvaan, harvoin.
harvieštа- siintää, näkyä läpi metsän.
hazi- koreilla, kerskata: haziv pojallah kerskaa pojastaan (vrt. Aunuks. V. хазить ja V. хвастать).
hattara sukan verosta pidettävä jalkarätti.
hattu linnunpelatus pellolla.
hau (EK) = havu.
hauda hanta, kuoppa (vrt. kalma).
haudie n. hauve haude.
haudo- hautoa.
haugi hauki.
haukka haukka.
haukki- haukkaella.
haukkoa- haukata.
haukku- haukkua, soimata.
hautoa- (PK) haudata; maahan panna.
havaiʦʦu- = havaʦʦu-.
havaʦʦe- (refl.) t. havaʦʦu- herätä.
havi (PK) haavi.
havu havu, hako, uuniluuta.
hebo tamma; hevonen.
heboze n. -ońe hevonen.
heboʦʦu (EK) pieni laiha hevonen.
heima-kunda (EK) heimokunta, heimolainen: kaʦo, kuin on h., ńiin puoľistav händä.
heimo (PK) heimolainen.
heińikkö heinikko, ruohisto.
heinovehe n. -h heinäväki.
heinä heinä, ruoho, kasvi: heineä šoav täh ńiemeh tekee heinää tässä niemessä.
heinä-perťťi keitto- ja makuu-pirtti heinäväkeä varten.
heittä- heittää, laskea alas; jättää, jättää pois, lakata: heitti tuulen lakkasi tuulemasta; *reflex.* heittäitä; painua t. vääntyä vinoon; tarttua, puuttua: pirtti, joaššikka on heitännüh, kibie veeštä heitännüh (Vrt. luo-, viskoa-).
heittäüdü- heittäytä, laskeutua.
heitändähize n. -ińe = „paha, ku nakkautuv hettieštä eli moašta, veeštä eli kalmašta“ (Vuokk.).
helahta- (EK) äkkiä antaa perää, viehtyä: mieľi helahtav.
helahutta- (EK) taivuttaa, viehättää.
heleüdü- alkaa helistä.
heľie (PK) heleä (kello).
hellä hellä.
helma helma.
helppo hintelä, pieni (mies).
helppo-landaze n. -ańe pienenläntä.
helähtä- helähtää.
heläjä- helistä.
heläkkä heleä (ääni).
hemmeh-aiga keskikesä, „se tüüńi, se lämmin“.
heńge n. -gi henki, sielu, omatunto: millä hänen heńkiltä šoamma? neľľin heńgin neljän hengen.
heńgen-šüöjä tunnoton, jumalaton.
heńgi-toatto rippi-isä (Vrt. V. духовный отецъ).
heńgähtä- hengähtää, henkäistä.

heŋgähükše t. heŋgäükše n. -üš hengähdys, henkäys.
heŋk'-isä (PK) = heŋgi-toatto.
hepokkaise n. -iŋi (PK) = hevoŋgaze.
hepöä- (PK) heväistä, herittää.
hera hera, maidon harmaa.
heristä- (PK) = hepöä-.
herjahta- horjahtaa, kompastua.
herkku (PK) herkku.
herkkä herkka, helppo (vipu, työ).
hernehe- n. -h herne.
herra virkamies, herra.
herra-väge n. -vägi herrasväki.
herrovehe n. -h = ed.
herškahta- = herjahta-.
hettie n. hete (PK) lähde.
hevoŋgaze n. -aźe mesimarja, maamuurain.
heühtene n. -hen höyhen, untuva.
heä t. heät (PK) häät: aletah heätä pitöä (ks. svoaďbo).
heädü- häätyä.
heädä- häätää, karkoittaa, poistaa.
hibiä t. hibie ruumis, hipiä.
hiḑva häkä, haiku.
hiema hiha.
hieno, hieno, ohut.
hienoze n. -oźe hienoinen.
hieuraudu- hierouta, tahrautua.
hierdä- hiertää, lyöttää (kenkä jalkaa).
hieri- pyyhkiä pois (kirjasta).
hiero- hieroa.
hiero (Selgi) talo (?): ühessä külässä äijä hieruo (Aun. hiero kylä).
hierondahize n. -iźe lyötännäinen.
hieštü- hiestyä.
hige n. higi hiki.
hiihna hihna, nauha, nuora (vivun ja kätkyen välissä, esirippua kannattamassa, poron valjaissa).
hiihta- hiihtää.
hiillutta- hiillyttää, tulistaa.
hiile n. -ľi hiili.
hiilokše n. -oš hiilus, liedos.
hiire n. -ŕi hiiri.
hiiroze n. -oźe munuainen, munaskun.
hiite n. hiisi (PK) hiisi: voi h.! mäne hiiteh.
hiitroi viekas = viizaš (V. хитрый).
hikšerehtä-; itköv hikšerehtäv itkee nikottelee l. hikkerehtää.
hilla = hillo.
hiľľa; hiľľan hiljaan, verkkaan.
hiľľakkaze; -azeh t. -azin hiljalleen, verkalleen.
hiľľaze n. -aźe hiljainen, verkka.
hillo hilla, lakka, muuran.
himo halu, himo.
himokkaha n. -okaš halukas.
himotta- haluttaa, himottaa, tekee mieli: tüttärellä himottav kaṯṯuo.
hinda hinta.
hindaźa hintava.
hiŋgalo = „päṯin eušta“ liesi.
hiŋgoa- (refl.) tarttua, puuttua: paha on hiŋgannuh kalmašta (vrt. heittä- ja Vir. hing, maa hingand).
hiŋkautu- (PK) alkaa tiuskata, närkästyä.
hiŋkoa- (refl., PK) = ed.
hiŋkottele- (refl., PK) tiuskua: mitä siula miun peällä hiŋkotellaṯṯi?
hirde n. hirži hirsi, parsi, tukki.
hirnakoiṯṯe- hirnakoita, hirnua

hirnu- aivastaa.
hirve n. -vi hirvi.
hirvie t. -iä hirveä; kauhu: izännällä rodïh h.
hirvie- t. -iä- inf. hirvitä uskaltaa, tohtia = ruohti-.
hituse n. -uńi (PK) hiukkanen.
hiṭva = hiḍva.
hiveldü- nyrjähtyä, niukahtua.
hiveldä- (refl.) = ed.
hivo- hijoa (veistä).
hivukše n. -uš hius.
hivutta- hieroa, hivuttaa.
hoaba haapa.
hoahitta- läähättää.
hoahka (PK) haahka (vrt. V. гагка).
hoahla hahlo, lenkki.
hoara haara = šoara.
hoarua- t. -uo- inf. -rota haarota, haljeta.
hoaśśa (PK) = seur.
hoazia t. -ie (EK) haasia.
hoavo (Himolassa, harv.) = värṭṭi (Aun. hoavo).
hobia t. -ie hopia.
hodu kulku, väylä (V. ходъ).
hoikka hoikka, ohut.
hoiva kulu, hylky: külän h., hevon h.
hoivi- hosua.
holoppa (Saduissa) palvelija (V. холопъ).
holsťina (EK) palttina (V. холстина).
homehe n. -h home.
hoppu riita, eripuraisuus; (PK) puuha, harmi, huoli.
hoppuo- (refl.) riidellä, torata; (PK) huolittaa, harrastaa.
hoppuoťe- (refl., EK) = ed.
hoppuudu- riitautua.
hopukkaha n. -ukaš riitaisa, torapussi; (PK) huolellinen.
horma horsma.
hoz, hož vaikka.
hot vaikka, hoť-i, hoť-i jo edes, vähintään (V. хоть).
hotehe n. hoveh (PK) hode, lampaannahka.
houṭiŋgo tyhjä puuha, hätiköiminen; houṭiŋguo pietäh hätiköivät.
huba = hädräkkä.
hudra hauras, huono, rikkinäinen (vene, aita).
huhmare n. -r = huuhmare.
huhua- t. -uo- inf. -uta huutaa.
huhuukše n. -uuš huuto.
huigia t. -ie häpeä, häpeällinen: papilla ükšin šüüä h.
huigiattoma n. -atoin hävytön.
huigoa- häväistä; (refl.) hävetä.
huigua- t. -uo- inf. huijota ruveta häpeämään: heän huigoi hänen tuli häpeä.
huijistele- (refl., PK) kainostella: elä huijisteleťe, mitä huijissellaṭṭeh?
huijottele- (refl.) = ed.
huijottoma n. -otoin = huigiattoma.
huima hupsu, hullu.
huimattava vähäjärkinen.
huimene- hullautua.
huimuo n. -uš t. -ut hulluus.
hukka susi.
hulvaukše (n. -uš) halvaus: heän on hulvaukšissa.

hulvoa- halvata: hänen hulvai.
humala; humalašša, -šta, -h humalassa, -asta, -aan.
humala-miehe n. -mieš humalainen.
humaldu- humaltua, juopua.
humalńikka = humala-miehe.
huntta (PK) = funtta.
huobaukše n. -uš hikihuopa: vaate, säkki, jota pidetään puusatulan alla.
huodra tuppi.
huogehe n. huovis huokea, halpa, helppohintainen.
huole n. -ľi huoli, suru: huolda pideä, olen huoľissah.
huoľikkaha n. -ikaš huolellinen.
huoľitta- pitää huolta, harrastaa.
huolova huolellinen, harras.
huomašta- (refl.) herätä, virota: huomaštih eläväkši.
huomene (n. -n); huomenen tagoanda, tagoada, tagana. t. (PK) huomenen jäleštä ylihuomenna; huomena huomenna.
huomenekše n. -neš aamu.
huomenekšella aamulla, huomenna.
huomenuš-erä aamuhetki.
huomukše n. -uš (EK) = huomenekše: huomukšeštah oli mutakka ilma aamusta, aamulla oli pilvinen i.
huonehe n. -h (EK) huone (niink. sauna, aitta).
huonnukše n. -uš (EK) = huomenekše.
huono (harv.) huono (vrt. karu, huba, hudra, hädräkkä).
huono-päiväze n. -ńe pahanpäiväinen.
huonukše n. -uš (PK) = huonehe.
huopoa- (PK) huovata.
huoŕ-äpärehe n. -h huorilapsi.
huovista- halventaa, helpottaa (hinta).
huraška (PK) = furaška.
huŕeksi- hulluilla, hourailla, höpriä.
hurhetta- hurata: veneh matata hurhettav v. kulkee, että hurajaa.
huŕi hurja, hullu.
huŕi- (?) t. huŕia-, -ie- (?) = huŕeksi-: huŕittu ollah i vielä huŕitah ovat höprineet ja vielä höprivät.
huŕize = hurhetta-.
hurmoa- hurmata, panna tainnoksiin: kuin hurmoav ińehmizen, ńi et malta ńi midä.
huršti (EK) säkkikangas, purje.
hurštize n. -ińe lakana.
hurtta (Saduissa) koira.
hužahta- (myös refl.) sohahtaa: hužahtih metťä.
huttu jauhopuuro.
huudehe n. huueh t. huuveh kuura, huuru, härma.
huuhaŕi mylläri (V. murt. хухарь).
huuhmare n. -r huhmari.
huuhta huhta, halme.
huuhti-moa halmemaa.
huuhto- huuhtoa, viruttaa.
huule n. -ľi huuli.
huumare n. -r = huuhmar.
huuta- (PK) lyödä, hosua (ruoskalla).
hülgeä- hyljätä, jättää.
hülgü hylky, hylkiö, heittiö.
hüppele- hypellä.
hüppeä- hypätä, nelistää, karata.
hüppi- hyppiä, lankata.

hüppü hyppy; laukka, neli: läksi sellässä hüpüllä.
hüppüü-vuote n. -vuosi (PK) karkausvuosi.
hüpähtä- (myös refl.) hypähtää.
hüpäštä- (myös refl.) = ed.; akka i hüpäšťih.
hürene- (?), ks. seur.
hürtťä (?); hüreńi hürtťäh, pareńi partťah (Saduissa).
hüvüö n. -üš hyvyys, hyöty, omaisuus.
hüvä hyvä, kaunis; h. kattuo hyvännäköinen, kaunis; hüvin hyvin, kovasti; hüvöänne päin hyvään puoleen.
hüvän-šuntase t. -šuntose n. -ńi (PK) hyväsydäminen, hyvätapainen.
hüvä-šanaze n. -ańe hyväpuheinen, kohtelias.
hüväze; hüväzešťi, hüväsistä hyvin, tarkkaan, aika tavalla (katsoa, lyödä).
hüvä-virkase n. -ańi (PK) hyvätapainen, hyvätahtoinen.
hüümis-haukka (PK) joku haukanlaji; „h. üöllä huutav".
hüä, hüin (EK) = hüvä, hüvin.
hüä-ťišto (EK) = „hüäd rahvaš" varakkaampi, sivistyneempi väki.
hüäzešťi (EK) = hüväzešťi.
hüödu- vaurastua, rikastua.
hüöhkö (PK) putki.
hüözešťi (EK) = hüväzešťi.
hädristü- huonota, heikota.
hädräkkä huono, hinterä, vähäväkinen, heikko, raihnas, hapera (mies, vaate).
hädä hätä.
hädähize hätäinen.
hädäüdü- joutua hätään, hätääntyä.
hädäüttä hätyyttää.
häḑvä = hiḑva.
häibü- joutua tietymättömiin, eksyksiin, kadoksiin.
häihittä- viuhuttaa, löyhyttää.
häilü- häilyä, heilua, horjua.
häilähtä- häilähtää, heilahtaa.
häiläkkä häilyväinen (vene).
häiskeä- huiskata, viuhkaista.
häisküttä- häihittää.
häkitťä pitkävartinen kaivokiulu.
häkki (EK) = härgä (Aun. häkki).
häkkü häiriö, häiritys, este: häkkünä miula olet (vrt. M. Ev. XVI, 23).
häkkö pikkarainen härkä.
häküttä- häiritä.
hälvistü- väljähtyä, hälvetä (viina).
hälä-mänü t. -nö hälinä: rahvahan h.
hämehikkö t. -ikki hämähäkki.
hämendä- (EK) hämmentää.
hämmentä- (PK) = ed.
hämähikkö (EK) hämähäkki.
hämärdü- hämärtyä.
hämärä hämärä.
händä häntä.
härgä härkä, sonni; lehmä on härilläh l. on härissään.
härhättä- ärsyttää.
härkkime n. härkin härkin.
härtťeä- härsyttää, suututtaa.
härtťä härsytys, este, kiusa.
härän-mullikka häränpylly, kuperkeikka.

hätvä = hädvä.
häveldü- = hälvistü-.
hävittä- hävittää, kadottaa, kuolettaa.
häviä- t. -ie- inf. -itä hävitä; kuolla (tavall. elukoista).
häüreüttä- sekoittaa, soaista.
häürüä- t. -üö- inf. -ütä hääriä, telmiä (piika ja renki).
häüräkkä sumu; sumuinen.
hökkelise n. -ińi (PK) hökkeli: pirtti-hökkeliset.
hölmö (PK) hölmö, tyhmä mies.
höŕi koi (hyönteinen; vrt. Aun. V. хорь).
hörkistele- (refl.) höröstellä (hevonen).
höräjä- höristä, hyristä.
höröüttä- lakkauttaa, helpottaa: kańfäŕi höröütti (kivistyksen).
höürü höyry.
höürüä- t. -üö- inf. -ütä höyrytä.
höüzüt (EK) housut.

I.

I ja, myös, -kin (V. и).
idara itara, saita.
idie (n. i'e t. ije) ide: panna idieh.
ido-jauho mallasjauho.
idoze n. idońe = „idieh pandu viľľa".
idvo- (EK, Itkuv.): idvomazieńi kera lasteni kanssa.
idä- itää.
iel ... ks. ede.
iellättäväzeh (P) vähäistä ennen.
iennemmä t. -äksi (PK) edemmäksi, kauemmaksi; -mpöätä kauempaa.
ieš ... ks. ede.
igimet (EK) ikenet.
igize n. igińe ikuinen, ijankaikkinen.
igä ikä, elinkausi; i'äššäh ijässäni, -si j. n. e., en i'äššäh en koskaan; igänäh = i'äššäh; i'äkšeh ijäksi päiväksi.
igävä ikävä.
i'än-aiguze n. -uńe ikuinen.
ihalaze n. -ańe ihala, iloinen? Iivana ihalańe (Himol'an Sadussa).
ihaššukše (n. -uš) ihastus, ilo; -ukšissa iloissaan.
ihaššutta- ilahuttaa.
ihaštele- (refl.) iloita.
ihašteľiutu- (PK) = ed.
ihaštu- tulla iloiseksi, ilahtua.
ihen (EK) ennen (= eden, i'en?)
iho kasvot.
iho-peä poskipää.
Iivanan-päivä Juhannus.
ikenet (PK) = igimet.
ikko = ańikko; vašt' ikko.
ikkuna akkuna.
ikona jumalan- t. pyhän-kuva (V. икона).
ikuhise n. -ińi (PK) = igize.
ilahutta- (PK) ilahduttaa.
ilda ehtoo.
ildaze n. -ńe iltainen.
ilda-tähte n. -ťi ehtootähti.

illaista- syödä iltaista.
illaʒʒu, t. illaʒʒuo n. -aʒut iltanen: hot illaʒulla pidäv kagrat hoaziah ahtoa vaikka iltasella j. n. e.
iľľene n. -n iljanko, jäätikkö.
ilma ilma, sää, suunta, seutu, maailma: tällä ilmalla tässä maailmassa; ilman ilman, ilmaiseksi, muuten.
ilman-igize n. -ińe ijankaikkinen.
ilmaze n. -ńe; ilmańe igä koko maallinen ikä, ijankaikkisuus: ole i. igäs sielä; i'äksi ilmazeksi t. ilmazekš igeä.
ilme n. ilmi; ilmeššä julkisesti, ilmissä, ei unissa; ilmi herroista käüä šoav-go voiko käydä herrojen tiettävissä.
ilo (PK) ilo.
ilotta- (PK) = ilahutta-.
ilvekše n. ilveš ilves.
ilvie n. ilve naama, kasvot, näkö, väri; haľľakka muuttav ilvien = vieröv.
imbi-külü (EK) = neiʒüt-külü.
ime- imeä.
imehe n. -h naurettava asia.
imehńise n. -ińi (PK) = ińehmize.
imelä imelä.
imettä- imettää.
imittü- imeltyä.
imittä- imeltää.
ińehmize n. -ińe ihminen.
inhu (PK, Itk.) alakuloinen, kurja?
iŋkehe (n. -h) (PK); ijäšt' iŋkeheštä ammoisista ajoista.
inoi eräs: täšš' on vielä i.; šen šiihi, tuon tuoho, inoin inoih (v. иной).
inu- (PK) inua, valittaa, inistä (härkä, sääksi).
irallah, iralleh irti.
iraľľize, -ińe irtonainen, vapaa.
irvakka haljennut, ratkennut.
irvistü- haljeta, irvistyä.
irvotta- irvistää: roana kahallah irvottav haava avoinna irvistää.
isakko (PK) = izäʒʒü.
isannuo n. -uš (PK) = izännüö.
iske- iskeä, lyödä, teurastaa; isköv mieľiä pyörryttää, huimaapi.
istu- t. ištu- istua, olla istuallansa; *refl.* istuutua, ruveta istumaan.
istume n. issuin istuin.
istua t. -uo: -llah istuallansa t. -llensa.
istuutu- (PK) = istu- (refl.).
izannoiʒʒe- isännöidä.
izinďimä isintimä.
izmena petos (v. измѣна)
izmeńi- pettää (v. измѣнить).
izveska kalkki (v. известка).
izä isä; koiras, urosa; izä-kazi, izäšorža.
izändimä (EK) = izinďimä.
izändä isäntä, omistaja (veitsen, naurismaan).
izännüö n. -üš isännyys.
izäʒʒü (EK) urosa, koiras; izäʒʒü-siga karju.
itettäjä nainen, joka morsiamen itkiessä lausuu itkusanat.
ifikkäise n. -äińi hyönteinen.
itke- itkeä; eänellä itköv moržein.
itkuʒʒa itkuri.

itte-peälläh t. -peäštäh itsepäällänsä, omin päin. i. eläv, i. on poiga laukašša.

itte n. ite itse; duumaittov ittiedä müöten ajattelee itseksensä.

J.

Ja (harv.) ja (vrt. i, da).
jaga- jakaa.
jakša- ottaa päältä pois, paljastaa, ryöstää; *refl.* ottaa päältään (vaatteet), riisuutua.
jakšautu- (PK) = jakša- refl.
jalakše n. -aš = jallakše.
jalastime n. -ssin (PK) = jallustime.
jalatti (PK) = jallatti.
jalga jalka, purjeen jalustin; jallalla t. jalalla jalkaisin, valveella, ylhäällä; lähen jallalla, päivä on vielä j.; jaloin päin, käsin: siitä j.; jallaldi kebiä joutusa jalalta.
jalgava nopeajalkainen.
jalgeudu- nousta, herätä.
jalgeutta- nostattaa, herättää.
jalkase n. -ańi; -asešša valveella.
jalla-keske (n. -ki); -keskih jalkojen väliin.
jallakše n. -aš jalas.
jallatti jalkine.
jallustime n. -ssin jalustin.
jalo (PK) vahva, paksu (esim. puu).
jalo-keške, -keških = jalla-keske.
jarmanka markkinat (V. kansankiel. ярманка).
jaššakoitte- (EK) soittaa torvella = trubi-.
jatka- jatkaa.
jatko jatko: leivän jatkuo männüštä kisotah.
jatku- jatkua.
jauho jauho.
jauho- jauhaa.
jauhoin-kive n. -vi jauhinkivi.
jauhomize n. -ińe jauhe.
jauhotta- jauhattaa.
jelegä = telegä.
jeńeroala kenraali (V. генералъ).
jeretńikka kerettiläinen, pakana (V. еретикъ).
jevańheli evankeliumi (V. евангелие).
jeä jää; j. šilmäh kažvav.
jeä- inf. jeähä jäädä.
jeäksi- (refl.) luvata Jumalalle t. pyhälle, lupautua; jeäksiäkšeh jumaloih käümäh lupautua pyhissä käymään, j. viinan juonnašta, tubakan kuurinnašta.
jeäksiete-, jeäksieksiette- = ed.
jeäksiüdü- = ed.
jeälittä = jäittä.
jeä-toraha n. -toraš jääkynttilä.
jeä-törttü jääpuikko, jääkynttilä.
jeäyi- näyttää, ilmaista, ilmoittaa; *refl.* näyttäytä, ilmestyä (V. явить).
jo jo.
joakkeŕi veneen ankkuri (V. якорь).

joama t. joaman-tie valtamaantie (V. ямъ).
joaššikka louta, laatikko (V. ящикъ).
joaveľi t. joavoľi perkele (V. дьяволъ).
joga *pron. indef.* joka: j. paikašša.
jogahize n. -ińe jokainen.
joge n. jogi joki.
jogohize n. -ińe (EK) = jogahize.
jogo-vuodehize- n. -ińe (EK) jokavuotinen, vuotuinen.
johize- kohista: koški johizov.
joigu- laulaa Karjalan naisten omituisella, recitatiivin kaltaisella tavalla, yksitoikkoisesti, omilla sanoillaan.
jorššĭ kiiski (V. ершъ, R. gers).
jotta t. jotto (PK) että.
jouda- joutaa, olla vapaana: en joudan tulomah; joute t. jouten jouten.
jouhe n. -hi jouhi.
joukko (PK) joukko; joukollah joukolla, miehissä.
jouže n. -ži jousi.
joužera vääntiä.
joute jouten ks. jouda-.
jouţţene n. jouţen joutsen.
jukko (PK) juko, ahkion nenässä lenkki nahasta t. vitsasta.
jukko-puu (PK) = lisse-puu.
jumala jumala, pyhä; jeäksieťin jumaloih käümäh lupauduin pyhissä käymään.
jumalan-taudi jumalan lähettämä tauti.
jumalan-vaivaze n. -ańe = ńiveletömä.
junta (PK) juoni, jono: verkkoja on viisin kuušin üheššä junnašša.
juo- juoda; *refl.* juoda itsensä juovuksiin.
juobu- pyörtyä.
juobutta- ks. juovutta-.
juohatta- johdattaa, osottaa tietä, neuvoa.
juohtaja juomari (?).
juohtu- johtua: juohtuv mieleh.
juohutta- muistuttaa (toiselle mieleen), muistutella, koetella muistaa (itse).
juokše- juosta.
juokšentele- juoksennella; vähin juoda, ryypiskellä.
juomaŕi juoppo.
juomiŋgaze n. ańe = juomuŋgaze.
juomize n. -ińe juominen, juoma, juotava; juomizen vaiva jano.
juomu juova; rako.
juomuŋgaze n. -ańe juovukka.
juopukkaise n. -aiŋi (PK) = ed.
juoštu; juožulla juoksulla (EK).
juotatta- t. juotatutta- janottaa.
juotta- juottaa; (PK) janottaa.
jupka hame (V. юбка).
juppa (PK) = ed.
jurakka jörö, juro, „ei veššelä."
juure n. -ŕi juuri; juuŕitţi juuria myöten, juurta jaksain; ro'un juuŕi sukuperä.
juuŕikka juuriaine, juurukka: ruis on juuŕikalla, läksi j.; juurineen maasta kiskottu kanto, juurakko.
jügiä t. jügie raskas, vaikea: pojalla on j. kesteä.

jügiehize n. -ińe tiine.
jülmä jyrkänne.
jüreüdü- alkaa jyristä: akka j.
jürize- jyristä.
jüriä t. -ie järeä (hiekka); ruumiikas (rahvas, mies).
jürkkä jyrkkä.
jürü jyry, jyrinä; lehmä on jürülläh = l. on härilläh.
jürähmäze n. -äńe pieni, jyrkkä mäki, kunnas.
jüräjä = jürize.
jüräkkä jyrisevä, pauhaava.
jüštä- jyskeellä hakata: avando jüsseťťih, jüššetäh jeätä purahalla, taltalla loukko puuh.
jüttü tapa, laji: ühen jütün, kaiken jüttüin.
jüttüö n. jütüš tapainen, -lainen: kaiken jütüš kaikenlainen.
jütüttä- (PK) jytistää.
jütäjä- (PK) jytistä.
jüvä jyvä.
jüä (EK) = ed.
jägälä peuran jäkälä.
jähtü- jäähtyä.
jähüttä- jäähdyttää.
jäiţţä linnunmuna (V. яйце).
jälehmä (PK) perintö; j-n ottaja perillinen.
jälge n. -gi jälki; maanosa l. tila (=kondu); jälgiäh (EK) perätysten; jäleštä, -ťi t. jällesťi jäljestä, perästä: murginan j., j. ajetah; jälgeh jälkeen, perästä: j. aššu, miä iellä; mie siula j. lähen; jälelläh (PK) jälleen, takaisin; jälelleh (EK) = ed.
jälgimäize n. -ińe = seur.
jälgimäze n. äńe viimeinen.
jäliţükše n. -üš jälkiruoka, niink. kiiseli, puuro.
jälkimmäise n. -äińi = jälgimäze.
jälleľlize n. -ińe jälkeinen, perillinen.
jällettävä; vähä j-h vähä jälkeenpäin, myöhemmin.
jälttä jälsi.
jämpäkkä jämeä, jäykkä.
jäńikse n. -is jänis.
järettömä n. -etöin ilman järjestyksettä oleva.
järge n. -gi järjestys: vielä on katto tuolla järellä tuossa kunnossa, järkie e' ole ei ole järjestystä, siivoa; järgieh t. järestäh (EK) järjestänsä, peräkkäin: 3 tütärdä j., 6 kerdoa j.; järelläh, harv. järilläh, -lleh (EK) jällensä, takaisin (vrt. jälge).
järiä t. -ie paksu, vahva.
järve n. -vi järvi.
jäžene n. -n jäsen, nivel; voima, tarmo: j. andav hänellä vedeä voima sallii hänen vetää, ei ole vi'ändä-jäžendä ei ole vetovoimaa.
jättä- jättää, kilpajuoksussa voittaa.
jäühä (PK) jylhä (metsä): „j. meţţä, mistä ei ole i mitä otettu, eikä ole järvie."

K.

Ka, kä katso, kah, no, niin: ka vai sidä juondoa! Mie ka en ťiijä. „Läkkä müö meţällä!“ — „Ka, läkkämä.“ Mäńi, kä jäńis istuv meni, niin j. i.

kaba kapa: kaba-haugi, k.-liha.

kabakka krouvi (V. кабакъ).

kabalo kapalo.

kabaloiţţe- kapaloita.

kabia t. -ie kavio (vrt. V. копыто).

kablaha n. -laš reen kaulas, ketara, lasta (V. копылъ, Ruots. kafle).

kablukka kengän korko (V. каблукъ).

kabrašta- korjata, raivata.

kabrehe n. -ris kauris, pukki.

kabua- t. -uo- (enimm. refl.) halata, syleillä.

kadaja kataja.

kado- kadota, hävitä, hukkua: katoneh (PK) kuollut, vainaja.

kagla kaula.

kaglakkah kaulatusten: k. moatah k. makaavat.

kagla-paikka kaulavaate.

kaglukše n. -uš kaulus.

kagra kaura.

kaha . . . ks. kahta.

kahallize n. -ińe avonainen.

kahlehe n. -ľis (PK) kahle.

kahta; kahallah t. -lleh auki; kaha-päin kahdanne-päin; heil' on kaha vesi h. o. v. kahdella puolella.

kahtoa; kahen kahtoah kahden kesken; kahtoanne-päin.

kahva poikkipuolinen aluspuu reessä, hirsiä vedettäissä.

kai ks. kaikke.

kaida kaita, kapea.

kai'enda t. kaijenda- kaventaa.

kaiken-näköse n. -öńi (PK) = seur.

kaiken-oalaze n. ańe kaikellainen.

kaikke yks. ja mon. n. -kki t. kai kaikki, koko, kokonaan, oikein: muurahaiset kuštih šeäreńi kaikki, rakot kai noštih oikein rakot nousivat; kaiken yhä; kaikkiah kaikkein: k. parahat; kaikkińeh kaikkinensa, kokonaan; kaikiţţi kaikesti, aina, yhä, alinomaa.

kaikkia t. kaikkie; -lla, -lda, -nnepäin kaikkialla, -lta, -nne-päin.

kaikkiegaľi kaikkialla; kaiketi.

kaikkiakkaľi = ed.

kaima (PK) kaima.

kaimoa- saattaa, seurata.

kaimoaľe- seuraella.

kainalo kainalo.

kaino kaino, ujo.

kainu = ed.

kairase n. -ańi (PK) pellon kaistale, pieni peltonen.

kaisla (PK) = kazľa.

kaiva- kaivaa.

kaivandahize n. ińe kaivanto.

kaivo kaivo.

kajahta- kajahtaa: meţţä vaštah kajahtav.

kajahukše n. -uš kaiku.

kajakka valosa, selkeä (taivas).
kajeh ks. katehe.
kajehťi- kadehtia.
kajie (PK) kaikuva, kaikuisa (metsä).
kajo (EK) = kaṭo, ks. kaṭṭo-: kunne k., mihi k. minne, mihin tahansa.
kajokše n. -oš kaje, sejes.
kajoštu- kajastaa, seljetä.
kajuo- inf. -uta (PK) kaikua.
kakkara kakko, kakku.
kakkaraze n. -ańe kakkunen; lumme.
kakkarikko lumpeikko.
kaklušta (PK) = kaglukše.
kakši-kerdaze n. -ańe kaksin-kertainen.
kakšinaze n. -ańe kaksinainen, kahtalainen.
kakšoze n. -ońe kaksonen.
kala kala.
kala-kukko (PK) kalakukko.
kalda- kallistaa (venettä).
kaldele- kallistella.
kalikkaize n. -aińe vaivainen (V. калека).
kalkku; kalkut mulkut.
kallehe n. kaľľis kallis; kaľľiz gosťa kallis vieras.
kaľľivo kallio.
kalma hauta (johon haudataan); „kalman multaa“ luullaan tietäjien myrkkynä käyttävän.
kalma-lauda; -lauvat ruumisarkku.
kalmiz-moa hautausmaa.
kalmizoma = ed.
kalovehe n. -h kalvoin, kalvosin.
kalžu kalsu.
kalu kalu, kapine, kauppatavara.
kamahlo (PK) kahmalo.
kamfaŕi kanvertti (V. камфора).
kampaštu- salaa paeta „peitoṭṭi ľähťiä, prosťimatta poata“.
kana kana.
kanalja kanalja.
kanarvo = kannarvo.
kanda kanta (jalan, kynttilän, värttinän, kengän); sukuperä, suku: nämä lapšet ollah hänen kandoa n. l. ovat hänen jälkeisiänsä.
kanda- kantaa, viedä; poikia (lehmä); tuuľi kandav meidä tuuli on meillä myötäinen; haju kandav haju tulee nenään (vrt. S. tuoksua).
kanda-peä kantapää.
kande n. kañži iso rove (jossa enimm. jauhoja pidetään; vrt. Kal. XXIII, 296).
kandelehe n. -h kantele.
kando kanto.
kandome; kielen kandomet kielenkanta.
kañfäŕi = kamfaŕi.
kaṅgaha n. -gaš kangas, nummi.
kaṅge n. -gi kanki.
kaṅgia t. -ie kankea, jäykkä.
kaṅkaš-puut (PK) = stoavat.
kannan-tagaze n. -ńi kannan taakse pantava vitsas l. hihna suksessa.
kannarvo kanerva.
kannatukše n. -uš, „hebozen takka.“
kannettuize n. -ńe (hyväilyssana:) lapsi kulta; en kannettuizeń muissa en kultaseni muista.

kanoava kanava (V. канава).
kañža kansa, seura, kumppali: ota kañžahaš ota seuraasi, mukaasi; Jumala kañžan šuvaṭṭov.
kañžovehe n. -h kansakunta.
ka'otta- = kavotta-.
kapusta kaali: kapustoa ei ole teälä (V. капуста).
kapušta (PK) = kauhaze.
kaputta lehmän kynsi l. sorkka (vrt. kabia ja V. копыто).
karabelšikka laivamies, laivan-isäntä (V. корабельщикъ).
karabl'i laiva (V. корабль).
karahta- karahtaa, karata, rynnätä.
karahutta- karahuttaa, tehdä jotakin äkkiä t. voimakkaasti: sülgiä k-oa, viheldäv k-av, pisťi karahutti.
karandaša t. -šša lyijykynä (V. карандашъ).
karavula vartia, vahti (V. карауль).
kargia t. -ie karkea, karhea, väkevä; karkea haju, katku.
kargoa- karaista (rautaa).
kari kivikko, vähävetinen koski.
karista- karistaa; ryäistä.
karize- karista; kuorsata.
kariṭṭa menneen- t. toisenvuotinen lammas, „kumbańe ei piendä šoanun“ t. „kuńi ei iṭe vuornoa šoa“.
karja karja; parvi (pyitä).
Karjala Venäjän Karjala; karjalan kieľi; karjalakši pagizov.
Karjalaize n. -aińe Karjalainen.
karju- (PK) karjua, kirkua, kiljua: kontie, tütär karjuv.
karkotta- karkottaa.
karkkua- t. -uo- inf. karkota karkaantua, karata pois.
karmakka karhea, karkea (vaate).
karpalo (PK) = garbalo.
karži- karsia.
karžina lattian alus (jossa käsikivi on).
kartano (PK) kartano.
karťohha (PK) = seur.
kartoofei t. kartoohvei potaatti (V. картофель).
kartta kaukalo, allas (V. корыто); (PK) kartta (jolla kartataan).
kartti kortti; k-h kizata lyödä korttia (V. карта); (EK) kartta: villan karttianda-kartit.
karttia- t. -ie- (EK) kartata (villoja).
karťťina taulu, kuva (V. картина).
karttoa- (PK) = karttia-.
karu kehno, huono, ruma (pelto, huuhta, vuosi, sää).
karva karva.
kaške n. -ki kaski: „ku leikattu on meṭṭä.“
kašša palmikko, letti (V. коса).
kassara vesuri.
kassarda- vesurilla hakata, kassaroita.
kašta- kastaa, kostuttaa; kaštoa leibä šuolah.
kaštie n. kašše kaste.
kaštu- kastua.
kaža kasa (leipää, halkoja, heiniä).
kazakka renki (V. казакъ).
kazakkuo n. -akuš renkipalvelus.
kazakoiṭṭe- palvella renkinä.
kazarmo kasarmi (V. казарма).

kažattu kasattu.
kažattu- kasattua (leipä, puu kirvesvarreksi); -nut = ed.
kažaţiha piika (V. казачиха).
kazi kissa.
kaźľa (EK) kaisla.
kazna rahasto, Ruunun rahasto, Ruunu (V. казна).
kaźonnoi Ruunuun kuuluva, Ruunun (V. казённый).
kažva- kasvaa.
kažvandahize n. ińe kasvannainen, käsnä.
kažveľikkaha n. -ikaš suurikasvuinen.
kažvo kasvu.
kažvokkaha n. -okaš = kažveľikkaha.
kažvu = kažvo.
kažvuľikkaha n. -ikaš = kažveľikkaha.
katai- t. kataiţţe- manklata (V. катать).
katain-poaľikka mankelitukki.
katehe n. kajeh (PK) kade.
katkia- t. -ie- inf. kateta katketa, taittua.
katkoa- katkata, katkaista, taittaa; *refl.* katkaista itsensä kantamisella, rentoontua nostamisesta.
katokše n. -oš katto.
katta- kattaa, peittää.
kattie n. kate kate, kansi.
kattila kattila, pata (V. котелъ).
katto (PK) = katokše.
kaţahta- katsahtaa; *refl.* olla mieleen: ei kaţahetaţţi hänellä keńgät eivät ole hänelle mieltä myöten.
kaţkera (PK) katkera, karvas (esim. voi).
kaţku katku, kärty.
kaţţele- katsella.
kaţţo- katsoa, hoitaa, valita, pitää (jonakin), huolia (jostakin), katsoa hyväksi, tahtoa: kaţţov añžat da merežät, k. lašta, hebozie; kaţo vain, kudain siula goďiv valitse vaan, mikä sinulle sopii; ei kaţo veľľilöjen šanondoa; kondiekši kaţottais karhuna pidettäisiin; loaji mi kaţo t. kuin kaţot tee mitä t. kuin tahdot; ottakkah kudaman kaţţov ottakoon minkä tahansa, o. midä kaţţokkah ďeńgoa o. rahaa minkä verran tahansa.
kauha kauha, kousa, nappo (vrt. V. ковшъ).
kauhaze n. -ańe patakauha.
kauhia t. -ie kauhea; kauhu.
kauhta- (PK) vähäsen näkyä, kauhtaa: tie kauhtav šekehellä.
kauhtana kauhtana, pitkä nuttu (V. кафтанъ).
kaunehe n. -ńis kaunis.
kauńista- kaunistaa.
kaupan-miehe n. -mieš kauppamies.
kaupiţekšentele- kaupitella.
kaupiţţe- kaupita.
kauppa kauppa.
kauppie, t. kauppieha, -he n. -ppieš kauppias.
kauppoa- = kaupiţţe-.
kaupukše n. -uš kauppatavara.
kaupuńki t. -nťi (PK harv.) = linna.
kauťe t. kauťen (PK): peätä k. vastenvarten, jalan syten.

kautta = seur.
kaufti kautta.
kaut̮te- kaapia, ajaa (partaa).
kavahutta- kavahuttaa, kamahuttaa: ampuv k-v.
kavista- (PK) = kaut̮te- (jälttä nauriista, partaa).
kavotta- kadottaa, hukata.
kebene- kevetä, helpontua (tauti); mieleldä, hajuldah kevetä hullautua.
kebiä t. -ie keveä, helppo; kebiäh helposti.
kego keko, auma (ruis-).
kegälehe n. -leh kekäle.
kehno: (PK) kehno, huono; (EK) paholainen, piru.
kehtoa- viitsiä.
keihä (t. keihähä) n. keihäš keihäs.
keino keino; paha liikenne.
keizari (harv.) = kuńiŋgaha.
keittä- keittää (ruokaa, viinaa).
keksi- t. kekši- keksiä, huomata; -mättä huomaamatta, yhtäkkiä.
keldaze n. -aźe keltainen.
kelda-taudi keltatauti.
kellahta- kellehtää: kuolla kellahti.
kellistele- (refl.) kellistellä, käänteleitä: „kuin šeizotah da ei tiettöä, minne männä".
kellisteliüdü- = ed.
kellistü- kellastua, surkastua.
kello kello (kirkon, hevosen).
kello-jalga; -jallat t. -jalat kellojalat.
kellotta- soittaa kelloa.
kelo (EK) kelo (?)
kelpoa- (PK) = välttä-.
kelvakka kelmeä, vaalea.
kelvistü- vaaleta.
keŋgi- kenkiä (jalkansa).
keŋgittä- kengittää.
keŋgä kenkä.
kenttä (PK) keto, autioksi jäänyt elosija: „Lapin kenttie" pohj. Karjalassa.
kera (PK harv.) = kerä (1).
kera t. keralla keralla, kanssa; sen k. mäńi poigeš kohta sen perästä, heti m. p.
keraĺlize n. -iźe keralla oleva, -llinen: vat̮an-k. kohtuinen; uujun-k. uujullinen.
keravo kokous, kansan-, kunnan-kokous: miero ažetukšie loaďiv keravošša (vrt. S. keräjä).
kerda kerta, vuoro: siun lähtö-k.; sidä t. sillä kerdoa sillä kertaa, heti; kerrašša kerrassaan, varmaan: täššä on hit̮voa k.
kerdoa- kerrata, kiertää lankaa.
kereä- kerätä, koota.
kergiä- t. -ie- inf. kerritä t. keritä kerjetä, ehtiä.
keri- keriä.
keriä- t. -ie- inf. -itä ratketa, purkauta (ompelus, solmu).
kerittä- (PK) purkaa, avata (solmu, kääre) = riit̮t̮i-.
kerit̮t̮e- keritä.
keriü- t. keriüdü- = kerie-.
kerkkä (?) = šotka (vrt. S. telkkä).
kero kurkku, kita.
keroa (EK) = kera (2): hänen k.

kerran-keškose n. -ońi (PK) keskinkertainen.
kerrittä- ennättää (?): vihma kerritti, roavon mešaitti sade ennätti tulla, keskeytti työn.
kerroista- = kerrošta-.
kerrokše n. -oš kerros, huoneen kerta.
kerrošta- toistamiseen tehdä t. sanoa.
kerä kerä.
kerä = kera (2).
keräüdü- kokoutua.
kešen-aikuse n. -uńi (PK) keskenaikainen.
keške t. keske n. -ki keski, väli; kežeššä t. kessessä keskessä, välissä, jonkossa, üö on kežeššäh yö on puolessa; keskeh keskeen, väliin; keskenäh keskenään: meilä on hoppu keskenäh; (EK) kesse kesken = (PK) keškie: kahen, ńelľän k.
keski-igähize n. -ńe keski-ikäinen.
keski-kerdahize n. -ińe keskinkertainen, kerran keskimmäinen.
keškimmäize n. -äińi = seur.
keškimäize t. -äze n. -ńe keskimmäinen.
keski-päivä puolipäivä.
keskize n. ińe keskinen, välinen, sekainen; vyötäiset: k-izen kautta sivottih nuorah; (jonkun) sekainen: vien k. huttu.
kesk'-üö puoliyö.
kesse ks. keške.
kesseľi tuohikontti (vrt. V. кошель).
keššušta keskusta, väli, salmi.
keššutta (EK) = ed.
kestä- kestää, kärsiä (nälkää).
kešukše n. -uš (PK) keskus.
kešušta (PK) = keššušta.
kešä-päivän-lašku (PK) lnode.
kešä-päivän-nousu (PK) koillinen.
kezreä- kehrätä.
kezrä kehrä, pyörä (värttinässä, „kezrä-reessä"); kehräjäiset (ks. üökezrä); kehräs, nilkkaluu.
kezrä-luu nilkkaluu.
kezrä-rege n. -gi kärryt, joissa on pyörinä kiekot yksistä puista.
kezräükše n. -üš kehräys; nilkkaluu.
kežä t. kezä kesä, suvi.
kežäükše n. üš kesäs, käsäys, poron nahkaiset länget.
kettu kesi, hieno kuori.
kevendä- keventää, helpottaa: kevendi tauista.
kevennükše n. -üš helpotus, hoiva.
keveä n. kevät kevät.
kevättä- kalastaa keväällä.
kevätükše n. üš kalastus keväällä; kevätükšillä on, kuin keveällä käüpi rüšie kattomah.
keühnä köhnä, silve.
keühä köyhä.
keünä = keühnä.
keämi (PK) käämi.
keändä- kääntää, muuttaa (joksikin), tuulen keändi tuuli kääntyi.
keännäldä- käännältää.
keännälmükše n. -üš, t. -mö käänne, polven alipuoli.
keäri- kääriä.

keärmehe n. -mis (PK) käärme, (soimaussanana) peijnoni, konna: tiijät, k.! sie k-ehen nahka!
kibeüdü- saada „kipeitä“, tulla rohtumiin.
kibie t. -iä kipeä, sairas; rohtuma, haava, kerni.
kibiehize n. -ińe kivuloinen, rohtumissa oleva, spitalinen.
kida kita, nielu.
kiḍu kuivattu nauris (vrt. Laatokan karj. kiṭu kuivattu kuore).
kiḍva = kaṭku: „šau, kumbańe silmiä leikkelöv“.
kiehaštu- kiehastua.
kiehu- kiehua.
kiehuja kiehuva: k. vezi.
kiekki (PK) kalasääski: „kaloa šüöv, pežä šuuri männün ladvaššа“.
kieldä- kieltää.
kiele n. -ľi kieli.
kielen-ladvaze n. -ańe kielenpää.
kielettömä n. -etöin mykkä.
kieli- (PK) = seur.
kielittä- kieliä, kantaa kieltä: toizen peällä.
kiellokše n. -oš kielto.
kierdä- kiertää.
kierä kovaan kierretty (lanka; vrt. lievä).
kigla- keikelehtää, kekkaloita (nuori hevonen aisoissa, huolimaton soutaja): kiglav puoleh i toizeh.
kihla veto, veikka: kihlat iskiä; kihlan lüöv 3:lta šoalta.
kihlo- kihlata: tütär pois toizella.
kiima kiima.
kiindiä t. -ie kiinteä; kitsas, saita.
kiińi kiinni.
kiirehe n. -h kiire, kiiru; -heldi kiireesti.
kiirehtä- kiiruhtaa.
kiirähtä- = ed.
kiiseľi t. kiisseľi hapahko hyytelö kaurajauhoista y. m. (V. кисель).
kiista kilpa; kiistah juoškah; k. puromah.
kiistä- kiistää, inttää.
kiitokše n. -oš kiitos, kunnia: poiga roďih kiitokšeh p. tuli kunniaan.
kiittä- kiitellä, ylistää.
kiki-riuku (PK) kuperkeikka: k-uo keäntöä.
kikistü- keikistyä taaksepäin: peä kikistüv.
kikka; kikallah keikassa, keikallaan t. -lleen: peä on k.
kiľľu- kiljua: kondia kiľľuv.
kimakka (PK) kipakka, kiivas (hevonen lähtemään, mies).
kimppu (EK) kähäkkä, melu: k. roďih semmoińe.
kindaha n. kinnaš kinnas.
kindere n. kinner kinttu.
kinokše n. -oš (PK) kinos, nietos.
kiñša (PK) nalkki, suude.
kipenehe n. -h (PK) kipene, hiukka: poroja on k.; -htä šuurempi hiukan, vähäistä isompi.
kirbua- t. -uo- inf. kirvota pudota.
kirge n. -gi lihan himo, kiemaus: kirrelläh on mužikka, naińe; kirki on šillä noššun.
kirgizä himokas, irstas.

kirgoa- (EK) kirkaista, huutaa: k. sie händä tänne.
kirgu- (EK) kirkua, huutaa.
kirikko = seur.
kirikkö kirkko.
kirja kirja (sukassa, karttuunissa); pränttі, painettu kirja; kirjoitus, kontrahti, kirje; (PK) paperi; kirjah en malta en osaa lukea, tarmennad-go kirjah?
kirja-ńiekka = seur.
kirja-ńikka kirjamies.
kirjaze n. -ańe kirje.
kirjava kirjava.
kirjoa- kirjata.
kirjova = kirjava.
kirjutta- kirjata, maalata, kuvata, kirjottaa.
kiro kirous: kiron kera läksi.
kirpiţţä tiili (V. кирпичъ).
kirppoa- lyömisellä hyppäyttää l. lennättää: lapšet šauvalla pahkoa kirpatah.
kirppoaľe- usein „kirpata", ks. ed.
kirppu kirppu, sonsari.
kirua- t. -uo- inf. kirota kirota, torua.
kirvehe n. -veš kirves.
kirvotta- pudottaa.
kisa pussi (V. киса).
kisalta- (PK) = kissalda-.
kisko- kiskoa, riistää, ryöstää.
kissa = kisa.
kissalda- kiskoa äkisti ja voimakkaasti.
kiza kisa, leikki, peli.
kizoa- leikitä; karttih kisata lyödä korttia.
kitke- (PK) = kütke-.
kiţerdele- (refl.) kiekuroita (käärme).
kiugoa kiuvas.
kiukka (taipumaton) outo, äkkinäinen: kiukka miehet, k. rahvaš.
kiukkamaize t. -maze n. -ńe = ed.
kiukkoaštah äkkiseltä.
kiuru leivo.
kive n. kivi kivi.
kivekše n. -eš kives, alennus (verkon).
kivi-kala kivikala.
kivikkō kivikko.
kivi-kupu (PK) linnun kupu.
kivistä- kivistää, särkeä, porottaa.
kivisä (PK) kivinen, kiviä täysi.
kivullise n. -ińi kivuloinen.
klea t. kleji liima (V. клей).
klikotta- nikottaa.
kńiiga painettu kirja (V. книга).
-ko = -go.
koabie (n. koave); koabiet kaappeet, päistäret.
koada- kaataa (puu, vettä).
koaďi- suitsuttaa pyhää savua (V. кадить).
koaďia t. -ie; -t housut, alushousut.
koadu- kaatua.
koala- kaalata, kahlata (vedessä).
koalamize n. -ińe = seur.
koalanda-sia kaalamo, kahlauspaikka.
koapńi- (PK) kaapaista: koapńi üškähäš kaappasi syliinsä.
koaŕa t. koaŕoi ruskeankarvainen (hevonen) (V. карій).
koare n. -ŕi kaari.
koariţţe- haista pahalle, löyhkätä.
koarna kaarna, männyn kuori.

koarnahukše n. -uš sian puola (Empetrum *nigrum;* vrt. S. kaarne.
koaržu haisu, löyhkä.
koaša ryynipuuro.
koaṭku = kaṭku.
koava (PK) kaava, malli.
koavaštele- (PK) *refl.*; koavašteleh šilmih näyttelekse.
kobra koura.
kobrista- kouristaa.
koda; kodah mäńi = kodavävükši mäńi.
koda-vävü t. -väü kotivävy.
kod'-aitta = koďi-aitta.
koďi koti, asunhuoneus, talo, talous; koissa, -sta, koďih kotona, kotoa, kotia; koin pidäjä talouden hoitaja; koďie pidämäh.
koďi-aitta koti-aitta, kahveri.
koďi-ažetukšet talon asetukset; talous.
koďiudu- tulla kotia.
kodo-moa; päivä on k-lla aurinko on mailleen menemässä, laskemaisillaan.
koduoma = ed.; päivä on k-šša (vrt. kalmiz-moa, kalmizoma).
kodva runsas aika: jo on hüvä kodva, oľin kodvan olin hyvän aikaa.
kodvaze n. -aźe hetki, vähä aikaa.
kodvitta- odottaa.
kohaja- = kohize-.
kohakkah vastatusten, silmätysten.
kohallembah ks. kohta.
kohallize n. -iźe kohdalleen, suoraan menevä, suora: k-izet uuľiṭat.
kohemmakkaľi enemmän kohdalleen, suorempaa tietä.
kohenda- kohentaa, korjata.
kohize- kohista.
kohmeu- t. -eudu- kohmeentua.
kohmie (n. -me) kohme: keät kohmiešša.
kohta kohta, vastapaikka, verta, suhde: hobioa on rubľan k. t. kohtah noin rupla, ruplan verta; siidä kohašta sen suhteen, karu vuoži leivän kohašta leivän puolesta, paha mieš ṭotan kohtah tilin suhteen; kohallah suoraan, suoraa tietä, kohta; kohallembah suorempaan; üheššä kohťi t. kohťen yhdessä kohden.
kohťen ks. kohta.
kohťi ks. kohta.
kohti-taivahaise n. -aiźi (PK) taivasta tavottava, taivaan tasallinen (metsä).
kohtu (PK) kohtu (vrt. vaṭṭa, mara).
kohtuo n. kohus? kohtu: sai 2 poigoa siidä kohtuosta (Him.).
kohuo- inf. kohota (PK) kohota, nousta.
kohustu- (Lindj.) tulla kohtuiseksi.
kohvi (PK) = koofei.
koibe n. -bi koipi.
koilize n. -iźe itäinen, itä.
koiźi- koinata.
koira koira.
koiri- sanoa koiraksi, haukkua, torua: koiriv toista, silmaš.
koiruo n. -uš koirnus, konnuus.
koitta- koittaa, valjeta.
koittana (PK) nauha, nyöri: rissin-k. (vrt. Vatj. goittana).
koittie n. koite koitto.
koivu koivu; vaivasen k. (PK) vaivaiskoivu.
kojahukše n. -uš = kajahukše.

kokka kokka, keula; kolkka, kulma; pilven k.
kokko kotka.
kokotta- kokottaa: istuv k-av.
kokuo- inf. kovota (PK) = kereä-.
koldui- t. -uitte- loitsia (V. колдовать).
kolista- kolistaa, kolkuttaa.
kollahta- = seur.
kollohta- (PK) korjata, koota, raivata: k. ühteh, pois.
kolmande n. -aš kolmas; k. mies, vieras mies, todistaja; „vanha rahvaš šanottih: kolmañžiksi kututtih, nügüönä: sviďeeteľäksi“.
kolmovehe n. -h kolmikunta: kaikki kolmoveh tüöntööte mereh työntäkää kaikki kolme m.
koltti ontuva, lynkkäpolvi (vrt. V. колченогій).
koľtta rengas, sormus (V. кольцо).
koľttaze n. -ańe = ed.
kominehe n. -h komina, kumina.
komša tuohivakka, kopsa.
konatta nuora, touvi (V. канатъ).
kondia t. -ie karhu.
kondomaizin = konttamazin.
kondu talo, tila = jälgi.
końetka pankon päässä patsas l. nuppu (V. конецъ).
końovoala kuohari (V. коновалъ).
koñža koska, milloin, kun; koñža-ńi koska tahansa.
koñžaze n. -ańe minkä aikuinen? ammoinen.
kontakka (PK) Lappalaisten rumpu, „Lapin kirjat puun-latvašša, puitto-kuin šoittu, kannel, millä arvautettih, minä päivänä metta šoalista anto“.
kontamaisin = konttamazin.
kontta kontta, kontti: kontallah rüömiv.
konttamaze (n. -ańe); ńeľľin k-zin nelin kontin, nelin ryömin.
kontu (PK) rehu, murto, elukanruoka.
końužńa t. końuzna talli (V. конюшня); ks. tanhua.
koofei kahvi (V. кофе).
koofeińikka kahvipannu (V. кофейникъ).
kopeika t. -kka kopeekka (V. копѣйка).
koppala (PK) koppelo.
koraukše n. -uš (PK) vedestä niittäminen: „koraukšekši šanotah, kuin veeštä ńiitetäh“.
korbe n. -bi (PK) korpi.
korendo korento, tanko.
korendoze n. -ońe sudenkorento.
korgia t. -ie korkea.
korgo luoto, kari.
korgua- t. -uo- inf. korota korkeentua, tulla korkeaksi.
korie (PK) korea.
korieta t. -tta vaunut, kuomu (V. карета).
korja korja, ajoreki.
korjoa- korjata.
kormańi = seur.
kormano tasku, lakkari (V. карманъ).
koro- kuroa (ompelusta); lörpöttää, puhua tyhjää.

koroa- niittää (kortteita y. m.) vedestä.
koroba pärevasu (V. коробъ).
koroľi = kuńingaha (V. король).
korotta- (PK) korottaa.
korte n. korši (PK) korsi.
korttehe n. korteh korte.
korva korva, ääri; ikkunan, oven, sillan korvašša, -vah; kova korvaldi vähäkuuloinen.
korvallise n. -ińi (PK) otsakulma.
korvan-lehvä korvalehti.
korvaukše n. -uš (PK) koskenkorva; korvauksien väľit on suvannot.
korvenda- korventaa.
korvo korvo, saavi.
kosa; -h vinoon (V. косо).
kosino = runtukka (V. казенка).
košelma (PK) luuvalo? = „ńiveľien kaikkien kivissüš".
koške n. -ki koski.
košķe- koskea, kajota, sattua: ńiin poaľih, kuin eläväh.
košķela koskelo.
košķuo n. koššuš t. kožuš koskus, kuusen kuori.
košše-randa tyyni ranta, ks. koštie.
košśo- (PK) kosjoa, kosia = kozitte-.
koššuš ks. košķuo.
koššutta- = kožetta-.
koššutta- kostuttaa, pehmentää (rauta, terä).
košta- vastata tuulta: tuo randa koštav (vrt. kohta ja S. kostaa).
koštie n. košše tuulen suoja, tuulen alapuoli, lee.
košto naisen puku.
koštu- (harv.) kostua.
kožetta- koskettaa, kajota.
kozi kosi: mänďih kozilla, tüönnä milma ţoarin tüttäreh k.
kozitte- (EK) kosia.
kožouna karvaushuone (V. кожевня).
kozuŕi valtti (V. козырь).
kožuš ks. košķuo.
koť-ala (PK) kotitieno: koť-alašša kotitienoilla.
koťela (PK) = ed.
kotti tohveli, kenkä, kotta (V. котъ).
kouhko (EK) kouhko.
koukku koukku.
koura viltti, vaippa (V. коверъ).
kova kova, kankea, jäykkä, ankara.
kova-kuuloze n. -ońe = kova korvaldi ks. korva.
kova-seämize n. -ińe kovasydäminen.
kova-vatţaze n. -ańe = ed.
kovoan kovin, kovasti, hyvin, ylen.
krabinehe n. -h krapina.
kraska = kroaska.
krassi- = kroasi-.
kravaťťi sänky (V. кровать).
kresjoańina talonpoika (V. крестьянинъ).
kreśšäńinä (PK) = ed.
kriďahta- kirahtaa.
kriďautta- kiristää (hampaita).
kriňgeľi rinkeli.
krinťeľi (PK) = ed.
kripa (PK) = griba.
kriţautta- (PK) = kriďautta-.
kroasi- maalata (V. красить).
kroaska maali (V. краска).
kroma pala: k. leibeä (V. крома).

krošni (PK) = grozńi.
krovaťťi = kravaťťi.
krugloi pyöreä (V. круглый).
krupistu- rypistyä.
kruppi ryppy: krupit oţašša.
kruţina murhe (V. кручина).
kruuga kehä, rattaanpyörä (V. кругъ).
ku kuka, ken, mikä, joka; kuin kuin, miten, kun, jos, jotta; kuńi, sińi— kuńi niin kauvan kuin, k. ei siksi kuin, ennen kuin; kunne kunne, minne.
kua (EK) = kuva.
kubaja- syyhyä.
kubautta- syyhyttää.
kubina (PK) = seur.
kubinehe n. -h syyhyminen.
kubla- kellua, pysyä veden päällä: ei kubla, pohjah mänöv.
kublahta- saada kuppia l. rakkoja: kuplahtan on šiltä šelkä.
kublatta- kannattaa veden päällä: pullo on nuotan kublattaja.
kublie (n. -le) kelluva l. kuplava tila: šilda on kubliella (vrt. kubluš-šilda).
kubluš-šilda lauttasilta.
kubluš-šuo liejusuo.
kubo kupo, olkikupo.
kubu kupu.
kudama, t. -aze n. -ańe (EK) mikä, kumpi, joka.
kude- kutea.
kudie n. kue t. kuve kude (kankaan).
kudo- kutoa (kangasta, verkkoa).
kudu kalan kutu.
kugalaize n. -aińe mistä kotoisin?
kuhjutta- pudistaa (?) (esim. makaamasta nostattaessa).
kuharkka kyökkipiika (V. кухарка).
kuidu kuitu, huituva (hampun).
kuihakka-mieleťťize n. -ińe hupakko.
kuikka kuikka, kaakkuri.
kuilaha n. -laš (PK) kubilas.
kuiťťi (EK) kuutti, ruuhi.
kuiva kuiva.
kuiva- kuivaa, kuivua.
kuivalantase n. -ańi (PK) kuivaläntä.
kuivoa- kuivata.
kuja (PK) kuja, kujoset.
kukaista- kukoistaa, kukkia.
kukaistele- (PK) lelustella.
kukeriekku kuperkeikka: -ua keändäv.
kukka kukka; lelu.
kukkaha n. kukaš; kukkahat kummazet kuuluisat kummat.
kukkaro kukkaro.
kukkaze n. -ańe kukkanen; lelunen.
kukki (PK) kaunis, kulta: kukki-ţikkoseń sisko kulta.
kukko kukko; (PK) piiras, kukko: nakris-k., kala-k.
kukla tytti, nukke (V. кукла).
kukon-varba orjantappura.
kukšina ruukku, ruusi (V. кувшинъ).
kuľa jauhokuli (V. куль).
kulakka t. -kko nyrkki (V. кулакъ).
kulda kulta.
kuletta- (PK) kuljettaa.
kulge- kulkea (vrt. matkoa-).

kulkku kurkku, nielu; kohti kulkkuo kirguv.
kulkku-lake n. -laki (PK) kitalaki.
kullan-karvaze n. -ańe (hyväilyssanana) kultainen, armas.
kuľľitte- kullata.
kulman-raja otsakulma, ohimo.
kultta- kuultaa, kiiltää.
kulu- kuluа.
kulu kulu, hylky, rässy: külä-k.
kuluse n. -uńi (PK) kulkunen.
kulutta- kuluttaa, viettää.
kulvehukše n. -uš (PK) kulve, pienempi kinos.
kumakka (EK) punainen pumpulivaate = kumattu.
kumarda- (refl.) kumartaa, kumartua: jalgah kumardih kumarsi, lankesi toiselle jalkaan.
kumardele- (refl.) kumarrella, rukoilla: Jumalalalla kumardelieksi.
kumardoate- t. -doatte- = kumarda-.
kumardu- = kumarda-.
kumattu (PK) = kumakka (V. кумачъ).
kumma kumma: kummaksi mänöv miula minua kummastuttaa, jago vielä käü kummemmaks; kumman kauppa kummallinen k.
kummaštele- (refl.) (PK) kummastella.
kummittele- (refl.) kummastella, ihmetellä.
kummitte- kummeksia.
kumoa- kumota.
kumoallah t. -ľľah kumossa, kumoon: veneh on k.
kumpuraise n. -aińi (PK) kupera: „kuin poan pohja".
kunan-päiväze n. -äńe jonkun päiväinen; k-zenä eräänä päivänä.
kunas-päivä; k.-päivänä t. -peänä eräänä päivänä.
kuńi ks. ku.
kuńiŋgaha n. -gaš kuningas, keisari.
kuńitta = ńeädä (?); k. puittav (V. куница).
kunna (Jäng.) = kunne, ks. ku.
kuńńivo (EK) herkku? tämä on vielä k. tämä vasta on ruoka! „K. on süödävä, juodava, akkojen tarvis (ks. Koitar I. s. 107 kuńńivo-stolazih = herkkupöytiin?).
kuntele- (PK) = kuundele-.
kuohaze n. -ańe varjo (= kuahańe kuvahainen).
kuohu- (PK) kuohua.
kuokka (PK) kuokka.
kuole- kuolla (ihmisestä; vrt. häviä-).
kuoľia t. -ie kuolija, vainaja.
kuoma kummi (V. кумъ).
kuomino (PK) = guobino.
kuomukše n. -uš kummis, yksi saman lapsen kummeista.
kuoppa (Him.) = hauda.
kuore n. -ŕi kuori (vrt. V. кора).
kuorehe n. -h kuore (kala; V. корюха).
kuoŕie n. -re happamen maidon kuori.
kuoŕitta- kuoria.
kuoržu- korskua: hebońe k-v ku varajav.
kuošaľi (PK) = seur.
kuožeľi kuoseli.

kuošeľi-peä kuontalo: „ne pellavat, kut vatvotah ta pannah kesrättäväkš.“

kuotkuva (PK) kaita kannas.

kuottele- t. kuoťťele- (myös refl.) koetella, kokea, maistella.

kuottelukše n. -uš koetus, koe.

kupaha n. kuvaš (PK) verkon kuvas l. kuppa: kupahat ollah peäššä i toisešša junnan.

kupino (PK) kupinas, kupsu.

kuptsa = seur.

kupţa kauppamies (V. купецъ).

kurge n. -gi kurki.

kurikka kurikka, nuija l:stä puusta.

kurista- kuristaa.

kuritta- kurittaa.

kurkka pyssyn hana (V. курокъ).

kurńikka (EK) kukko (kala-, nauris-; V. курникъ).

kuroaži- (EK, refl.) kursailla: elgeä kuroažikkaže, en kuroažiete.

kušakko (EK) lankainen vyö, ussakka (V. кушакъ).

kuššakka (PK) = ed.,

kuže n. kuzi kusi.

kuže- kusta.

kuţţu- kutsua, pyytää, vaatia, nimittää: händä kuţuttih Miihkaliks.

kuţţu kutsu: näien kuţţulojen tähe näiden kutsujen, pitojen tähden.

kuţţu kutku: kuţun varoaja kutkun pelkääjä, kutkuvainen.

kuţutta- kutkuttaa.

kuu kuu, kuukausi; (PK) tali; nüt on puoľi kuuta, müö elämmä kuun aigoa kuun ijän, ijän kaiken; kuu on taľľan alla, šelän peällä.

kuudama kuu: k. paistav, nüt on puoľi kuudamoa puolikuu.

kuudoma = ed.

kuuhhaŕi = huuhaŕi.

kuuhize n. -ińe yksi-kuinen; -zet kuukautiset.

kuuja (PK) kala, joka on lohen sukua, mutta parempi ja hienompi, 4—7 naulaa painava: „k. on ruoţin kieleh taimen.“

kuuldie- n. -lle (PK) pieni nuotta.

kuule- kuulla, tuntea: koaržun kuulov tuntee haisun, kuulen, jotta peäššä kupajav, kuulov luissah, jotta šurma tulov; kuulovalla kuuluvissa: ei ole k.

kuullatta- kuultaa, kalastaa kutu-aikana: kuuldiella kuullatetah.

kuulo kuulo.

kuulta- (PK) = kuullatta-.

kuulu- kuulua, tuntua: ei kuuluttoa kibiäksi jallad eivät tunnu.

kuuluista- t. kulusťa- kuulustaa, saada kuulla.

kuuluźa kuuluva (kello), kuulusa, mainio.

kuuma (EK, harv.) kuuma = ägie.

kuundale- (EK) = seur.

kuundele- kuunnella, totella, palvella.

kuuŕa (EK) lyhyt aika, hetki (?)

kuuŕi- tupakoida (V. курить).

kuurna (PK) = kuurnie.

kuurnehe n. -h (PK) kuuro.

kuurnie- n. -ne kuurna, kouru, ränni.

kuuže n. kuuži t. kuuzi kuusi.

kuva kuva (kengän, linnun).

kuvahaise n. -aińi (PK) kuvahainen, varjo = kuohaze.
kuvatukše n. -uš (PK) kummitus.
kuverrukše n. -uš (EK, Itkuv.) kujerrus.
kübene- n. küven kipenä.
küde- kyteä.
küdeüdü- alkaa kyteä.
küdü lanko, miehen veli.
kügristü- kyyristyä.
kügristä- (refl.) kyyristäitä.
kügrä kyyrä, köyra: kügrä-selgä.
küheä- kyhätä.
kühnä- kuhnata.
kükistä- (refl.) kyykistäitä.
külbe- kylpeä: järviä külböv, külü külvetäh kylpevät saunan.
külembäize n. -äińe syrjemmäinen; -zena vähän syrjempänä.
külge n. -gi kylki, kuve, sivu, syrjä; külgeh syrjään, paitse: toatošta k. paitse isää; küllitti t. külitti sivuitse, ohitse, paitse: k. kohvista.
külgi-doroga syrjätie.
külgiläze n. -äńe kylkimäinen, syrjäinen.
külgi-ruoda (EK) kylkiluu.
külkehise n. -ińi (PK) = külgiläze.
külki-luu (PK) = külgi-ruoda.
külkinäise n. -äińi (PK) = külgiläze.
küllettävä; -ssä vähän kyljessä, syrjässä.
küllitti ks. külge.
küllä *s.* kyllä, kylläisyys: nälgä ńi k. ei nälkä eikä k.; küllältä t. -ldi kyllältä, kyllin; (PK) *adv.* kyllä.
külläze n. -äńe kylläinen, hyvin syötetty, lihava; tyytyväinen; ole sillä k.
külmä kylmä, jäätynyt; kuolija: külmäksi lüötih löivät kuolijaksi.
külmä- kylmää, palella, kylmettyä; tämän lammin külmi.
külvele- kylvellä, pirotella.
külvä- kylvää.
külü sauna; külülöillä kylpemisen aikana, t. ajaksi.
külü-baba kätilöin.
külü-lauda; -lauvat saunan lavo.
külä kylä.
küläjähä n. -jäš (PK) = seur.
külövehe n. -h. kyläkunta, kylänväki.
kümmeńize n. -ińe kymmenys, kymmenkunta.
künde n. küñzi t. küñži kynsi.
kündä- kyntää.
künḑi- kynsiä, raappia.
küńgä siipi-kynkkä: leikkazi küńgän püüldä.
künnükše n. -üš kynnys.
künnältä- (PK) kynsäistä, raapaista.
küñši- = künḑi-.
künä kynä (linnun), viikatteen polveke, joka varteen kiinnitetään (vrt. ruobivo).
küpše n. küpši t. küpsi kypsi.
küpšehtü- äkkiä kypsetä, kiehastua.
kürpä (PK) miehen kalu.
küžele- kysellä, anella.
küžü- kysyä; pyytää, anoa, kerjätä, rukoella, vaatia.
küžüjä kerjäläinen.
kütke- (EK) kitkeä (naurista).
küünele n. -l. kyynel.

küünäle n. -l (PK) = ed.
küünäš-peä kyynärpää.
küölä kalahaavi, liippi.
küöleä- liippiä.
kä ks. ka.
käbrü (EK) käpy.
käbälä käpälä.
käde n. käzi käsi; käzi keästä käsitysten; ei-šuurda kätta pienenläntä; käzin (PK) päin: sinne k., sieldä k.
kädehize n. -ińe käteen annettava, käteinen; Venäheššä on k. žoaloveńja.
käge n. kägi käki.
kägiä- t. -ie- inf. keätä sanoa aikovansa, luvata, aikoa.
käherä t. -rö käherä, kiharainen.
kähistü- tulla käheäksi, sortua (ääni).
kähize- kähistä (ääni).
kähnüštä- (PK) kuhnustaa: ukko kähnüštäv verkkasellah.
kähäkkä käheä (ääni).
kähärö = käherä.
käkrä (PK) = kügrä.
kälü käly: kälükšet ollah kahen veľľekšen naiset.
kämmene n. -n kämmen.
käpertü- (PK) kipertyä (tuohi kiehuvassa vedessä).
käperä täperä: käperäldä on lautta kiiń.
käppä (PK) linnun jalka.
käprü (PK) käpry (verkossa, tuohesta).
käpü (PK) käpy = käbrü.
kärbäze n. -äńe kärpänen.
kärge n. -gi kärki (lintu).
kärrü t. -üt (Vuokk.) rattaat.
käršü- (PK) = kärži-
käršüttä- (PK) = käržittä-.
kärži- lohtua, viihtyä.
käržittä- viihdyttää, lohduttaa (lasta itkemästä).
käržä (EK) kärsä (sian).
kärvendele- (refl.) kärmeillä: zmeä kärvendeliekse.
käsi-küünärä (PK) kyynärvarsi.
käske- käskeä, antaa lupa, sallia: käški kirjuttoa kirjan tütöllä käski tytön k. k., käski hänellä šoittoa antoi hänen s.
käzi-jäńikse n. -is kesy jänis.
käzi-muijalla käsikähmällä, käsimielin (vrt. Suojärv. muja- maistaa).
käzi-paikka käsipyyhe.
käzi-pedra aljupeura = poro.
käzi-puole n. -ľi käsivarsi: otettih käzi-puoľista.
käzi-sia käsitemppu (kahva).
käzi-varde n. -rzi (Jäng.) käsivarsi.
käznä känsä (koivussa, lepässä).
kätküö n. kätüt (PK) kehto.
kätüt-ńikka kehtolapsi: hänellä on k-n mieľi.
kätövä (PK) kätevä.
kävele- kävellä, kulkea, kuljeksia: izändä kävelöv merellä, hiihnat kävelläh kulkevat, juoksevat edes taas, meän ďeńga kävelöv kallehembah kulkee kalliimmasta.
käü- käydä; nousta, kohota (taikina); noutaa, hakea: käüdih kaţţomah kävivät katsomassa, heän käüt naizen luo, siun luo luona; tu-

Iin siemendä kätümäh noutamaan, mäne, käü puraš mene, nouda tuura; miula tämä vielä käü kummemmakš minusta t. kävi v. k.
käüttele- käytellä (sukkulaa); käydä silloin tällöin; pistäytymällä l. pikimmittäin käydä: lähen, ambaŕih käüttelen.
käüttä- kantaa (pyssy).
köťťise n. -ińi (PK) huono hökkeli: pirtti-k., 3 talo-köťistä.
köühä (Reb., harv.) = keühä.
köüte n. köüsi (PK) köysi = konatta, nuora.

L.

la = lau.
laba-luu lapaluu.
labia t. -ie lapio (vrt. V. лопата).
lapovehe n. -h heinälapo.
laďďoa- l. ladjoa- latoa.
ladva latva (puun, joen).
lafka = laukka.
lage n. lagi laki (huoneen).
lagia t. -ie lakea, avara.
lago lako: ruis-huuhta on lavošša.
lahja lahja.
lahjo- lahjoittaa, lahjoa: min lahjo toatto? Lahjo händä loadanalla pyhällä savulla; mie herrat kaikki lahjoin.
lahjukše n. -uš lahjus, lahja.
lahna lahna.
laho (PK) laho.
lahte n. lakši t. laksi lahti.
laida laita.
laiha laiha.
laihina (PK) laina; antav laihinah lainaksi, laihinoista lainan maksuksi (vrt. velga).
laihtu- laihtua.
laijista- kallistaa (venettä).
lainnehe n. -h (PK) laine.
lainua- t. -uo- inf. -ota lainota, nielaista.
laippase n. -ańi (PK) pilkku, täplä: muššat laippaset valkiella lehmällä.
laiska laiska.
laiskimukše n. -uš laiskuri.
laissištele- (refl.) = seur.
laizistele- (refl.) laiskotella, laiskehtia.
laivene- (PK) laimeta (tuuli).
laivie (PK) laimea (tuuli).
lakka (PK) lakka, laki: voaran l. vuoren laki (vrt. peä-lakka).
lakki- (PK) lakkia (koira, kissa).
lambaha n. lammaš lammas.
lambi lampi: ketä on lammissa?
lammervo (PK) = seur.
lammikko pikku lampi.
landa (Poad.) = tadehe.
laṅga lanka.
laṅgia- t. -ene- inf.-geta langeta, pudota.
lapatta (PK) lapatta.
lapoho n. lavoh (PK) villalapo l. leve (josta sitte „päpelöt“ kartataan).
lappa solki, malju.

Lappalaze n. -ańe (Poad.) = Karjalaze.
Lappalaize 'n. -aińe (PK) Lappalainen.
Lappi (Poad.) = Karjala; (PK) = Tuĺi-lappi.
lapše n. lapši t. lapsi lapsi.
lapsi-külü lapsisauna.
lapšilantase n. -ańe (PK) lapsehtava.
lašķe- laskea (mäkeä); *refl.* laskeuta, paneutua (makaamaan); (PK) päivä lašekši.
laššetta- = lažetta-.
laštu lastu.
lažetta- riisua valjaista; lasketella (sanoja).
latakkaise n. -aińi (PK) litteä = laṭṭu.
laťťia, t. -ie n. late t. laťe lattia, permanto.
laṭistu- latistua, litistyä.
laṭṭu litteä, latiska, tasainen (kivi, piha).
lau t. la (EK) part. joka käytetään, kun omat t. toisen sanat t. ajatukset kerrotaan: „palukkańe zakuśi!“ — — „Midä?“ — „A palukkańe la süö“ syö palanen, sanon minä. Miä veneheze pańin: ana lau tulov koďih että se tulee kotiin, ajattelin minä. Miä en ťiiä lau, kunne heän mäńi lau.
lauda lauta.
laukka puoti (V. лавка).
laula- (PK) laulaa.
laušu (PK) = lau? „Vanhoilla on šanan-väĺi: laušu.“
lautta lautta.
laṭṭa lavitsa.
lava venekatos.
lebäüdü- levätä.
lehmi-leävä (Him.) navetta.
lehmä lehmä.
lehťi lehti.
lehvä lehvä, lehtioksa; potakan lehvät potaatin varret.
leibä leipä, vilja; leiväštä eläv (leivästi) varakkaasti e.
leibähize n. -ińe leiväntapainen: hod leibähistä midä löüdüis jos edes jotain leivän sukua löytyisi.
leibäźä viljava: l-t voarat.
leikkavo-aiga (EK) leikkuuaika.
leikko- leikkoa, leikellä.
leikkoa- leikata, hakata (eloa, puuta, halkoa).
leikkoamize n. -ińe leikattava vilja.
leikoant'-aika t. leikku-aika (PK) = leikkavo-aiga.
leimahutta- (PK) vilauttaa: näütti hibietä leimahutti.
leinä (PK) = „mieĺi paha“.
leipi-lapie (PK) leipälapio.
lekahta- lekahtaa.
lekahutta- lekauttaa.
lekarsva rohto (V. лекарство).
lekkehe n. lekeh kapine, kalu (?).
lekku- lekkua.
lembe n. -bi lempi, lumous-voima: sill' on l. hüvä, sitä koššotah rikeneh; tütöldä l. on laṅgennun; toatolda l. laṅgeńi, ei pojat varattoa eivät pelkää häntä.
lembo lempo.
lembolaze n. -laṅe riivattu.

leme n. lemi lieju, hylly.
lendä- lentää.
lentta nauha (V. лента).
lepeä- inf. levätä (PK) levätä.
leppä leppä (puu).
lepü (PK) lepo.
leske t. leške n. -ki leski.
leški-akka leskivaimo.
leskiestä- elää leskenä.
leuga leuka.
leuga-piele n. -ľi leukaluu.
levendä- leventää.
leviä t. -ie leveä.
leviä- t. -ie- inf. -itä levitä, hajota.
levittä- levittää, hajottaa (pirtti).
levü (PK) levy (purjeen), pettulevy.
levällize n. -ińe levällinen, hajallinen.
leühkä- kerskata: elä leühkä.
leäppiä (EK) umpinainen ilma: rahvahan l. moińe on perťissä (vrt. läpehtü-).
leästä- lieskata, liemuta, roihua: pätťi leästäv.
leäžö (PK) rapakko.
leätäkkö = lätäkkö.
leävä navetta.
libiä t. -ie liukas.
libo taikka, eli (V. либо).
lidma lima.
lidä- (refl.) liitää, liidellä: liďeťähäže liitävät.
liekkaŕi lääkäri (V. лекарь).
liekkaroi- lääkitä.
liekko (PK) seljäntakainen ahkiossa.
liekku- liekkua, kiikkua.
liekku kiikku.
liene- tulla (joksikin) tulla olemaan: tästä hüä lieńis hyvä tulisi, lieńńäh ajetut tulevat ajetuiksi; riittää, piisata: lieńöv puolešta; *synnytää futuuria:* lieneď istumah olet istuva, ikkunat liennäh avaudumah, ei še lienne hüvä olomah; = ollen, ollet j. n. e.: lienet käšken, lienov ajettu.
liepistü- löyhistyä, levetä (vene hammaspuun puutteessa).
liestä- liestää, lievittää (lankaa, nuoraa).
liežma lieska, liemu (uunista); lieskakivi (uuninsuun yläpuolella).
lievä löyhä, löysään kierretty (rihma); mieto (teevesi).
liga lika, kura.
ligaźa, t. ligaze n. -ańe likainen.
ligaudu- likautua.
ligautta- liata.
ligo liko: panna ligoh.
liha liha; laŋgeta lihašta laihtua.
lihaudu- märäntyä, sierottua (jalka, kauvan märjässä oltua).
lihava (PK) lihava = külläze.
liibi- liipaista, lauaista; *refl.* laueta: pissoali liiviksi pyssy laukeaa.
liiga liika; enin puoli: l. maltetah enin puoli osaa; liiaksi liiaksi.
liikahta- liikahtaa, niveltyä, lähteä sijoiltansa.
liikku- liikkua; niveltyä; nousta, käydä (leipä); mieľi liikkuv.
liina hamppu.
liinaze n. -ańe hamppuinen.
liipukkaize n. -aińe perhonen.
liitto (PK) määrä-aika, m.-paikka.

liiva (PK) = lidma.
linda velli.
linda (Šuig.) = linna.
lindu lintu.
linkku (PK) linkku, kikkerä.
linna linna; kaupunki.
linna-kunta (PK) koko kaupunki.
linnalaze n. -ańe kaupunkilainen.
linnovehe n. -h kaupungin väki.
linnun-nenä (EK) lounat: l-stä tuulov.
lippaha n. lipaš kirstu, arkku.
lippo- lipoa, sukkelaan leikellä (tähkäpäitä veitsellä); lipsuttaa (silmiä).
lippoa- lipaista (vettä veneesen); lipsauttaa (silmiä).
lipšutta- lipsua, lihdata.
lissa-vakka (PK) liistevasu: „listieštä loajittu, korennošša kannettava.“
lisse-puu (PK), „mistä lissettä kisotah.“
lissi- (PK) listiä, „nakrehešta noattie pois ottoa.“
lista paperilehti (V. листъ).
listie n. lisse (lissa) liiste.
lizene- lisäytyä, karttua.
lizeüdü- = ed.
lizeä- lisätä.
lizä lisä, lisäys, tulo, hyöty, etu; lizän kera 100 vuotta päälle 100:n vuoden; lizeä roinnuh ei ei lähtenyt lisää, ei tullut mitään.
lizäkkähä n. lizäkäš etuisa.
lizättömä n. lizätöin hyödytön, turha.
lizäüdü- = lizene-.
liţa (PK) liska, rita.
liţistä- (PK) litistää.
liţkautu- (PK) = liţţoa- refl.
liţkoa- (PK) = liţţoa-.
liţţoa- (EK) litistää, tunkea, puristaa, sulloa, pakoittaa: tuuli liţţoav, liţata šoudamah, toveksi liţatah tyrkyttävät, inttävät todeksi; *refl.* tunkeuta.
liugu (EK) luisu, loiva, kaltava.
liukku (PK) uuttu, joka syntyy, kun onteen suureen puuhun hakataan loukko (vrt. pukino).
liusu (PK) = liugu.
liveštü- = seur.
livestä- (refl.) livetä, liukahtaa.
livotta- (PK) liottaa.
liühtehe n. liüheh lyhde.
loadana pyhä savu (V. ладанъ).
loaďi- tehdä, laittaa, määrätä (tulta, syntiä, hintaa, liittoa); mieli loaďiv tekee mieli; *refl.* sopia, kelvata (V. ладить).
loadu laji, laatu: kuhu loaduh millä lailla.
loaduze n. -uńe laatuinen, -lainen.
loajitta- teettää.
loajokše n. -oš teko, teos, laitos.
loama lammikko, lätäkkö.
loapoťťi tuohikenkä, virsua korkeampi (V. лапоть).
loaskava kohtelias (V. ласковый).
loaţista- (refl.) heittäytä löysäksi, laatoksi, laapastua.
loaviţţa (PK) = lauţţa.
loďďa, loďja lotja (V. лодья).
lodma alho, laakso, „alava sia, kušša vezi seizov.“

lohe n. lohi lohi.
lohkia- t. -ie- inf. loheta lohjeta.
lohko lohko (puun).
loikotta- loistaa: päiväńe paistav ńiin, loikottav.
loime n. loin loimi (kankaassa).
loitto; loittona kaukana, loittoda, loittuoda t. loittuonda kaukaa, loitoš kauas; *kompar.* loitomboana, -mboada, -mma.
loittone- lähteä kauemmaksi, ulota; azia loittonov viivästyy, vanhenee.
loittoze n. -ońe kaukainen.
loitte- loitsia.
loiva laimea (tuuli).
loivene- laimeta (tuuli).
lokka kalalokki.
lomahta- (myös refl.) lomahtaa: lomahtih seineä vašše.
loŋgaze (n. -ańe); ovi on loŋgazella longallaan.
lopetta- (harv., PK) lopettaa: tüttö on lopetettu tytöstä on loppu tehty.
loppe- lopettaa; *refl.* loppua: dielo lopekši, ei lopenneheže toimi loppuu, ei loppune.
loppiete- = loppe- *refl.*
loppomattoma n. -omatoin lopettamaton, loppumaton.
loppoze n. -ońe = loppuze.
loppu loppu, jännös; loppuoh loppuansa, vihdoin.
loppu- (PK) loppua.
loppuze n. -uńe jäännös.
lopuška (EK) loppu, jäännös; lopuškalla lopulla, viimein.
ložo märkä nurmi = lodma.
lotaja- (PK) lotista (vesikorvo, puut).
lotko (PK) notko „voarojen kešušta."
lotko-paikka lotikko, karu maa, „missä on moa ei-tažavolla."
loukko aukko, reikä, läpi; luola.
loukkoze n. -ońe reikä.
loukku loukku.
loukutta- loukuttaa-, lyödä yhteen.
lounoa n. -nat (?) louna, puolipäivä: ajo lounazih soah puolipäivään asti.
luboa- (Reb.) = lupoa.
luge- lukea (rahoja, kirjaa); täštä luvekši 5 virstoa luetaan.
lugu luku.
luikaštele- (refl.) nauraa luikkaella kimakalla äänellä.
luja luja, vahva, eheä.
lujehuo n. -uš lujuus.
lujene- lujentua, vahvistua.
lujoa- lujentaa, vahvistaa.
lujotta- lujittaa, sitoa lujemmin.
lukka kontin lukko, punpalanen, johon kontin kieli lukkannorasella sidotaan.
lukka-nuoraze n. -ańe kontin kielen side.
lukku lukko.
lume n. lumi lumi: lunda panov lunta sataa.
lunaha n. lunaš (PK) = lunnaš: peäńi lunahakši.
lunašta- (PK) = lunnašta-.
lunnaha n. lunnaš (EK) lunnas.
lunnašta- (EK) lunastaa.

luo- (enimm. PK) viskata, heittää, luoda (kiviä, löylyä, arpaa, heinää, tadetta); kala loi mähnän.
luo; luona tykönä, luoda, luonda tyköä, luoho t. luokši, luokśi tykö.
luoda = bl'uoda.
luodehe n. luueh t. luuveh länsi: luodehešta tuulov.
luodehize n. -ińe läntinen.
luodo luoto (vrt. V. лyда).
luohize n. -ińe luona, tykönä oleva.
luokšendele- (PK) heitellä; hebońe l-kši heitteleksen puoleen ja toiseen.
luonnen; ei i l., ei ńi l., ei l-kana ei ollenkaan.
luonto (PK) luonto: vanhana ei kohuo l. viinatta ei nouse into (laulajalla).
lupa (PK) lupa: omin lupińeh.
lupautu- (PK) lupauta.
lupoa- (PK) luvata = toivotta-.
luppa t. luppa-poarma paarmanlaji: pienembi poarmoa, müöhembi, šogia, otta rounoi."
luppo (PK) luppa, naava.
luźikka lusikka (V. ложка).
luťikka lude.
luu luu.
l'uubi- rakastaa (V. любить).
luueh-tuul'i länsituuli.
luukka laukka, sipuli (V. лукъ).
luukko = ed.
lühehüö t. lühevüö n. -üš t. -üt lyhyys.
lühelähkö lyhytläntä.
lühükkäze n. -äńe lyhykäinen.
lühüö n. -üt lyhyt.
lükkeä- lykätä, tokaista; heittää, viskata pois, hyljätä; ajaa (partaa).
lükki- lykkiä, heitellä, viskoa.
lülükše n. -üš (PK) lyly: „lüńkäkši kuin kašvav puu, ńiin lülüš on al'i-puolella puuta."
lülükšise n. -ińi (PK) lylyksestä tehty: l. pohja ahkivošša.
lüńkä lynkkä, väärä (puu).
lüpšä- lypsää.
lüü; šidä lüüdä yhtä mittaa: kuin totuin juomah, ńiin šidä lüüdä juod olen vanhah šoahe.
lüö- lyödä; *refl.* tylsetä; kirveš on lüönüh.
lüöttä- = hierdä-: hebozelda selgeä lüöttäis.
lüötändähize n. -ińe lyöttöhaava.
läbi läpi: l. siitašta l. sibdin.
läbi-šuońize n.-ińe läpipasko (hevonen).
lähe; läššä, läštä läsnä, lästä, lähillä likellä, -lle, lähildä likeltä, lähitti lähiten; *komp.* lähembeänä, -dä, -mmäksi t. -mmä.
lähemmäkkäl'i lähemmiten: l. rannan.
lähendä- lähentää; *refl.* lähestyä.
lähene- lähestyä.
lähettelü = lähittelü.
lähize n. -ińe likeinen.
lähittelü lähistö, likitieno.
lähte- lähteä.
lähtömä l. lähtemä lehko, hieho.
lähükkäize n. -äińe; -äizeldä aivan likeltä.

läikkeä- läikätä.
läikkü- läikkyä, välkkyä.
läkkäh *imperat.* sanasta lähte-.
läkähtü- (PK) = läpehtü-.
lämbiä- t. -ie- inf. lämmitä lämmitä: panov külün lämmitä.
lämbü- lympyä, taipua.
lämbümä n. lämmin lämmin, lämpymä; -mät suoja, lauhailma (talvella).
lämmin ks. ed.
lämmittä- lämmittää.
lämmüttä- taivuttaa, painaa (puu, jalas).
lämmähtele- (*refl.*) väännähteleitä.
lämpöse n. -öńi (PK) lämpöinen.
läńke (PK); läńket länget, ränget.
läpehtü- läkähtyä, tukehtua, pakahtua.
läš . . . ks. lähe.
läzi- (PK) = seur.
läzü- (EK) potea (vrt. V. лежать).
läzüjä potilas, sairas.
lätäkkö (PK) lätäkkö, lammikko.
läülemä n. -len läyli, läylen, vaikea; läülemälďi läzüv potee huonona.
löbö löttönen (tuohesta).
lögeä- sylkeä lökää.
lögä lökä, kina.
löhäjä- löhistä, laahata.
löüdä- löytää.
löülü löyly.
löü'üttä- löydyttää: löü'ütä jäńis miula.

M.

Madala matala.
madehe n. majeh t. moah made.
mado käärme, mato.
madoze n. -ońe matonen.
magau-sia makuusija, vuode.
magia t. -ie makea.
magoa- maata: rubei moata t. moate pani maata.
magu maku.
mahazei makasiini (V. магазинъ).
mahla mehu (marjojen, hedelmäin).
maho ahtera, marto: mahon lehmän.
maḥta- taitaa, osata: en maha laškie, mahadgo veńeäheksi?
mahťi taito; tapa, muoti.
mahtu- mahtua, syntyä.
mahutta- sijoittaa.
maido maito.
maima (PK) onki-syöttö (kalanen t. mato).
majeh ks. madehe.
majoa (PK) majava.
makša maksa.
makša- maksaa, olla väärti, ansaita: min makšav? Et makša sidä hüveä et ansaitse; maksaa (ostoksia); palkita, korvata: makšakkoa jauhot; vihoa makšoa kostaa (vrt. anda-).
makšo maksu.
makšoze n. -ońe maksoinen, väärti: et ole šen šoapkan m.

maldo tyyni vesi virrassa: kožešta mänöv vezi mallommalla.
maľina = bavarno (V. малина).
maľitfo t. maľittu, m.-šana rukous (V. молитва).
maľľa malja.
malli malli, tapa, muoti: omah mallihiňse, meilä m. on šellaiňi, hivukšie leikatah.
malto (PK) pehmeä (rauta).
maltta- ymmärtää tajuta, osata; en malta kirjah en osaa lukea.
malti (PK) = malli.
mama (PK) = moamo.
manasťeŕi t. manasťiŕi luostari (V. монастырь).
mandere n. manner manner.
manţikkaize n. -aińe mansikka.
mara = „pakšu vaţţa", suuri maha, maha; kohtu: akka on maran kera, hebońe peädüv m. k. kolidulla, tiine.
mareikko (PK) marjikko.
marja marja.
marja-kaťťi heinäsirkka.
mašina t. maššina massina (V. машина).
mašta (EK) masto (V. мачта).
mašto (PK) = ed.
maťikka = madehe.
maťittele- = matki-.
matka matka, kuljettava maa, väli; kulku retki; vauhti; ammunda-m. ampumatka, matkah mukaan, myötä (ottaa, tulla), veneh matkoa vähendäv v. vauhtia v.
matkalaize n. -aińe matkustavainen.
matka-miehe n. mieš = ed.
matkau- t. matkaudu- joutua matkaan.
matkeudu- = ed.
matki- matkia.
matkoa- kulkea maata myöten: 15 virstoa veńehellä, a šiidä pidäv matata; kulkea, matkustaa, juosta: šurma-petla matkoav; kuin se virži m? Meilä hoppu matkai meillä paraikaa oli riita; jällesťi matata matkia.
matrossa matruusi.
maukku (PK) maha.
mede n. mezi mesi, hunaja.
mehe n. mehi neste, mahla.
meheläise n. -äiŕi (PK) = seur.
mehiäze n. -äńe (EK) mehiläinen.
mehövä mehukas: m. vihma, mehövällä aigoa mahlan aikana.
mela mela.
meldo, meldo-maido hapanmaito, viili.
mellitţä t. -tta mylly (V. мельница).
melu (PK) melu.
meluo- inf. -uta (PK) meluta.
merda merta, rysä.
mere n. meŕi meri.
meren-ńaba merenpyörre, kurimus.
merežä (PK) rysä (V. мережа).
merize n. -ińe (PK) = koiľize.
merkki (PK) merkki.
meža raja (V. межа).
metţehize n. -ińe = metţähize.
metţeä- = metţuitţe-.
metţi-kana (PK) = metţo-kana.
metţi-miehe n. -mieš (PK) = metţä-miehe.

metto metso; palli; metolla kisatah (V. мячь).
metto-kana metsäkana.
mettuitte-t. -ui- metsästää.
mettä metsä; metsänpeto; onko mettä liikkun onko karhu ollut liikkeellä? metät hirret; metän-käüjä metsästäjä.
mettähize n. -ińe paha metsänhaltia; paholainen, Hitto: Noara-järvi-kö ollov, vai m.
mettä-kana (PK) metsäkana.
mettä-miehe n. -mieš metsämies.
mettä-tubaha n. -tuvaš ks. tubaha.
mettäüdü- metsistyä villiytyä.
meäreä- mitata.
meärä mitta; = „ńeľľä ńeľľikküö." (V. мѣра).
mi mikä; joka; miten miten, kuinka.
miehe n. mieš mies.
miekka miekka.
miela liitu (мѣлъ).
mieldü- mieltyä, rakastua.
miele n. -ľi mieli, ymmärrys, aikomus; on-go siula m. tappoa aiotko t.? mielessä piin aioin, m. loaďiv tekee m.; paha mielešti t. mielesťi; pahalla mieľin olla, tulla; mielesťäh olet bohatta olet rikas olevinasi, mielelläńi kernaasti, mielillä tulov iskee mieleen.
mielehize n. -ińe mieluinen.
mieľi-hoavoa umpimähkään.
mieľi-muutukše n. -uš huimaus, pyörtymys: m-kšissa laŋgian.
mieľi-mänö mielimennyt, hullu.
mielövä viisas, ymmärtäväinen.
miero yhteiskunta, kunta; syntinen maailma; m. ažetukšie loaďiv keravošša; kävellä mieruo müöte kuljeksia kerjäten; mieron aštie astia „mierolaisia" varten (vrt. V. міръ).
mierolaize n. aińe joka kuuluu uuteen, yleiseen venäjän uskoon, ei-staroviera.
mierulaise n. -aińi (PK) = ed.
migäľi mitä myöten, minkä kautta: m. matka šeizov?
miilosťina almu (V. милостиня).
miiru rauha (V. міръ).
miize n. miińe mistä tehty: miińe on trupka, puńego, migo mistä on piippu, puustako vai mistä?
mindäh = min-täh ks. täh.
mińńa miniä.
min-näköse n. -öńi (PK) millainen.
minoze n. -ońe; ei ńi minoisťa vikoa ei minkäänlaista v.
mitta (EK) mitta.
mittoa- (EK) mitata.
mittüö t. mittühüö n. mitüš (PK) minkälainen; mitüš-ki minkinlainen.
mittömä (n. mitöin?) mitätön.
moa maa, maakunta, valtakunta, maailma: moaha panna handata, 3 moada tuľi vaštah 3 valtakuntaa, moall' ei näget šemmoista koko maailmassa ei nähnyt s.; maan laji, aine; väri, näkö, laji: rauda-moa rautamuta, trekoo on štańi-moa trikoo on housukangasta; midä main, mütüttä moada karťit ollah? Mužia moa museva väri,

sidä moada, sih moah sitä lajia; *kompar.* moahemma likemmäksi maata.

moadu- muuttua maaksi, peittyä maalla (niink. Lapin salvokset).

moa-eno rantaa lähin virta: anna veneh mänöv moa-enuo müöte.

moahize n. -ińe rohtuma, maahinen: vezi-m., külü-m. vedestä, saunasta muka tarttunut.

moa-ilma mailma.

moajaha n. -jas (PK) makea.

moama = moamo.

moa-maľina = hevoŋgaize.

moaminďima emintimä.

moamo mamma, äiti (enimm. puhuteltaissa).

moańihuo n. -uš = moańivo.

moańitta- viehättää, narrata, pettää (V. манить).

moańivo viehätys, petos.

moasťeŕi mestari (V. мастеръ).

moasťeroitte- t. -oi- mestaroida.

moasťeruitte- t. -ui- = ed.

moatuška (EK) miehen äiti, anoppi (V. матушка).

moize n. moińe, moinen, lainen; semmoinen; hänen m., kum-m., sem-m., tämän m.; kaksi moista 2 sen vertaa.

moitokše n. -oš moite.

moiťťi- moittia, nuhdella.

molen = molommat.

moľi- (myös refl.) rukoella: moľiv veľľieh, Jumaloa (V. молить).

molomba: -mmat t. -mma (ainoast. mon.) molemmat: ruvettih nagramah molommin.

molotta pulska nuorukainen (V. молодецъ).

mone n. mońi moni: oli hänellä mońi pajuo monta laulua, mońi miestä, moned vuuved, mońissa sioissa.

mońiaha n. mońiaš, t. mońiehe, mońiehande n. mońieš monias, muntama.

mońikkaha n. -ikaš = ed.

moršieme n. -ien (PK) = seur.

moržeime n. -ein morsian, nuorikko.

mošše ńńikka lurjus (V. мошенникъ).

muda muta.

mudaźa mutainen, sakea (vesi).

mudŕa viisas, viekas, konstikas (V. мудрый).

mudŕosťi viekkaus; temppu, seikka (V. мудрость).

mudŕuo n. -uš viisaus, viekkaus.

muga (PK) muka; ühtä mugoa yhtä mittaa.

muhahta- (refl.) myhähtää.

muhera (PK) = mužia.

muidr . . . = mudŕ . . .

muigia t. -ie hapan (maulta), muikea.

muigua- t. -uo- inf. muiota hapata.

muila saippua (V. мыло).

muinen muinoin; kuin muinen-gi niinkuin ennenkin, muutoinkin.

muisselmo muistelu, muisto: -ksi jätteä muistoksi jättää (kuollessa).

muisselmo-päivä = seur.

muissin-päivä, m.-suovatta (sunnuntai-)päivä, jona vainajain muistajaisia vietetään.

muista- muistaa: miun muistamah muistinaikanani.
muistele- muistella: m. kuoľeida m. vainajia haudan päällä rukouksilla y. m.
muisto muisto, muisti: muissoldi hüvä muistilta tarkka.
muistoma; -h = muistamah.
muiťen muuten.
mujehe n. -h muikku.
mukka mutka.
mukki- häilyä: veneh mukkiv.
mukoma (PK) mokoma: toisen m-n.
mulda multa.
multi-hirte n. -hirsi (PK) multahirsi.
muna mulkku.
muokka piina, kidutus, vaiva (V. мука).
muokkoa- piinata, vaivata.
muraja- murista, napista; torua: milma murajav toruu minua.
murakka murea, pirakka.
murda- murtaa, katkaista (puu).
murdele- (refl.) vänkäillä, veikistellä.
murenda- särkeä.
murene- särkyä.
mureńija särkyväinen.
murgina murkina, aamiainen (kl. 8—10).
murgina-päivä kaakko.
murginoitte- t. -oi- syödä murkinaa.
muria t. -ie = murakka.
murotta- muruttaa, roubentaa (leipää); särkeä (jää, astia).
murtti- mykertää, kurtata, rytistää.
muru muru.
murua- t. -uo- inf. -uta syödä einettä, suurustaa: en vielä ťäńä-peäńä murua, jo muruzin.
muruze n. -uńe murunen.
muššenda- mustentaa, mustata.
muśśikka, t. -aize n. -aińe mustikka.
mušta musta.
mužia t. -ie museva, mustanpuhuva.
mužikka talonpoikainen mies, mies (V. мужикъ).
mutakka sekainen, samaskainen, pilvinen: huomukšeštah oľi m. päiveä.
mutka (PK) = mukka.
mutkutta- mutkistella, nyykytellä: m. peällä; kieldä rubiet mutkuttamah kieltä pieksämään.
mutkahta- mutkahtaa = hiveldü-.
mutoime n. -oin (EK) = moržeime (vrt. Aun. mutoi id.).
muu muu.
muugaľi muun kautta, muulla tapaa: svajakka i muugaľi tulov tulee langoksi muullakin tapaa, m. šanua.
muurahaize n. -aińe kusijainen, viholainen (vrt. V. муравей).
muurahaiz-mättähä n. -mätäš muuraispesä.
muurais-keko (PK) = ed.
muurakka synkkä, pilvinen.
muurehtu- murhettua, kuoleutua (jalka).
muuristu- synkistyä.
muuritta muurilla asuja, vrt. Tuhkei-m.
muuroame n. -oan muuran.
muurotta- näyttää synkältä, olla synkkänä.

muurta- (PK) = murda-.
muurtele- (PK, refl.) = murdele-.
muutoma (PK) muutama.
muutta- muuttaa.
muuttu- muuttua.
muuvenne n. -ven, part. -vetta (PK) = mońiaha.
mügrä myyrä.
mükkä (EK) = kielettömä.
müttühüö, müttümä t. müttünüö n. mütüš, part. mütüttä (EK) minkälainen, jollainen (= mittüö = min jüttüö).
müttünäze n. -äńe (EK) = ed.
müüittä- (EK) = müüättä-.
müüättä- (EK) myöntää; matkia: hänellä müüättäv matkii häntä.
müüättävä (EK) jotenkin myötäinen.
müüätin (EK) myöten; m. männä matkia.
müö- myydä: ďeńgah et müönü.
müödä; müödäh myötä, mukaan, müödähäže, -häš, müötähäńše mukaansa, myötäänsä; yhtä mittaa, lakkaamatta; müüväššä muassa.
müödäze n. -äńe myötäinen, myötätuuli.
müöhä myöhä, myöhäinen; myöhään: m. tuľit.
müöhäistü- t. -äsťü- myöhästyä.
müöššüttä- peräyttää, paluuttaa.
müöštü- peräytyä, palata, kääntyä takaisin (hevonen; ihminen päätöksestään. Vrt. Veps. müöš takaisin).
müöštä- (refl.) = müöštü-.
müöťen t. müöťe myöten.
müöteä- (PK) seurata, saattaa = kaimoa-.
mäge n. mägi mäki.
mägrä mäyrä, metsäsika.
mägüö n. mäüt pieni mäki, kumpu.
mägärä mäkärä, pieni hyttynen.
mähnä mäti.
mämmi mämmi.
mändü petäjä.
mäne- mennä; m. ühteh käydä avioliittoon, m. miehellä mennä naimiseen: mäńiń miehellä koroľin pojalla; mänöv izännäksi tunnustaa, ilmoittaa itsensä is., ei mändeä malttajaksi eivät ole ymmärtävinänsä; jago mäńi keizaŕilla hüväksi oli keisarille mieleen; männüt kezä, männä kezänä viime kesä, v. kesänä.
mänettä- hukata, tuhlata.
mänetükše n. -üš tuhlaus; tappio.
männehen-vuodize n. -ińe menneenvuotinen.
männän-vuodehize n. -ińe = ed.
mänö meno; tappio.
märehťi- märehtiä.
märgä märkä.
märän-nuoškase n. -ańi (PK) = nuoška.
mättä- (PK) viskata (vrt. V. метать).
mättähä n. mätäš mätäs.
mögize- mökistä.
mökkise n. -ińi (PK) pikku tölli.
mölüö- inf. -ütä (PK) mölätä: itki mölüsi.
möŋgü- mönkyä, ammoa (lehmä).
mönttö mönni, karhu.
möükkü möykky (leipä-).

N, Ń.

N'aba napa.
ńaba-rihma napasuoni.
nado nato, miehen sisar.
nagra- nauraa, pilkata; häväistä, maata (naista): miun nagroit.
nagrehe n. -ris nauris.
nagro nauru, pilkka: nagrokšeh otettih ottivat pilkataksensa.
nagroada palkinto (V. награда).
nahka nahka, vuota.
nai- naida: rubei naimah häneštä, ţoaŕin tüttäreštä häntä, keisarin tytärtä.
naize n. naińe nainen, vaimo.
naizikkaha n. -ikaš vaimollinen, nainut.
nais-imehńise n. -ińi (PK) = seur.
naiz-ińehmize n. -ińe vaimo-ihminen, nainen.
naitta- naittaa (nuorimies): naitto tüttäreštäh šen pojan.
nappa- (PK) = ńäppeä-.
narahta- (PK) narahtaa (sarana).
naroda = rahvaha (V. народъ).
narošno, narošti t. -što tahallansa, vasten varten, päätä kauten (V. нарочно).
nedäľi viikko (V. недѣля).
nedäľi-päivä arkipäivä.
netäľittöän (PK) viikottain.
ńeiďize n. -ińe (EK, paikoin) = seur.
neiţţüö n. neiţüt neitsyt, neiti.
neiţüstä- elää, olla tyttönä.
neiţüt-külü morsiansauna.
neľľikkö nelikko.
neľľize (n. -ińe) lankka: mänöv neľľizeh, täyttä neľľistä.
neľľä-särvize n. -ińe nelisyrjäinen, nelisnurkkainen.
ńemiera t. ńemiira (EK) myrsky, rajusää: ülen on ń. (V.?).
nenä nenä (ihmisen, sauvomen): hebońe mänöv neńin nenällensä.
nenä-huogame (n. ei ole) sieran.
nenä-huokome (PK) = ed.
nenäkše n. -äš niemeke.
nenäze n. -äńe nenänen, kärki.
ńero (EK) kyky, taito, keino, käsityö: siul' on kirjutuž-ń., ombelenda -n.; millä ńeroloin millä keinoin?
ńerokkaha n. -okaš (EK) taitava.
ńeušto ei suinkaan, todellako: ń. käüt sinne todellako siellä kävit?
ńeuo t. ńeuvo neuvo, kalu, ase, kapine.
ńeuo- t. ńeuvo- opastaa, opettaa: ńeuvo milma ťiedäjäkš.
ńeuvokki (PK) neuvo.
ńeveskä = mińńa (V. невѣстка).
ńevoľa pakko: ńevoľašša pakosta (V. неволя).
ńevoľi- pakottaa (V. неволить).
ńeädä gen. ńeän näätä.
ńeälä vaimon veli, lanko.
ńeärövä näärvä, ohimo (reiden juuressa).
ńi = ńiin ks. se; kieltäv. part.: ńi

missä t. ei ńi m. ei missään, ńi mütüš ei minkäänlainen.
ńiegla neula.
ńiele- (PK) niellä.
ńieme n. -mi niemi.
ńieriehe n. -ieš t. ńieriähä n. -iäš nieriäinen, pehnli.
ńierieze n. -ieńe t. ńieriäze n. -äńe = ed.
ńiin ks. se.
ńiistä- niistää.
ńiittä- niittää.
ńikotta- nikottaa: ńikotti milma-ńi.
ńikotutta- (PK) = ed.
ńime n. ńimi nimi.
ńimehize n. -ińe joku ainoa nimeksi vaan.
ńimi-päivät nimipäivät.
ńimittä- nimittää, kutsua: ńimittöäkši kutsutaan.
ńiska niska; näärvä, ohimot, nivukset; kenen ńiskah, omahańi ń. ketä, itseäni varten.
ńizu (Poad.) = vehnä.
ńivele n. -l nivel.
ńivelettömä n. -etöin rujo, raajarikko.
ńivotukše n. -uš nietos, kinos.
noagla naula (rautan., puun.); nalkki, kiila.
ńoakka naakka.
noala (PK) leukapieli, poskipieli, poskipää.
-noalaze (EK) -muotoinen, -lainen: kaiken-n., min-n., ühen-n. samallainen, yhtä kaikki.
noatti naatti (nauriin).
ńoava luppo, hakana (puissa).
noge n. nogi noki.
noida noita.
noiduitte- t. -ui- loitsia.
nojaudu- nojautua.
nojoa- nojata; *refl.* nojauta, painna: koďi nojahiže.
ńokka nokka; nirkko, kärki (veitsen).
ńokkaze n. -ańe nokkanen; kärki, nenä, pää (kynän, rihman).
ńokki- nokkia: linnut ńokittih.
ńokko (PK) = ńokka.
ńokkoa- nokata, pistää nokalla: mado ńokkoav käärme pistää.
ńolge nom. -gi (EK) kina, kuola.
nora luola, maakuoppa (V. нора).
ńorppa hylje (vrt. V. нерпа).
nosilkka; nosilkat paarit (V. носилки).
noššatta- (EK) herättää.
nošta- nostaa; (PK) herättää.
nožńitteme; -met sakset (V. ножицы).
notka (PK): lauta on notkallah, peät pölkkyjen peällä.
notkia t. -ie notkea, vetelä.
notkoa- notkentaa, tehdä veteläksi.
nouže- nousta, kiivetä; n. toizen peällä karata t. päälle.
nu, nukka no: nukka süömäh tulgah.
ńukahta- torkahtaa.
nukka (PK) nukka.
ńukku- torkkua, uinaella.
nuoďivo nuotio.

nuole- nuolla.
nuora nuora, köysi.
nuora-šelkä (PK) joku kalan pyydys (V. ярусъ).
nuoraze n. -ańe nuoranen, nauha.
nuore n. -ŕi nuori.
nuoška (PK) kostea.
nuoštu- kostua: nuoštuv läbi.
nuotta nuotta.
nuottavehe t. nuottovehe n. -h nuottaväki.
nuottuitte- pyytää kalaa nuotalla.
ńuppuze n. -uńe nuppunen (esim. kielenkannassa).
nurme n. -mi nurmi, keto, niitty.
ńuuhta- (EK), nuuhta- (PK) haistaa, nuuskia (vrt. V. нюхать).
ńüblä nappi.
nügüze n. -üńe nykyinen: nügüzell' aigoa nykyaikana.
ńügüönä, ńügöne, ńügönä (EK) nykyään.
nühteä- nyhtäistä, nykäistä.
nühti- nyhtiä, nykiä.
nükühise n. -ińi (PK) = nügüze.
nülge- nylkeä.
nüt t. nütten nyt.
ńäbiä t. -ie terävä, nopea.
näge- nähdä, kärsiä (vaivaa), katsoa hüväksi: miks et ottan, mitä näit, hüvüttä mitä tahansa h.; toitti nägömäkš „auf Wiedersehn"; siuh nähen t. nähe sinuun nähden, sinua varten.
nägü- näkyä.
nägö näkö, näky, ulkonäkö, kasvot (vrt. iho, roža).
nägömättömä n. -mätöin näkemätön, näkymätön.
nägöze n. -öńe näköinen; (PK) -lainen: kaiken-n., min-n-., sežen-n., tämän-n., tuon-n.
nähe, nähen ks. näge-.
näkösä (PK); -sillä näkösällä, näkyvissä.
nälgä nälkä.
nälgähize n. -ińe nälkäinen.
ńäńńi nänni, nännä.
ńäpistä- näpistää.
ńäpperä nopsas, sukkela.
ńäppeä- näpätä, kiepata, kopata.
ńäppi näppi, hyppynen, näpillinen: lihoa ń., luuda kobrańe.
ńäppi- näppiä.
ńärkki- näykkiä, tärppiä (kala).
ńäveliäze n. -äńe (EK) näveri.
ńävendä- teroittaa, jouduttaa (veitsi, hevonen).
ńäveri (PK) näveri.
ńäükkeä- näykätä, haukata.
näüttä- näyttää: näüttäv šuuremmakš, n. haburammalda, mareikolla n. hienońi kivikkö.
nölki (PK) = ńolgi.

O.

Oadu helvetti (V. адъ).
oala, oalla (EK) = alla.
-oalaze n. -ańe, oikeastaan -noalaze (vrt. M. Ev. IV, 24: kaiken-ualazissa).
oaldo aalto.
oardehe n. oarreh aarre.
obiedńikka (Pilz.) = murgina-päivä (vrt. V. обѣдъ).
obraza jumalan- l. pyhän-kuva (V. образъ).
offotńikka t. ofotńikka haluaja, halullinen: o. meren pohjah käümäh (V. охотникъ).
ohjakše n. -aš ohjas.
ohjoa- ohjata.
oh oh.
ohka- ohkata.
ohtahaze n. -ańe (EK) ohdake.
oigia t. -ie suora; oikea; syytön; o. käzi; oigiah suoraan.
oinaha n. oinaš (PK) = bokko.
oivelda- (EK) huomata, tuntea, käsittää.
oja oja, puro.
ojenda- panna l. tehdä suoraksi, ojentaa (nuora, toisen sormet, kätensä).
ojeteš (PK) oikoiseen = oigiah.
okša oksa; olen kahell' okšalla kahdella päällä.
okšenda- oksentaa.
okšendamize n. -iń̆e oksennus.
ole- olla; e'-ole, e'-oo, e'-ule, e'-u ei ole; vezi on pahalla, šuolla v. maistuu pahalle, suolle.
olettele- olella, tavallisesti olla, olla vähä aikaa: oletteľi tüttö ükši, vain še kuoľi; naińi oletteľi, ka kuoľi.
oleudu- (PK) kotiutua, alkaa viihtyä (lehmä uudessa talossa).
olga olka.
olga-peä olkapää.
olge n. olgi olki.
olgo-peä (EK) = olga-peä.
olgua- t. -uo- inf. ollota t. olota lähteä pois, poikistua, ulota.
oľikko (PK) viljakasvi, „mi üheštä jüväštä eruov üleš-päin".
ollotta- työntää, lähettää edemmäksi, pois, poistaa: virrašta ollotettu viralta pois pantu.
olo olo; poutan oloh poudan kestäessä, p. aikana.
olotta- = ollotta-.
oltaŕi alttari (V. олтарь).
oma oma.
omahize n. -iń̆e omainen, omaan perheesen kuuluva.
ombele- ommella.
ombelija ompelija, suutari, räätäli: keńgän o., šovan t. voattien o.
ombelukše n. -uš ompelus, ompele.
omena (Poad. Itkuv.) omena?
onde n. oñži onsi, ontto.
oṅge n. oṅgi onki.
oṅgitta- onkia.
oṅkurta- (PK) kovertaa ontoksi.
onnaako, onnakko t. onnoakko kai-

keti, totta, luultavasti (V. однако kuitenkin).
opašta- opettaa.
opaštu- oppia, tottua.
opaštuja oppilas, opetuslapsi.
oraha n. -aš oras.
oraze n. -aźe naskali.
oraz-nenä itu: ruis on oraz-nenällä.
orava orava.
oravikko eräs ruskea ruokasieni.
orde n. orži orsi.
oŕehe n. orih ori.
orgo korpi; „o. kuužikkua kažvav".
oŕija t. oŕja (harv.) orja, piika.
oruža t. oružja kivääri (V. оружие ase).
oś́a akseli (V. ось).
osittu (PK) osinko (maasta, muusta).
ošpitt̯a rokon-aine, rokko: panna ošpitt̯oa (V. оспа).
ošta- ostaa.
osuďi t. ossuďi- hyljeksiä, panna pahaksi (V. осудить).
oža osa; onni.
ožakkaha n. ožakaš onnellinen.
ožattoma n. ožatoin onnetoin.
ožoa- osua, osata: ožata poaďih o. pilkkaan, en ožoa koďih, et ožoa tulla (vrt. mahta-, maltta-).
ozra ohra.
ožutta- osottaa, näyttää; ožuttav brihatt̯u mieheksi poika näyttää mieheltä.
otava (PK) = adama.
otta- ottaa; piššoaľi ottav etähäkši t. etähöätä; otti dai möi, ottav akallah sanov = ruots. pubekiel. tog och sålde, ta'r och säger.
otukše metsän riista, metsälintu.
otukšise n. -iźi (PK) = linnunenä.
ot̯ka; ot̯kat silmälasit (V. очки).
ot̯t̯a otsa, edusta: pirtin ot̯ašša kaunehet koivut; prol. ot̯at̯ti.
ot̯t̯a-piha osipiha.
ove n. ovi ovi.
oven-šuu ovensuu.

P.

Pabaďie papin rouva (V. попадья).
pada pata (kivi-, rauta-).
padvi (Lindj.) patvi.
pagaja- (enimm. PK) = pagize.
pagaľikkaha n. -ľikaš puhelias.
pagana saastainen, pakanallinen: paganalla ţoaŕilla- (V. поганый).
pagautta- puhutella: moźia miehiä pagautatta paginoilla.
pagene- paeta: sulhazesta pageńi.
pagina puhe.
pagize- puhua, puhella.
pagizija puhelija, puhelias.
pago pako.
paha paha, huono, ruma; p. puoľi paholainen; pahoin pahasti, huonosti, pahoanne-päin pahan puoleen.

paha-ilveize n. -eińe pahannäköinen, rumakasvoinen.
pahan-päiväze n. -äńe = seur.
paha-päiväze n. -äńe vaivainen, kurja.
paha-raiska huono raukka: paharaissat.
pahaštu- (PK) pahastua, pahaksi panna: sidä aśśoa pahaššuin.
pahaţţaize n. -aińe ilkeä, ruma, huono ja pieni (tyttö, talo).
pahaţţu (EK) käärme.
paha-virkase n. -ańi (PK) pahajuoninen.
paheksi- pahaksua, halveksia (toista).
pahene- paheta, rumistua.
pahhila (PK) talonpoikais-saapas (V. бахилы).
pahistu- huonota, laihtua.
pahka pahka (koivussa, seljässä), koivun pahkasta tehty pallo.
pahkila (PK) = pahhila.
pahmaha n. -maš pahmas (myllyssä).
pahna pahna „makoanta-šija koiran, lehmän, kontien“; sigojen p.
pahnan-pohjimmaize n. -aińe kuopus.
pahotta- pahottaa, moittia.
pahuo n. -uš pahuus, paholainen: jo tapoit, p.!
pahuoľe- (refl.) olla paholaan, välittaa.
paida paita.
paikka paikka, kohta, seutu; liina, huivi; vaatteen paikka; joga p. joka laji: vejetäh šulka, hauki, j. p. viedään (kaupaksi) sulkaa, haukia, joka lajia; joka paikašša kaikkialla.
paikkoa- paikata.
paikoten t. -tellen paikoittain.
paimenda- paimentaa.
paimene n. -n paimen: palkkai hänen paimeneh.
paina- painaa, värjätä; antaa makua: putilkka ei paina ţäijüö ńi millä puteli ei anna teelle mitään liikaa makua, šuolet painettih (sanotaan vanhasta linnusta); kolmen puutan painava.
painannehe (?) n. -nneh = ložo.
painie n. -ne paine: painieh tüöndeä haľľakka laittaa verka painecsen; höyste: kalan p. = sinaappi.
paino paino.
paissikkaha n. -ikaš paistikas.
paista- paistaa: paistav leibeä, kakkaroa, paissikašta; päivä, kuudama, tähťi paistav.
paizie n. -ze paise.
paja paja.
paja-pulďukka?
pajatta- laulaa venäläistä laulua t. virttä (V. пѣть, prcs. пою).
pajatukše n. -uš venäläinen laulu.
pajikko pajikko.
pajo (EK) venäläinen laulu.
paju paju.
pakasija (PK) = pagizija.
pakaţţime n. -aţin paatsain.
pakiţţe- (Him.) = pakkua-.
pakkaze n. -ańe pakkanen.

pakku- lähteä l. lohjeta voimalla pois: veri pakkuv oţašta.
pakkua- t. -uo- inf. pakota (EK) kerjätä.
pakkuľi pakkula, kääpä.
pakkuoja (EK) kerjäläinen.
pakotta- särkeä, pakottaa.
pakšu paksu, kohtuinen.
pakšuvuo n. -uš paksuus.
pala pala, kappale; ühteh palah yhtä mittaa.
pala- palaa.
palahvana kauhtana (V. балахонъ).
palaze n. -aźe palanen.
palaťťi palatsi (V. палата).
palava kuuma, vari.
palautta- (EK) kuumentaa, tulistaa.
palavuššutta (PK) = ed.
palavuštu- (PK) kuumeta, varistua.
palkka palkka; hyyri: kultoa palkašta palkasta, palkaksi; andoa palkalla t. palkašta hyyrille, palkan heboźe palkkahevonen.
palkkalaze n. -aźe palkkalainen.
palkkoa- palkata, pestata: palkkoakši piijakši palkkautuu p.
paľľa palja, vasara.
paľľaha n. paľľaš paljas: paľľahin jaloin avojaloin.
paľľaš-peä kaljupää.
paľľaze n. -aźe vasara.
pallo (PK) pallo, palli.
palmikoiţţe- t. -oi- palmikoita (vrt. kašša).
palo poltettu kaski; käry.
palttie n. palte (EK) vieremä, rinne.
paľţţa hylly (V. полица).
palukkaze n. -aźe pikku palanen.
palvehe n. -h (Reb.) suostutus-lahja, lahja: midä annat palvehiksi?
pane- panna; peälläh pannah pukeutuvat, sudia oľi pandu tuomari oli pantu l. valittu, pańin pissoaľin latasin pyssyn, pańgoa ńiskah!
panettele-; mielellä p. haaveksia, mielen kuvatella.
pano pano (viljan).
panokše n. -oš panos, ladinki.
pappi pappi (vrt. V. попъ).
pappiľisto papisto.
paraha n. paraš paras, parhain; paraš peä enin puoli: kaikki on mierulaini p. p.; hepozilla mitä parahilla, parašt' aikoa par'aikaa; parahiksi paraiksi, tismalleen.
paraboda höyryvene (V. пароходъ).
parda parta.
paremba n. -bi parempi.
parene- parata, kuontua.
parenda- parantaa, kohentaa, tehdä terveeksi.
parka (PK) parka.
paŕţţa penseli; vrt. hüŕţţä.
parve n. -vi parvi (kaloja).
paška paska.
paškanda- paskantaa.
paśśibo kiitos: p. äijä suuri k., p. šanuo kiittää.
pata-kopra (PK) patakoukku.
pattia ilkeä, pahailkinen: pattiad rahvaš; heboźe on pattie, matkoa ei, veä ei ei kulje eikä vedä.

patto = ed: elä jo patokši heitteäte.
paťkahta- paiskahtaa.
paťťaha n. paťaš patsas, pylväs.
pauhu- (PK) pauhata: koški pauhuv.
paukutta- paukuttaa.
pedra peura.
Pedrun-päivä Pietarin ja Paavalin päivä, $\frac{\text{11 p. Heinäk.}}{\text{29 p. Kesäk.}}$ (V. Петръ).
pedäjä pettu = männün kettu.
pehmiä t. -ie pehmeä.
pehmiä-hajuze n. -uńe herkkämielinen, löyhäpäinen.
pehmiä-vaťťaze n. -ańe pehmytluontoinen, helläsydäminen.
peidä- telmiä.
peigalo peukalo.
peitokkaľi = peitoťťi, ks. seur.
peitto piilo: pannah, mänöv peittoh; peitoťťi piilokkali, salaa: p. naizešta.
peitto-aśśa salaisuus.
peittolaze n. -ańe piilossa eläjä, karkuri.
peittä- peittää, kätkeä, salata.
peldo pelto, vainio.
peldo-aitta ulkoaitta.
pelgaha (n. pelaš) pelastaja, puolustaja, „puoldaja, pulmahti:“ „tule toatto pelgahilla“ sanoo eräässä laulussa tyttö, kun istuu ehätyksessä, eikä ole venettä; pelgahiksi mie šiun tüönnän, itťeńi šijah, kuin milma tämmättäis keräjih.
peľi (PK) soittokone.
pellovaha n. -vaš (PK) = seur.
pelvaha n. -vaš (EK) pellava.
pelvahize n. -ińe (EK) pellavainen.
pendu penikka.
peńgo- pengata, kaivella.
peñžaha n. -žaš pensas.
pepeldä- lörpöttää.
pepri- (EK) pepertää, vierettää = „vaľaia kaikkianne.“
pera-halgo päre-halko, „mistä pärettä kisotah“ (vrt. lissa-vakka).
peredńikka esiliina.
perehe n. -h perhe.
pereä- pitää perää; päättää.
peŕinä pulsteri (V. перина).
pero perä (nunin).
peŕotka kengän päällysnahka, kanto (V. передокъ).
peržaukše n. -uš persaus (housujen).
peržie n. -že perse.
pertti tupa, pirtti.
perä perä (veneen, tanhuan), syrjäinen, kaukainen maa: Tuoppajärven perällä; pereä pideä; perättä peräti, perätťi tähden: tütön p. sporitah t. t. riitelevät.
perähize n. -ińe peränpitäjä.
perätüštäh (PK) perätysten.
pesku hiekka (V. песокъ).
peža = pežä.
peže- pestä.
pežo = seur.
pežä pesä.
petkele n. petel petkel, survin.
petla ansa (nuorasta), lenkki (kauhtanassa napinreijän asemesta; Ven. петля).
petto-maido kirnumaito.

pettä- (PK) pettää.
peţaťťi sinetti (V. печать).
peühtä- (?)
peä pää: eţi peädä; tähkäpää; varsi (veitsen, sirpin); toppi (sokeria); pää, loppu (virstan, vuoden), peättäh äijä loppumattomasti paljo; henki: peädä süötteä, peädäh elätteä, peä ei hävie ei henki mene, peäldäh pois heitetäh hengiltä pois pannaan; peällä päällä, päälle, peäldä päältä: sen peällä sen lisäksi, panov pealläh, min peällä toit väkie mitä varten; šitä peätä heti, peätä kauten vasten varten.
peä; peänä ks. päivä.
peädü- sattua olemaan: koissa ei peädünüt, peädüv maran kera, akka šielä peädü pežömäššäh.
peähimmäize n. -äińe t. peähimäze n. -äńe päätä lähin, viimeinen: külän p-zet talot.
peä-kallo (PK) = peä-kuľľukka.
peäkkäh päät vastatusten.
peäkkähä n. peäkäš tarkkapäinen.
peäkšekkäh perätysten.
peä-kuľľukka pääkallo.
peä-lagi päälaki.
peä-lakka = ed.
peäľistämizeh pintapuolisesti.
peäľize- n. -ińe päällinen, peällimmäinen; päällinen kinnas, rukkanen.
peäľiz-miehe n. -mieš päällysmies.
peäľitţi päällitse, ylitse: p. aijašta aidan y. Iivanašta p.
peällise n. -ińi (PK) = peälize.
peällitţi (PK) = peäľitţi.
peällükše n. -üš päällys.
peällüštä = ed.
peälä; peälät puiset telineet, joille kangas (niink. käsipyyhe), sitä kirjattaessa, pinnistetään (Ruots. sybåge, Salmin murt. meäľitţät, (V. пяльцы).
peän-juokšu ajatuksen juoksu.
peä-rihma yhteen käärityn huivi, jonka Karjalan tytöt sitovat otsasta ympäri pään.
peärmie n. -me arpi.
peärmä- päärmätä.
peäšküse n. -üńi = peäţküläze.
peäštä- päästää, vapauttaa, pelastaa, taudista tervehyttää.
peäže- päästä, päästä terveeksi.
peätinţä t. -ţţä perjantai (V. пятница).
peättü- pidättyä, seisattua.
peäţküläze n. -äńe (EK) pääskynen.
piammaštah l. pian (Nog., harv.) piammastaan, melkein: p. 2 virstoa.
pidehüö n. -üš (EK) = piduhuo.
pidele- pidellä; pideľi lauloa (EK) piti laulaa, vaan ei laulettu, olisi pitänyt l.
pidhuo n. -uš (EK) = piduhuo.
piduhuo n. -uš (EK) pituus; piduhuzin pitkin, pitkittäin.
piduvuo n. pi'uš t. pivuš (PK) = ed.
pidä- pitää: pidäv morželmeksi p. morsiamena; hillitä; kestää (lukku); kuluttaa, menettää (rahaa); lukea, luulla: täštä viizi virštoa piekši

luetaan, piďimä vanhemmaksi t. -mbana, mie piin, jotta . . . luulin että . . .; olla tarpeen, haluttaa: miula mušta hebońe pidäv, särbi mi pidi särpi niin paljon kuin tarvitsi t. mieli teki, ei miula pie ďeńgoa en minä rahaa tahdo; *v. impers.* pitää, täytyy: ozattomalla pidäis olla naimatta, iţelläńi t. iţţeńi pitäv jeähä.

piďistä-: piďistäv silmiä pilkistää, tirkistää.

piďu-silmä tihrusilmä, kyynysilmäinen.

piekšä- pieksää: p. voida kirnuta.

pielukše n. -uš päänalus, tyyny; auran kurki.

pielušta (PK) = „kaiken-nävöistä voatetta peän alla“ (vrt. potuška).

piene n. -ńi pieni, vähä, pikku.

piendere n. -nner (EK) piennar.

pientare n. -nnar (PK) = ed.

piere- pierrä.

pieru pieru.

pieruţţa pierijä.

piettü- = piättü-.

piha piha; pihalla ulkona, ulos, pihalda ulkoa.

pihka pihka.

pihlaja pihlaja.

pihte n. -ti; pihet (PK) = seur.

pihteme; -met (EK) pihdit, hohtimet.

pii pii (kivi; haravan).

piiďiäze n. -äńe (Poad.) ohdake.

piika (PK) piika.

piiksi (PK) linnun korkea rintaluu.

piili-? (Vuokk. Sat.) piillä?: Piili pikku koirazeń.

piilo rako (lattiassa, seinässä).

piirameţţo (PK): „piirameţon šeämeššä on linnulla kivi-kupu.“

piirdä- piirtää.

piiroa piirakka, piiras (V. пирогъ).

piirrokše n. -oš piirros, viiva.

piiru t. piirut pidot (V. пиръ).

piisaŕi kunnan kirjuri (V. писарь).

piivo (EK) olut (V. пиво).

pijättü- = piättü-.

pikkaraize n. -aińe pikkarainen.

pikku (PK, harv.) pikku.

pila saha (V. пила).

pila (PK) pila: piloikseh pilalla.

pilkka pilkka (hevosella otsassa; vrt. poaľi).

pilkko- leikata l. hakata paloiksi (lihaa, sokuria).

pilla vahinko, tappio: šuuŕi p. miula tuľi.

pillamukše n. -uš (EK) vahingon tekijä.

pillomukše n. -uš (PK) = pillamukše.

pilloţţe- tehdä vahinkoa.

piloa- sahata.

pilve n. -vi pilvi: pilveššä t. pilveššäh on taivaš.

pilveüdü- pilvestyä.

pilvikköize n. -öińe eräs sienenlaji.

pimie t. -iä pimeä.

pinda pinta.

pińize- inniä (sääski).

pino pino.

pirahutta- t. pirautta- ripauttaa: vihmu pirautti satoi r.
pirda kaide (V. бердо).
pirotta- ripottaa, pirskuttaa (vettä, vedellä).
pirtt'-ala (PK) = kot'-ala.
pirtti (PK) = pertti.
piššaľi t. pissaľi (EK) luotipyssy (V. пищаль).
piššoaľi t. pissoaľi (PK) = ed.
piśśokše n. -oš pisto, piste.
pissüttä- pystyttää.
pisteľijä oka.
pisto pato, toe.
pistü pysty, äkkijyrkkä (kallio): pissüššä, pistüh pystyssä, pystyyn.
pistä- pistää.
pistäjä; -jät pistos.
pistämize n. -iśe = ed.
pizarda- pisartaa: vihmu pizardi satoi pisarti.
pizare n. -r pisara.
pizü- pysyä.
pitaţţu (PK) = pahaţţu.
piťin-maise (n. -maiśi); p-seh pitkin maita: samaan suuntaan kuin vaarat, suot ja joet.
piťin-silda suosilta, jossa kapulat ovat pitkittäin.
piťittä- pitkittää, vitkastella, viipyä.
piťkehüö n. -üš (EK) = piduhuo.
pitkuľiţţa pitkulainen, soikea.
pitkä pitkä; päivän pitkäh ei šoanun koko päivään ei saanut; pitin pitkin: randoa p.
pitkäze n. -äśe; -äzeh pitkä-vetoisesti, verkkaan.
piţpettä- vitistä, piipittää.
piţukkaze n. -aśe (EK) pikkuinen, piskuinen: p. vuonaśe.
piuššoallah = piduhuzin.
pi'ättü- pidättyä, pysättyä.
plakistele- lipsuttaa, lipistellä (silmiä).
plemännikka t. -nikkä veljen t. sisaren poika (V. плѣмянникъ).
pleťťi ruoska (V. плеть).
pleţka pilkku (V. плѣшь).
ploťina salpaus, pato (V. плотина).
plotńikka = šalvaja (V. плотникъ).
pluutta kelmi, lurjus (V. плутъ).
pläšši- tanssia venäjän tavalla (V. плясать).
pläţistü- lätistyä, litistyä.
pläţäkkä latuska, litteä.
poadaro t. poadero paatero, iso, päältä litteä kivi.
poaji- = boaji-.
poaľi pilkka (puuhun hakattu); ambuv poaľih ampuu pilkkaan.
poaľikka palikka, kapula.
poaľitukše n. -uš pilkkatie (metsässä).
poameťťi muisti: poameťťih ei ota (V. память).
poara pari: p. hevoista, poaralla ajav (V. пара).
poarda- (PK) taivuttaa, vääntää vääräksi.
poardu- taipua (puu).
poarittoan parittain.
poarma paarma.
poaroten = poarittoan.
poasma (PK) = seur.

poažma pasma, kata.
poavušna välipala ettoneen ja iltaisen välillä (V. паужина).
poberežńikka luodetuuli = verkkopohjaze (PK; Vienan Ven.побережникъ rannanmyötäinen tuuli).
podŕaada urakko (V. подрядъ).
podvoda kyyti: ken tulov podvodah (V. подводъ).
pogosta kirkonkylä (V. погостъ).
pohja pohja.
pohja-luodehe n. -luueh (P) luode.
pohjaze n. -ańe pohjainen; pohjatuuli; pohjoinen: pohjazen perällä pohjan perillä; päivätöin p. (PK) koillinen.
pohmelo pohmelo (V. похмѣлье).
poiga poika.
poigaze n. -ańe pikku poika; poikanen (hiiren).
poigeš pois.
poigi- poikia.
poigovehe n. -h poikue, poikimus.
poikellise n. -ińi (PK) = poikkituuli.
poiketta (PK) poikettain, poikkipuolin.
poikki poikki; toisella t. -elle puolen: p. leikkai; p. on üksi akka, sinttoin p. oli porstuan p., mäńi p. mereštä.
poikki-maise (n. -maińi PK); -seh poikki maiden (vrt. pitin-maise).
poikki-puolin poikettain.
poikki-silda poikkitelainen silta.
poikki-tela (PK); poikki-telah t. -teloin poikkitelaan, vastapäätä: p. talo näküv.
poikki-tuule n. -li laitatuuli.
poime poimia (marjoja).
po'indima (Poad.) = pojindima.
pois = poigeš.
pojindima pojintima.
pokoińikka kuolija, vainaja: toatto pokoińikalla (V. покойникъ).
pokoŕi- nöyrästi rukoella: pabadie diekalla pokoŕiv (V. покорить nöyrryttää).
pola-nuora (PK); purjehen p. purjeen jalustin l. nuora.
polge- polkea.
polgo polku, tappio: milma šoatettih polgoh.
polkime n. polin (PK) = jalastime.
polo polasin, potkoukšen päässä.
polsta polsta (V. полсть).
poltta- polttaa.
polttina puolirupla (V. полтина).
polʹtta (PK) = palʹtta,
polve n. -vi polvi.
polvi-küršä (PK) polviluu.
polvize; n. -ińe; -zillah = seur.
polvuo n. -vut polvinen; -vuzillah polvillansa, -llensa.
ponomaŕi lukkari (V. понамарь).
popadja = pabadie.
pordaha n. porraš astuin, porras; pordahat portaat, raput.
pordime n. porrin portimo, kärppä.
poreudu- lähteä, lyöttäytyä, ruveta (työhön, laulamaan).
porkuo- inf. porota (PK) lähteä, karata pois.

poro lipiä; käsipeura.
porohha t. -hka ruuti (V. порохъ).
porotta- työntää pois, karkoittaa.
poršńi lipokas (V. поршень).
porukka takaus: piäd-go akaštaš porukan? (V. порука).
poskoo'ina laidun = žiivatan alańe moa (V. скотъ karja).
pošta posti (V. почта).
posvešńikka kynttiläjalka (V. подсвѣчникъ).
potakka (PK) = kartoofei.
potki- potkia.
potkoa- potkata, potkaista (hevonen, pyssy).
potkova hevosenkenkä (V. подкова).
potuška (PK) tyyny = pielukše (V. подушка).
potka (PK) = butti.
potkoukše n. -uš vetohihna ahkiossa.
potti porsas.
pottivoitte- t. -oi- kestitä (V. подчивать).
pouda pouta (vrt. V. погода ilma, sää).
pouvista- (refl.) poudistua.
pove n. povi; nuotan p. nuotanperä, poveh sisään, kuluessa: suutkien p. miun proinnan jällesti tuli vuorokauden sisään minun ohitse kuljettuani tuli.
povoadi- (refl.) tottua (V. повадиться).
povoda marhaminta (V. поводъ).
prauda tosi; totinen, rehellinen: praudan šanov, sie prauda mieš olet (V. правда).
pridanoi t. pridoanoi myötäjäiset (V. приданое).
prihoda pitäjä (V. приходъ).
priimi- ottaa vastaan (V. принять, pres. пріиму).
prikaššikka puukhollari (V. прикащикъ).
primieti- huomata (V. примѣтить).
pristańi laituri (V. пристань).
proazńikka juhla (V. праздникъ).
proidi- mennä ohitse; kulua: še vuoži proidi (V. пройти).
promužła elinkeino (V. промыслъ).
propadi- = hävie-: siat on propadittu siat ovat kuolleet (V. пропасть).
prośi- t. prośśi- valittaa: mie prośin toarilla siun peällä (V. просить).
proskeńja jäähyväiset: otti proskeńjan izäštä (V. прощаніе).
proššai- (refl.) jättää hyvästi: izä proššaiksi poikah kera (V. прощаться).
prosti- antaa anteeksi: prośśi t. prosti meidä anna meille anteeksi; prostikkoa antakaa a., jääkää hyvästi; *refl.* ottaa jäähyväiset; heän prostihize heildä, prostih toattoh kera (V. простить, -ся).
prostoi yksinkertainen (V. простой).
prouđi- = proiđi-.
prukottele- sanoa „pruko;“ prukotteli härköä.
prušakka russakka (V. прусакъ).
pudaha (PK) n. puvaš pudas.
puhalda- puhaltaa.

puhaldu- pöhöttyä.
puhašta- puhdistaa, raivata (nurmea).
puhjaudu-? „Turkkilańe hänen peällä rubei puhjaudumah."
puhkia- t. -ie- inf. puheta puhjeta.
puhkoa- puhata, puhkaista.
puhtaha n. puhaš puhdas.
puhtie: puhtiet jälkimenot, jälkeiset? „ku šuonet rouno (ikäänkuin suolet), ku naińe šoav lapšen, libo žiivatta poigiv; žiivatta šüöv omat puhtiet; eräs naińe puhteih i kuolov" (Vert. M. Ev. IX: 20).
puhu- puhua, puhaltaa (ei: haastaa); ilda-ruško rupei puhumah tuntumaan, taivas alkoi tulla ruskean puhuvaksi.
pui- puida, tappaa (eloja).
puikko puikko.
puista- pudistaa; pyytää, anoa.
puistaja-taudi vilutauti.
puistu- pudistua, karista.
puize n. puińe puinen; amme, tiinu: puińi kakši korvuo vetäv.
puitta- hyppiä puusta puuhun (orava, näätä).
pujotta- pujottaa.
pukama (PK) pikkarainen suo.
pukino (PK) nuttu.
pukšu; -t (PK) pöksyt, housut.
pukšun-šeäri (PK) housunlahe.
pultukka, povi-p. polo, l. pullo nuotanperässä.
pullehtu- (PK) pullistua, paisua (joki).
pullehutta- (PK) paisuttaa: pullehutti vien joka paikkah paisutti veden j. p.
pullo nuotan laudus, pullo.
puľppu (PK) = buľbukka.
puno- punoa.
puolda- = puoľista-.
puole n. -ľi s. puoli: puolen reńgie joi, puolen toista, nüt on puoľi päiveä puolipäivä, tuulov puolešta päiveä etelästä; hebońe kiglav puoleh i toizeh; *adj.* puoli: puoľi ammunda-matkoa, puolen üön keskiyön; puolitti puolesta, eduksi.
puolekkah kahtia, kaha.
puolenda- vähentää, puoleksi vähentää.
puolene- puoleta, vähetä.
puoľi-mieľize n. -ińe mielipuoli.
puolista- puolustaa.
puolla = puolella, sanasta puole.
puoľ-öize n. -öińe (PK) koillinen.
puraha n. puraš tuura: avanduo jüššetäh purahalla.
purdalo puutaltrikki.
purdilo = ed.
pure- purra, järsiä.
purga- purkaa.
purgu pyry.
purgua- t. -uo- inf. puruta pyrytä.
puritta purimus.
purjehe n. -h purje.
purnu (PK) = puurnu.
puške- puskea; *refl.* puskea toisiansa.
pužu (EK) pötsö, pakan vatsa: madehen p. (vrt. V. пузо).
puu puu.
puuda puuta.
puudu- loppua: talkkunat, kriŋge-

ľit puuvuttih loppuivat, roavonmoa puutu ühettömäkš kaskimaa loppui kokonaan.
puun-voi (EK) puuvoi, puuöljy.
puurnu (EK) hinkalo, purnu.
puusta autio (V. пустой).
puutto puutto, este.
puuttu- tarttua (lumi sukseen, sormet puun väliin, kala onkeen); sattua, päästä perille, joutua: nosti midä puuttu, voined-go puuttua? mie puutun bedah joudun pulaan.
puututta- tartuttaa.
puu'utta t. puuvutta- lopettaa, lakkauttaa (työ).
puu-voitie n. -voije (PK) = puunvoi.
pühittä- paastota.
pühä pyhä; paasto; p. päivä sunnuntai.
pühä-veľľe n. -veľľi ystävä (mies t. nainen).
pühä-vellekšüö n. -üš t. -üt ystävyys.
pükistü- (EK) = muurehtu-: „jalga pükistü."
pürgi- (EK refl.) pyrkiä: saldatalda pürkiv kaţţomah, pürgiäksi üöksi pyrkii y.
pürgiüdü- = ed.
pürittä- kärttää, kehoittaa, pyytää: pürittäv naistah pois; pürittäv: läkkä guľaimah pyytää: tule kävelemään.
püssüttä- (Poad.) = pissüttä-.
püstü (Poad.) = pistü.
püstüölläh (Poad.) pystyssä, pystyyn.
püzeüttä- (Poad.) pysyttää, saada pysymään.
püzü- (Him.) = pizü-.
püü pyy.
püüdä- pyytää (kalaa).
püühki- pyhkiä, lakaista.
püütä- (PK) pyytää, kärttää = pürittä-; alkav vävükši püütöä.
püördie n. -rre pyörre (joessa).
püöri- pyöriä.
püörie t. -iä (harv.) = püöţkürä.
püörittä- pyörittää.
püörä pyörä; linkku = ţikkeŕi: pańit oven püöräh.
püörähtä- pyörähtää, äkkiä kääntyä, pistäytä: sihe püörähti taloh siihen taloon pistäytyi.
püörähükše n. -üš pyörähdys, käännös; päiväń p. päivän tasaus.
püöräkkö pyörtyä, pyörtö (tukassa).
püöskürä (PK) ympyriäinen, pyöreä.
püösürtä- (PK) tehdä pyöreäksi.
püösürä (PK) = püöskürä.
püöţkürä (PK) = ed.
päde- (EK) kelvata, sopia: käďeh päďöv sattuu paraiksi.
pädömättömä n. -mätöin kelvoton.
pägie t. -iä jalkarinta.
päiţţe; päiţet päitset.
päivä päivä; aurinko: kolmaš p. keskiviikko, ńeľľäš p. tuorstai; tänä päivänä t. peänä tänään, kohmanna peänä keskiviikkona.
päivä-louna (PK) päivällinen, louna (kl. 4 j. p. p.) = poavušna.
päivä-paisto päivä-paiste.
päiväze n. -äńe aurinko.

pälve n. -vi (PK) pälvi.
päpelö (PK) kyykeli kartatuista villoista (vrt. lapoho).
päpäldä- = pepeldä-: meän papit päpälletäh.
pärie n. päre päre.
pärize- päristä (ruutu).
pärmätťime n. -äťin (PK) perna? „p. on šiivatalla küleššä lihan ta nahkan kešeššä.“
päräjä- = pärize-.
pättevä kelvollinen (vrt. päde-).
pättähä n. pätäš (PK) linnun rintaliha.
päťin-pohja arina.
päťťi uuni (V. печь).
päťťi-lauda uuninsuulle pantava rautapelti.
pölkkü pölkky.
pölläštü- peljästyä, säikähtää.
pöllättä- peljättää, säikäyttää.
pölü tomu (vrt. V. пыль).
pölüštü- tomuuntua.
pölüüttä- (PK) = pöläüttä-.
pöläštü- = pölläštü-.
pölättä- = pöllättä-.
pöläüttä- pölyyttää.
pöńgeä- pönkätä, tunkea, sulloa: tuuli pöńgeäv.
pöńgä pönkkä.
pörähtä- pyrähtää (lintu lentoon).

R.

Raba (EK) rapa, apara.
rabelija pieksäjä: r. taudi pieksijäistauti.
rabia t. -ie (Him.) = ravia.
rabiešta- (EK) korjata, raivata pois; riisua (hevonen satulasta): rabieššа süömizet stolalda pois korjaa ruoat pöydältä pois (vrt. kabrašta-).
raboa- ravaista, äkkiä lyödä eli temmata: hänen rabai häntä kohtasi äkillinen taudin puuska; *refl.* rabazih: ristie kaglašša e' ole hoksasi äkkiä, että ristiä kaulassa ei ole (= V. хватился).
ragaiťťe- heitellä, viskoa = lükki-.
ragehe n. rais t. roah rae.
rago rako = piilo.
raha (PK) raha.
rahiťťe- (EK) raskita, raahtia.
rahka juusto-aine, rahkamaito = V. творогъ.
rahkehe n. rahis rahje.
rahvaha n. -aš kansa, väki: talon r., vanhan rahvahan sana.
raida raita.
raideikko = seur.
raijikko raidikko.
raina purjeraaka.
raiska raukka, kulu: Tuhkimuš-r., perťťi-r.
raja raja; raja-talo naapuritalo.
rajahize n. -iń̆e rajimmainen, lähin.
rajakkah rajatusten.
rajoa- reunustaa = rakenda-.

rakenda- tehdä valmiiksi, valmistaa, sisustaa (huone): verkon rakennat, kuin panet häneh kivekšet, šelükšen; paida rakendoa pidäv = üńńäh valmehekše loaďia ommella siihen linninki y. m.

rakennukše n. -uš reunus, linninki.

rakentautu- laïttauta, pukeuta valmiiksi, hyviin vaatteihin.

rakko (EK) = rökkö.

ramba ontuva, nilkku (vrt. V. храмой).

ramboa- = seur.

rammitte- ontua, liikata.

randa ranta, reuna (meren, taivaan, veneen).

randovehe n. -h rantasentu.

rańńimmaze n. -ańe rannimmainen, reunimmainen.

rapakka rapea, hapera, räsäkkä.

rappivo (PK) rappio: talo on rappivošša.

rasi (PK) rasia.

raškitte- = rahitte-.

ražva rasva.

rattaha n. rataš ratas.

ratka- ratista.

rauda rauta.

rauha risanen, rauhanen.

rauhuo n. -uš rauha: kai rauhuš meilä kuuluv.

raukie (PK) raukea, raukeus, uupumus: r. tuli šen-näköńi.

raukka (EK) kulta, kultaseni: proazńikalla, r., lähemmä (vrt. rukka).

rauotta- raudoittaa, kengittää (hevoista).

raura t. rauru sora, somer.

ravia ravakka, väkevä (hevonen, virta, mies).

ravize- l. ravaja- ?

rebie- t. -iä- inf. revitä revitä.

rebo kettu.

rege n. regi reki, reellinen, kuorma.

regi-riďilä rekiliisteet.

regüö n. reüt rekonen, kelkka = tuna.

regä räkä.

reide n. reizi reisi.

reistoa- (harv., PK) = kuottele (R. fresta).

remeńi hihna (V. ремень).

reńgaha n. -gaš rengas.

reńgi sanko, ämpäri.

reppänä lakeinen.

rešša (PK) ressu: koti-reššuńe pieni huono talo.

reuna reuna, vieri: reunašša, -šta, -h vieressä, -stä, -een; šoaren reunatti saaren vieritse.

reunaze n. -ańe = ed.: hänen reunazeh hänen viereen.

revittele- repiellä, repiä.

revittä- repiä, reväistä.

revon-tule (n. -li); -let pohjaisen palo.

reäďi- määrätä, sopia jostakin (V. рядить).

reädü rivi (V. рядъ).

reädä (EK) sekametsä, „kušš' on kuuzia da mändüjä segaľi."

reähkä synti: reähkeä loaďie tehdä syntiä, reähkih kado lankesi syntiin, reähän šain minulle tuli synti,

reähkih kavottaja syntiin langettaja, viettelijä.
reähkähize n. -ińe syntinen.
ribaja, laahata, laahustaa: naińi hännissä ribajav, piťät helmad rivissäh loittona, jallad rivissäh moada müöťe.
ribautta- vetää perässänsä, hilata.
ribize- = ribaja-.
rida rita.
rjebu riepu: koďi-r., lambi-r. huono pikkuinen koti, lampi.
riehki- pieksää, hutkia: riehittih akkoja.
riehtilä paistinpannu (V. вертель).
riemie, n. -me (PK) räme, suo, jolla puita kasvaa.
rieppo nauriista tehty juoma (vrt. V. рѣпа nauris).
riepšahta- löyhänä löksähtää: laŋkei riepšahti lattiella (vrt. riebu).
rieška rieska (leipä).
rigene (PK); rigeneh tiheään, usein, rigenembäh useammin, rigenimbäh useimmin (vrt. S. rikeä).
rihma rihma, ompelulanka.
riibi- riipiä (pellavasta).
riida riita.
riidele- riidellä.
riihe n. -hi riihi; metsäsauna.
riista riista, otus.
riiža = „ruškia hebońe“ (V. рыжій).
riitto riite.
riittä- riittää: riittäv venehen.
riiťťi- ratkoa, purkaa auki.
rikka rikka, roska.
rikkautu- (PK) pilautua (maito).
rikki s. rikki.
rikko- rikkoa, pilata, turmella; noitua, tenhoa: pojan rikko häräkš; *refl.* rikkautua, pilautua.
rinda rinta: rinnalla rinnalla, -lle, vieressä, -een.
riŋgu- kirkua, parkua.
rintka tori (V. рынокъ).
ripakko riepu, rätti.
rippie (n. ripe) ripus: paŋi linnut rippieh ripuksiin, rippiellä ollah ozrat.
rippu- rippua.
ripšistü- lakastua.
ripušta- ripustaa.
riputta- riputtaa.
risťi risti.
risťi- ristiä, kastaa.
risťi-kaŋža ristitty henki (oik. risti-toveri, veli t. sisar Kristuksessa).
risťi-toatto risti-isä.
risťiäize; -zet ristiäiset.
roada- tehdä työtä; raivata, tehdä (halmetta, hiiltä): mitä pelillä roan mitä soitolla teen?
roadaja työmies.
roadalo ehkan ruumis, raato, „ünnälliŋe ńüllettü žiivatta.“
roaďi tähden, vuoksi: sidä r., midä r. (V. ради).
roado työ, teko: roavon roado teki työn, ei lähe roavolla, roadoh; roavon moa raademaa.
roado-päivä työpäivä, arkipäivä.
roaga *s.* rinku, karanko; *adj.* raaka, ei kypsi (puuro).
roaga-vašta luuta (vrt. lehti-vašta).

roagia t. -ie ravi: hüppäi roagiah ravasi.
roakku (PK) raakku (V. раковина).
roana haava (V. рана).
roańitte- haavoittaa.
roašta- raastaa, riistää.
roattehe n. roateh raate (Menyanthes trifoliata).
roavaha n. -vaš elähtänyt.
roavisko (PK) raato (vrt. roadalo).
robehe n. roveh tuohinen, tuokkonen (vrt. V. коробка).
rodi- (refl.) syntyä, tulla: poiga rodih p. syntyi, ńälgä, huigie rodiah, rodiaks t. roiksi nälkä, häpeä tulee (= liene-; V. родиться).
rodiate- t. -iete- = ed.
rodiudu- = ed.
rodńa sukulainen (V. родня sukulaisuus, suku.
rodńikka lähde (V. родникъ).
rodu suku, rotu (V. родъ).
rogoźa t. -za (EK) niinimatto (V. рогожа).
rohkia t. -ie rohkea.
rohkoa- (refl.) rohkaista mielensä, rohkautua.
roivaha n. -vaš roivas.
rokka soppa: kala-r., linnun-r.
rokosina (PK) = rogoźa (V. рогозина).
romšši trossi, köysi, jolla vedetään venettä jokea myöten.
ropakko (PK) = leäžõ.
ropivo (PK) rovio.
roshoda t. roskoda kulunki (V. расходъ).
roštua t. roštuva joulu (V. рождество).
rosvoińikka (PK) = rozboińikka.
roža (EK) naama (V. рожа).
rožahutta- rosauttaa, tehdä jotakin ravakasti: nai rožahutti.
roža-piele n. -ľi leukapieli.
rozboińikka t. rožboińikka rosvo (V. разбойникъ).
rouda (PK) routa, kirsi.
rouno juuri, ikään: ku butilkka r. ikäänkuin puteli (V. ровно).
rubaška villapaita (V. рубашка paita).
rube n. rubi rupi; rokko: ruvet t. ruven jälet rokonarvet, on ollun ruvešša.
rubia- t. -ie- inf. ruveta ruveta (johonkin paikkaan, joksikin, jotakin tekemään): rubie moata t. moate pane maata; tahtoa: mie ruvet kuundelomah händ' en en tahtonut häntä totella, ei ruben andamah ei tahtonut antaa, rubei pistämäh aikoi pistää; *toimittaa myös futuuria:* rubiav pidämäh tulee tarvis, on oleva tarpeen.
rubiama t. -iema veroväli.
rubľa rupla (V. рубль).
rugehe n. ruis ruis.
rugo ruko.
rugua- t. -uo- inf. ru'ota t. ruvota ru'ota, panna rukoon.
ruhka roska (maidossa); kalu, kapine, tavara: äiä ruhka palo paljo tavaraa paloi (vrt. toppa).

ruhkaźa roskainen.
rukka raukka, parka; (PK) vainaja: toatto r. šanov Ońissima rukalla. (Vrt. seur.)
rukkaze n. -ańe kultanen: rukkazeńi kultaseni.
ruľa ruori, peräsin (V. руль).
ruñžaha n. -žaš täyteläinen, vantera.
ruobivo ruoppio (veitsen, sirpin).
ruoda ruota.
ruoga (Reb., barv.) = ruoka.
ruogo ruoko (vrt. Slav. рогозъ).
ruohka (PK) hauras, hapera: ruohka katkiev, ei painu.
ruohki- rohjeta, tohtia.
ruoho (PK, harv.) ruoho = heinä.
ruohti- = ruohki-.
ruoka (PK) ruoka = süömize.
ruoka-vero (PK) ruokavero.
ruokki- (PK) ruokkia = šüöttä-.
ruoppaha n. ruopaš raunio.
ruoška (PK) ruoska = pleťťi (vrt. V. розга vitsa, raippa).
ruoštu- ruostua.
ruožmie n. -me ruoste.
Ruoţţi Suomi; Suomalainen.
rupista- rypistää; *refl.* rypistyä.
ruppi ryppy.
ruškia t. -ie ruskea, punainen.
ruškiţţa tuhkarokko (vrt. V. краснуха).
ruško rusko.
ruškua- t. -uo- inf. ruššota t. ružota rusketa, punastua.
ružappa punakka (vrt. M. Ev. XXVII, 28).
ružize- rutista, ryskää.
ružnaha n. -naš = ruñžaha.
ružotta- ruskottaa, punottaa.
rutto rutto, kiivas, pikainen; *adv.* = ruttoh: kuin rutto niin pian kuin; rutoldi, rutošta pikaisesti, ruttoh sukkelaan, pian, rutombah pikemmin.
ruttoze n. ońe; -ozeh aivan sukkelaan.
ruumene n. -n akana.
rübähä n. rüväš rypäle, terttu: marjat, karťohhat rüpähissä ollah.
rügi- rykiä.
rügimize n. -ińe yskä.
rühjä ryhmä, kylän tihein osa.
rühähtä- rykäistä.
ründähä; -hät ryntäät, rinta: heńgi ründähissä on.
rüpe- (PK) rypeä.
rüšä (PK) rysä = merežä.
rüţistü- rytistyä, kämärtyä (vanhetessa).
rüţţü rutju, huono vanha kalu: koďi-r.
rüţäkkä kämpyrä, rytistynyt.
rüvitükše n. -üš yskä.
rüvähtä- = rühähtä-.
rüühtü- ryhtyä, ryvettyä: rokkah rüühtü parrat i kai.
rüüppeä- ryypätä.
rüüppü ryyppy, ryyppylasi.
rüömi- ryömiä.
rüöťťi ryytty, ryökäle: lika-r.
räďi- = reäďi-.
räkkä (PK) hyttynen, itikka.
rämize- rämistä.
räńgähtä- (myös refl.) rängäistä.
räţţinä naisenpaita.

rävähtä- (myös refl.) räpähtää, vivahtaa (silmä).
rävähttä- räpäyttää.
räväistä- hetiä, kärvästää: ruis räväistäv.
rääštähä n. -ššäš rästäs, katonraja.
rökkö rakko.
rökähtä- äkkiä nousta rakolle.
römize- römytä.
röŋgü- rönkyä, kiljua, parkua.

Š, S.

Sabilaha t. šabilaha n. -laš sapila, hamilas.
šadaime n. -ain t. šadoame n. -oan satain: linnut ollah šatoamet, ei voija lentöä.
šadain t. šadoan-aiga sulkasadon aika.
sadu puutarha (V. садъ).
sadula satula.
saduloitte- satuloita.
šagara sarana.
šagia t. -ie sakea, tiheä.
šagla kidus, ikunen.
šago- saeta.
šaivare n. -r saivar.
sakona (PK) = zoakkuna.
šakotta- (PK, harv.) sakottaa; ei šakotettu ńi millä.
šalakka salakka, salatti.
šalba salpa.
šalboa- salvata, tukkia.
saldatta t. saldoatta sotamies (V. солдатъ).
šalgo salko, pitkä tanko (heinäsuovassa, nuotan vedossa).
šalkku eväskontti (säkistä tehty, viilekkeillä varustettu).
šalme n. -mi salmi.
šalmo (Poad.) salvain, nurkka.
šalo (P) salo: lähen šaloh, šalošša oled, ńi kedä ed ńeä, šalošša añžoa piin, š. elin; kondia kävelöv š. (ei: šalolla); sillä šalolla on hüveä moada, aigallista metteä.
šaloa- (Poad.) salata = peittä-.
šalva- salvaa, rakentaa; kuohita.
šalvaja salvomies.
šama (PK) sama.
šamaze n. -ańe samainen.
šambu- (Poad.) = šammu-.
šammale n. -l sammal.
šammalta- sammaltaa (seinä).
šammu- sammua.
šamo (Poad.) samo: šamošša mänöv hepońi.
samovoara teenkeitin (V. самоваръ).
šamuo- inf. šamota (PK) samota, nelistää.
šana sana; sananlasku, lause, niink.: „rauta on kultoa kallehempi;“ säie; olisia šanan pitän olisitte lähettäneet sanan t. sanoman.
šanan-väli välisana, sananlasku.
šano- sanoa, kertoa; *refl.* sanoa itsensä, ilmoittaita: ite šanoihe, jotta

mie käün itse ilmoittibe: minä kävin.
šanoma (PK) sanoma = viesťi: tulen šanomilla t. sanomille, sanaa tuomaan.
šappe n. -ppi sappi.
sarahpana venäläinen naisen-puku (V. сарафанъ).
šarahutta- kaapaista: jalgoa šarahuttav.
sarahvana = sarahpana.
saraja tanhuan yliset: mieš mäńi sarajalla (V. сарай liiteri).
sarana (Vuokk. Sat.) = šagara.
šarga sarka, verka.
šarve n. -vi sarvi.
šarvena sarveno.
šašu-peä (PK) = iho-peä.
šatatta- loukata (veitsellä, sanalla).
satka sumppu (V. садокъ).
šattoa- (refl.) loukkautua, vikautua.
šattautu- (PK) = ed.
šattu- (PK, harv.) sattua = peädü-.
šau (EK) = šavu.
šaua (EK) = šauva.
šaušta- = šavušta-.
sautrokka (PK) = zauhtrokka.
šauva sauva, keppi.
šauvome n. -oin sauvoin.
šavalta- (PK, myös refl.) sukeltaa.
šave n. šavi savi.
savoťi- (PK) = zaveďi-.
šavotta- saentaa, sotkea.
šavu savu.
šavušta- savustaa.
še se; šiidä t. siidä siitä, sitten; šilläh sillänsä, ilman.
šebeä- halata, syleillä.
šebä sepi.
šega seka, sekaleipä: nüt šanotah šüövän šekoa šiinä talošša; (PK) šeaššа, -šta, šekah seassa, -sta, sekaan.
šegaľi t. šegalutta sekaisin.
šegaukše n. -uš sekaus, häiriö.
šegautta- sekaannuttaa.
šegava sekava (kieli).
šegehe n. šieš seijas: illalla oľi šieš, šegeheššä päivä nägüv.
šego- sekautua, hämmentyä (tieltä, mieleltä).
šeibähä n. šeiväš seiväs.
šeikka seikka (vrt. hoppu).
šeinä seinä (vrt. V. стѣна).
šeizandahize n. -ińe kerma.
šeizatta- seisattaa, pysättää; *refl.* = seur.
šeizattu- t. šeizaudu- seisattua.
šeizauvundahize n. -ińi (PK) = šeizandahize.
šeizo- seisoa; herrat meilä šeizotah herrat ovat meillä korttieria.
šeizoa; seizoallah t. -lleh seisaalla, -lle.
šelgie t. -iä selkeä, selvä.
šelgie- t. -iä- inf. šelitä t. šellitä selitä, seljetä.
šelgoze n. -ońe (PK) = šalo: lähtöv loitoš mettäh, šelkoseh; missä ollov sielä šelgozešša; lunta on šelkosella (vrt. šelgä, Vir. salk, salo).
šelgä selkä; järven selkä; koukkureivi; šelläššä t. šeläššä ratsain,

š. ajoa ratsastaa, šellälläh t. šelälläh seljällään, -lleen, müö venümmä š.; olota veneh šelkäh, šelemmä työnnä vene ulos, ulommaksi maasta.
šelgä-luu selkäranka.
šelgä-ńikka (P) ratsastaja.
šelgä-ruoda selkäranka.
šelittä- selittää, selvittää, puhdistaa.
šelkämä (PK) selkämä (käden).
šellaise (PK) n. -aińi sellainen.
seľonaise n. -aińi (PK) vihreä (V. зеленый).
šelvä (PK) = šelgiä.
šelükše n. -üš (PK) verkon selys.
šemmoize n. -moińe semmoinen.
šemmoze n. -ońe = ed.
šen-näköse n. -öńi (PK) = ed.
šeppuitte- t. -ui- sepitä.
šeppä seppä.
seroda (PK) keskiviikko (V. среда).
šeže tuo.
šeukku serkku.
šeutu (PK) seutu (yön).
ševotta- sekottaa, hämmentää, estää.
ševottare n. -otar (PK) = šeukku.
šeä sää, tuuli: šuvešta on š. etelästä on tuuli.
šeäkše n. -ši = räkkä.
šeäme n. šeämi t. šeän sydän, sisä, sisus; säie, kuitu, aivina; šeämeššä, -štä, -h sisässä, -stä, -ään.
šeämikkähä n. -ikäš äkäluontoinen, sydämikkö.
šeämize n. -ińe sisä-; aivinainen (tupa; verkko, lanka).
šeäm-muna sydänmuna, sydän.
šeäm-puu sydänpuu.
šeämükše n. -üš sisus, sydämys.
šeämüštä = ed.
šeändü- sydäntyä, suuttua, vihastua: heän šeändü lapšen peällä, miula.
šeäń-hiire n. -ŕi = hiiroze.
šeän-laŋga sydänlanka, säie.
šeäre n. -ŕi sääri.
šeäŕi-värttinäze n. -äńe kehräslun, nilkkaluu.
šeärüštä säärystä: koaďian-š. honsunlahje.
šeäštä- säästää.
šia sija, kohta, paikka; makuusija.
šiahize n. -ińe sijainen: moamon š. emintimä.
šia'u, t. šiaukše n. -uš lasku (päivän).
siďeľi (Poad.) = sizeli.
šido- sitoa.
šiegla seula.
šieglo- seuloa.
šieldä, šielä sieltä, siellä.
šiemene n. -n siemen.
šiene n. -ńi sieni; sieniä ovat: vahvońe, pilvikköńe, bruussu.
siera siera, kovasin.
šieš ks. šegehe.
šieštü- seijastua.
šieštä- (refl.) = ed.: sieštämähätte rupei.
sietka villainen vyö (naisilla).
šiga sika.
sigäläize n. -äińe sikäläinen.
šihaja- sihistä, kihistä.
šiibe n. -bi siipi; evä (?).

siibilöi- (Poad.) = šiivilöi-.
siďie n. si'e (Poad.) side.
šiiga siika.
šiima siima.
šiipaiţţe- (PK) sipaista: antav ťeńkoa šiipaiţţov.
šiirdele- (PK) siirrellä.
šiirdä- (PK) siirtää.
siitta sihti, seula (V. сито).
šiitä- (PK) siintää.
siiţţa karttuuni (V. ситецъ).
siiţţavikko karttuunileninki.
šiivilä-jouhi lieko (Lycopodium clavatum).
šiivilöi- siivilöitä (maitoa).
siivo (Poad.) keli, siivo: hüä s.
šija (PK) sija; šijah sijaan, asemesta.
šijautu- t. šijavu- (PK) = šioa-.
šijoten (PK) paikoittain.
šijotta- (PK) sijottaa.
šikie (PK) sikiö = äbrehe.
šilda silta.
šilie t. -iä sileä.
šilkkaro (PK) = žirkkalo.
šilloin silloin; siis, sitten.
šilmeä- pahalla silmällä katsoa, silmäyksellä vahingoittaa (lasta).
silmi-kaivo (Poad.) lähde.
šilmä silmä; silmukka (verkon).
šilose n. -ońi (PK) sileä.
šińize n. -ińe sininen; vihreä.
šińizömä mustelma.
šinne sinne.
siņţo (EK) = siņţţo.
šiņţţi = seur.
siņţţo t. siņţţö porstua (V. сѣнцы).
šioa- (refl.) laskeutua (aurinko).
šipa (PK) vino: šipah tuulov.
šipa-tuule n. -ľi laita-myötäinen tuuli: šipa-tuuleh mänöv.
šipakka (EK); šipakaldi joutuisasti, sukkelaan.
sizare n. -r sisar.
sizarekše n. -eš sisarus.
šisälö (PK) = seur.
sizeli (EK) povi.
šitkie t. -iä sitkeä.
šitta paska.
šittu- paskantaa.
šittömä (n. šitöin); šittömäkš ilmaiseksi.
šivalda- sivaltaa.
šivu; šivut vyötäiset kummallakin puolen selkäluuta kupeihin t. lonkkaluihin asti.
skabľi kalvin (V. скобель).
skammi rahi (V. скамья).
skammize n. -ińe jakkara.
skeäkä (PK) kääkä ovessa = käzisia (Veps. gäga).
skipidoara tärpätti, tipitaari (V. скипидаръ).
skoaska tarina, kasku (V. сказка).
skoaťeŕi t. skoaťťeŕi pöytäliina (V. скатертъ).
škola koulu (V. школа).
skokuna (PK) sammakko (V. скакунъ hyppijä, juoksija).
skripka viulu (V. скрипка).
skuľa (PK) = kuľa.
skuuppa saita (V. скупой).
šľaappa t. šľoappa hattu (V. шляпа).

sťiuhka rieska taale (kahvin kanssa juotava; V. сливки).
sloava maine, huhu (V. слава).
sluuga palvelija (V. слуга).
sluuži- palvella (V. служить).
šťääppä = šťaappa.
šlöttö (EK) sammakko (= Suoj. löttö).
smieťťi- miettiä, ajatella; arvella, luulla (V. смѣтить).
šoa- saada, tehdä, synnyttää, hankkia: emändä tulen šai, heineä šoav täh ńiemeh, šoav pojan, varžan, rupien teilä voatetta šoamah; tulla, puuttua, joutua: mistä tänne duuhku šai? še šana šai kirjalla puuttui kirjalle, tuli kirjoitetuksi, kunne mie nüt šoan? en šoanun nägömäh en saanut t. tullut nähneeksi, šoappi toroamah joutuu, rupee tappelemaan, šai pagizomah rupesi puhumaan; *v. impers.* sattuu, puuttuu, onnistuu, on mahdollista: šano arvoutuš, kuin šai tulla kuin (sinun) puuttui t., saigo müüä koura onnistuiko (sinun) myödä viltti, ei šoa muistoa enämbi ei ole mahdollista, ei voi muistaa enää, ei šoa siula viillä et saata v. naizilla šoav naiset voivat, ei siun hebozella šoa männä (Him.) et voi hevosella mennä; šoahen, šoahe, šoah saakka, asti.
soabla (Him.) sapeli (V. сабля).
šoabra t. soabra heinäpieles.
šoah, šoahe, šoahen ks. šoa-.
soahari, soahhari t. soahkara sokeri (V. сахаръ).
šoahušta- saadustaa, tavottaa.
šoalehe n. -ťis saalis; sikiö, lapsi (joka on „saatu“).
šoaťistu- valmistua, tuleentua.
šoańi saatikka.
šoapka lakki (V. шапка).
šoappoa saapas (V. сапогъ).
šoara baara = hoara.
šoare n. -ŕi saari.
šoarna satu (vrt. V. старина muinainen aika, josta starina tarina).
šoarva saukko.
šoaťen = šoahen ks. šoa.
soatrokka (PK) = sautrokka (noin kl. 5 aamup., syödään arki-aikoina).
šoatta- saattaa, kuljettaa, viedä, seurata, menettää; (PK) osata: šoatatko Venöäheкš? en šoata lauloa.
šoba (EK) vaatteus, pu'in; šovat vaatteet, puku.
šobeťikkaha n. -ikaš (EK) sopuisa, säveä (vrt. S. sovelias).
šobeťiekkaha n. -iekas (EK) = ed.
šobi- sopia, soveltua; sattua: jott' ei šopiz jeämäh ett'ei sattuisi jäämään.
šobu sopu.
šoenda- soaista.
šogeutta- = ed.
šogia t. -ie sokea.
šohaja- t. šohize- suhista, sähistä (käärme).
šoime n. -mi soimi, seimi.
šoisa (PK) soisa, soinen.

šoitta- soittaa: šarveh, skripkah šoittav.
šoitto t. šoittu soitto, soittokone.
šolahta (PK) solahtaa.
šolge n. -gi kaista, pidusta, pitkä, kapea vaatekappale.
šolme n. -mi solmu.
šolmia- t. -ie- inf. -ita solmita.
šolounikka (PK) lounat-tuuli (V. ?).
šoma soma, kaunis.
šoperkka (PK) jouhikoskelo (Mergus serrator).
šoppe n. šoppi soppi; kulma.
šopuliekkaha n. -liekaš (PK) = šobeľikkaha.
soŕa (PK) = koittie (V. заря).
šorda- pudottaa, langettaa.
šordaja; šordajat pieksijäistauti.
šordelija; š. taudi = ed.
šordu- sortua, langeta (kylä, hinta).
šorme n. -mi sormi.
šormikkaha n. -ikaš sormikas.
šormukše n. -uš sormus.
šormušta (PK) = ed.
sorokka vaimojen pätine, myssy (V. сорока).
šorža sorsa.
šota (PK) sota.
šota-miehe n. -mieš (PK) sotamies.
šotka sotka, telkkä (Fuligula clangula).
šotke- sotkea (vettä, taikinaa).
šouda- soutaa.
šovukse n. -uš (EK) vaatteus, pukine.
Spoasu t. Spoassu Vapahtaja (V. спасъ).
spora (EK) riita (V. споръ).
spori- (EK) riidellä (V. спорить).
sproavi- parantaa; *refl.* parata, terveh-tyä (V. исправить).
sproavitta- parantaa.
šroafa sakko (V. штрафъ).
sro'i t. sroji rakentaa (V. строить).
srokka määrä-aika (V. срокъ).
srumentta työkalu, kapine (V. инструментъ).
sruuga höylä (V. стругъ).
štańi; štańit verkahousut (V. штаны).
staŕikka vanhus, ukko (V. старикъ).
staŕina tärina (vrt. šoarna).
stauʒʒa punmalja (V. ставецъ).
stiina t. stiinä (PK) seinä, laipio (V. стѣна).
što että, jotta (V. что).
stoaľi teräs (V. сталь).
stoanu katos, metsäsauna (V. станъ).
stoava; -t kangaspuut (V. поставъ, ставинья?).
stoavitʒʒa (PK) = stauʒʒa.
stokana juomalasi (V. стаканъ).
stokka = koilize (V. востокъ).
sťokla lasi, ruutu (V. стекло).
stola pöytä (V. столъ).
streäńi (PK) hylky (V. дрянь).
stroahva (PK) = šroafa.
stupńi (PK) = bašmakka.
stuula tuoli (V. стулъ).
šuaʒʒe- suvaita, rakastaa.
šubi (PK) tyynni: kaikin t. kaikki š.
suďďa l. suďja tuomari (V. судья).
šue n. šui etelä.
šuga kampa.

šugaha n. šuaš t. šuvaš harjas.
šugi- kammata, sukia.
sugia t. -ie (Poad. Itkuv.) sukava, kernas?
šuistu- suistua, langeta suin; soluta, liukahtaa: hebońe šuistuv = ńeńin mänöv, jalga š.
šuize n. šuiń́e eteläinen.
šuiţţa sumu = tumando (vrt. Suom. suitsu).
šuje n. šui = šue.
šukeutu- (PK) sueta, sukeuta (viljaa halmeesen).
šukka sukka.
šukkela (PK) (harv.) sukkela.
šukkula (PK) syöstäin.
šukše n. -ši t. -si suksi.
šukulaise n. -aiń́e (PK) sukulainen.
šula sula (maa); suloinen: lähet omin šulin jalkońeš.
šula- sulaa.
šulandahize n. -iń́e = seur.
šulandehe n. -nneh auki sulanut t. jäätymätön kohta jäässä; pälvi.
šulatta- sulattaa.
šulga sulka, höyhen.
šulhaze n. -ań́e sulhanen, aviomies.
šulkku silkki.
šulku (PK) sulku, pato = pisto.
šuloa- sulata, sulattaa.
šumba tiivis, luja, tiheä (astia, huone, vaate); sikeä: šumbah, šummembah magoav.
šumba-šeämize n. -iń́e umpimielinen, harvapuheinen.
šumpene (PK) haalistua.
šumpeutta- (PK) = šundeutta-.
šumpie (PK) = šundaze.
sumţa (EK) laukku (V. сумка).
šundaze n. -ań́e (EK) haalea, penseä, „eigo palava eigo vilu".
šundeutta- (EK) haalistaa, lämmittää.
šuo suo.
šuoja suoja.
šuola suola.
šuola-heinä hierakka (Rumex).
šuole n. -li suoli.
šuomalda- äkisti suomia.
šuomi- suomia, kiskoa pois (vaatteet toisen päältä).
šuomu ja šuomukše n. -uš suomu, suomus.
šuone n. -ńi suoni, jänne; (EK) suoli.
šuońista- vetää suonta.
šuoremmittoan (R.) suoremmiten.
šuoria- t. -ie- inf. -ita valmistaita, varustauta, tehdä lähtöä, pukeuta.
šuoriate- (Poad.) = ed.
šuoritta- valmistaa, pukea, laitella koreaksi.
šuoriudu- = šuoria-.
šuova (Poad.) = šuoja: šuovašša šeizoin.
šuovatta lauvantai (V. суббота).
šurdu- surkastua, laihtua.
šurma kuolema: šurmalla t. šurmilla kuolemaan asti, kuolijaksi, šurmalda peäššän pelastan kuolemasta.
šurma-petla surmasolmu, „kumbańe matkoav".
šurman-alaze n. -ań́e kuolevainen.
šurmiţţe- kuolettaa.
šuruppa (PK) = ţuruppa.

šurvo- survoa.
susieta (PK) = seur.
sušoda (EK) naapuri (V. сосѣдъ).
šuu suu (ihmisen, kujan, tien); annettih šuuda, šai š.
šuudele- suudella.
suuďi- tuomita, sallia: Jumalan suuďittu moržein (V. судить).
suudo tuomio, oikeus, keräjä (V. судъ).
šuu-lage n. -gi kitalaki.
šuure n. -ŕi iso, suuri.
šuurehuo n. -uš suuruus.
šuurentele- (PK) (refl.) suurennella, konstailla: mitä šuurentelettaţţi?
šuurima ryyni.
šuurukše n. -uš (PK) suurus, liemitys.
šuuruo n. -uš = šuurehuo.
šuu-šana suusana: šuu-šanalla t. -ldi.
suutka; -t vuorokausi (V. сутки).
šuutka leikki, pilapuhe; pilantekijä (V. шутка).
šuutkelikkaha n. -ikaš leikkisä.
šuutki- laskea leikkiä.
šuuttu- (PK) (harv.) = šeändü-.
šuvaista- (PK) kukkia (vilja, angervo).
šuvanto (PK) suvanto.
šuvaţţe- = šuaţţe-.
šuve n. šuvi (PK) etelä; suoja, leutoilma = šue.
šuveutta- (PK) = šundeutta-.
šuvie (PK) = šundaze.
svajakka lanko, vaimon sisaren mies.
sviďieťelä vierasmies, todistaja (V. свидѣтель).
svoaďbo (EK) häät (V. свадьба).
svoattu t. svoatto lanko, ylimalkaan lankouden kautta sukulainen (V. сватъ).
svola pyssynpiippu (V. стволъ).
südeä- sysätä, syöstä.
süďi- sysiä.
šügüžü t. šügüže n. šüüš syksy.
šüle n. šüľi syli, sylimitta; šüľih t. šülilöih ottoa ottaa syliin t. helmaansa.
šülge n. -gi sylki.
šülge- sylkeä.
šündü- syntyä.
šüntü (PK) synty.
šürie n. šüre (PK) harju.
süriä t. sürjä = šärkkä; kangastukki, jolle kudottu kangas kääritään.
sürkkä (EK) = šärkkä.
sürveä- (EK) survata, survaista.
sürvi- survaella, sysiä.
šüttü- syttyä tuleen (metsä, huoneus; vrt. virie-).
šütüttä- sytyttää tuleen (ks. ed.).
šüvä syvä.
šüväkkäľi syvältä.
šüü (PK) syy: šüüštä syystä.
süühümize n. -ińe (Poad.) syyhelmä = kubfina.
šüüš ks. šügüžü.
süä (Poad.) = šüvä.
šüö- syödä.
Šüöjättäre n. -jätär Syöjätär.
šüömize n. -ińe ruoka.
šüömäŕi syömäri.
šüön (PK) = šeän ks. šeäme.

šägä selkäevä.
säigehe (?) n. säi'is (Poad.) säije, sää; äiä on säi'istä hämähikön laŋgašša.
šäilüttä- säilyttää.
sälgü (EK) sälkö (2—3 vuotinen).
šälkö (PK) = ed.
šälö (PK) halkeama, sälö.
šäŋge n. -gi sänki.
säpettä- (Poad.) puhua epäselvästi: säpettäv pagizov.
šärbime n. šärvin särvin.
šärbä- särpää, ryypätä.
šärge n. -gi särki.
šärge- särkeä, lyödä, hakata rikki.
šärkkä hietaharjanne.
šärve n. -vi särmä, syrjä.
šäünöä (PK) säynäs.

Z.

Zakona laki (V. законъ).
zakusi- purra leipää (viinan ääressä).
zauhtrokka (EK) aamusuurus (V. завтракъ).
zaveďi- alottaa, alkaa: zaveďittih šuüvä (V. завесть pres. заведу).
zavoda ruukki, tehdas (V. заводъ).
zemţuga simpsukka; zemţugan jüvä simpsukan helmi (V. жемчугъ).
zimţukka (PK) = ed.
zmeä t. zmia käärme, lohikäärme (Saduissa; V. змѣй t. змія).
zoahhaŕi = soahari.
zoakkuna = zakona.
zoŕa rusko (aamu- t. ilta-r.; V. заря).
zvieŕi metsäneläin, peto (V. звѣрь).

Ž.

Žeľľa (EK) lääke (Slav. зелie yrttiä).
žeńiha (EK) ylkä, sulhanen (V. женихъ).
žiida t. žiidova Juutalainen; juutas (V. жидъ).
žiira (?) (Poad. sadussa).
žiivatta karjaeläin (V. животина).
žirkkalo peili (V. зеркало).
žoaľi sääli (V. жаль).
žoaľivoiţţe- t. -voi- sääliä.
žoaloveńja palkka (V. жалованье).
žoaŕi- paistaa (lihaa t. muuta, paitse leipää; V. жарить).

T.

Taba tapa: kaikkeh tabah kaikella tapaa, enďizeh t., muuhu tavoin.
tabakka (EK) tupakka.
taboa- tavata, saavuttaa.
tadehe n. tajeh t. toah tade, sonta, lanta.
taga t. tagoa; tagana, tagoana takana, tagoada t. tagoanda takaa, toakši, toakš, toa t. tagoakśi taakse, toaţţi taatse, puolesta, edestä: pappi moľiv heńgen t., mie šeizon siun t. puolustan sinua.
taga-raivo takapuoli päätä, takaraiva.
tagaze n. -aźe takainen: tagazet jallat takajalat; tagazin (Poad.) takaperin.
tagla taula.
taglaţţime n. -aţin taulakääpä, pakkula.
tago- takoa.
tagoa ... ks. taga.
tahko tahkokivi (väännettävä).
tahkua- t. -uo- inf. tahota tahota.
tahnua (Poad., harv.) = tanhua.
tahotta- tekee mieli: ulloš tahottav miula tarpeelle, ei tahota šüüvä.
tahra (Poad., harv.) = tarha.
tahtaha n. tahaš tahdas, taikina.
tahto- tahtoa, aikoa: ei tahottu ottoa, müö palkkoa tahomma, vihma tahtov tulla (vrt. tavallisempia: rubia-, pidä-).
taibale n. taival taipale, „vezien väli"; taibaliţţi taipaletta myöten, taipaleen poikki.
taigina taikinapytty: on t. šärgie on t.-pytyllinen särkiä; (PK) taikina.
taiho- laskea lorua.
taivaha n. -vaš taivas.
takeldu- takeltua, takistua (parta, villat, kala verkkoon, lumi sukseen).
takka takka, ihmisen kannettava (vrt. kannatukše).
talkohuo n. -uš (PK) talkoot.
talkkuna talkkuna (V. толокно).
taľľa talja, karvainen nahka.
talloa- tallata: jalgoa talloav polkee jalkaa.
talo (harv.) talo.
taltta taltta (V. долото).
talu- (EK) taluttaa, johdattaa, viedä.
taluja johdattaja, tienopas.
talutta- (PK) = talu-.
talve n. -vi talvi.
tandere n. tanner tanner.
tanhua t. -uo tanhua, kuja, yhteinen talli ja navetta (tarhan, sarajan l. ylisten alla): lehmä on tanhuošša, hebońe tanhuah šai varžan; tanhualla laški hebozen, t. hebozie šuitah tanhuan päällä l ylisillä?
tapahtu- (Poad., harv.) = šattu-.
tapla (PK) täplä.
tappa- tappaa, lyödä knolijaksi.
tarbehe n. tarvis, tarveh t. tarbeh tarve, tarpeellinen kalu, kapine; on voatetta, on muutaki tarvisťa; tätižin tarbehin tarpeeksi.

tarbo- tarpoa; = taro-.
tarha (Poad.) yliset: tanhua on tarhan alla (= saraja).
tariţţe- tarjota.
tarkista- tarkastaa, tähdätä.
tarkka tarkka.
tarmenda- (Šuig.) osata, ymmärtää = mahta-, maltta-: tarmennadgo kirjah taidatko lukea.
tarmo voima.
tarmottoma n. -otoin voimaton, hermoton.
taro- haastella tyhjää, lörpöttää, loruta.
tarttele- (refl.) tartteleita.
tarttu-tarttua, puuttua: taudi tarttuv, en tartu ših duumah.
tarviţţe- (Poad.) olla tarpeen: se tarviţţov iţelläńi sitä minun itseni on tarvis.
taža tasa: veen tažalla vaakasuorassa.
tažaze n. -ańe tasainen.
tažava t. -vo tasainen, sileä.
tažoa- tasata: mäńi vihoa tažoamah meni kostamaan.
tata isä, pappa (vrt. V. тята).
taudi tauti.
tavara tavara (V. товаръ).
tavotta- tavottaa, temmata, saada kiinni, saavuttaa.
tavutta (Reb.) tautta, takia.
tedre t. -ri n. -ri teiri.
tege- maata: naizen tevin da tüttären tevin.
tehtaha n. tehaš (Poad.) = teľľo (?) (vrt. Ruots. toft).
tela tela (poikki joesta t. suosillassa); = ťila: on ťeloa moata, on meilä magoanda-ťeloa (Poad.).
ťeľegä raattaat, kärryt (V. телѣга).
telmä- (PK) telmää.
temboa- temmata.
terendä- terottaa.
tereämbäh (EK) nopeammin = terävembäh.
termä (PK) törmä, ahde.
terstautta- (PK) = ţerstautta-.
terva terva.
tervakše n. -aš tervas.
tervehe n. -h terve, eheä, vahingoittumaton (laiva); terveh, t. tänne! — tule tervehenä!
tervehtü- tulla terveeksi.
tervehüö n. -üš terveys; terveiset: tervehüttä t. tervehüizie tüönnettih terveisiä laittoivat.
tervoa- tervata.
terväh (EK) sukkelaan, pian = teräväh.
terä terä (veitsen, viljan): t. hüvä kašvo, rukehet teräh mäntih.
terämbi t. -beh (EK) nopeammin, pikemmin (ks. seur.).
terävä terävä; teräväh nopeaan, pian, terävembi t. -bäh pikemmin.
tevendä vaimonmakaus (ks. tege-).
teälä, teäldä täällä, täältä.
ťeäťä (PK) = ďeäďö.
ťiaze n. -ańe tianen.
ťie tie (ainoasti abstraktisessa merkityksessä): heän on ťiedämättömällä ťiellä, elä tule ťiellä tielle, eteen, on mändü ťieheže, vei

ťieheñže; ťieštä, ťiesťä asemesta, sijassa: milma siemen-värţin ťieštä luokšenteťit minua siemensäkin asemesta viskelit, ďeńgan ť. tavaroa, naizen ť. piďäv (vrt. sijan merkitystä Kal. XII, 381, XIII 254, XXX 106).

ťiedo tieto.

ťiedohuo n. -uš noituus.

ťiedońikka poppamies.

ťiedä- tietää: ťietä annan ilmoitan, šai ťietä; ťiettävä tiettävä, tietty, varma, vissi; merkitä: se min ťiedäv mitä se merkitsee, ühen ťietäv saman m.

ťiedäjä tietäjä, tietäväinen.

ťie-kunta (PK) matkustus, retki.

ťietosa (PK): „ei ollut ťietosalla" tiettävissä.

ťiettävikkäze n. -äńe aivan varma: ťiettävikkäńe, mie oľizin männün (aivan varma on, että =) tietysti olisin mennyt.

ťihi t. ťihu = „ţakka pikkarańe, pienembi mägäreä."

ťihie (EK, harv.) tiheä.

ťiijušta- = ťiiušta-.

ťiinehe n. -h tiine (hevonen).

tiirakka (PK) tiira.

ťiiušta- saada tietää; tiedustaa.

ťijakka (PK) = ďiekka.

ťikku (Poad., harv.) tikka.

ťikku-ńiegla sukkavarras.

ťikutta- neuloa (sukkaa; vrt. Ruots. sticka).

ťila (EK) tila, sija, keli.

tillerö (PK) turkinpyy? „püün šuuruot, peltoloilla juoššah."

ťina lyijy, tina; kova ť. tina.

ťiŋgi- tinkiä.

ťipahta- tipahtaa.

ťipńi- näpistää, siepata pois.

ťippu- tippua.

ťirppa- kärsiä (V. терпѣть).

ťirţţu nirsu = „süömizen vaľiţţia."

ťiukuse n. -uńi (PK) tiukunen.

toagia t. -ie (EK) taaja, tiheä; toagiah, toagiambah usein, useammin.

toah (PK) ks. tadehe.

toandois taannoin.

toandoze n. -ońe taannoinen: toandozella kerdoa.

toaš t. toaššen taas.

toatta = seur.

toatto isä, pappa; (PK) miehen isä, appi.

toaţţi ks. taga.

tobia t. -ie (EK) suuri.

tode n. tozi t. toži tosi; (PK) totta kaiketi = veţe; toveštah, toven peräštä, tožieh tosiaan, todeh perästä.

togo t. toko yhä, aina: t. vanhana laulettih muinoin yhä laulettiin, oli tapa laulaa; kakši griunoa t. pala 20 kop. kappaleelta.

toibu- herätä, tointua (unesta, kuolemasta).

toibutta- = toivutta-.

toime n. -mi toimi, tolkku, taito: ollov-go toinda ambujašša.

toimitta- tiedustaa, kysellä: rubei moamolda toimittamah.

toise-puolehise n. -ińe (PK) paholainen.

toisi-päin t. toise-päin = toizoanne päin.
toize n. toińe toinen: toissa peänä toisena päivänä, seuraavana p., remeńi jalgah, toizeh jalgah toińi yksi hihna yhteen jalkaan, toinen toiseen; toińi mieš t. toińe suff:n k:sa: toveri, lähimmäinen: üksi toizellah šanov, elä lüö toistasi; toińe toizeldah t. toizelda toisiltaan; (PK) toisell' aikoa t. toisin aijoin toisinaan.
toizoa toisaa: toizoalda päin t. toisoata käsin, toizoanne päin.
toiṯṯena = toiṯṯina.
toiṯṯi toiste.
toiṯṯina; toiṯṯinah t. -nakši toistaiseksi.
toivie n. -ve lupaus.
toivo- luulla, arvella; toivoin, jotta ei-gö ole lammaš.
toivotta- luvata.
toivutta- toinnuttaa, herättää.
toko ks. togo.
tolkku selko, ymmärrys (V. толкъ).
tolkkui- t. tolkuiṯṯe- selittää.
tolkuttoma n. -utoin älytön, mieletön.
toppa roska, ruuhka; (PK) yskä.
tora tappelu, riita (vrt. V. вздоръ).
toraha n. toraš (Jüšküj.) terä? (vrt. jeä-toraha).
toraṯṯu tappelija, riitelijä.
toreudu- alkaa tapella, riitauta.
torgu (EK) kauppa (V. торгъ).
torguiṯṯe- t. torgui- (EK) kaupata.
tori-luu, (PK) linnun rintaluu: pättähäššä on tori-luu.
toroa- tapella.
torvie- inf. -veta torvettaa.
totku t. totkut kalan sisukset l. suolet.
tottu- (PK) syttyä, kiihtyä, ryhtyä, lähteä: tuli halkoloihe tottu, kuin viriev; järvi on (tuuleh) tottun, oalto nousov; kuin totuin juomah, ńiin šidä lüüdä juod olen; hüvä on nüt matkah tottuo (vrt. Suom. totto).
totutukše n. -uš sytyke (kiukaan).
tougo touko.
tovarissa t. tovariššа toveri (V. товарищъ).
toveŕi (Poad.) = ed.
tovista- (PK) todistaa.
troasitta- (PK) rääsittää, ärsyttää (V. дразнить).
truba torvi (V. труба).
trubi- torvettaa (V. трубить).
trupka piippu (V. трубка).
ts ... ks. ṯ ...
tubaha n. tuvaš metsikkö, viidakko: meṯṯä-t., peñžaš-t.
tuge n. tugi tuki (keossa).
tuhjo sakeikko; pensas, pehko; lehtivihko (vrt. tuuhea).
tuhjokkaha n. -okaš tuuhea.
tuhka tuhka.
Tuhka-murmiṯṯa = seur.
Tuhka-muutukše n. -uš Tuhkamuuritsa.
Tuhkei-muuriṯṯa = ed.
Tuhkimukše n. -uš = ed.
tuhka-rupi l. tuhkaṯṯu tuhkarokko.
tuhma ruma.
tuhmene- rumistua.

tuisku tuisku.
tuiskua- t. -uo- inf. -uta tuiskuta.
tujassu putelin-muotoinen tuohiastia (V. тузъ).
tukka t. tukat tukka, hiukset.
tukku tukku, läjä, koko: tukkuh kokoon, tukulla müüä tukuttain myödä.
tukkua- t. -uo- inf. tukuta tukuta, koota.
tule n. tuľi tuli, valkea; tulen isku leimaus, tulen palo tulipalo.
tule- tulla (johonkin); tuntua: vilulda tulov šelkäh, tabakalla tulov tupakalle haisee, nenäh tulov hüvällä; käydä toteen: izän šana i tuľi; riittää, piisata = ľiene-; *vrb. impers.* tulee: kellä tulov kirjuttoa kenen t. kirj., siula tulov käteh ottoa.
tuľija tulija; ensin tuleva: tuľijana vuodena, tuľijah sügüzeh.
tulkka tulppa, runti (V. втулка).
tulokkaha n. -okaš tulokas.
tuloma tulema, tulo: he'än tulomaksi.
tulo-ťie tulo, voitto, etu.
tulukše; tulukšet tulukset: tuľirauda, pii, tagla.
tumando sumu (V. туманъ).
tummehtu- tummehtua.
tunde- tuntea: tuttava tuttava, tuttu.
tundo tunto: läksi miulda t.
tundu- tuntua: havut tunduv veissä.
tuńge- tunkea.
tunnukše n. -uš tunnus, tunto.
tunnuštа- tulla tuntemaan; tunnistaa, jälleen tuntea ennen tunnettua.
tunnuš-tähte n. -ťi tunnusmerkki.
tunturi (PK) tunturi, „paľľaš voara."
tuo- tuoda.
tuohe n. -hi tuohi.
tuohukše n. -uš kynttilä; (PK) tuulas: tuohukšella oľima.
tuohušta- (PK) olla tuulaalla.
tuollain t. tuolloan (PK) tuolloin.
tuome n. -mi tuomi.
tuom-moize n. -moińe part. -moinda tuommoinen.
tuon-ilmaze n. -ańe toiseen ilmaan l. maailmaan kuuluva; = „toisepuolehise."
tuorehe n. -h uusi, tuore, joka ei ole tarpeeksi paistunut (leipä).
turba turpa, kuono.
turbehe n. turveh turve.
turbia t. -ie turpea, tuuhea; näkösä, riittävä (puu, ruis, leipä, maito).
turkka (Poad.)?
turkki turkki.
tuška tuska, suru (vrt. V. тоска).
tuškeudu- tuskastua, vihastua: tuškeuttih hänen peällä.
tuššitte- (refl.) olla tuskissaan, hätäillä, olla levoton.
tuttava ks. tunde-.
tuttavuistu- tutustua.
tuualla, -lda, -nne tuolla, -lta, -nne.
tuuitta- tuudittaa, liekuttaa.
tuulda- tuulettaa (eloja).
tuule- tuulla.
tuule n. -ľi tuuli; tuulen šiivet ohuet, tuulta ennustavat hattarat.
tuulen-nenä tuulen puuska.
tuulova tuulinen: t. šeä.

tuura (PK) eräs kasvi Vienanmeren rannalla, juuri sormen paksuinen, lehdet leveät.
tuurikka (Poad.) kela, viipsi?
tuušta- (Poad.) ennustaa.
tuuštakko nyylä, pieni paise.
tuuži- epäillä, „olla kahella oksalla."
tuutta = tuisku (vrt. V. туча musta pilvi, ukkosen pilvi).
tuuva . . . ks. tuua . . .
tuuvitta- = tuuitta-.
tühjä tyhjä, joutava, mitätön; tühjäh suotta aikojaan, tühjäzildäh tyhjillään, ilman takatta.
tüe n. tüi tyvi (puun, siiven).
tülgie t. -iä ilkeä, inhottava (ruoka, ihminen).
tülttene- tylsyä.
tülttä tylsä.
tüpistü- typistyä, tylsyä.
tüppi- tilkitä, typpiä (seinää, venettä).
tüppie n. tüpe tulppa, typpi.
türmä vankihuone, vankeus (V. тюрьма).
türškü (PK) tyrsky, jään tyrskytys rantaa vasten.
türä tyrä.
türämä mulkku.
tüťťi nukke.
tüťťiestä- (EK) leikitä nukeilla.
tüttäre n. tütär tytär; (PK) tyttö.
tüttö tyttö.
tütärlendämä, -lendimä, t. -lendime n. leńńin tytärlentämä.
tüve n. tüvi (PK) = tüe.
tüvikkö (PK) tyvipuoli kaadettua puuta.
tüüne n. -ńi tyyni, tyven, hiljainen, kesy.
tüüten (PK) tyynni, kaikki tyynni: on-ko t., joka šana kirjutettu?
tüö teko, työ, EK ainoasti lauseessa: mistä töin mistä syystä; tappura (vrt. M. Ev. XII, 20).
tüöndü- työntyä, lähteä, alkaa: tüöndüv matkah, kažvamah, vaťankera.
tüöndä- lähettää, laittaa.
tüönnüttä- saattaa matkaan, ajaa, lähettää.
täďi täti.
tägäläize n. -äińe täkäläinen.
täh, tähe tähden.
tähestä- panna tähti, merkitä.
tähkä tähkä.
tähte n. -ťi tähti; merkki; talsi: tähellä panna, t. pideä.
tähtä- (PK) tähdätä? teroittaa? korvie ei voi tähtöä, šennäköńi on melu.
täi täi.
täin-tarha savipuoliainen, maahinen.
tämmöse n. -öńi (PK) tämmöinen.
tänne tänne.
tänä-peänä ks. päivä.
täpnä (Poad.) täplä.
tärdehe n. tärris tärkeä.
tärize- t. täräjä- täristä.
tääde n. täüzi täysi: täüzi magoanda, t. kävelendä nyt on kyllin maattu, kävelty; täüelläh kuitenkin.
täüdeläize n. -äińe täyteläinen, tiine.
täüdü- täyttyä, tulla täyteen; tulla täyteläiseksi, valmistua (heinä); yletyä; riittää, piisata: tätä koškie

täütüv, tätä vuotta meilä täütüv pitältä.
täüttele- (refl.) saada kylläksi, tyytyä: ed voi täytteläkseh.
täüttä- täyttää, ylettää.
töge- = tege-.
ťökťi (PK) = ťöťki.
töleüdü- tahrauta (veitsi vereen).
töleä- (refl.) = ed.
töläkkä likainen, rietas, ruokoton; „t. seä: purku lipo vihma.“
törkkeä- tyrkätä.
töröttä- töröttää, kököttää: issutta törötättä.
ťöťki (EK) koivunterva, tökötti (V. деготь).

T.

Ţagari sakarisorni.
ţakka (EK) sääksi, hyttinen.
ţakki = ţagari; kivitasku, hiistakka.
ţardakka yliskamari (V. чердакъ).
ţareuna = ţaŕouna.
ţarkka sarkka, ryyppylasi (V. чарка).
ţaŕouna keisarinna (V. царевна).
ţarstva t. ţarsva keisarikunta (V. царство).
ţasouna kyläkirkko, rukoushuone, säässynä (V. часовня).
ţehvoa- hosua.
ţereda vuoro (V. череда).
ţerstautta- (EK) kyllästyttää, inhottaa: ţ-tti = „himo läksi, ei himota enöä sitä ruokoa.“
ţesťi kunnia (V. честь).
ţetverťťi neljännes (tuntia, tynnöriä y. m.; V. четверть).
ţeäjü (PK) tee, teevesi = ţoaju.
ţeäräze n. -äńe = peäţküläze.
ţeässü t. -ššü (PK) = ţoassu.
ţeässöünä (PK) = ţasouna.
ţibautta- (Poad.) tipauttaa: vihmu ţibautti satoi tipautti.
ţibru sipru, sirpale.
ţiďiľiuhku t. -ľiušku sisalisko.
ţieppi t. ţiepit vitjat, ketjut (V. цѣпь).
ţigana mustalainen, (V. цыганъ).
ţigan'-akka mustalaisvaimo.
ţihva (PK) häkä = hiḑva.
ţiilahaize n. -aińe nokkonen, vihalainen.
ţiilahikko nokkosikko.
ţii-orava (EK) siipiorava.
ţiirua- t. -uo- inf. -rota siirtoilla, haljeta.
ţiiruandahize n. -ińe halkeama, rako.
ţikkeŕi linkku, säppi.
ţikko sisko.
ţiľľi sisakello.
ţilppu silppu, roska.
ţilppua- t. -uo- inf. ţilputa silputa.
ţipettä- tuhuttaa, tihmoa.
ţirize- siristä, tiristä (siipiorava).
ţirkka (PK) koi, tiisa; ţirkat voattiet leikatah.
ţirkkuze n.- uńe sirkkunen, varpunen.
ţirppi sirppi.
ţirţţu (PK) = ťirţţu.

ʒiʒeľiuhku = ʒiďiľiuhku.
ʒoaju tee, teevesi (V. чай).
ʒoaŕi tsaari, keisari (V. царь).
ʒoassoina (Kiest.) = ʒasouna.
ʒoasu t. -ssu tunti, -ut tuntikello: on-g' äiä ʒoassua paljoko kello on? (V. часъ).
ʒoheraise n. -aińi (PK) kupera.
ʒohmaŕi (PK) = ʒuhmuŕi.
ʒoimua- t. -uo- inf. -mota (Poad.) heittää henkensä.
ʒokka harju, hieta-kukkula (vrt. V. щока jyrkkä ranta-kallio, ja Lap. čokka „top, tinde.")
ʒokkele- (refl.) pikimmältään käydä, pistäytyä jossakin (vrt. seur.)
ʒokkoa- tokata, pistää (avantoon, loukkoon).
ʒoma, ʒomaze n. -ańe (EK paikoin) soma, kannis.
ʒorppa haara (puun latvassa, hangossa, ahraimessa), jalka (rahissa).
ʒotta luvunlasku, luku, tili (V. счетъ).
ʒuguna harkkorauta (V. чугунъ).
ʒuhaja- t. -hize- suhista.
ʒuhautta- suhauttaa.
ʒuhmu luola (ketun).
ʒuhmuŕi nuija, jossa varsi eri puusta (vrt. kuŕikka).
ʒuihahta- tuihahtaa, tuhahtaa: tuľi naińe ʒuihahti.
ʒujuo inf. -uta (PK) liukua, laskea mäkeä.
ʒuka (PK) = „pikkuńi paise."
ʒukelda- (refl.) sukeltaa.
ʒukšu matala kenkä = bašmakka.
ʒulkkamo (PK) nurkka, soppi, „mińi pimie paikka".
ʒulkkavo (EK) soikea kaura- t. ohra-leipä.
ʒumu kukkura.
ʒuna (PK) kelkka.
ʒunʒuri (PK) vuoren huippu.
ʒunʒurikkaha n. -ikaš monihuippuinen (vuori).
ʒuortu (PK) = ʒuurdu.
ʒuppu soppi, nurkka.
ʒurkka (Poad.) pölkky (V. чурка).
ʒurńi- = seur.
ʒuroa- liukua, laskea mäkeä.
ʒuruppa ruuvi (V. щурупъ).
ʒut tuskin (V. чуть).
ʒuudo ihme, kumma (V. чудо).
ʒuurdu (P) suortuva.
ʒuuru sora.
ʒülkkü sylkky (pellavan, hampun).
ʒülkkä- t. ʒülküttä- sylkyttää (tynnöri rantaa vasten).
ʒäigeä- säihäyttää, läimätä.
ʒäijü (PK) = ʒoaju.
ʒändeä- puhua huonosti, loruilla.
ʒärkkä (Vuokk.) = šärkkä.

U.

Ubehe n. uveh ori.
udare n. uvar, t. udaret udar.
udra (Poad. Itkuv.) kurja: udra rukkazeńi.

ufatka t. ufatta patakonkku (V. ухватка).
ugoďi- osua, sattua.
uhma (PK) kiivas, innokas: laulamah oľin u.
ui- uida.
uiďi- lähteä pois, paeta (V. уйти).
uinua- t. -uo-, inf. -nota nukkua: moata uinoi.
ukko ukko, äijä; isoisä; ukkonen: ukko jürizöv.
ukko-varbaha n. -rvaš iso varvas, emävarvas.
ukon-koare n. -ŕi taivaankaari.
ukše n. ukši (Vuokk. Sat.) = ove.
ulaja- ulista.
ulgo; ulgona, ulguoda, ulloš t. uloš ulkona, ulkoa, ulos, tarpeella, -lta, -lle.
ulgo-moa ulkomaa.
ulgoze n. -ońe ulkoinen, ulkonainen.
ulloš ks. ulgo.
uloistu- (PK) ulota: veneh uloistuv šelällä rannašta.
uloš ks. ulgo.
uľpehutta- (Poad.) paisua, tulvata ylitse.
ulvo- ulvoa.
umbe n. -bi umpi; ummešša, umbeh: ovi mäńi u.
umbele- (Poad.) = ombele-.
umbinaize n. -aińe umpinainen.
umboa- peittää umpeen: rubei umboamah oaldoloilla veńehtä.
ummikko ummikko.
unahta- (Poad.) = unohta-.
une n. uńi uni: heän on uńillah häntä nukuttaa, unda nägöv, uńissa ožuttih unissa näyttihen.
unnakka (EK) umakka, pilvinen.
unohta- unhottaa.
unohukše n. -uš unhotus, unhe.
uotto (PK) lumisade, tuisku.
upetto (PK) sumu.
upotta- upottaa.
uppo-šokie (PK) umpisokea.
uppua- t. -uo-, inf. upota upota, hukkua veteen.
uraja- urista, hyrrätä: kazi urajav.
urakka urakko (V. урокъ).
urhakka t. urhatta uhkamielinen, hurja, röyhkeä.
uroho n. uroš uros, mies.
ušk o- uskoa: teälä uššotah haldioa.
uššalda- (EK) (refl.) lupautua, luvata.
uššaldamo (EK) = uššalmo.
uššallutta- (EK) luvata.
uššalmo, t. -mukše n. -muš (EK) lupaus.
uśśutta- ussuttaa, ärsyttää, yllyttää.
ušva (PK) usma, härmä.
užalda- (EK) = uššalda-.
utu (PK) utu, sumu.
uude n. uuži t. uuzi uusi, ei tarpeeksi keitetty; uuveštah uudestansa, uuž' ueldi t. uuš' uuveltah uusi uuden perästä, yhä uusia.
uudehešti = uuveštah ks. ed.
uudehize n. -ińe raaka, uusi.
uudize n. -ińe uutinen, uusi vilja.
uuista- uudistaa.
uuju (PK) untuva.
uurašta- harrastaa, ahertaa.

uurdie n. -rre uurre.
uurrokše n. -oš = ed.
uusťime n. uuššin (PK) uistin.
uužikkaze n. -ańe uutukainen.
uutta- (EK) uuttaa, kuurnita: keveällä vezi uutti dorogan; kiiseliä siitašta läbi uutetah.

V.

Vabautta- vavahuttaa (jalkaa).
vaḑize- vasertaa, hälistä (linnut, lapset, koirat).
vagaudu- vakautua, asettua, viihtyä.
vagautta- vakauttaa, tueta.
vagava vakaa, tasamielinen, tyyni.
vago vako.
vagoa- tueta: laiǥennun oľizin, a heän vagai miun.
vaha vaksi.
vahiŋgo (Poad. harv.) = pilla.
vahiŋgoitta- (PK, harv.) = pillotte-.
vahna (Poad., harv.) = vanha.
vahva (PK) vahva, vankka: Aunuš on vahvoa moa-kuntoa.
vahvase n. -ańi (PK) = seur.
vahvoze n. -ońe vahveroinen, punainen karvasmakuinen ruokasieni.
vai ks. vain.
vaibu- väsyä, uupua.
vaibutta- (Poad.) = vaivutta-.
vaihta- (EK) vaihettaa.
vaihukše n. -uš (EK) vaihetus, vaihto; vaihokas (lapsi).
vaikaistu- t. vaikaštu- (EK) vajeta (Aun. vaikkaze n. -ańe vaiti).
vaikku vaikku.
vain t. vai vaan, mutta, ainoasti; vai niin; vain-ba vaanpa.
vaińivo (Uht. Sat.) vainio.
vainu vainu.
vainukkaha n. -ukaš tarkkavainuinen.
vaiva vaiva: miul' on vaiva eleä minun on vaikea e.
vaivaze n. -ańe vaivainen.
vaivoa- (refl.) vaivautua, nähdä vaivaa.
vaivutta- väsyttää.
vajatta- vuotaa: perťťih on vajattan, perťťi vajattav.
vajehta- (PK) = vaihta-.
vajehukše n. -uš (PK) = vaihukše.
vajo; vajot (PK) raput, pirtin portaat.
vajon-peä (PK) eilta portaiden yläpäässä.
vajotta- vajottaa: vajottav kargieda juomoa vaṭṭah.
vajo-viere n. -ŕi (PK): vajo-viereššä porrasten vieressä.
vakka vakka, vasu.
vakkaze n. -ańe rasia, tuusa.
vakušta- (Poad.) vakuuttaa, varottaa.
vala- valaa, kaataa (vettä).
valah . . . ks. valeh . . .
vaľai- vierettää (V. валять).
valda valta, vapaus, lupa, vapaa ehto: siula on valda hebozia ottoa,

šiel' on v. juoššakšeh, peäzi valloillah; vallallana ehdollanne, tahallanne; andoa v. antaa lupa, sallia: anna v. miula šoittoa; midä ńi valdah, kuin ńi valdah mitä tahansa, kuin hyvänsä.

valehe n. -h valhe, petos.

valehtele- valehdella, peijata, pettää: siä meät valehteľit, emmä šilma valehtele.

valehukše n. -uš valhe.

valgamo valkama, satama.

valgia t. -ie valkoinen; valoisa.

valgoa- valkaista, valaista.

valgua- t. -uo-, inf. vallota t. valota valjeta.

vaľie n. vale rankkasade: šuuret vihmat vaľeiksi šanotah (vala-).

vaľitte- valita.

vaľitukše n. -uš vaali.

valkka pantti; takaus: valkkah panov, andav, mänöv.

valkka-miehe n. -mieš takausmies.

vallaľľize n. -ińe vallan päällä oleva, mahtava; vapaa.

vallánda- (Poad.) kaapia, ajaa (partaa) = kautte-.

vaľľašta- valjastaa.

vallotta- loistaa valkealta, valottaa.

valmehe- n. -mis valmis.

valmista- valmistaa.

valotta- valkaista = vallotta-.

valu- valua, juosta, vuotaa.

valvandahize n. -ińe valvake, valvanne.

valvo- (PK) valvoa.

vana vana (jäässä).

vandehe n. vanneh vanne.

vańgu- vankua.

vanha vanha; entinen; vanhana ennen vanhaan; pideä vanhembana kunnioittaa, vanhemmat isä ja äiti; vanhemmiten aikaisemmin, ennen; vańhin vanhin, esimies: opaššuspaikkojen peällä v. oppilaitosten esimies.

vanhakkaha n. -hakaš = seur.

vanhalanda vanhaläntä.

vanhane- (Poad.) = vanhene-.

vanha-vieroze n. -ońe vanha-uskoinen.

vanhene- vanheta.

vanhoitta- olla vanhalla puolella.

vannaha n. -naš = voarnaha.

vannehti- vannehtia.

vanno- (refl., PK) vannoa.

vannoudu- (PK) = ed.

vanoime n. -oin vanunki, rautalanka.

vanu- (PK) vanua: parta on vanunut, ei kule šuka.

vara vara, turva: täššä veńehessä on varoa, tuulen varoa ei jeänün täh veneheže; en mie häneh varoa piä en turvaudu, luota häneen.

varaja- peljätä, varoa: varattava peljättävä, vaarallinen.

varakkaha n. varakaš aidan tuki, varaseiväs aidassa.

varašta- (PK) = varrašta-.

varattoma n. varatoin epävakainen, luottamaton.

varattu pelkuri.

varautu- (PK) nojautua, luottautua:

en voi varautuo toisella keällä, häneh.
varava tukeva, vankka.
varba varpa.
varbaha n. varvaš varvas.
varde n. varži varsi.
vardei- t. -eitte- vartioida, varjella, säilyttää; *refl.* olla varoillansa, varoa.
vardia t. -ie vartia.
vareudu- (EK) peljästyä.
vargaha- n. varraš t. varaš varas.
varikse n. -is varis.
varoa- (EK paikoin) = varaja-.
varoin varten: mihi v., tähä v., vuueksi v., kuin todeh v. paissah niinkuin totta varten, toden perään puhuvat.
varotta- (PK) varottaa, pitää vaari.
varpuse n. -uńi (PK) varpunen.
varrašta- varastaa.
varža varsa.
varšin (PK) heti, kohta.
vartalo (PK) vartalo.
varu (Poad.) varovaisuus, pelko: semmoista miä varua piin.
varušta- varustaa.
varvikko, varvikko, viidakko.
vaš ks. vaššen.
vasara (PK) = palʹlaze.
vasinaise n. -aińi (PK) varsinainen: ei herroilla ole vasinaista šijoa meän küläššä; vasinaińi naińi aviovaimo.
vaške n. -ki vaski, kupari.
vaški-mado = vaškitta.
vaškize n. -ińe vaskinen.
vaškitta vaskikäärme.
vaššakkah vastatusten.
vaššen, vašše t. vaš vasten.
vašta vasta; äsken, hiljan: šiitä v. sitte v., vašt'ańikko, vašt'ikko vast'ikään; vaššašša vastassa, vaštah vastaan: tulov heilä vaštah, žoakkunan v. lakia v., vaštah šanov vastaa.
vašta kylpyvasta, vihta.
vašta-hakase n. -ańi (PK) = seur.
vašta-kavaže n. -ańe vastahakoinen, vastapintainen; vašta-kavazin päinvastoin.
vaštaze n. -ańe vastainen (tuuli).
vaštinehe n. -h (PK) vastine: onko miun vaštinehta?
vaštoa- mennä t. ottaa vastaan; vastata; vastustaa.
važa vasikka.
važama (Uht. Sat.) vasama.
važame n. -ain vasempi.
važamitta vasenkätinen.
važista part. sanasta vaškize.
važme n. važain = važame.
vatvo- (PK) pudistaa, vatkata.
vatan-keralʹlize n. -ińe kohtuinen.
vatikkaha n. -ikaš = ed.
vatta vatsa, maha; sydän; kohtu: miula on halla šuuri vatašša sydämessä, vatan kera tüöntükkäh tulkoon kohdulle, kohtaiseksi, mie jäin siusta v. k.
vavarno vaderma, vattu.
vede n. vezi vesi.
Vedehize n. -ińe Veteinen.
vedele- vedellä, taluttaa, saattaa (soketa).

vedelä vetelä.
vedo vero, ruunuunmaksu.
vedo-peä veron-alainen henki.
vedä- vetää: puińi vetäv kakši korvuo; (EK) viedä, kuljettaa: pidäv bumoagat veďeä herralla kädeh; viettih lapsi, pada; kuune heän veiţen vedäv?
vedämize n. -ińe kuorma, rahti.
Vedähize n. -ińe = Vedehize.
vehnä nisu, vehnä.
veikko veikko.
veiţţe n. -ţţi veitsi, puukko.
velga velka: küžüv velgoa velkoo, velgah t. (PK) velakši andav, ottav.
velgahize n. -ińe velallinen.
veľľe n. veľľi veli.
veľľekše n. -eš veljes.
veľľi-puole n. -ľi velipuoli.
vembele n. vemmel vemmel, luokki.
Veńa (EK) = Venähe.
Veńalaze n. -ańe = Venäläize.
venehe n. -h vene, alus, laiva.
Veneähe t. Veneähä n. -h Venäjä.
Veneähläize n. -äińe Venäläinen.
veńgi syvänne joessa tai järvessä, likellä rantaa.
veņţa t. veņţţa kruunu; vihkijäiset (V. вѣнецъ).
veņţai- t. veņţaiţţe- vihkiä; *refl.* vihkiytyä, tulla vihityksi (V. вѣнчать).
venü- loikoa, maata, virua.
venüttä- venyttää, viruttaa; *refl.* (PK) käydä pitkälleen: moata venütetähäţţi panevat maata.
venüö; -lläh (PK) pitkällään, -lleen.
Venähe t. Venähä n. -h Venäjä.
Venäkkö Venakko.
Venäläize n. -äińe Venäläinen.
Vepsä Vepsä.
verda verta, paljous: min verda lienov ajettu, puolen šoan verda on, ühen verran ando.
vere n. veŕi veri.
verekše n. vereš veres, tnore; verekšeh äskettäin.
vereštä- verestää, uudistaa.
verkkase n. -aŕi (PK): verkkaseh, -sellah verkallensa.
verkko verkko.
verkko-pohjase n. -aŕi (PK) luoteinen.
vero atria.
verška verska, $^1/_{16}$ arssinaa (V. вершокъ).
veräjä veräjä, portti.
veseldü- t. vesseldü- tulla iloiseksi.
veselä t. vesselä iloinen, hilpeä (V. веселый).
veššelä = ed.
vesťä- (Poad.) veistää.
veža vesa, verso; kumpurainen lappalais-kota.
vezi-koare n. -ŕi = ukon-koare.
vet (Poad.) näet, -han, -hän: heän vet on mielövä (Ven. вѣдь).
vetüttä- vetyttää, tulvillaan peittää.
veţe, veţţe, veţä luultavasti, kaiketi.
veändä- vääntää, murtaa: Vuokkińiemi veändäv enämmän šuomekš.
veärittä- syyttää.

veärüö n. -üš väärys, vika, syy.
veärä väärä, kiero; syyllinen, syypää: vieraž e' oo ńi millä v., mie olen v. šill' aśśalla.
veärä-silmäze n. -äńe kierosilmäinen.
viattoma n. viatoin viaton.
viboa- vivahtaa: poiga toattoh viboav.
vibu vipu.
viďein-poaľikka vidin.
viďi lumen kerma, viti, „vähä lunda ku pańi".
vido- vitoa, vitiä.
viďize- vitistä, ruikuttaa.
vie- viedä.
viehka viitta (V. вѣха).
viehkuŕi tuulen puuska, vihuri (V. вихорь).
viehättä- vietellä, johdattaa.
vielä vielä.
vieno vieno, hiljainen (puhe, tuuli).
vieraha n. -raš vieras, outo (vrt. aďivo, gosťa).
vierašta- vierastaa.
vieraudu- vierautua.
vierdä- viertää.
viere n. -ŕi (PK) vieri: ikkunan viereh.
viere- vierrä; (EK) laskeutua pitkällensä; läikehtiä, vaaleta: vierdih moata panivat maata, šoba on vierrün.
vierettä- vierettää.
vieristä (Poad., = vien-rista veden-risti, veden-ristiminen) loppiainen.
viero (EK) vieri: aida-vierošša, aitta-vierošša, dorogan vieroh.
viero usko, uskonto: mieron v., vanha v.
vieröva kaltava, viettävä.
viesa t. viessa vaaka (V. вѣсъ).
viessi-, viesoa- t. viessoa- punnita.
viesťi sanoma (V. вѣсть).
viettä- (PK) viettää (aikaa).
viga vika, syy.
vigahize n. -ińe viallinen.
viha käärmeen muju l. myrkky, viha, äkä: mado vihan laškov, vihan pańi; viha on he'än kežeššä, ei šovita, vihoa kantav toizen peällä; tažata viha kostaa.
vihakka vihava (tuuli).
vihanda vihanta, viheriä.
vihaze n. -ańe vihainen.
viheldä- viheltää.
vihko vihko, huisku, huosiain.
vihma vesisade.
vihmaźa sateinen.
vihmerä vipperä, ketterä.
vihmu- vettä sataa.
vihoa- vihata.
vihottele- ärrytellä, äkäytellä.
vihoţţe- (Poad.) vihata.
viihüttä- (EK) viettää, viivyttää (aikaa).
viikattehe n. -ateh = vikattehe.
viikko pitkä aika: matattih viikko kulkivat kauvan, en viikkuo ole en ole kauvan, torai viikon aigoa, voi, kuin ei viikon tule ei pitkään aikaan tule, kauvan on tulematta, min-däh viikon et tullun?

viikon jalašta en voinun, viikoldi virua pitkältä potea, viikokši jeähä, koissa oń-go viikkoloin onko kauvan kerrassaan kotona?
viikoštu- jäädä kauvaksi, viivästyä: vuotettih, ei tule, viikoštu, azia ku viikoštuv, ed ruohi ńi küzüä velgoa.
viile- leikata, leikata ommeltavaksi (nahkaa, jalkineet, vaatteus).
viilehükše n. -üš kontin viileke.
viilekkehe n. -lekeh = ed.
viima tuulenveto, hönkä.
viima viime: viima päivänä.
viimaze n. -ańe viimeinen.
viime (PK) = viima: viimekši.
viimeze n. -eńe (PK) = viimaze.
viina viina.
viińi pata (korttipelissä; V. ВИНЫ).
viiri- (PK) hiipiä, lymytä.
viirittä- (Poad.) tähdätä?
viizaha n. -zaš viisas, viekas.
viivüštü- (PK) viivästyä.
vikattehe n. -ateh viikate.
vikkelä (PK) kerkeä, vilkas.
viliäze n. -äńe viileä.
vilkka kahveli (V. ВИЛКа).
villa villa: joattih villoa jakoivat villaa, olivat tukkanuottaisilla.
viľľa (Poad.) vilja.
villan-külke n. -ki (PK) kyljellinen villaa.
vilppi (Reb.) vilppi.
vilu vilu, kylmä (vesi).
vilušta- vilustaa.
viluštu- vilvoittua.
viluze n. -uńe vilunen, viileä.
vilu-tauti (PK) = puistaja-taudi.
vińgu- vinkua.
vintta ruuvi (V. ВИНТЪ).
virbi pikilanka (V. Верба).
virbo- t. virboin-vitta pääsiäispalmu (V. Верба).
virda virta.
virde n. virži runo.
virdoa- virrata.
virga virka, ammatti; tapa: herran virgoa pidäv, virrašta ollotettu viralta pois pantu, hänellä on ombelenda-virga, juonda-v.
virgua- t. -uo- inf. virrota t. virota virota, elpyä.
virie- t. -iä- inf. viritä viritä, syttyä (tuli).
virittä- virittää, sytyttää (tuli).
viritükše n. -üš sytyke.
virkka- virkkaa.
virotta- = virrotta-.
virpa-vitta (PK) = virbo-vitta.
virrotta- virvottaa, elvyttää.
viršta virsta (Venäjän).
virštahize n. -ińe virstan pitninen: tämä taival on v.
viržu viru.
viru- (EK) maata pitkällään.
virua t. viruo; -llah (EK) pitkällänsä, -llensä.
virutta- (refl., EK) käydä pitkällensä.
viskaime n. -ain luodin, äyskäri.
viskoa- (PK) tuulettaa (eloja).
viskoame n. -oan t. -oain = viskaime.
visva (PK) visva.

vitja; -t (Vuokk. Sat.) = ťieppi.
viťikkö vitsikkö, viidakko.
viťťa vitsa.
viuhķa- viuhkata.
viuhutta- viuhuttaa.
viühte n. -ťi vyyhti.
viühtä- vyyhtää.
viä- (EK) = vie-.
vi'äldä- vedältää, vedäistä.
vi'ättä- vedättää.
voaďime. n. voain (PK) vaadin, emäporo.
voado, aarto, voavot verkon vapeet.
voahe n. -hi = seur.
voahte n. -ti vaahti.
voakša vaaksa.
voaľi- vaalia.
voapšahaize n. -aińe ampiainen, neuliainen.
voara vuori, vaara, ylämaahan rakennettu uudistalo (vrt. V. гора).
voarda- vääryyttää, tehdä jollekin vääryyttä.
voarna vaatenaula seinässä.
voarnaha n. -naš (Poad.) vannas, auran-rauta.
voaru piki, hartsi (V. варъ).
voasa t. voašša hapankalja (V. квасъ).
voatiťťe- (refl.) pukeutua.
voattehe n. voateh (Vuokk.) = voattie.
voatteukše (PK) n. -euš = šovukše.
voattie- v. voate vaate, palttina, voattiet vaatteet, puku: voate olettelov pelvahińe i liinańe.
vohakka vaalakka, kellastunut (ruoko).
voi- voida, jaksaa; ei voi on voimaton, sairastaa: en voinun jalašta; mušta voien; valgia v. mustan-, valkean-voitto.
voi voi, öljy.
voida- voitaa.
voidie n. voie voide.
voilukka huopa (V. войлокъ).
voimattoma n. -atoin sairas, vähävointainen.
voimattomuo n. -uš voimattomuus, sairaus.
voimukše (?) n. -uš voima.
voina sota (V. война).
voipaha n. voivaš (PK) hyvin voipa, ei kivuloinen.
voipase n. -ańi (PK) voimakas, varakas: voipasešta eläv varakkaasti e..
voisime n. -in (PK) = voidie.
voiskovehe n. -h sotaväki, armeija (V. войско).
voize n. voińe (?); a-voi voistańi voi minua poloista!
voitta- voittaa; voittoan voittaen: ruškia v. punaisen-voitto.
voiveroitta- voivottaa.
volappa haaleva, voilakka.
vońgeudu- alkaa vonkua.
vońgu- vonkua.
vora = vargaha (V. воръ).
vorona = brońi.
vorva (PK) herkkäuninen; arkaluontoinen (esim. hevonen).
vorvaštu- (PK) virkistyä, jäähtyä: matašta tulduo vorvaššutta = jähüttä; riihi vorvaštuv.

vuiďi- mennä ulos, lähteä (V. ВЫЙТИ).
vuo: aian vuoh ajan kuluessa, aikaa voittaen, veän vuoh väkisen.
vuoda- vuotaa (vene, astia, ei vesi; vrt. valu-, vajatta-); lähteä, karista (karvat, hiukset).
vuode n. vuoži vuosi, ajastaika.
vuodehize n. -ińe vuotuinen.
vuogra voura, arenti.
vuogroa- vourata, ottaa arennille.
vuola = buola.
vuole- vuolla.
vuomaha n. -maš (Poad.) vallaton, pahakurinen (lapsi).
vuona = vuorna.
vuonna (PK) = seur.
vuorna (Poad.) vuona.
vuorokkah (Poad.) vuorotellen.
vuožittoan vuosittain.
vuotattele- odotella.
vuotta- odottaa.
vŭheltä- (PK) = viheldä-.
vüö vyö.
väge- n. vägi väki, voima; lanta; väki, kansanpaljous, sotaväki; aika, kelpo, sangen: vägi külä, matattih vägi viikko kulkivat hyvin kauvan, vägi pitkä; veässä t. vägeh t. vägeheze väkivallalla, väkisten.
vägeŭttä- voimistuttaa, lannoittaa.
vägińikka väkivaltainen, joka väkivaltaa tekee: v. on vallaľľińe.
vägövä väkevä.
vähä vähä.
vähän-makšaja t. -makšoze n. -ońe vähäpätöinen.
vähäze n. -äńe vähänen: vähäzen oldua vähän ajan päästä; vähäistä en laṅgennun vähällä oli, ett'en langennut.
vähä-voivaze n. -ańe t. -voipase n. -aṅi vähävointainen, kivuloinen.
väkiäise n. -äiṅi (PK) isonlainen.
väľi (PK) väli = keške.
välilleh (Reb.) valloillansa, -llensa.
välillize n. -ińe vallaton.
välittä- (Poad., refl.) = välttä- (refl.).
väľľä väljä, avara, höllä; väljä tila; vapaus, lupa: on v. ottoa, lašše händä väľľällä päästä vapauteen, valloillensa.
väľľällize n. -ińe vapaa.
välttü- siirtyä syrjään, pakoon.
välttä- kelvata, käydä laatuun; riittää; (refl.) = ed.
välöän, välöäzeh väleen, sukkelaan; kompar. välöämbäh.
väṅgä (Poad.) vankka, suuri (kaupunki).
väril . . . ks. välil . . .
värize- väristä, vapista.
värkki kalu, ase, työkalu (R. verktyg).
värťťinä kehrävarsi (V. ВЕРЕТЕНО).
värţţi säkki.
väräjä- = värize.
vätţküze n. -üńe = seur.
vätţükkäze n. -äńe vähänen.
vävü vävy, tyttären t. sisaren mies.
väü (EK) = ed.

Ü.

Ühen-moize n. -moińe (EK) samanlainen, yhtä kaikki.
ühen-nägöze n. -öńe samannäköinen, samanlainen, yhtäläinen.
ühettömä n. ühetöin (PK) mitätön; ühettömäkši, ühettömä sukupuuttoon, lopen: ü. meiltä roavon-moa puutu, ü. keühtü.
ühistü- yhdistyä.
ühte n. üksi yksi, ainoa; sama; eräs; ühelläh yhtähyvin, kuitenkin; üksinäh yksinänsä.
ühtehize n. -ińe yhteinen.
ühteläize n, -äińe alinomainen, lakkaamaton.
ühteä; ühteäldä päin yhtäältä p., ühteänne päin yhdänne p.
ühťi yhtä, yhtään: e' ole i ühťi.
üks-igähize n. -ińe yhdenikäinen.
üksinäize n. -äińe yksinäinen.
üksitellen yksittäin: ü. eletäh.
üksi-vagaze n. -ańe (Poad.) yksipäinen, itsepintainen.
ülbie t. -iä ylpeä, röyhkeä, julkea.
üldä- = üllättä-.
üle (n. üľi); üleš (PK) ylös; ülen ylen, sangen, vallan.
ülendä- ylentää, kohottaa; kannattaa: veneh ülendäv meidä kaikkie.
ülevüö n. -üš korkeus: kolmen šülen ülevüökse.
ülize n. ülińe ylinen.
üllüttä- yllyttää.
üllättä- saavuttaa.
üllätäkšendele- koetella saavuttaa, tavotella.
ülähä; ülähädä t. -heädä ylhäältä, ülähänä ylhäällä, ülähäkši ylös.
ümbäŕi ympäri, ümbäŕihisseh ympäriinsä.
ümbäŕi-püöhküräze n. -äńe = seur.
ümbäŕi-püörükkäze n. -äńe pyöreä.
ümbärükše n. -üš = seur.
ümbärüštä ympärystä, ympäristö.
ünnäh kokonaan, aivan, ihan, kaiken ü. kaiken tyynni.
ünnälläh, -ldäh kokonaisena, kokonaan.
ünnäľľize n. -ińe (EK) kokonainen.
ünnäläise n. -äińi (PK) = ed.
ürittä- yrittää.
üškä syli: ota üškähäš syliisi.
üügü- mylviä, ammoa.
üö yö.
üödü- jäädä t. myöhästyä yöksi.
üö-kaude n. -kauži yökausi.
üö-kesrä yölliset kehräys-, käsityötalkoot.
üö-lieläpäkkö = seur.
üö-läpäkkö nahkasiipi.
üökläštäütü- = ögläštä-.
üöksü- (Poad.) = ekšü-.
üöštü- viivästyä yöksi.

Ä.

Äbrehe n. -h = äbärehe.
äbrähä n. äbräš äyräs.
äbärehe n. -h sikiö, kakara, lapsi.
äbäžöitte- (PK) hoidella, vaalia, hemmoitella (ainoaa lasta, hyviä valjaita; vrt. M. Ev. X, 39).
ägie t. -iä kuuma, vari.
ägäze n. -äńe äkäinen, vihainen.
äijä *adj.* ja *s.* paljo: äijä on kivi, ä. ruhka palo; äijä on aiga pitkä aika, paljo aikaa, ä. ţesti suuri kunnia, passipo ä. suuri kiitos; äijän, ei äijeä paljon, ei paljoa; äijä vähä, äijän vähän jonkin verran; äijäldi suuresti, paljon, ä. kova, ä. pagajav; äijätti monesti.
äijä-gö paljoko, kuinka paljo; äijätţi-gö laŋgezit?
äijände- n. -äš mones: äijäž-gö ţoassu monesko tunti?
äijä-päivä pääsiäissunnuntai.
äiä = äijä.
äiläštä- (PK) = ailašta-.
ällentä- (PK) älytä, ymmärtää (vrt. Ann. ellendä-).
ämmö isoäiti.
ärize- t. äräjä- äristä.
äräkkä äreä (rahvas).
äššen t. äžen vasta, vasta sitte, oikein.

Ö.

Ögläštä- (refl.) öyhkäillä: ögläštelimmäh, a en voinun okšendoa.
öize n. öińe öinen; öiselti yön aikaan.
öndü- kompastua: hebońe öndü kiveh (vrt. ontua).

III. KIELIOPPI.

Äänteet.

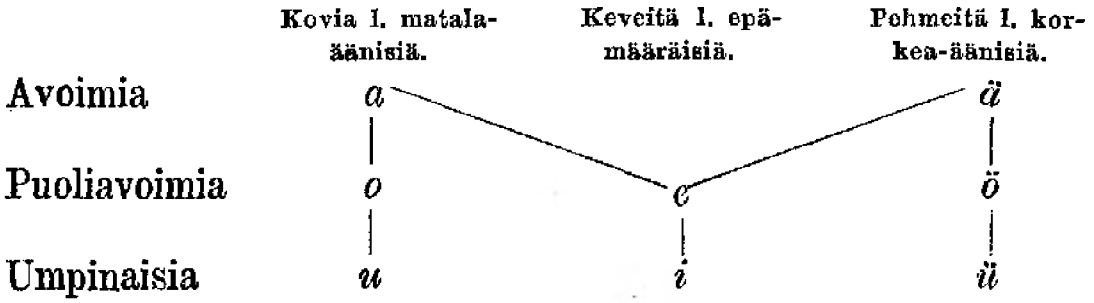
Äänteiden merkitseminen ja jako.

1 §. Karjalan kielen äänteet on tässä teoksessa merkitty seuraavilla kirjaimilla:

a; b; d = ven. *д*; *d'* = dj; *ʒ* = *dž*; *e; f; g; (ǵ* = gj*);* *h; i; j; k; (ḱ* = kj*);* *l* = suom. l, joskus = ven. *л*; *l'* = lj; *m; n; ń* = nj; *ṅ* = n(g); *ñ* = ransk. *un, on* j. n. e; *o; p; r; ŕ* = rj; *s* = ven. *c*; *ś* = sj; *š* = ven. *ш* tai tämän ja suom. *s*:n välinen äänne; *t; t'* = tj; *ţ* = *tš, tš*; *u; v; ü* = suom. y; *(y* = ven. *ы)*; *z* = ven. *з*; *ź* = zj; *ž* = ven. *ж*; *(x* = ven. *х).*

Vokaalit.

2 §. Vokaalit ynnä niiden erilaisuudet näkyvät seuraavasta taulusta.

3 §. Pitkinä käytetään säännöllisesti ainoastaan umpinaisia vokaaleja: *uu, üi, üü.*

4 §. Pitkien avoimien t. puoliavoimien vokaalien asemesta käytetään:

Aukenevaisia diftongeja: *oa* = suom. *aa* = vir. *ā; eä, öä* = suom. *ää* = vir. *ǟ; uo* = suom. *uo* = vir. *ō; ie* = suom. *ie* = vir. *ē; üö* = suom. *yö* = vir. *ȫ.*

Muist. Diftongit *oa* ja *eä* kuuluvat Poadenessa, ensimmäisessä tavuussa ollessaan, usein kuin pitkä *a* ja *ä* ja etempänä sanassa usein Poadenessa ja joskus PK:ssa kuin pitkä

o, e; tavallisesti kuitenkin PK:ssa kuin *ua, iä* sekä 1:ssä että seuraavissa tavuissa; *oa*:n asemesta äännetään Siesjärven kaakkoisrannalla *ya*. *Öä* diftongia viljellään yleisesti PK:ssa *ä*:n pitennyksenä 2:sessa tai jossain seuraavassa tavuussa ja se vaihtelee siis *eä (iä)* diftongin kanssa; sen ääni horjuu *öä*:n ja *üä*:n välillä.

5 §. Umpipäätteisiä diftongeja ovat, *i*-päätteisiä: *ai, oi, ui, ei, äi, öi, üi;* — *u*-päätteisiä: *au, ou, eu, iu;* — *ü*-päätteisiä: *äü, öü* (jonka asemesta paikoin, muutamissa sanoissa käytetään *eü*) *iü*.

Muist. Ylimalkaan kaikki diftongit ovat pitkiä, paitsi ne *i*-päätteiset, jotka ovat syntyneet lyhyen vokaalin ja päätteen *i*:n yhdistyksestä.

6 §. Vokaalisointu on samallainen ja yhtä täydellinen kuin suomenkielessä.

Konsonantit.

7 §. Konsonantit ja niiden erilaisuudet esittää seuraava taulu.

			Kita-ääntei.			Suulaki-ääntei.		Hammas-ääntei.		Huuli-ääntei.	
			Nenävokaali.	Takainen l. kurkkuääntc.	Varsinaisia l. etumaisia.	Yksinkertaisia.	Kaksoisääntt. l. jälkihenkisiä.	Takaisia l. ien-ääntei.	Varsinaisia l. etumaisia.	Takaisia l. hammas-huuli-ääntt.	Varsinaisia l. etumaisia.
Kovia l. umpinaisia	Äänettömiä				*k*	*t́*	*t̨*	(*t*)	*t*		*p*
	Äänellisiä				*g*	*d́*	*d̨*		*d*		*b*
Pehmeitä l. aukollisia	Nenä-ääntei., äänell.		*ñ*		*ṅ*	*ń*			*n*		*m*
	Henkiääntei.	Varsinaisia, Äänett.		*h*	*x*	*ś*(*s*)		*š*	*s*	*f*	
		Varsinaisia, Äänell.				*ź*(*z*)		*ž*	*z*		
		Äänellisiä: Täriseviä				*ŕ*		*r*			
		Äänellisiä: 2:aukollisia				*ĺ*		*l*			
		Äänellisiä: Puolivokaaleja				*j*				*v*	(*v*)

8 §. EK:ssa *j* usein sanojen alussa kuuluu kuin *ď*.

9 §. Pitkinä käytetään vartaloissa yleisimmin kovia äänettömiä: *kk*, *ťť*, *tt*, *tt*, *pp*, joskus myös etenkin lainasanoissa *hh*, *nn*, *šš*, *rr*, *ll*, *mm*, ynnä suulakiäänteitä *ďď*, *ńń*, *śś*, *ll*, jotka silloin usein ovat syntyneet vastaavain hammasäänteiden ja niitä seuraavan *j*:n yhteensulamisesta, esim. *sudďa* l. *sudja* tuomari, *mińńa* miniä, *aśśa* asia, *nelľä*, neljä.

10 §. Sanojen lopussa ei voi olla muita konsonantteja kuin *h*, *t*, *n*, *š*, *s*, *r*, *l* ja joskus *m* vaihetellen *n*:n kanssa.

11 §. *ñ* ääntä käytetään *š*, *s*, *ž*, *z* konsonanttien edessä ja usein sanojen lopussa alkuperäisen *n*:n asemesta, esim. *kañža* l. *kañša* kansa, *küñži*, *küñzi* l. *küñsi* kynsi, *häneñ* hänen.

12 §. Äänellisten kovien ja varsin. henkiäännetten käyttämisen suhteen Etelä- ja Koillis-Karjalan kieli eroo Luoteis-Karjalan murteesta. Edellisessä niitä käytetään, paitsi joskus sanojen alussa, keskellä sanaa: kahden vokaalin tai vokaalin ja äänellisen pehmeän *n*, *r*, *l*, *m*, *v* konsonantin sekä äänellisen pehmeän *n*, *ṅ*, *ñ*, *r*, *l*, *m* konsonantin ja vokaalin välillä, mutta ei pitkinä eikä yhteydessä toistensa kanssa, esim. *pada*, *kazna*, *kobra* koura, *noagla* naula, *poažma* pasma, *razva*, *lunda*, *heṅgi*, *koñža* koska, *märgä*, *peldo*, *hambahat*. Tämän murteen-alan pohjaisena rajana on lännessä *Roukkulan* kylä (pohjaisessa *Rebolasta*) ja idässä Kemijoki, jota paitse siihen kuuluu myöskin *Pilzjärven* seutu, Kemijoen pohjaispuolella. Jälkimmäisessä, joka alkaa etelässä *Miinoan* kylästä ja sieltä ulottuu pitkin Suomenmaan rajaa Karjalan pohjaiseen rajaan asti, ei käytetä noita äänellisiä *g*, *d*, *ď*, *ḑ*, *b*, *ž*, *z*, *ź* konsonantteja ollenkaan, vaan niiden asemesta vastaavia äänettömiä, niinkuin Suomessa. Tämän murteen läntisenä rajana on Suomenmaan raja, mutta idässä ei ole jyrkkää, määrättyä rajaa, sillä muutamia peninkulmia Suomen rajasta tultua alkaa sekamurre, jossa ensin ilmestyy *ž*, *z*, *ź* ja sitten kovat äänelliset eri lailla eri paikoissa ja eri äännetten välillä, mutta yhä suuremmassa määrin mitä likemmäksi toisen murteen alaa tulee.

Sanojen Korko.

13 §. Pääkorko on niinkuin suomenkielessä säännöllisesti sanan ensimmäisellä tavuulla, mutta saattaa yksityisissä sanoissa siirtyä toiselle tai kolmannelle, esim. *ühelläh* kuitenkin, *kaikitti* yhä, *täüzikkäńe* aivan täysi, *jogohíne* jokainen, *etähöätä* kaukaa, *oigiákkańe* aivan suora.

Äänteiden tärkeimmät muutokset.

Kovien konsonanttien pehmennys suljetun tavuun alussa.

14 §. Pehmennys tapahtuu semmoisen tuvuun alussa, jossa on lyhyt vokaali tai lyhyt *i*-päätteinen diftongi ja joka taivutettaessa tai johdettaessa tulee konsonantilla päättymään; tapahtuupa avonaisissakin tavuissa kun *k* jouduttuansa tavuun loppuun on pois kulunut, oltuansa luultavasti ensin aspirationina niinkuin suomessa. Sitä vastoin konsonantit pysyyvät pehmentymättä: *h* (= suom. h-n) päätteen, konditionalin typistetyn *is* päätteen ja II participin lyhentyneiden *nt, n, t* päätteiden edellä (= täydell. *nut*).

Muist. Imperativin *kk*:n edessä konsonantti jää usein pehmenemättä; samoin yksityisissä sanoissa ja tavallisesti uudemmissa venäläisissä lainasanoissa.

15 §. Pitkät konsonantti-äänteet *kk, tt, ť́, ʦʦ, pp* lyhenevät, esim. *palkkoa-: palkata, katta-: katan, mańja-kaťťi* heinäsirkka: *-kaťit, etʦi-: eʦindä* etsiminen, *kauppa: kaupiʦʦe-*.

16 §. *K*, jonka edessä on *h*, pysyy tavallisesti, mutta saattaa muutamien sanojen toisesta tavuusta kadota, esim. *pihkalla, tähkät, ruhkat* roskat, kapineet, *pahkan, nahkan, leühkät* kerskaat, *leviähköt;* — *reähkä: reähät* synnit, *riehki-* rehkiä: *riehin, rahis* rahje, *tahota* l. *tahkota;* — *t*:n perästä *k* katoo, esim. *matašša* matkassa, *kätüt* kätkyt, *potata* potkaista, *pitkä, pitembi, piťin* — mutta *šotkat*. Jos *š, s* on edellä, niin *k* tavallisesti katoo itäisessä ja pohjaisessa Karjalassa, jolloin *š, s* muuttuvat äänellisiksi niissä tienoin, missä *ž*:tä ja *z*:tä muuten käytetään, esim. *lašetta-* l. *lažetta-* (laskettaa:) riisua valjaista, *laisistele-* l. *laizistele-* laiskotella;

Poadenessa *k* yhtyy *š*:n ja *s*:n kanssa pitkäksi *š*:ksi, *s*:ksi, jota kuitenkin tavallisti diftongin jäljessä äännetään melkein lyhyenä, esim. *kessessä*, *laissistele-*, *riešat* rieskat, *raisan* raiskan, paran; Reboľassa käytetään joskus jälkimäistä pehmentämistapaa edellisen asemesta ja Šuigujärvessä molemmat ovat melkein yhtä tavallisia. — *G (k)* katoo yleisesti, jos *r* käy edellä, mutta muuttuu Poadenessa *r*:ksi, esim. *härän*, *käret*, *kuret*, *varašta-*, Poad. *härrän*, *kärret*, *kurret*, *varrašta-*; jos *l*, *ľ* käy edellä, niin *g* (*k*) tavallisesti katoo, mutta muuttuu aina Poadenessa ja joskus Reboľassa ja Šuigujärvessä *l*:ksi, *ľ*:ksi, esim. Poad. *näľľästü-*, *jalloilla;* Reb. *näläššä*, *jalalla*, *jälelleh* takaisin, mutta *alletah* aljetaan, *ollottih* ulkosivat: Šuig. *jalat*, *näläštü-*, *velašša*, *šülen* l. *šüllen* syljen, *ulloš;* — pitkän *i*:n tai *ui* diftongin ollessa edellä *g* pehmenee *j*:ksi, paitse Poadenessa, jossa se katoo, esim. *liijan*, *muijota*, Poad. *liian*, *muiota* hapata; muiden *i*-päätteisten diftongien jäljestä se tavallisesti katoo, jolloin *i* muuttuu *j*:ksi, esim. *ajan*, *pojan*, *ojenda-*; *u-* ja *ü*-päätteisten diftongien ollessa edellä *g* muuttuu *v*:ksi, paitse Poadenessa, jossa se katoo, esim. *hauvin*, *leuvan*, Poad. *hauin*, *leuan*.

17 §. *T* katoo, jos *h* on edellä, esim. *tähen* tähden, *šolahan* solahdan, *nähä* nähdä; edellisen *š*:n, *s*:n kanssa se yhtyy pitkäksi *šš*, *ss* äänteeksi, esim. *laššut* lastut, *värissä* väristä. — *D (t)*, jonka edellä on *n*, *r*, *l*, muuttuu näiden kaltaiseksi, esim. *pannah* pannaan, *purrah*, *keännelläh;* jos edellä on pitkä *i* tai *i*-päätteinen diftongi, niin se muuttuu *j*:ksi, ja *v*:ksi taas, jos *d* seuraa pitkää *u*:ta, *ü*-tä tai *u-*, *ü*-päätteistä diftongia, esim. *ńiijen* niiden, *haravoija* haravoida, *kuuven* kuuden, *käüvä* käydä — Poadenessa kuitenkin *ńiien*, *haravoia*, *kuuen*, *käüä*.

18 §. Lyhyttä vokaalia tai aukenevaista diftongia seuratessaan *g (k)* ja *d (t)* pehmenevät samalla lailla: 1) *v*:ksi, jos edellä on muu vok. kuin *u* ja jos *o*, *ö* seuraa, esim. *livottaliottaa*, *nävöistä* näköistä, *pavoissa* padoissa, *roado* työ: *roavon;* useimmiten myöskin *v*:ksi, jos *o* on edellä ja *a* tai *e* seuraa, esim. *joven*, *noven*, *toven*, *kovašša* kodassa, ja yksityi-

sissä sanoissa, niinkuin *huovis* vartalosta *huogehe* huokea, *roavisko* raato, *šivalda-* sitaista — mutta *šoenda-* sokaista, *kuottele-* koetella, *tiedo: tiijon*, *loajoš* teko, verbistä *loaďi-*; myöskin *u*:n, *ü*:n edellä ja niiden jäljessä tapahtuu tavallisesti pehmennys *v*:ksi, esim. *mavun* maun, *pivuš* pituus, *peävün* satun; *šuvaš* harjas, *rüvittä-*, *kuvon* kudon; — mutta *ruis*, *näüttä-* ja Poadenessa aina *ma'un*, *pi'uš*, *peä'ün* j. n. e. 2) *j*:ksi usein, kun *i* on edessä tai seuraa, esim. *heäjin* häsin, *loajin* laadin, *ijin igäh* ikuisesti, *lijan* — mutta *paissa* pakista, puhua, *rais* (ynnä *roah*) rae, *hieštü-*, *koissa* kotona, *näin* ja Poadenessa aina *heä'in*, *loa'in* j. n. e.; joskus myös *e*:n ollessa edellä tai jäljessä, esim. *majeh* made, *vejen*, *vein* l. *ve'en* veden, *vejän* l. *veän* vedän, *šejašša* l. *šeašša*. 3) Kun *g* tai *d* seuraa jotakin diftongeista *uo*, *üö*, *ie*, niin konsonantit pehmenevät Poadenessa katoomalla ja diftongit ummistuvat pitkiksi *uu*, *üü*, *ii* vokaaleiksi, mutta useimmissa paikoin kuuluu tällöinkin pehmenneen konsonantin korvauksena *v* tai *j*, esim. *luuveh* luode, länsi, *müüvä* myödä, *tiijin* tiesin, Poadenessa *luueh*, *müüä*, *tii'in*. 4) Muissa tapauksissa nämät konsonantit katoovat, esim. *roaga* raaka: *roan*, *koattih* kaadettiin, *neän* näädän, *jaga-*: *joan*, *moah* l. *majeh* made, *keätä* käetä, *heäššä* hädässä — mutta *šoaha* saada, *jeäheššä* jäädessä.

19 §. *B (p)* muuttuu *m*:ää seuratessaan *m*:ksi, esim. *ammun*, vokaalia tai *r*:ää, *l*:ää seuratessaan yleisesti *v*:ksi, mutta saattaa kuitenkin Poadenessa ja joskus Šuigujärvessäkin pysyä, esim. *šiivet* l. *šiibet*, *tarveh* l. *tarbeh*, *šalvata* l. *šalbata*.

Vokaalien muutokset päätteesen kuuluvan *i*:n edessä.

20 §. Kun *a* on vartalon viimeisenä vokaalina, niin se muuttuu monikon ja imperfektin *i*:n edessä *o*:ksi: 1) kaksitavuisissa sanoissa, joiden ensimmäisessä tavuussa löytyy joku vokaaleista *a*, *e*, tai *i* yksin tai jossakin muussa diftongissa kuin *oi*, *ui*, esim. *paloja*, *leugoja*, *hiekkoja*, *briužoja* riusoja, *šoatoin*, *autoin*, *kigloin* kekkaloitsin — mutta *virkki*; 2) monikossa useampitavuisissa nomineissa, joissa on *kk* *a*:n edessä,

ynnä muutamissa muissa, esim. *harakkoja* l. *harakkoita*. — Muuten *a* katoo, nimittäin: 1) kaksitavuisista vartaloista, joiden ensimmäisessä tavuussa on *o*, *oi*, *ou*, *u*, *uu*, *ui*, *uo*, esim. *poigie*, *joudi*, *buoľie* puoloja — mutta *šuoloja*; 2) kaikista useampitavuisista verbeistä ja melkein kaikista samallaisista nomineista, esim. *ammuldi* ammensi, *valgeida* (ei *valgioida*).

21 §. *Ä* katoo aina näiden päätteiden edeltä, esim. *kebeidä*, *emändiä* l. *-die*.

22 §. *E* katoo säännöllisesti kaikkien *i*:llä alkavien päätteiden edeltä niinkuin suomenkielessä, mutta muuttuu PK:ssa Kiestingin tienoilla kolmitavuisten verbien konditionalissa *i*:ksi, esim. *käveliisin*.

23 §. *I* katoo *i*:n edeltä, mutta saattaa Reboľassa joskus imperfektissä pysyäkin, esim. *eţiin* etsein.

24 §. Aukenevaiset diftongit *oa*, *eä*, *uo*, *üö*, *ie* kadottavat edellisen vokaalinsa ja pitkät vokaalit *uu*, *üü* muuttuvat lyhyiksi, jolloin jäljelle jäänyt vokaali muodostaa päätteen *i*:n kanssa pitkän diftongin, esim. *moa: maida*, *jeä-* impf. *jäi*, *tuo-* kondit. 3 p. *tois*, *üö: öińe*, *vie-: vei*, *puu: puida*, *püü: püillä*.

25 §. Umpipäätteisten *ai*, *oi*, *ui* diftongien *i* yhtyy imperfektin ja kondit:n *i*:n kanssa lyhyeksi *i*:ksi, esim. impf. *nai*, *voi*, *haravoi*, *ui*, kondit. *nais*, *vois*, *haravois*, *uis*. — *Käü*-verbistä päätteen *i* katoo: impf. *käü*, kondit. *kääs*.

---

26 §. *E* muuttuu useimmiten päätteesen kuuluvan huuliäänteen *m*:n, *v*:n edessä *o*:ksi, *ö*:ksi, esim. *tulomah* tulemaan, *mänömińe* meneminen, *tulovan* tulevan, *mänöv* menee, *männöv* mennee, *loppomatoin* vart:sta *loppe-* lopettaa, *kädövä* kätevä; — mutta komparatiivissa esim. *nuorembi*, ja mon. 1 persoonassa esim. *lopemma*, *pezemmä*.

Vokaalien ummistuminen ja supistuminen.

27 §. Aukenevaiset diftongit *uo*, *üö*, *ie* ummistuvat, joutuessaan *a*:n, *ä*:n, *e*:n tai *i*:n *(o*:n*)* eteen, vastaaviksi pitkiksi vokaaleiksi (ks. 18 §, 3).

28 §. Puoliavoimet vokaalit *o*, *ö*, *e* muuttuvat, ollessaan toisessa tai jossakin seuraavassa tavuussa, vastaaviksi umpinaisiksi: 1) *a*:n, *ä*:n edessä, joiden kanssa *u*, *ü*, *i* sitten PK:ssa ja joskus EK:ssakin supistuvat *uo*, *üö*, *ie* diftongeiksi, esim. *ukkua* l. *ukkuo* ukkoa, *männikküä* l. *-üö*, *halgia-* l. *-ie-*, inf. *halleta*, *haleta*, *kebiä* l. *-ie* keveä; 2) *e*:n edessä, joka silloin supistuu aina edellisen *u*:n ja tavallisesti, paitsi joskus EK:ssa, edellisen *i*:n kanssa diftongeiksi *uo*, *ie*, esim. *šanuošša* l. *šanuośśa* sanoessa, *valguole-* l. *-le-* (= *valgo-ele-*), *kaštiešša* l. *kašti'ešša*.

29 §. Vokaalit *a*, *ä*, *e* katoovat joutuessaan *oa*, *eä* diftongien jälkeen, esim. *koan* kaadan, *roattih* raadettiin, tekivät työtä, *neän* vartalosta *neädä* neätä, *heätäh* häädetään.

30 §. Vokaalit *a-a*, *a-e* supistuvat *oa*:ksi; *ä-ä*, *ä-e* taas *eä*:ksi, tai PK:ssa myös *öä*:ksi, paitsi ensimmäisessä tavuussa, esim. *poan* padan, *kaloa* kalaa, *loalla* l. *loall'a* laella, *andoašša* l. *-śśa* antaessa; *heän* hädän, *pit'imbeä* l. *-böä* pisintä, *neättä* näette, *löüdeäššä*, *-śśä*, l. *löüdöäśśä*.

31 §. Vokaalit *u*, *ü*, *i* supistuvat seuraavan *a*:n, *ä*:n, *e*:n kanssa diftongeiksi *uo*, *üö*, *ie*, esim. *lukkua* l. *-uo*, *kävelüä* l. *-üö*, *ńeuvokkia* l. *-ie*, *etťiä* l. *etťie*; *kuťťuošša*, *-śśa* kutsuessa, *lühüön* lyhyen, *etťi'en* l. *etťien* (Katso 28 §).

32 §. Vokaali *i* supistuu joskus ensimmäiseen tavuusen kuuluvan vokaalin kanssa ja aina etempänä sanassa edellisen vokaalin kanssa diftongiksi, esim. *rais* rae, *ruis*, *kojin* l. *koin* kodin, *koissa*; *kaťoit* (lyhyt *oi*, *o-i*:stä) *eroi* erosi (pitkä *oi*; *ero(t)a-i*: *ero-i*: *eroi*).

---

33 §. *I* muuttuu *j*:ksi, jos se tulisi olemaan kahden vokaalin välissä, esim. *mall'oi-a*: *mall'oja* maljoja, *kibeüdüi-ä*: *kibeüdüjä* sairastuitte, *harakkoja*, PK:ssa *harakkoita*.

Vartaloiden typistyminen.

34 §. Useammat sekä nomini- että verbivartalot saattavat muutamissa muodoissa kadottaa viimeisen vokaalinsa *a*:n,

ä:n, *e*:n ja siis päättyä konsonanttiin; sellaisia ovat seuraavat.

a) Nomineista: 1) *a*-, *ä*-päätteisistä superlat. (yks. nom:ssa ja joskus part:ssa) ja karitiviset adjektivit (nom. ja part.), joissa silloin loppu-*m* muuttuu *n*:ksi, esim. *kovin*, *kovinda* l. *kovimboa*, *ožatoin*, *-nda* onneton, -nta; 2) kaksitavuisista *e*-päätteisistä ne, joissa on ensimmäisen ja toisen tavuun vokaalien välillä joku konsonanteista *h*, *d (t)*, *n*, *ž (š)*, *r*, *l*, *nd (nt)*, *rd (rt)*, *kš*, *pš*; *miehe* vartalossa ilmestyy silloin alkuperäinen *š*: *mieš*, ja *k* ja *p* katoovat š:n edeltä, esim. *šukše*: *šuš-ta*, *küpše*: *küš-tä*; edelleen seuraavat *me*-päätteiset: *loime*, *lume*, *ńieme*, *šeäme* sydän, sisus, *šoime* seimi, *toime*, *tuome*, joissa *m* silloin muuttuu *n*:ksi: *loin-da* j. n. e.; kolme *hte*-päätteistä: *ühte*, *kahte*, *lahte*, jotka kadottavat *t*:nkin: part. *üh-tä*, *kah-ta*, *lah-ta*; *veitte*: *veis-tä*; kaikkia näitä vartaloita käytetään typistettyinä partitivissa, *loin*, *šeän* ja *mieš* myöskin nominativeina; 3) kaikki useampitavuiset *e*:päätteiset vartalot, paitse *anoppe*, joihin luemme myöskin ne sanat, jotka vastaavat suomenkielen supistuvaisia (part. ja useimmat myöskin nom.); vartalon typistyessä *m* muuttuu *n*:ksi, *nd* muuttuu part:ssa *t*:ksi, *kš*:stä katoo *k*, alkuperäinen *t* palautuu, alkuperäinen *k* katoo nom:ssa, mutta muuttuu part:ssa *t*:ksi, ja usein ilmestyy alkuperäisempi *š*, *s* uudemman *h*:n sijaan, ks. 112 §, 3).

Muist. Joskus muodostetaan essivikin typistyneestä vartalosta, esim. *toissa*, *kolmanna*.

b) Verbeistä ovat typistyväisiä, muodostaen koncessivin ja II participin, I ja II infinitivin ynnä passivin vartalon sekä imperativin ja optativin vartalon typistyneestä rungosta: 1) kaksi- ja useampitavuiset *e*-päätteiset, joissa *e*:n edellä on joku konsonanteista *n*, *ž (š)*, *r*, *l*, *kš*, *ks* vokaalin jäljessä; kolmitavuiset *ne*-päätteiset muuttavat silloin *n*:nsä *t*:n edessä *t*:ksi ja tavallisesti *k*:n edessä *k*:ksi, joskus PK:ssa *t*:ksi; kaksitavuiset *ne*-päätteiset muuttavat taas *n*:nsä *g*:n (*k*:n) edessä *ń*:ksi, ja *k* katoo aina š:n ja *s*:n edeltä; esim. *pagene-*, pass. koncess. *poat-taneh*, akt. imper. *poakkah* (l. *poat-kah*), *mäne-*: *mäń-gäh*, *juokše-*: *juoš-šov* juosnee, *juošša* juosta,

juoš-koa juoskaa; 2) kolmitavuiset vartalot, joiden viimeinen tavuu on alkujaan *ta* vokaalin jäljessä, vaikka *t* typistymättömästä vartalosta katoo; typistyessä tämä *t* pysyy *t*:n edellä, mutta muuttuu *n*:n edellä *n*:ksi ja tavallisesti *k*:n edellä *k*:ksi, esim. *(kaimata-:) kaimoa-: kaimat-tu* seurattu, *kaiman-nut, kaimak-kah;* 3) *itte*-päätteiset verbit, joissa tämän päätteen edellä on konsonantti, saattavat myös typistyä ja *tt* muuttuu silloin *t*:n edessä *t*:ksi, *k*:n edessä *k*:ksi, *n*:n edessä *n*:ksi.

Nominit.

Nominien johto.

A. Substantivien johtopäätteet.

Tavallisempia päätteitä, joilla substantiveja johdetaan verbeistä, ovat seuraavat.

35 §. Pääte *nda* liittyy kaikellaisten verbien vartaloihin ja synnyttää puhtaita teonnimiä, esim. *šüöndä* syönti, *karjunta* huutaminen, *koalanda-sia* kahlauspaikka, kaalamo, *viäntä* vetäminen, *lebäändä* lepääminen, *neändä* näkeminen, *valitenda* valitseminen, vaali, *gulainda* käveleminen, *leikkoanda.* Suomessa enemmän käytettyä päätettä *nto* en ole tavannut kuin Pohj. Karjalan sanassa *šovinto.*

36 §. *ndahize*, nom. *ndahińe* liitetään sekä transitivi- että intransitivi-verbien vartaloihin ja ilmoittaa tekemisen tuotetta eli vaikutusta, esim. *kaivandahińe* kaivannainen, kaivannos, *leikkoandahińe* veitsen tai kirveen haava, *katkoandahińe* l. *keänniintähińi* taite, taive, *šattoandahińe* l. *šattauvuntahińi* loukkaama, *lüötändähińe, hierondahińe; kažvandahińe* kasvajainen, *halgiandahińe* halkeama. Sanassa *šeizandahińe* kerma, on säilynyt alkuperäinen verbinvartalo *šeiza-* (= Viron *seisan, seisma)*, samoin kuin muutamissa muissakin johdannaisissa.

37 §. *ndehe*, nom. *nneh* tavataan johtopäätteenä esim. sanoissa *elänneh* elo, omaisuus, *painannch* alava paikka, alho, *šulanneh* sula kohta jäässä tai maassa.

38 §. *ina* synnyttää Pohj. K:ssa teonnimiä *aja-* l. *ize-*päätteisistä luonnonäänisistä verbeistä, liittyen runkoon näiden päätteiden sijaan, esim. *kohina*. Etelä-K:ssa sitä en ole tavannut kuin sanassa *pagina* puhe, sillä siellä viljellään tämän päätteen asemesta päätettä

39 §. *iňehe*, nom. *iňeh*, esim. *kohiňeh*, *buriňeh* porina, hörinä, *vaḑiňeh* vaserrus, hälinä, *väriňeh* väriseminen, *kubiňeh* syyhyminen, syyhy.

40 §. Päätteet *u* ja *o*, joiden edeltä verbivartalon loppuvokaali katoo, ilmoittavat tekoa, usein myöskin teon esinettä tai tuotetta; enimmät tällaiset substantivit johtuvat kaksitavuisista *e-* ja *a*-päätteisistä verbeistä, esim. *lugu*, *käškü*, *loppu* (v:stä *loppe-* lopettaa), *kudu*, *laulu*, *šoittu* l. *šoitto*; *kuulo*, *mänö* meno, *nägö* näkö, näky, kasvot, *muisto*, *paino*, *vedo* (v:stä *vedä-* vetää, kuljettaa) vero, *roado* työ, *kažvo* kasvu, *nagro* nauru, *ido: ido-jauho* mallasjauho, *heinä-ńiitto*, *makšo*, *elo*, *katto*, *šeäštö*, *pito: pito-poro* alju peura, *kaivo*, *püüdö* pyynti, *pisto* pato, *tiedo*. — Useampitavuisista, frekventativi-verbeistä saadaan *u*-päätteisiä teonnimiä, niinkuin *eṭittelü*, *riitelü*, *laṅkiclu*. Supistuvaisista saadaan *o*-päätteisiä, jolloin vartalon viimeisen, pehmennettävän konsonantin (*d*:n, *t*:n) korvaukseksi tulee *v* päätteen eteen, esim *leikkavo* (pro *leikkado*) leikkuu, hakkuu, *magavo* makoo, makuu, *keravo* keruu, kokous; *u* päätettä tavataan harvoin EK:ssa, esim. sanoissa *šia'u* (päivän) lasku (v:stä *šioa-* pro *šijada-*), *maga'usia*, mutta PK:ssa se on tavallisempi ja siellä edellisen tavuun vokaali yhtäläistyy ja supistuu yhteen päätteen kanssa, esim. *šalpuu*, *hüppüü: h.-vuosi* karkausvuosi. Semmoiset sanat taas kuin *hüppü*, *rüüppü* näkyvät tekeytyvän suorastaan kadonneista, alkuperäisistä, kaksitavuisista vartaloista, niinkuin myöskin *aja-* l. *ize-* päätteisten verbien kadonneista vartalosanoista on saatu esim. sanat *jürü*, *mögü*, *varu* pelko. — *I*-päätteisistä verbeistä en ole huomannut kuin kaksi tähän kuuluvaa johdannaista, *šobu* ja *kekšo: ebä-kekšoh* keksimättä, huomaamatta. — *Moańivo* petos on epäsäännöllisesti johtunut vartalosta *moańitta-*, niinkuin samaa merkitsevä subst. *moańihuo*, nom. *-uš*.

41 §. *ukše*, nom. *uš*, ja *okše*, nom. *oš*, merkitsevät melkein samaa kuin vasta mainitut. Edellinen liittyy ainoastaan useampitavuisiin, enimmiten *da*-, *ta*-päätteisiin, esim. *kajahuš*, l. *kojahuš*, *silmän-rävähüš*, *hairahuš*, *püörähüš*, *oivelluš* huomio, käsitys, *lujennuš*, *puolennuš* vähennys, *kumarruš*, *šuoñissuš* suonenveto, *puhaššuš* puhdistus, *kirjutuš*, *kannatuš* hevosen takka, *ševotuš* sekoitus, *ehätüš* ehätyspaikka, kohta, josta mennään poikki veden, *viriťüš* ja *totutuš* sytyke; välistä myös supistuvaisiin, niinkuin *šia'uš* (päivän) lasku, *kezrä'üš*, *lizä'üš*, ja PK:ssa *makauš-šija*, *šalpauš* l. *šalpuuš*, *keräüš* = EK *keravo*, *häviüš* häviö; *ńivotuš* nietos, *viilehüš* kontin viileke ja *valehuš* valhe ovat syntyneet vartalosanoista, joita ei enää tavata Karjalan kielessä; jälkimmäinen näkyy johtuneen Aunuksessa vielä tavattavasta verbistä *valehti*- valehdella, samoin kuin *märehüš* verbistä *märehti*-. — *e*-päätteisistä verbeistä ovat tulleet esim. sanat *ombeluš*, *valiţuš* vaali, *kunteluš*. Kaksitavuisista verbeistä johtuneita *uš*-päätteisiä substantiveja olen huomannut ainoastaan kolme: *otuš* metsän riista, ynnä PK:n sanat *eţuš* etsiminen ja *voituš* = EK *voitoš* voitto, jotka lienevät poikkeuksina pidettävät, sillä muut kaksitavuiset vartalot synnyttävät *oš*-päätteisiä substantiveja. Nämät eivät merkitse itse tekemistä, vaan enimmiten valmista tekoa tai teosta, esim. *muutoš*, *voitoš*, *kiitoš*, *piirroš*, *pissoš* pistos, piste, *tüönnöš* lähetys, *kielloš* kielto, *külvöš*, *künnöš*, *uurroš* = *uurre*, *eloš* elämä, *panoš* panos, ladinki, *šivos* PK = *si'e* EK sidos, side, *moitoš* moite, *loajoš* teko, laitos.

42 §. *ma*, *mo* ja *mukše*, nom. *muš*, päätteitä käytetään sangen vähän, esim. sanoissa *šurma* kuolema, kadonneesta verbistä *šure*-, *rubiama* veroväli, *košelma* luuvalo (?), *tuloma*, transl:ssa *tulomaksi*, *muistama* illat:ssa *miun muistamah* minun muistinaikanani; hämäräperäinen *valgamo* valkama, *muisselmo* muistelu, *uššaldamo*, *uššalmo* l. *uššalmuš* lupaus, *keännälmö* l. *-müš*, *voimuš* voima, *küšümüš*. — III:nnen substantivimuodon päätteenä *ma* tietysti liittyy kaikkiin verbeihin.

43 §. *mize*, nom. *mińe*, *mińi*, merkitsee erinäisenä esineenä käsitettyä tekemistä, niink. *pistämińe* pistos, *rügimińe*

yskä, *süühümińe* syyhelmä, *okšendamińe* oksennus, *jeämiset* PK. jäännökset, — taikka myös tekemisen esinettä, esim. *šüömińe* ruoka, *juomińe* juoma, *särbämińe* = *šärvin*, *vedämińe* rahti, kuorma, *kantamińi* takka, *koalamińe* kaalamo, kahlauspaikka, *arvottamińe* = *arvotuš*, *tagomińe* tae. Jälkimmäinen merkitys on tietysti likeistä sukua tämän päätteen gerundivisen merkityksen kanssa. PK:ssa ilmoitetaan tämän-päätteisillä sanoilla myöskin itse tekemistä, samoin kuin suomessa, esim. *noštamińi* = *noššanta*, *pitämińi* = *pi'äntä*.

44 §. *ime*, nom. *in*, merkitsee joskus liittosyntyneissä sanoissa tekemistä, mutta muutoin tekemisen välikappaletta, ja tavataan esim. sanoissa *šauvoin*, *avain* EK. l. *avoan* PK, *viskain* l. *viskoan*, *polkimet* jalustimet, *šärvin*, *uussin* PK uistin, *voisin* PK voide; *šadain-aiga* sulkasadon aika, *muissinpäivä*, *vidlein-poalikka* vidin; hämäräperäisiä ovat *härkin* ja *vanoin* rautalanka (= Suom. Karj. *vanuiki)*; *azrain* l. *azroan* ahrain näkyy olevan yhtä kuin Ven. остроа; *jallussin* ja *jalassin* sanojen vartalosanat ovat kielestä kadonneet.

45 §. *ie*, nom. *e* (alkujaan (*-e-*)*ge*, nom. (*-e-*)*g*) liittyy kaksitavuisiin, *a-*, *o-*, *u-* ja *i*-päätteisiin verbivartaloihin, astuen näiden vokaalien sijaan, ja ilmoittaa: 1) itsenäiseksi käsitettyä tekoa, niink. *anne: andieksi andoa*, *koite* koitto, *košše* tuulen suoja, lee (v:sta *košta-* vastata), *püörre*, *rike* tenhous, lumous, *toive* lupaus, *vale* rankka sade; 2) teon välikappaletta, esim. *kate*, *kašše*, *kue* l. *kuve* kude, *kuulle* pieni nuotta, *paine* höyste, *si'e*, *tüpe*, *voie* l. *voije;* 3) teon esinettä tai teosta, esim. *ape*, *hauve*, *koabiet* kaappeet, päistäret, *kuore* maidon kuori, *lisse* liiste, *paize*, *peärme* arpi, *uurre;* 4) teonalaista tilaa, jossa merkityksessä sanoja käytetään ainoastaan yksikön paikallissijoissa, esim. *idieh pandu vil'la*, *keät on kohmiešša*, *silda on kubliella*, *paińieh tüöndeä hal'lakka* lähettää verka paineesen, *pettieššä* l. *hairiešša* erheyksissä, *rippieh*, *rippiellä* riipuksiin, -sissa, *šüöttieššä*. Hämäräperäisiä ovat *perže* ja *puhtiet; päre* sanassa *ä* näkyy tulleen vanhemman *e*:n sijaan, jos sopii päättää muodosta *pera-halgo* pärehalko (pro *pere-halgo*, vert. *lissa-vakka* liistevasu ja *Lissa-pohja)*

sekä virolaisesta muodosta *peerg*; se olisi siis, niinkuin Ahlqvist luennoissaan onkin päättänyt, saattanut tulla verbivartalosta *perga-* (samoin kuin *hete* näyttää syntyneen verbistä *hetku-*). — Nominivartaloista ovat johtuneet esim. sanat *ilve* naama, *kuurne* kuurna ja *palte* paltta, vieremä; *late* ja *šüre* ovat vaan toisintoja sanoista *lattia* ja *süriä* l. *sürjä*; *ruožme* ruoste ja *voate* ovat luultavasti vanhoja lainoja germanilaisista kielistä. — Kolmitavuisista verbeistä ei löydy tällaisia johdannaisia; ainoat, jotka sellaisilta näyttävät: *viikateh* (vrt. Suom. *vikatin*, *vikahdin*) ja *viilekeh*, ovat *ehe-*, nom. *eh*-päätteisiä. Muuten Karjalan puhekieli ei sekoita näitä alkujaankin erisukuisia päätteitä *ie* (= *(e)ge*) ja *ehe* (= *(e)se*), joten esim. yllä löytyvät sanat *kuore* kerma, *kuurne* kuurna ja *vale* rankka sade selvästi eroavat sanoista *kuoreh* kuorekala, norssi, *kuurneh* (= Aun. *kuurńis*) kuuro ja *valeh* valhe. Ainoat minun huomaamani poikkeukset ovat *voateh* (Vuokkiniem.) = *voate* ja runosta tavattu *palveh* suosituslahja (pro *palve*, v:stä *palvo-*).

46 §. *kše* päätteen, liitettynä *u*-päätteisiin verbeihin, olen tavannut ainoastaan parissa sanassa, joita käytetään monikon sisällisissä paikallissijoissa, merkitsemässä teonalaista tilaa: *mieli-muutuš* pyörtymys, *unohuš*.

47 §. *ja* synnyttää tekijännimiä; sen edellä *e* muuttuu *i*:ksi, jonka *i*:n samoin kuin alkuperäisenkin perästä EK:n murre sitten heittää päätteen *j*:n pois; esim. *käüjä* kävijä, *pakkuoja* l. *küzüjä* kerjäläinen, *opaštaja* opettaja, *opaštuja* oppilas, *vedeliä* l. *vetelijä* taluttaja; usein tämä pääte merkitsee pysyväistä ominaisuutta ja synnyttää adjektiveja, vastaten siis suomen päätteihin *va*, *vainen*, esim. *viruja (puu)* pitkällään oleva, *liikkuja* liikkuvainen, *pisteliä (heinä)*, *pagizia* puhelias, *kuntelija* tottelevainen, *mureńia* särkyväinen, *rabelia taudi* pieksäjäistauti, *eläjä (mužikka)* varakas (mies); *kuolija* l. *kuolia* kuolija, kuollut; *šoudaja: me'än akat ollah soutajammat* paremmat soutajat, *hüvin ńägiä*, *kiehuja vezi*.

48 §. *jaize-* l. *jaze*-päätteisiä tilaisuuden nimiä en ole pannut muistiin muita kuin *ristiäzet*.

49 §. *(ma)ŕi*-päätteisiä tekijännimiä ovat esim. *juomaŕi*, *süömäŕi* ja hämäräperäiset *ţuhmuŕi* l. *ţohmaŕi* nuija.

Nominiperäisten substantivien tärkeimmät päätteet ovat seuraavat.

50 §. *o*, alkujaan *(-o-)i*, jolla deminutiveja johdetaan; esim. *moamo* = *moama* äiti, *toatto* = *toatta* isä, *ämmö* isoäiti, *ďeäďö* EK = *ťeäťä* PK setä, eno, *pežo* = *peža* pesä, *korvo*, *kukko*, *meţţo*. Alkuperäinen johtopääte *i* tulee vielä joskus näkyviin: *j*:nä partitivin *a*:n edessä, esim. *toattojaŕi* isääni (Poanajärv.) ja *l*:n vienonnuksena *la*-päätteisissä paikannimissä, esim. *toattoľa* isän koti, *Reboľa*, *Himoľa*.

51 §. *ize*, nom. *iŕe*, *iŕi*, l. *ze*, nom. *ŕe*, *ŕi*, myöskin deminutivinen pääte, liittyy kaksi- ja useampitavuisiin substantivivartaloihin, joilla on joku muu loppuvokaali kuin *e*, esim. *ŕokkaŕe*, *haudaŕe* pieni kuoppa, *kirjaŕe* kirje, *kukkaŕe* kukkanen, lelu, *oraŕe* naskali, *pihlajaŕe*, *juomuŋgaŕe* = *juopukkaiŕi* juolukka, *hevoŋgaŕe* = *hepokkaiŕi* mesimarja, *neiţükkäŕe* neitonen, *liipukkaiŕe* perhonen, *lippahaŕe*, *muśśikkaŕe* mustikka, *pilvikköŕe* pilvisieni; *hiiroŕe* munuainen, *jauhozet* hienot jauhot, *madoŕe*, *loppuzet* loput, *ŕuppuŕe*, *lambiŕe*, *skammiŕe* pieni rahi, jakku, *hurštiŕe* lakana, *ŕäppiŕi*, *ŕeľľiŕe* laukka, *köťťiŕi* pikku hökkeli; *haŋgiaŕe* hanki ja *mehiäŕe* mehiläinen ovat syntyneet *a*-päätteisen välimuodon kautta.

52 §. *uo*, nom. *ut*, (alkujaan *(u)de* l. *(u)ide)* synnyttää deminutiveja, liittyen yksitavuisiin sekä *e*-päätteisiin kaksi- ja useampitavuisiin substantivivartaloihin; yksitavuiset vartalot pitenevät silloin niin, että *h* tulee vartalon ja päätteen väliin, esim. *šuuhut*, *peähüt;* ja *ie-*, nom. *e*-päätteisissä vartaloissa tulee silloin myöskin *h* kadonneen konsonantin *(g*:n) korvaukseksi, niink. *tüppehüt* vartalosta *tüppie*, nom. *tüpe;* muita esimm. *järvüt*, *šoarut*, *kä'üt* l. *kävüt*, monik. *kädüöt*, *re'üt*, mon. *regüöt*, *neiţüt*, *venehüt*, *kukkaźut*.

Muist. Puhekieli noudattaa tarkoin tätä eroitusta *ize* ja *uo* päätteiden käyttämisessä; semmoiset muodot kuin *poiut* l. *poijut*, *poiguoŕi* kuuluvat runokieleen.

53 §. *kka, kko,* joilla deminutiveja johdetaan, esim. *peä-kullukka* pääkallo, *harjakat* harjakaiset, *juurikka, matikka* made; *isakko* urosa, *emakko, ťikko* sisar, *pööräkkö* pyörtö (päässä), *häkkö* pieni härkä, *oravikko* eräs ruskea sieni. (Katso myös esimm. *ize* päätteen alla).

54 §. *ikko,* jolla on kollektivinen ja paikallinen merkitys; sen edeltä sidevokaali aina katoo, esim. *koivikko* koivikko ja koivisto, *varvikko, viťikkö, peňžahikko, mättähikkö, pedä'ikkö* l. *petäjikkö, pajikko, mäńńikkö, kuužikko, kivikkö, raäjikko* PK. — EK:n sanassa *raideikko* on vartalosanan sidevokaali muuttunut *e*:ksi.

55 §. *listo, lišto,* kollektivinen pääte, tavataan esim. sanoissa *pappilisto* papisto ja *hüälišto* EK varakkaampi, sivistynyt kansa.

56 §. *ovehe,* nom. *oveh,* synnyttää myös kollektiveja *a*-päätteisistä kaksitavuisista vartaloista, esim. *herroveh* herrasväki, *aloveh* alue, *poigoveh* poikue, *külöveh* kyläkunta.

57 §. *jaha,* nom. *jaš,* päätteen olen tavannut PK:ssa paikannimiin liittyneenä ja näiden paikkakuntain asujamistoa merkitsevänä; jos vartalosana päättyy *e*:hen, niin *j* katoo, jolloin *e* ja päätteen *a* supistuvat *ie* diftongiksi; esim. *küläjäš* kylänväki, kyläkunta, *Uhtujaš, Vuokkiińiemieš, Oulunkan-šuujokieš* (paikannimi on *Oulunkan-suu* l. *-šuu).*

58 §. *la,* paikannimien johtopääte, esim. *toattoła, Tiilikkala* = Tiilikaisten talo, *Karjala, Reboła, Himoła.*

59 §. *laize,* nom. *laiňe, -ńi,* l. *laze,* n. *laňe,* ilmoittaa enimmiten vartalosanan merkitsemään paikkaan t. seuraan kuuluvata henkilöä, esim. *linnalaňe* kaupunkilainen, *rajalaňe* raja-asukas, *Veneähläiňe, külgiläňe* syrjässä olija, asiaan kuulumaton, *vierolaňe* uskolainen, *šukulaiňe, matkalaňe, palkkalaňe* palkollinen; *sigäläňe* partikkelivartalosta *sigä.* — Deminutivinen merkitys näkyy olevan eläinten nimillä *peäťkülläňe* pääskynen ja *meheläińi.* — Jos paikannimi, josta tulisi johtaa asukkaan nimi, on *la*-päätteinen, ei siihen enää lisätä *laize* päätettä, vaan ainoastaan *ize, ze,* esim. *Karjalaiňe, Rebołaiňe.* — Sana *Lappalaňe* (vart:sta *Lappi)* samoin kuin myös suo-

men kielen sanat *Suomalainen*, *Ruotsalainen* (vartaloista *Suome*, *Ruotsi*) näkyy todistavan, että *laise* päätteen alkumuoto on sana *alaise* nom. *alainen* — siis myös pääte *la* = sana *ala* — joka merkityksensä puolesta siihen paraiksi sopiikin. Luonnollisemmalta näyttää nim., että *i* ja *e* katoovat *a*:n edeltä, kuin että ne *a*:ksi muuttuisivat. Viehättävänä lisätodistuksena tälle arvelulle mainittakoon PK:n sana *koťala* l. *koťela* kotitieno, joka vielä on liittosyntyisen ja johdannaisen keskivälillä: *ala* on säilynyt täydellisenä tai vähän muuttuneena ja edellinen *i* näytäksen vielä *t*:n vienonnuksena, mutta toinen tavuu on koroton ja kolmannella on syrjäkorko, esim. *kóťaláššа*.

60 §. *mukše*, nom. *muš*, ilmoittaa elävää olentoa, tavataan esim. sanoissa *laiskimuš* ja *pillamuš* l. *pillomuš* vahingon tekijä.

61 §. *nda* tavataan sanoissa *izändä*, *emändä*; tästä on syntynyt pääte

62 §. *nďima* l. *(i)nďima*, tavattava sanoissa *izändimä* l. *izinďimä*, *eminďima* = *moaminďima*, *po'inďima* l. *pojinťima*; tähän kuuluu myös poikkeavainen sana *tütärlendämä*, *-lendimä* l. *-lenďime*, nom. *-leńńin*.

63 §. *kše*, nom. *š*, ilmoittaa vartalosanalla nimitetyn esineen ainetta tai sen tapaista, taikka yhden useammasta samallaisesta esineestä, jotka ovat joko parittain tai jossain muussa suhteessa toisiinsa, esim. *aiaš* l. *aijaš* aidas, *tervaš*; *jallaš* l. *jalaš*, *kannaš*; *ohjaš*, *šuomuš*, *huomeneš* aamu, *velleš*, *šeukukšet* serkukset, *svajakakšet* langokset.

64 §. *okše*, nom. *oš*, tavataan esim. sanoissa *hiiloš* hiilus, *kerroš*.

65 §. *ukše*, nom. *uš*; tällä on usein samat merkitykset kuin *kše* päätteellä, esim. *tulukšet*, *lahjuš* lahja, *šovuš* = *voatteuš* vaatekappale, *huomenuš*, *huonnuš* l. *huomuš* = *huomeneš*, *huonuš* huoneus, *pieluš* aurankurki (= korvantapainen?), *kuomuš* yksi kummeista; tähän ovat myöskin luettavat *tuohuš* kynttilä, sekä poikkeevaisesti johdetut *huoba'uš* satulan alle pantava vaate ja *kezrä'üš* kehräs, nilkkaluu. — Muuten tämä

pääte ilmoittaa esineitä, jotka jollakin tavalla kuuluvat siihen esineesen, jonka vartalosana nimittää, esim. *kagluš*, *šormuš*, *pieluš* päänalainen (= korvallinen). Partikelivartaloihin liitettynä se synnyttää niistä varsinaisia substantiveja, esim. *seämüš* sisus, *ümbäräüš*, *aluš-hirzi*, *peälläüš* adessivista *peällä*.

66 §. *ušta* käytetään tavallisesti edellisen päätteen kahdessa viimeksi mainitussa merkityksessä, esim. *šeäräüštä* housun säärys, ja PK:n muodot *kaklušta*, *šormušta*, *pielušta*; *alušta*, *e'ušta*, *kešušta* PK = *keššutta* EK, *peälläüštä*, *šeämüštä*, *ümbäräüštä* — *kapušta* kauha on ehkä johtunut *kappa* sanasta ja merkitseisi siis kapantapaista.

67 §. *uo* (alkujaan *(u)de* t. *(u)ide)*, nom. *uš* t. *ut*, liittyy adjektiveihin ja välistä substantiveihin, synnyttäen ominaisuutten nimiä; sen edeltä vartalosanan loppuvokaalit *a*, *ä* tavallisesti katoovat, muut vokaalit pysyvät tai katoovat; jos päätteen edellä tulisi olemaan vokaali, niin pääte eroitetaan vartalosta konsonantilla: EK:ssa *h*:lla ja PK:ssa *v*:llä. Esim. *pahuš* l. *pahut*, *kovuš*, *vanhuš* vanhuus, *vihannuš*, *hillüš* hiljaisuus, hitaisuus, *ahtahuš*, *vanhemmuš*, *bohatuš* rikkaus, *herruš*, *rauhuš* rauha, *veärüš*, *hüvüš* hyvyys, hyöty, *tültüš*, *märrüš*, *jämpäküš* jäykkyys, *veselüš* iloisuus, *emännüš*, *izännüš* l. *isannuš*; *šuurehuš* l. *šuuruš*, *lähehüš* likeisyys, *tervehüš* l. *-üt* terveys, terveiset, *pühä-velľekšüt* ystävyys, *täütövüš* l. *-üt* PK, *külläzüš*, *lapšehuš* l. *lapšuš*; *ruttohuš*, *prostohuš*, *ťiedohuš* l. *ťietovuš* noituus, *kehnovuš* PK; *pakšuhuš*; *pappihuš*, *moańihuš* petos, *moasteruš* mestaruus; *korgehuš* l. *korkevuš*, *silehuš* l. *šilevüš*. — Huomattavat ovat ne substantivit, jotka johtuvat karitivisista adjektiveista, sillä niillä, etenkin verbiperäisillä, on lyhyemmät syrjämuodot, jotka tekeytyvät suorastaan näiden adjektivien vartalosanojen abessiveista, esim. *ožattomuš* onnettomuus, *huijottomuš* hävyttömyys, *voimattomuš* l. *voimatuš*, *elämättömüš* elämisen mahdottomuus, suuri vastus, *malttamatuš* ymmärtämättömyys. — Säännöttömiä ovat *lühehuš* l. *-üt* EK = *lüheväš* l. *-üt* PK lyhyys ja *piduhuš* l. *pidhuš* EK = *pi'uš* l. *pivuš*, vart. *piduvuo*, PK. — EK:ssa olen tavannut muutamia muotoja, joissa vartalosanan loppuvokaali *a* on

muuttunut *e*:ksi eikä ole kadonnut, esim. *lujehuš* = *lujuš*, *süehüš* l. *sü'üš* = *šüvüš* PK, *hoikkehuš*. Yhtäpitävä näiden kanssa on äsken mainittu *lühehüš* l. *lühevüš*, joka näkyy johtuneen suorastaan *lühüt* sanan vielä suomessa tavattavasta vartalosanasta *lyhä*.

---

68 §. Päätteillä *ttta* ja *ttu* johdetaan nomini- ja verbivartaloista ihmisten, eläinten ja tautien nimiä, joskus myös deminutiveja, esim. *vaškitta* vaskikäärme, *pitattu* (vart:sta *pitkä*) PK käärme, *pahattu* EK käärme, *ruškitta* tuhkarokko, *ošpitta* rokko (Ven. оспа); *böböttü* sammalkieli (*böböttä-*), *torattu* tappelija, *potitta* potkija (hevonen, lehmä), *puritta* purimus, *pierutta*, *varattu* pelkuri; *brihattu* poika (*briha* nuorukainen), *hebottu* pieni hevonen, *izättü* urosa, koiras, *emättü* naaras, emisä, *illattu* iltanen: *illatulla* iltasella, illalla, *karitta* (vert. Suom. *kari*, *karu*, *karkko*).

ttuo, nom. *tut* tavataan deminutivisella merkityksellä sanassa *illatut*: *illattuolla* iltasella.

ttime, nom. *tin* on synnyttänyt sanat *taglatin* taulakääpä ja *pakatin* paatsain.

tti on päätteenä sanassa *jallatti* l. *jalatti* jalkine.

69 §. Muita merkitykseltään hämäriä tai harvemmin käytettyjä päätteitä ovat

ivo, esim. *kallivo* kallio, *adivo* vieras, *nuodivo* nuotio, *astivo* l. *aštiva* astuva.

ja, puiden nimissä, esim. *pihlaja*, *pedäjä*, *kadaja*.

kki, esim. *neuvokki* neuvo, *hämehikki* hämähäkki.

le, nom. *l*; *li*, *lo*; *laha*, nom. *laš*; *lehe*, nom. *leh* l. *lis*, esim. *aššel* askel; *sizeli* l. *šisälö* povi, *purdalo* l. *purdilo* puutalrikki, *roadalo* raato, *vartalo*; *andilaš* morsian; *šoalis*, *kandeleh*.

ma, *me*, *mo*, esim. *kuudoma* l. *-dama* kuu, *liežma* lieska, *šiñizömä* mustelma, *türämä*, *jälehmä* perintö; *pihtemet* = *pihet* pihdit, *huogamet* l. *huokomet*, *ažeme*: *ažemellah* asemillansa, -llensa; *šalmo* salvain, *tulkkamo* soppi.

na, *ne*, esim. *šarvena* sarvento, *edona* etana; *joutten*.

ndo, esim. *korendo*, *avando*.

ŋga, ŋgo, esim. *juomuŋgańe* juomukka, *hevoŋgańe* maamuurain; *alaŋgo, houţiŋgo* hätiköiminen, *ahiŋko* ahdinko.

ra, re, ro, rvo, esim. *kakkara* kakku, *joužera* vääntiä; *manner; poadaro* l. *-dero* paasi, *tillerö* turkinpyy; *lammervo* pikku lampi.

ška, esim. *lopuška* loppu, jäännös.

B. Adjektivien johtopäätteet.

Koska useimmat johdetut adjektivit ovat syntyneet nomini- tai partikelivartaloista ja verbiperäisilläkin on samat päätteet kuin nominiperäisillä, niin eroitamme nämät johdannaiset ainoastaan merkityksen mukaan eri ryhmiin.

Deminutivisia, joilla usein myöskin on vahvistavainen merkitys, syntyy päätteillä:

70 §. *(i)ze*, nom. *(i)ńe* l. *(i)ńi*, esim. *hienońe, hilľańe, hoikkańe, kaidańe, karuńe* huono, *pikkuńe, vienońe, vähäńe* l. *vätţküńe, notkiańe, puhtahańe, viliäńe* viileä, *šilieńi, kepiäińi, šundańe* haalea, *vanhańe* hyvin vanha ja huono, *šamańe* sama; samallaisista, vaikka kadonneista adjektiveista ovat syntyneet esim. adverbit *hüväzešti* tarkkaan, aika tavalla, *harvazeh* harvaan, harvoin, *pitkäzeh* verkkaan. — Myöskin komparativeista johtuu deminutiveja tällä päätteellä, esim *loitombaińe* vähän kaukaisempi, *alembańe, rikenempäseh* vähän useammin.

71 §. *kkaze*, nom. *kkańe*, esim. *ruškiakkańe, oigiakkańe* aivan oikea, *hilľakkazeh* l. *-zin* hyvin hiljalleen; *uužikkańe* uutukainen, *nuorikkańe* ihan nuori, *kauńikkańe, kuivikkańe, kaï'ikkańe* aivan kapea, *puhtahikkańe vereksikköńe, kebukkańe* köyköinen.

72 §. *uo*, nom. *ut: lühüt.*

73 §. *ţţa, ţţaze*, nom. *ţţańe*, esim. *pitkuliţţa* pitkulainen, soikea; *pahaţţaińe* pieni ja huono, ruma, *karuţţańe* huono.

Moderativisia, heikontavia, lieventäviä, päätteillä:

74 §. *ttava, ttavaze*, nom. *-ańe*, jota käytetään etenkin PK:ssa, esim. *tühjättävä* jotenkin tyhjä, *vanhattava* vanhakas, *märrättävä, mušsattava, huimattava* hupsunsekainen, *valkiet-*

tava valkean puolinen, *kuurnehettava* kovakuuloinen, *keltaśettava* kellertävä, *püöskürättävä* jotenkin pyöreä; *uuvettavańi*, *raviettavańi* väkevän puolinen. — Vepsän vastaava pääte *tab* osoittaa, että tämä pääte on syntynyt sanasta *tapa;* EK:ssa viljellään tällaisten adjektivien asemesta liittosyntyisiä, joiden jälkimmäisenä osana on *voitto* l. *voittońe.*

75 §. *hko*, *hkoze*, nom. *hkońe*, esim. *karuhko* huonon-lainen, *välttävähkö* jotenkin mukiin menevä, *tühjähkö*, *harvahko*, *valgiahko*, *vanhahko*, *kuivahko*, *märrähkö*, *harmoahko*, *pimiähkö*, *ahtahahko*, *kaiahko*, *toagiahkoh* jokseenkin taajaan, usein, *pitähkö* pitkänlainen; *lühelähkö; lühelähköńe*, *muikiehkoińi* vähän hapahko.

76 §. *landaze*, nom. *-ańe*, esim. *kuivalandańe* kuivaläntä, *helppolandańe* pienenläntä.

77 §. *maize*, nom. *maińe*, esim. *kiukkamaińe* outo, äk-kinäinen.

Adjectiva affluentiæ, runsautta merkitseviä, päätteillä:

78 §. *kkaha*, nom. *kaš*, joka tavallisesti liittyy nomini-vartaloihin, muuttaen edellisen *e*:n (harvoin *a*:n, *ä*:n) *i*:ksi, esim. *hauakaš* kuoppainen, *kalakaš*, *ožakaš* onnellinen, *tuššakaš* tuskallinen, *hardiakaš*, *termäkäš* törmäinen, *kašvokaš* suuri-kasvuinen, *muissokaš* hyvämuistinen, *maokaš*, *ţuurukaš* sorainen, *šuomukaš*, *vainukaš* (koira), *hopukaš* riitaisa, huolellinen; *okšikaš*, *šullikaš* (vart. *šulga)*, *häńńikäš*, *mähńikäš*, *hambahikaš*, *voahikaš* vaahtoisa, *hi'ikäš* hikinen, *šarvikaš*, *uńikaš*, *šeämikäš* äkäluontoinen, sydämikkö, *šuomuksikaš;* substantivisen mer-kityksen ovat saaneet esim. *varakaš* varaseiväs, *šormikaš*, *tulokaš*. — Verbiperäiset, jotka merkitykseltään tavallisesti vastaavat suomen *lias*-päätteisiin, ovat harvinaisemmat, esim. *sobeľikaš* l. *šopuliekaš* sopuisa (vert. Suom. *sovelias)*, *kažveli-kaš* suurikasvuinen, *šuutkeľikaš* leikkisä — *mögizikaš* (Poaen) mökiseväinen.

79 §. *źa*, esim. *kuuluźa*, *pillaźa* vahingollinen, *ligaźa*, *vihaźa* myrkyllinen, *kirgiźä* himokas, irstas, *mäkišä*, *juuriša*, *elośa* varakas, *mutaśa*, *ruhkaśa* roskainen, *šeikkaśa*, *hoppuśa*, *näkösillä* näkösällä.

80 §. *va*, jonka edellä *e* muuttuu *o*:ksi, *ö*:ksi, esim. *jalgava* nopeajalkainen, *alava*, *šekava*, *vagava*, *tuulova* tuulinen, *eänövä* kova-ääninen, *igävä*, *mielövä*, *verövä*, *vägövä*.

81 §. Muodoltaan samallainen on nykyään Karjalankin kielessä I:sen adjektivi-muodon pääte *va* (alkujaan *ba*); tällä päätteellä on verbivartaloista syntynyt muutamia kokonaan adjektiveiksi muuttuneita sanoja, esim. *palava* kuuma, *välttävä* kelvollinen, *joudava* joutava, turha, *vierövä* kaltava, viettävä, *elävä*, myös subst. merkityksellä eläin; sekä passiviset *varattava* peljättävä, vaarallinen, *tiettävä* varma, vissi, *juodava*.

82 §. Samaa sukua kuin edellinen ovat päätteet:

vaze, nom. *vaňe*, l. *pase*, nom. *paňi*, ja *paha*, nom. *vaš*, esim. *nägüväňe*, *vähä-voivaňe* l. *-voipaňi* huonovointinen, *voipaňi* voimakas, varakas; *voivaš* PK hyvin voipa.

83 §. Karitivisia, puutetta merkitseviä, syntyy päätteellä: *ttoma*, nom. *toin*, nominivartaloista ja verbien III:nnesta substantivimuodosta, esim. *kieletöin* mykkä, *armotoin* orpo, *ňimetöin*, *jumalatoin*, *järetöin* ilman järjestyksettä oleva, *ühettömäkši* sukupuuttoon; *nägömätöin* näkymätön, *ristimätöin*, *loppomatoin* (vart. *loppe-* lopettaa) l. *loppumatoin*, *huikien-tietämätöin* hävytön. — Poikkeavaisia ovat *šilmätoin* (Poad.), *alaţoin* alaston ja pluralin vartalosta syntyneet, esim. *hambahitoin*.

Muita johtomuotoja, joissa on huomattava ainoastaan yleinen ominaisuuden merkitys, ovat:

84 §. *ize*, nom. *iňe* tai etenkin PK:ssa *iňi*, jonka *i* korottomasta tavuusta aina ja EK:ssa myös syrjäkorollisesta katoo muiden vokaalien kuin *e*:n perästä, mutta pysyy *e*-päätteisistä ja supistuvaisista johdettaessa, jolloin vartalosanan loppuvokaali katoo; ilmoittaa sekä ainetta että yleiseen ominaisuutta, esim. *villaňe*, *pelvahiňe*, *šulkkuňe* silkkinen, *šeämiňe* aivinainen, sisällinen, *šu'iňe* l. *šuviňi* eteläinen, *otukšiňi* lounainen, *kova-kuuloňe*, *läštä-nägöňe* lyhytnäköinen, *min-nägöňe* millainen, *šiňiňe*, *vanha-vieroňe* vanhauskoinen, *ükši-vagaňe*, *igiňe* (ehkä plur:n vart:sta) ikuinen, *männehen-vuodiňe* l. *männäň-vuotiňi*; *nügüňe*, *endiňe*, *üliňe*, *aliňe*, *alahaňe* al-

hainen, *ulgońe*, *lähińe*, *loittońe* l. *edähäńe* kaukainen, *edińe*, *tagańe*. Monta tällaista johdannaista käytetään myös substantivina, esim. *ildańe* iltainen ja iltavero, *puińe* puinen ja amme, *keškińe* keskinen, välinen, sekainen ja myös vyötäiset, *alańe* alainen ja lapanen (rukkasen alla pidettävä) *müödäńe*, *vaštańe*, *pohjańe* (tuuli), *uudińe* uusi vilja.

85 §. *itte*, edellisen vanhempi muoto, tavataan ainoastaan sanassa *päitet*.

86 §. *hize*, nom. *hińe*, *hińi*, syntynyt sisällisten paikallissijain yhteisesta päätteestä *s(e)*, *h(e)* ynnä *ize* päätteestä, niinkuin useimpien tähän kuuluvain johdannaisten merkityskin osoittaa, esim. *argehińe* arkeen kuuluva, aressa, paastottomalla ajalla, syötävä, *kibiehińe* kipeissä, rohtumissa oleva, *himohińi*, *keskikerdahińe*, *jügiehińe* tiine, *Valgiehińe* eräs Kemijoen koski, *külkehińi* syrjäinen, *kädehińe* käteinen, *luohińe* luona oleva, lähinen (vert. illat. *luoho* = *luokši*), *mielehińe*, *nälgähińe*, *rajahińe* viereinen, *reähkähińe* synnissä oleva, syntinen, *velgahińe*, *vigahińe*, *ühtehińe*; tähän kuuluvat myöskin substantivit *metähińe* l. *metehińe* metsähiisi, *moahińe* rohtuma, *omahińe*, *perähińe* peränpitäjä, *šiahińe*, *toise-puolehińe* paholainen, *vedehińe* l. *vedähińe*. — Tämän ohessa puheena oleva pääte synnyttää adjektiveja ajan ja avaruuden mittaa sekä lukua merkitsevistä sanoista, esim. *virštahińe* virstan pituinen, *šadahińe*, jossa on sata, satainen, *üöhińe* yön pituinen, yksiöinen, *jogopäivähińe*, *kuuhińe* yksikuinen, kuukautinen, *vuodehińe* vuotuinen, *üks-igähińe* samanikäinen, *keski-igähińe*. — Sama pääte on pronominilla *jogohińe* jokainen, sekä adjektiveilla *leibähińe* leivän laatuinen, *lihahińe* lihan tapainen, *ńimehińe* joku ainoa nimeksi, *uudehińe* raaka, kypsymätön. — Muutamissa tapauksissa yksi murre käyttää *hize* päätettä, kun toinen viljelee *ize* päätettä, esim. PK *nükühińi* = EK *nügüńe*, PK *ikuhińi* = EK *igińe*, EK *jeähińe* = PK *jäińi*.

Muist. Niinkuin ennen olemme nähneet, käytetään tätä päätettä vielä yleisemminkin, nim. yhteydessä *nda* päätteen kanssa johtamassa substantiveja verbeistä.

87 §. *lize*, nom. *liiń*, *-ńi*, merkitsee useimmiten johonkin paikkaan, aikaan tai tilaan kuuluvaa, harvoin, PK:ssa ominaisuutta, esim. *toizen-moallińe* ulkomainen, *jälʹlelʹlińe* adj. ja subst. jälkeinen, *külellińi* syrjäinen; *üöllińi*, *huomukšellińe* aamullinen; *välʹlällińe* vapaa, *välillińe* l. *värillińe* vallaton, *ünnällińe* kokonainen; *pillan-kerallińe* vahingollinen, *kummallińi*, *kivullińi*, *vihallińi*. — Yksitavuisista vartalosanoista johdetut *koilińe* itäinen, itä ja *peälińe* päällinen, rukkanen ovat lyhentäneet päätteen *l*:n; PK:ssa sanotaan kuitenkin *peällińe*. — „Mitan täyttä“ ei Karjalassa merkitä tällä päätteellä, vaan itse mittaa merkitsevällä sanalla, esim. *ńäppi tabakkoa* hypyllinen nuuskaa. Samoin „jollakin varustettua“ ei ilmoiteta niinkuin Suomessa tällä päätteellä, vaan muulla tavalla, esim. *pillan-kerallińe* vahingollinen, tai päätteillä *kaš* ja *va*.

88 §. *naize*, nom. *naińe*, *-ńi*, tavaatan sanassa *üksinäińe*.

89 §. *imma(i)ze*, nom. *imma(i)ńe*, *-ńi*, synnyttää superlativisia adjektiveja paikallisuutta merkitsevistä substantivi- ja partikelivartaloista, esim. *alimmańe*, *ülimmäńe*, *rannimmańe* reunimmainen, *pohjimmańe*. — *Eńžimä(i)ńe* ja *jälgimä(i)ńe* ovat lyhentäneet päätteen *m*:n; PK:ssa sanotaan kuitenkin myös *jälkimmäińi*.

90 §. Hämärämpiä johtomuotoja syntyy päätteillä:

(a)kka, (vrt. *kkaha*, *kaš* päät.), esim. *vihakka* vihava (tuuli), *kelvakka* kelmeä, *jämpäkkä* jämeä, *karmakka* karkea, *hädräkkä* hinterä, hapera, *töläkkä* likainen, rietas, *umakka* umakka, pilvinen, *muurakka* synkkä, pilvinen, *plätʒäkkä* litteä, *buŋgakka* juro, äreä, *murakka* murea, *urhakka* uhkamielinen, *rapakka* rapea, hapera, *kajakka* valosa, kajea, sekä verbeistä: *häiläkkä* häilyväinen, *kähäkkä* käheä, *heläkkä* heleä-ääninen, *jüräkkä* jyrisevä, pauhaava.

ia l. *ie* (alkujaan: *(e)da*), esim. *kiindʹiä*, *kaŋgia*, *muria* = *murakka*, *mužia* l. *musie* museva, *kauhia*, *šumpie* haalea.

ne: *rigene* tiheä: *rigench* usein.

nda: *vihanda*.

ra, esim. *hämärä*, *ńäpperä*, *vihmerä* vipperä, ketterä, *püösürä* l. *püöskürä* pyöreä, *ʇoheraińi* l. *kumpuraińi* kupera.

la, esim. *imelä*, *vedelä*.

ppa, esim. *volappa* haaleva, *ružappa* l. *ruškiappa* punakka.

ma, esim. *lämbümä*, nom. *lämmin*, *läülemä*, nom. *läülen* läyli, vaikea.

ime: *avoin*.

Liittosyntyiset nominit.

91 §. Kahden tai useamman sanan yhdistäminen tapahtuu ylimalkaan samoin kuin suomenkielessä; huomattavia omituisuuksia ovat seuraavat.

A) Substantivien suhteen:

92 §. Määräyssanan viimeinen vokaali muuttuu joskus *i*:ksi, harvoin *o*:ksi, esim. *huuhti-moa*, *metťi-mieš* l. *metťä-mieš*, *metťi-kana*, *metťo-kana* l. *metťä-kana*, *silmi-kaivo* lähde, *jalo-keskih* jalkojen väliin.

93 §. Määräyssana kadottaa joskus genitivinpäätteen tai lyhenee muulla lailla, esim. *jalla-keskih* jalkojen väliin, *vie-ristä* (veden-rista) loppiainen; *koď-aitta*, *peld-aitta*, *leikkoant-aika*, *ťii-orava* siipi-orava.

94 §. Määräyssanana on usein *nda*-päätteinen nomen verbale vaihetellen *in*-päätteisten kanssa, esim. *jauhonda-kivi* l. *jauhoin-kivi*, *koalanda-sia*, *nahkan-loajinta-huonuš*.

95 §. Määräyssanana on joskus partikeli tai joku substantivin paikallissija, esim. *pitťin-silda* silta, jossa puut ovat pitkittäin, *poikki-silda*, *poikki-tuuli* laitatuuli; *vedeh-käüjä* vedessä-kävijä, *hüäksi-mäńiä* joka itseänsä hyvänä pitää.

96 §. Perussanana on muuten käyttämätön sana:

ńikka, PK *ńiekka*, oikeastaan venäläinen pääte, joka on tullut kielen omaksi lainasanojen kautta, sellaisten kuin *rozboińikka* l. *rozvoińikka* rosvo, *kurńikka* kalakukko y. m.; esim. *elo-ńiekka* = *pohatta*, *humal-ńikka* humalikas, *koď-ńikka* kotimies, *kümmen-ńikka* kymmenysmies, alhaisin poliisimies, *kätüt-ńikka* kehto-lapsi, *šelgä-ńikka* ratsastaja, *ťiedo-ńikka* tietäjä, *veärä-ńikka* syyllinen, *vägi-ńikka* väkivallan tekijä;

kaude, nom. *kauži* (harv.), esim. *üö-kauži*;

kunda (harvoin), esim. *heima-kunda*, *romšši-kunda* trossikunta, kaikki jotka yhtä köyttä vetävät, *linna-kunta* kaupungin väestö, *ťie-kunta* matka, retki.

B) Adjektivien suhteen:

97 §. Määräyssanana on joskus partikeli, esim. *lässänägöńe* l. *läštä-näköńi* lyhytnäköinen.

98 §. Perussanana on muuten käyttämätön sana:

kerallińe, joka merkitsee jollakin varustettua, esim. *gurban-k.* kyttyräselkäinen, *vaţan-k.* kohtuinen, *pillan-k.* vahingollinen;

voittońe, lyhennettynä *voitto*, esim. *keldažen-v.* kellertävä, *vanha-v.* vanhanpuolinen, *märgä-v.*, *harmoa-v.* harmahtava, *kerä-v.* keränmuotoinen, *akkojen-v.* akkamainen.

Nominien deklinationi.

A. Sijat ja niiden päätteet.

99 §. Partitivin pääte on: 1) *ta*, *tä*, kun vartalon lopussa on äänetön konsonantti *h*, *t* tai *š*, *s*; 2) *da*, *dä*, kun edellä käy äänellinen konsonantti *n*, *r*, tai *l*, ynnä toisen tavuun alussa, kun (yksitavuinen) vartalo päättyy vokaliin, ja etempänä sanassa, kun (useampitavuinen) vartalo päättyy pitkään diftongiin; 3) *a*, *ä* kolmannen tai jonkun seuraavan tavuun alussa, kun vartalo päättyy lyhyeen vokaaliin tai lyhyeen diftongiin; silloin kuitenkin vartalon *a*, *ä* aina supistuu päätteen kanssa *oa*, *eä* diftongiksi, vartalon *o*, *ö*, *e* muuttuvat *u*:ksi, *ü*:ksi, *i*:ksi ja saattavat samoin kuin alkuperäiset vokaalit *u*, *ü*, *i* supistua päätteen *a*:n *ä*:n kanssa *uo*, *üö*, *ie* diftongeiksi. Esim. *oŕih-ta*, *kät-tä*, *vieraš-ta*, *kaľlis-ta*; *un-da*, *manner-da*, *vemmel-dä*, *moa-da*, *pää-dä*, *si-dä*, *harmoa-da*, *keväi-dä*; *talo*: *talu-a* l. *taluo*, *täďi-ä* l. *tädie*, *šündünüzi-ä* l. *-zie*, *kaloa*, *piťimbeä*, *(padoi-a:) padoja*, *(koďiloi-a:) koďiloja*.

Muist. PK:ssa päätteen *t* pysyy monikossa, lyhyen diftongin jäljessä, jos tämä diftongi on kolmannessa tai jossakin seuraavassa tavuussa; esim *patoja*, mutta *koťiloi-ta*, *harakkoi-ta*.

100 §. Genitivin pääte on *n*. — Akkusativi on yksikössä genitivin, monikossa nominativin kaltainen.

101 §. Inessivillä on pääte *šša, ššä, ssa, ssä* tai *śśa, śśä.*

Elativilla on pääte *šta, štä, sta, stä, śta, śtä.*

Illativin yleinen pääte on *h;* yksitavuisissa sanoissa ja, jos suffiksi seuraa, myöskin useampitavuisissa kuuluu kuitenkin vokaalĭ tämän *h*:n jäljessä, nim. tavallisesti sama vokaali, joka on *h*:n edessä, mutta jos *h*:n edellä käy *i*-päätteinen diftongi, niin on päätteenä *he.* — Useampitavuiset vartalot, joiden viimeinen konsonantti *h* on, käyttävät taas *že, ze* päätettä vaihetellen *h*:n kanssa. Esim. *reähkä-h* syntiin, *koďi-h koďi-hi-ńi, peä-h* l. *peä-hä, päi-h* l. *päi-he, talo-ho-š, kallehe-h* l. *kallehe-že, herńehi-h* l. *herńehi-ze.*

102 §. Adessivi, jonka pääte on *lla, llä* tai *ľľa, ľľä,* käytetään myös allativina, sillä tämä sija puuttuu.

Muist. Lounaisessa Karjalassa, Reboľassa, tavataan kuitenkin samoin kuin Aunuksen murteessa muutamia adverbeja, joilla on allativin pääte *lle* ynnä sitä seuraava 3 pers. suffiksi *h,* esim. *järilleh = järelläh, jälelläh* takaisin.

Ablativin pääte on *lda, ldä* tai *ľda, ľdä* — joskus *ldi, ľdi.*

103 §. Abessivilla on pääte *ttä, ttä,* ja tätä sijaa käytetään mielellään suffiksin kanssa.

104 §. Translativin pääte on *kši, ksi,* suffiksin edellä ja joskus muutenkin *kše, kse.*

105 §. Essivillä on pääte *na, nä,* joka aina liittyy typistymättömään vartaloon, esim. *lapše-na, vieraha-na, keveänä,* eikä *laš-na* l. *lašša, vieraš-na* l. *-šša, kevän-nä.* Poikkeuksena ovat ainoastaan yksityiset sanat, niinkuin laskusanat *toissa, eńžimäissä, kolmanna.*

106 §. Instruktivin pääte on *n.*

Komitativia, jonka pääte on *ne, ńe,* käytetään sangen vähän, aina monikossa ja suffiksin kanssa; vaikka subjekti on 1 ja 2 persoonassa, niin usein liitetään 3 pers. suffiksi, joka todistaa, että sija on adverbiksi muuttunut tai muuttumaisillaan; esim. *kaikkineh* kokonaan, *miä tulin naizińeh i lapšińeh* minä tulin vaimoineni lapsineni.

Muist. Instruktivia ei käytetä suffiksin kanssa, vaan kun suffiksi on käytettävä, niin se liittyy komitativiin, vaikka merkitys on instruktivinen ja vaikka attributit jäävät instruktivin muotoon. Niin sanotaan esim. PK:ssa: *omin šulin jalkoneš* omilla suloisilla jaloillasi. Samalla lailla kuulee näitä sijoja yhdistettävän myöskin Laatokan Karjalassa, esim. *mie tulin omin lipineń, hiä elää omin varoinee* (= varoineen). — Niinkuin tiedetään, niin muuttuu toiselta puolen varsinaisen komitativin attributi joskus Kalevalassa ja usein suomen kirjakielessäkin instruktivin muotoiseksi, jos se tulisi kolmi- tai useampitavuiseksi. Näistä seikoista päättäen näyttää siltä, kuin komitativi ja instruktivi olisivat alkuaan olleet sama sija, jonka alkuperäinen pääte *ne* saattaa kadottaa vokaalinsa, etenkin silloin kun tämä tulisi olemaan sanan lopussa. Merkityksen suhteen saattaa tähän verrata esim. saksan prepositionia *mit*, ruots. *med*, italian kielen *con* = lat. *cum*, ynnä virolaista postpositionia l. päätettä *-ga* = suom. *kanssa*.

107 §. Prolativin pääte on *tti*, joka liittyy sekä yksikön että monikon vartaloon. Mutta koska tämä sija löytyy ainoastaan muutamilla substantiveilla ja partikelivartaloilla ja puuttuu kokonaan adjektiveilta, niin että substantivia attributin kanssa ei voi asettaa prolativiin, niin tämä sija lienee nyt jo oikeammiten luettava partikeleihin. Esim. *pirtin otatti* tuvan etupuolen ohitse, *küllitti* l. *külitti* ohitse, *maitti, eitti* editse, *toatti*.

B. Monikon eri vartalot ja niiden päätteet.

108 §. Monikolla on kolme päätettä: *te (de, e)*, joka *t*:ksi typistyneenä muodostaa mon. nominativin, *loi, löi* ja *i*, joilla monikon muiden sijojen vartalo syntyy.

109 §. Pääte *loi, löi* liittyy niihin vartaloihin, joiden viimeinen vokaali on *o, ö, u, ü* tai *i*; esim. *talo-loj-a, millä ńero-loi-n* millä keinoin? *šlöttö-löj-ä* sammakoita, *paju-loj-a, kututtu-loi-lla, mändü-löi-ssä, taudi-loi-n, juomari-loj-en, pättilöj-ä*. Tätä käyttävät myöskin *i* päätteen rinnalla yksitavuiset ynnä *e*-päätteiset kaksitavuiset ja joskus supistuneetkin

vartalot, joiden viimeinen vokaali on alkuaan ollut *a*, *ä*, esim. *pä-i-h* l. *peä-löi-h* päihin, *juuri-loi-lla*, *kivi-löi-llä* l. *juur-i-lla*, *kiv-i-llä*, *piira-i-ssa* l. *piiroa-loi-ssa*, vart:sta *piiroa* piirakka, piiras. — Huomattava on, että tämä pääte, joka on Karjalan ja Aunuksen kielen omituisuutena, vaan jota ei tavata muissa länsisuomalaisissa murteissa paitse Karjalan ja Aunuksen rajamaissa, niinkuin Itä-Suomessa ja Pohjois-Vepsässä [1]), ei liity sanan alkuperäiseen vartaloon, vaan nähtävästi yks. nominativiin, niinkuin näkyy esimerkeistä *kivi-löi-llä*, *juuri-loi-lla*, *käzi-löj-ä* (ei sanota *kive-löi-llä*, *juure-loi-lla*, *käde-löj-ä*), ja että tällä tavalla muodostettu mon. vartalo siis oikeastaan on liittosyntyinen sana, jonka jälkimmäinen osa *(lo? luo?)* on asetettu monikkoon, monikon yleisellä *i* päätteellä.

110 §. Kolmatta mon. merkkiä, *i*:tä käyttävät kaikki supistumattomat *a*-, *ä*-päätteiset ja kaikki useampitavuiset *e*-päätteiset, joihin kuuluvat myöskin ne sanat, jotka vastaavat suomenkielen supistuvaisia (Euren'in VI:tta luokkaa); yksitavuiset ja *a*-, *ä*-päätteiset supistuneet käyttävät tätä päätettä mielemmin kuin *loi*, *löi* päätettä, jota jälkimmäistä taas kaksitavuiset *e*-päätteiset mielemmin viljelevät.

1. Muist. Laskusanoille *üksi*, *kakši*, *kolme*, *viizi*, *kuuži* syntyvät monikon vartalot ainoastaan *i*-päätteellä.

2. Muist. Yksitavuisiin vartaloihin, joissa on umpipäätteinen *(i*:hin, *u*:hun, tai *ü*:hyn päättyvä) diftongi, liittyy monikossa aina pääte *loi*, *löi*, esim. *voi-loj-a*, *täi-löj-ä*, *šauloj-a* savuja, *väü-löj-ä* vävyjä; samoin *pii-löj-ä* mon. part. sanasta *pii*.

111 §. Mon. genitivi ei synny suorastaan *loi*-, *löi*- tai *i*-päätteisestä monikon rungosta, vaan tätä sijaa varten muodostetaan yleisestä monikon rungosta uusi runko siten että: 1) pääte *de* liitetään pitkän diftongin jälkeen ja 2) pääte *e* lyhyen diftongin tai lyhyen vokaalin jälkeen. Genitivin päätteen lisään tullessa *d* sitten tietysti pehmenee *j*:ksi (tai Poadenessa katoomalla), ja jos taas monikon yleinen vartalo

[1]) Katso: „Vepsän pohjoiset etujoukot", Kieletär, I Annos, 4 vihko, 18 s.

päättyy lyhyeen *i* vokaaliin, niin tämä suurimmassa osassa Karjalaa yhtyy seuraavan *e*:n kanssa *ie* diftongiksi. Esim. *mai-de: mai-jen* l. *mai-en, šoi-de: šoi-jen* l. *šoi-en, piirai-de: piirai-jen* l. *-en, kaštei-de: kaštei-jen* l. *-en, kevää-de: kevää-jen* l. *-en; tuhki-en, tuhkien, šildoj-en, kivilöj-en* l. *kivi-en, kivien, harakkoj-en, madehi-en, -hien.*

Muist. Jos mon. yleinen vartalo päättyy lyhyeen diftongiin ja tämä vartalo on pitempi kuin kaksitavuinen, niin mon. gen:n runko on PK:ssa muodostettu *te* päätteellä, josta *t* kuitenkin tavuun sulkeutuessa on pehmennyt *j*:ksi, esim. *patoj-en*, mutta *kotiloi-te: kotiloi-jen, harakkoi-te: harakkoi-jen.*

C. Taivutusluokat.

112 §. Nominivartalot saatamme jakaa kolmeen luokkaan:

1) Supistuneihin, jotka aina päättyvät pitkään vokaaliin tai diftongiin, esim. *puu, pii, moa, peä, šuo, üö, tie, voi; šoappoa, piiroa;* näillä on seuraavat tunnusmerkit:
   a) Yks. nom. on aina vartalon kaltainen;
   b) yks. part:lla on pääte *da, dä;*
   c) illat:lla on pääte *h;* yksitavuisilla saattaa kuitenkin *h*:n jäljessä olla vokaali, nim. *e*, jos *i* on *h*:n edessä, mutta muuten sama vokaali, joka on *h*:n edessä.

Muist. Tähän luokkaan kuuluvat myös kaksitavuiset *ie*-päätteiset sanat, niinkuin *valgie, kebie*, part. *valgieda, kebiedä;* mutta niillä on EK:ssa myös supistumattomat muodot, jotka kuuluvat 2:seen luokkaan: *valgia, kebiä*, part. *valgioa, kebieä.*

2) Supistumattomiin ja typistymättömiin, jotka aina päättyvät lyhyeen vokaaliin *o, ö, u, ü, a, ä, i, e*, esim. *vedo* vero, *nägö, paju, etittelü, pada, reähkä* synti, *risti, tähti*, vart. *tähte;* tunnusmerkkejä:
   a) Yks. nom. on aina yhtä monitavuinen ja tavallisesti samallainen kuin vartalo; ainoastaan komparativit muuttavat *a*:n, ä:n, *i*:ksi ja samoin useimmissa *e*-päätteisissä sanoissa loppuvokaali muuttuu *i*:ksi;

b) Yks. part:lla on pääte *a*, *ä*, joka aina supistuu diftongiksi edellisen *a*:n, *ä*:n kanssa ja useimmissa paikoin myös muidenkin vokaalien kanssa.

c) Illativilla on pääte *h*.

Muist. Pronomini *itte* on nom:ssa päättynyt aspirationiin, koska konsonantin pehmennys siinä tapahtuu; *e* on siis siinä säilynyt: *ite;* vart. *kolme* on nom:ssa sekä *kolme* (vert. Suom. kolme') että *kolmi; appe* sanalla on EK:ssa nom. *appi*, PK:ssa *appe;* muutamat *e*-päätteiset nimet niinkuin *Markke*, *Dorkke*, *Koske* säilyttävät *e*:n nominativissa, luultavasti sen tähden että *e*:n jäljessä alkujaan on ollut deminutivinen johtopääte *i*, niinkuin näkyy yks. partitiveistä *Markkeja*, *Dorkkeja*, *Koskeja*. — Sama *i* ilmestyy joskus *j*:nä myöskin *o*-päätteisten deminutivien yks. partitivissa, esim. *toatto*, *toattojańi* isääni.

2 Muist. Superlativit muodostavat enimmiten partitiviansa typistymättömästä vartalosta, vaikka niillä on typistynytkin vartalo, jota aina käytetään nom:na ja joskus part:n vartalona, esim. vart. *piťimbä*, nom. *piťin*, part. *piťimbeä* l. *piťindä*. Ne horjuvat siis 2:sen ja 3:nnen luokan välillä.

3) Typistyväisiin, jotka saattavat kadottaa viimeisen lyhyen vokaalinsa; esim. *käde*, typist. *kät*, *küpše: küš*, *lume: lun*, *miehe: mieš; huolettoma: huoletoin*, *kolmande: kolmat*, (alkuper. vart. *kätkäde*, supist.:) *kätkü̈ö: kätüt*, *šauvome: šauvoin*, *müödäze: müüväis*, *pissokše: pissoš*, *(kastege:) kašti'e* l. *kaštie: (kaššek:) kašše*, part. *kaššet-ta; liühtehe: liüheh* lyhde, *šegehe: šieš* l. *sies*, selkeä ilma, *huogehe: huuvis* l. *-viš*, *šugaha: šuaš* l. *šuvaš* harjas, *uroho: uroš*. Tunnusmerkkejä:

a) Yks. nom. on aina toisellainen kuin typistymätön vartalo, nim. useimmat 2:tavuiset *e*-päätteiset muuttavat *e*:n *i*:ksi, *ze*-päätteisillä johdannaisilla on nom:ssa pääte *ńe* l. *ńi; nde*-päätteisillä järjestyslaskusanoilla on nominativissa tämän päätteen jäännöksenä *š* ja ominaisuutten nimet käyttävät *ut*-päätteisen typistyneen vartalon rinnalla nominativissa myöskin *uš*-päätteistä muotoa; muut käyttävät typistettyä vartaloa nom:na;

b) yks. part:ssa on pääte *ta, tä* l. *da, dä,* joka liitetään typistyneesen vartaloon;

c) illat:ssa on pääte *h,* taikka jos typistymätön vartalo on 3- tai useampitavuinen ja sen viimeinen konsonantti on *h,* niin käytetään myös päätettä *že, ze;* molemmat päätteet liittyvät typistymättömään vartaloon.

D. Taivutuskaavoja.

Ensimmäinen luokka.

	Yks.	Mon.	Yks.	Mon.
N.	*moa*	*moat*	*voi*	*voit*
P.	*moada*	*maida, moaloja*	*voida*	*voiloja*
G.	*moan*	*maijen, moalojen*	*voin*	*voilojen*
In.	*moašša*	*maissa, moaloissa*	*voissa*	*voiloissa*
El.	*moašta*	*maista, moaloista*	*voista*	*voiloista*
Ill.	*moaha, moah*	*maihe, maih, moaloih*	*voihe, -h*	*voiloih*
Ad.	*moalla*	*mailla, moaloilla*	*voilla*	*voiloilla*
Abl.	*moalda*	*mailda, moaloilda*	*voilda*	*voiloilda*
Abess.	*moatta*	*maitta, moaloitta*	*voitta*	*voiloitta*
Tr.	*moaksi*	*maiksi, moaloiksi*	*voiksi*	*voiloiksi*
	(*moakše-ńi*)	(*-kse-ńi*)	(*voikse-ńi*)	(*voiloikse-ńi*)
Ess.	*moana*	*maina, moaloina*	*voina*	*voiloina*
Instr.		*main, moaloin.*		*voiloin.*

	Yks.	Mon.
N.	*šoappoa*	*šoappoat*
P.	*šoappoada*	*šoappaida*
G.	*šoappoan*	*šoappaijen*
In.	*šoappoašša*	*šoappaissa*
Instr.		*šoappain* l. *šoappoaloin.*

	Yks.	Mon.
N.	*kebiä, -ie*	*kebiät, -iet*
P.	*kebi'eä, -iedä*	*kebeidä*
G.	*kebiän, -ien*	*kebeijen*
In.	*kebiäššä, -ieššä*	*kebeissä*
Ill.	*kebiäh, -ieh*	*kebeih.*

Toinen luokka.

	Yks.	Mon.	Yks.	Mon.
N.	*vedo*	*vevot*	*toatto*	*toatot*
P.	*vedua, veduo*	*vedoloja*	*toattua, -ttuo* (*toattoja-ńi*)	*toattoloja*
G.	*vevon*	*vedolojen*	*toaton*	*toattolojen*
In.	*vevošša*	*vedoloissa*	*toatošša*	*toattoloissa*
Ill.	*vedoh*	*vedoloih.*	*toattoh*	*toattoloih.*

	Yks.	Mon.	Yks.	Mon.
N.	*pada*	*poat*	*reähkä*	*reähät*
P.	*padoa*	*padoja*	*reähkeä*	*reähkiä, -kie*
G.	*poan*	*padojen*	*reähän*	*reäki'en, -kien*
In.	*poašša*	*pavoissa*	*reähäššä*	*reähissä*
Ill.	*padah*	*padoih.*	*reähkäh*	*reähkih.*

	Yks.	Mon.	Yks.	Mon.
N.	*harakka*	*harakat*	*vägövembi*	*vägövemmät*
P.	*harakkoa*	*harakkoja*	*vägövembeä*	*vägövembiä, -bie*
G.	*harakan*	*harakkojen*	*vägövemmän*	*vägövembi'en, -bien*
In.	*harakašša*	*harakoissa*	*vägövemmäššä*	*vägövemmissä*
Ill.	*harakkah*	*harakkoih.*	*vägövembäh*	*vägövembih.*

	Yks.	Yks.	Mon.
N.	*Markke*	*tähťi*	*tähet*
P.	*Markkeja*	*tähťiä, -ťie*	*tähťilöjä (-ťie)*
G.	*Marken*	*tähen*	*tähťilöjen (-ťien)*
In.	*Markešša*	*täheššä*	*tähťilöissä (tähissä)*
Ill.	*Markkeh.*	*tähteh*	*tähťilöih (tähťih).*

	Yks.	Mon.
N.	*piťin*	*piťimmät*
P.	*piťimbeä (piťindä)*	*piťimbiä, -bie*
G.	*piťimmän*	*piťimbi'en, -bien*
In.	*piťimmäššä*	*piťimmissä*
Ill.	*piťimbäh*	*piťimbih.*

Kolmas luokka.

	Yks.	Mon.	Yks.
N.	*käzi*	*keät*	*küpši, küpsi*
P.	*kättä*	*käzilöjä (käzie)*	*küštä, -stä*
G.	*keän*	*käzilöjen (käzien)*	*küpšen*
In.	*keässä, -ššä*	*käzilöissä (käzissä)*	*küpšeššä*
Ill.	*kädeh*	*käzilöjh (käzih).*	*küpšeh.*

	Yks.	Mon.	Yks.	Yks.
N.	*lakši, -ksi*	*lahet*	*lumi*	*loin*
P.	*lahta*	*lakšiloja (lakšie)*	*lunda*	*loinda*
G.	*lahen*	*lakšilojen (lakšien)*	*lumen*	*loimen*
In.	*lahešša*	*lakšiloissa (lakšissa)*	*lumešša*	*loimešša*
Ill.	*lahteh*	*lakšiloih (lakših).*	*lumeh.*	*loimeh.*

	Yks.	Mon.	Yks.	Mon.
N.	*huoletoin*	*huolettomat*	*kolmaš*	*kolmannet*
P.	*huoletcinda*	*huolettomia, -mie*	*kolmatta*	*kolmañžia, -žie*
G.	*huolettoman*	*huolettomi'en, -mien*	*kolmannen*	*kolmañži'en, -žien*
In.	*huolettomašša*	*huolettomissa*	*kolmannešša*	*kolmañžissa*
Ill.	*huolettomah*	*huolettomih*	*kolmandeh*	*kolmañžih*
Ess.	*huolettomana*	*huolettomina.*	*kolmandena* *kolmanna*	*kolmañžina.*

	Yks.	Mon.	Yks.	Mon.
N.	*tervehüš, -hüt*	*tervehüöt*	*kätüt*	*kätküöt*
P.	*tervehüttä*	*tervehüziä, -zie*	*kätüttä*	*kätküziä -zie*
G.	*tervehüön*	*tervehüzi'en -zien*	*kätküön*	*kätküzi'en, -zien*
In.	*tervehüöššä, -ssä*	*tervehüzissä*	*kätküöššü, -ssä*	*kätküzissä*
Ill.	*tervehüöh*	*tervehüzih*	*kätküöh*	*kätküzih*
Ess.	*tervehüönä*	*tervehüzinä.*	*kätküönä*	*kätküzinä.*

	Yks.	Mon.
N.	*opaštunuť, (-nun)*	*opaštunuot*
P.	*opaštunutta*	*opaštunuzia, -zie*
G.	*opaštunuon*	*opaštunuzi'en, -zien*
In.	*opaštunuošša*	*opaštunuzissa*
Ill.	*opaštunuoh*	*opaštunuzih.*

	Yks.	Mon.
N.	*toińe, toińi*	*toizet*
P.	*toista*	*toizia, -zie*
G.	*toizen*	*toizi'en, -zien*
Ess.	*toizena, toissa*	*toizina.*

	Yks.	Yks.
N.	*müödäńe, -ńi*	*mussikkańe, -ńi*
P.	*müüväistä*	*mussikaista*
G.	*müödäzen*	*mussikkazen*
Ess.	*müödäzenä.*	*mussikkazena.*

	Yks.	Mon.
N.	*pissoš*	*pissokšet*
P.	*pissošta*	*pissokšia, -kšic*
G.	*pissokšen*	*pissokši'en, -kšien*
In.	*pissokšešša*	*pissokšissa*
Ill.	*pissokšeh*	*pissokših.*

	Yks.	Mon.	Yks.	Mon.
N.	*kašše*	*kašti'et -tiet*	*liüheh*	*liühtehet*
P.	*kaššetta*	*kašteida*	*liühehtä*	*liühtehiä, -hie*
G.	*kašti'en, -tien*	*kašteijen*	*liühtehen*	*liühtehi'en, -hien*
In.	*kašti'ešša, -tiešša*	*kašteissa*	*liühteheššä*	*liühtehissa*
Ill.	*kašti'eh, -tieh*	*kašteih.*	*liühteheh,*	*liühtehih*
			liühteheže	*liühtehize, -hiže.*

	Yks.	Yks.
N.	*šieš, sies*	*huuvis, huuviš*
P.	*šieštä, siestä*	*huuvista, huuvišta*
G.	*šegehen*	*huogehen*
In.	*šegeheššä*	*huogeheššа*
Ill.	*šegeheh*	*huogeheh*
	šegeheže.	*huogeheže.*

	Yks.	Mon.
N.	*šuaš, šuvaš*	*šugahat*
P.	*šuašta, šuvašta*	*šugahia, -hie*
G.	*šugahan*	*šugahi'en, -hien*
In.	*šugahašša*	*šugahissa*
Ill.	*šugahah*	*šugahih*
	šugahaže.	*šugahize, -hiže.*

Komparationi.

113 §. Komparativin pääte on *mba, mbä,* nom. *mbi,* jonka edellä *a* ja *ä* muuttuvat *e*:ksi sekä kaksi- että useampitavuisissa sanoissa, esim. *kova*: *kovembi, pitkä*: *pitembi, armaš, armaha: armahembi, töläkkä* likainen: *töläkembi.*

Muist. EK:n *ia-, iä*-päätteiset adjektivit säilyttävät viimeisen vokaalinsa komparativin päätteen edellä, esim. *tobia* suuri: *tobiambi, kebiä*: *kebiämbi.*

114 §. Superlativin pääte on *imba, imbä,* nom. *in,* jonka edeltä *a, ä, e* katoovat, esim. *kovin, pitin, armahin, töläkin, šuurin, kaŋgein* vart:sta *kaŋgia* l. *kaŋgie,* alkujaan *kaŋgeda.*

Muist. Joskus käytetään EK:ssa komparativia superlativin asemesta, esim. *kaikkiah armahembi* l. *k. armahin* kaikkein rakkain.

115 §. Vaillinaisia tai säännöttömiä ovat komparationin suhteen: *äijä* paljo, *enämbi, eńin; hüvä* l. *hüä, parembi, paraš*, gen. *parahan; lühüt, lühembi, lühin.*

Muist. Samoin kuin suomenkielessäkin taivutetaan myöskin partikeli-vartaloita ja paikallisuutta merkitseviä substantivejakin eri vertaustiloissa, esim. *loitomboada, šelemmä* ulommaksi rannasta, *külembäizenä* syrjemmällä, *moahemma* illativista *moaha.*

Laskusanat.

116 §. Yksinkertaiset laskusanat ovat:

	Peruslukuja.	Järjestyslukuja.
1.	*ükši, üksi* (vart. *ühte*)	*eńžimäńe, -ńi* (vart. *-mäze,* typist. *-mäis*)
2.	*kakši, kaksi* (vart. *kahte*)	*toińe, -ńi* (vart. *toize, tois*)
3.	*kolme, kolmi* (vart. *kolme*)	*kolmaš* (vart. *-ande*, typist. *-at*)
4.	*neľľä, ńeľľä*	*neľľäš, ńeľľäš*
5.	*viizi* (vart. *viide*)	*viiješ*
6.	*kuuži* (vart. *kuude*)	*kuuveš*
7.	*šeiţţemen, seiţţemen* (vart. *-ţţeme*, typist. *-ţen*)	*šeiţţemeš, seiţţemeš*
8.	*kahekšan* (vart. *kahekša*)	*kahekšaš*
9.	*ühekšän, -sän* (vart. *-šä, -sä*)	*ühekšäš, -ksäš*
10.	*kümmenen* (vart. *-mene*, typist. *-men*)	*kümmeneš.*
100.	*šada* (genit. ja akk. *soan*)	
1000.	*tuhat* (vart. *tuhande*, gen. ja akk. *-nnen*)	
1,000,000.	*miljona.*	

117 §. Yhdistetyt laskusanat muodostuvat yksinkertaisista seuraavalla tavalla:

11.	*ükši toista (kümmendä)*	*ükši-toista-kümmeneš*

12.	*kakši toista (kümmendä)*	*kakši-toista-kümmeneš*
13.	*kolme toista (kümmendä)*	*kolme-t.-kümmeneš, kolmaš t. kümmeneš*
15.	*viizi toista (kümmendä)*	*viizi-t.-k-neš, viiješ t. k-neš, viiješ t. kümmendä*
18.	*kahekšan toista (kümmendä)*	*kahekšaš toista kümmeneš*
20.	*kakši kümmendä*	*kakši-kümmeneš*
23.	*kakši kümmendä kolme*	*kolme-kolmatta-kümmeneš*
24.	*kakši kümmendä nellä*	*nellä-k.-k-neš, nelläš k. k-neš*
30.	*kolme kümmendä*	*kolme-kümmeneš.*
200.	*kakši šadoa*	
7000.	*šeiťťemen tuhatta.*	

118. Laskusanojen taivutuksen suhteen on huomattava, että

1) Monikon vartalo ei koskaan muodostu päätteellä *loi*, esim. *ükšillä šukšiloilla, kakšin kerroin, viizin kümmeńin* 50 kerrassaan;

2) Perusluvut 11—19 taivutetaan siten, että ainoastaan ensimmäinen ja viimeinen sana taipuvat, mutta keskimmäinen, *toista,* pysyy taipumatta, esim. *kuuvella toista kümmenellä rubľalla.*

3) Ne yhdistetyt järjestysluvut, joiden ensimmäisenä osana on perusluku, ovat liittosyntyisinä sanoina pidettävät, koska ainoastaan viimeinen osa *kümmeneš* taipuu, esim. *üksi-toista-kümmenennellä vuuvella,* mutta *kahekšannella toista kümmenennellä.*

119 §. Laskusanoja käytetään ylimalkaan samalla lailla kuin suomenkielessä, sillä eroituksella vaan, että *šada* ja *tuhat,* olessaan myöntäväisessä lauseessa objektina, saavat akkusativin yleisen *n* päätteen, mutta niitä seuraava substantivi asetetaan partitiviin; esim. *ando ühen rubľan, kakši rubľoa, šoan* l. *tuhannen rubľoa.*

120 §. Epämääräisistä laskusanoista mainittakoon: *äijä-gö* kuinka paljo, *äijäž-gö* kuinka mones, monesko, *jälgimäńe* l. *jälkimmäińi* viimeinen.

121 §. Murtolukujen nimiä johdetaan järjestyslaskusanoista päätteellä *(u)kše*, nom. *(u)š*, esim. 1/3 *kolmannuš*, *nellänniš*; 1/2 on karjalaksi *puoli* (vart. *puole*).

122 §. Laskuadverbeja muodostetaan päätteellä *itti* l. *tti*, esim. *kahitti* kahdesti, *kolmitti*, *nellitti*, *äijätti-gö* monestiko; — *toitti* toiste näkyy syntyneen suorastaan *toine* sanan vartalosanasta, *tuo* pronominista.

Pronominit.

123 §. Personalipronominit ovat *mie*, *šie* l. *sie* — Poadenessa supistumattomina *miä*, *siä* — ja *heän*, monikossa *müö*, *tüö*, *hüö*. Ne taipuvat seuraavalla tavalla:

N.	*mie, miä*	*šie, sie, siä*	*heän*	*müö*
P.	*milma, miuda*	*šilma, silma, šiuda*	*händä*	*meidä*
G.	*miun*	*šiun, siun*	*hänen*	*miän, me'än, meän*
Akk.	*miun*	*šiun, siun*	*hänen*	*miät, me'ät, meät*
El.	*miušta*	*šiušta, siušta*	*häneštä*	*meistä*
Ad.	*miula*	*šiula, siula*	*hänellä*	*meilä.*

Tüö ja *hüö* taipuvat samoin kuin *müö*.

124 §. 1:sen ja 2:sen personapronominin yks. partitiveista ovat *milma* ja *šilma, silma* yleisimmin käytetyt, sillä säännöllisiä *miuda*, *šiuda* olen tavannut ainoastaan EK:ssa *Siezjärven* tienoilla edellisten rinnalla käytettyinä. Mitä edellisiin tulee, niin ne nähtävästi ovat vanhoja *ma* päätteellä syntyneitä akkusativeja, koska *m* on suomalais-ugrilaisissa kielissä alkuperäinen akkusativin pääte; ja vartaloissa tavattava *l* on luultavasti, samoin kuin vepsän sanassa *šoldan* soudan, tullut supistuneen vartalon *u*:sta, koska Poadenessa olen tavannut myöskin muodon *miuma-nc* minuani.

125 §. Adessiveissa on päätteen pitkä *l* äänne lyhennyt, samoin kuin joskus muutenkin diftongin ollessa edellä, esim. *teälä* täällä, *šielä* siellä, *koiliñe*, *peäliñe*.

126 §. *t*-päätteisiä akkusativeja tavataan ainoastaan monikossa, samoin kuin Tverin ja Laatokan Karjalassa, ja

nämät syntyvät samoista monikon vartaloista kuin genitivitkin, nähtävästi vartaloista *me-dä, te-dä, he-dä,* joissa mon. pääte *dä* (= *de, te, t)* on liittynyt suorastaan sanan runkoon eikä mon. *i*-päätteiseen vartaloon, niinkuin suomen kielessä. Vartaloista *medä, tedä, hedä* tulee aivan luonnollisesti genit. *meän* l. *miän,* akk. *meät* l. *miät* j. n. e., samoin kuin verbivartalosta *vedä-* tulee pres. *veän* l. *viän.* Eikä näiden vartaloiden olettaminen näyttäne liian rohkealta, kun tietää, että vironkieli käyttää samanlaisia genitivejä *mede* l. *meda, tede* l. *teda* suomentapaisten *meie* l. *meite, teie* l. *teite* muotojen rinnalla *). — Sellaisia muotoja kuin *miijän, miijät,* joita Ahlqvist ja Wiedemann ovat käyttäneet toisin kirjoittaessaan Mateuksen evankeliumin karjalaista käännöstä, ei tavata minun tutkimallani alalla eikä myöskään mainitun evankeliuminkäännöksen alkutekstissä.

127 §. Usein liitetään etenkin EK:ssa personalipronominien muihin sijoihin paitsi nom:iin, genit:iin ja akkus:iin vastaavat suffiksit, esim. *hüö milmańi otetah* he ottavat minun (minua), *miulańi, miuštańi.*

128 §. Omistussuffiksit ovat: yks. 1 pers:n *ńi,* joskus *ne, n,* 2 pers:n *š,* mon. 1 ja 2 pers:n *na, nä,* sekä yks. ja mon. 3 pers:n *h,* taikka *že, ze* l. *šše̊h, ssch,* jos edellinen tavuu alkaa *h*:lla. — Näitä käytetään Karjalan kielessä paljoa vähemmin kuin suomessa eikä juuri ollenkaan, jos substantivilla jo on määräyksenä personalipronomini genitivissä; esim. *miun toatto* minun isäni. *šiun koďi* sinun kotosi. Säännöllisesti viljellään suffiksia ainoastaan *a)* puhuttelusanaan liitettyinä, esim. *en, kannettuisen, muissa* en, rakas lapseni, muista; *b)* refleksivisessä merkityksessä lauseen subjektia omistajana osoittamassa, esim. *heän prosťih toattoh kera* hän jätti jäähyväiset (isänsä kanssa:) isällensä; *c)* tavallisesti refleksivipronominiin liitettyinä; *d)* 3 pers:n suffiksia, adverbina käytettyjen sijojen kanssa, esim. *järelläh* l. *jälelläh* takaisin, *alallah* alati, *istuollah, šeizoallah, kumoallah* kumossa, kumoon.

*) Katso: Wiedemann, Grammatik der Ehstn. Sprache, § 138.

Suffiksin vahvikkeena käytetään etenkin EK:ssa adjektivia *oma*, substantivin attributiksi pantuna, ja suffiksi siirtyy silloin tavallisesti attributin jälkeen, esim. *miä* l. *mie otan omańi dol'in iʒelläńi* minä otan (oman) osani itselleni.

Muist. Poadenessa ei käytetä mitään mon. 1 pers:n suffiksia, ja mon. 2 personaa varten käytetään *na, nä* suffiksin rinnalla myöskin yks. 2 pers:n suffiksia taikka jätetään siinäkin suffiksi kokonaan pois, esim. *meilä on iʒellä, elgeä tapakkoa iʒʒiäš* l. *iʒʒiä, müö otamma omat kullat iʒellä, ottakkoa omana kullat iʒelländnä* l. *iʒelläš.*

129 §. Refleksivipronominina viljellään niinkuin suomessakin *iʒe* sanan casus obliqvi'a, tavallisesti omistussuffiksien kanssa; se tavataan ainoastaan yksikössä, vaikka merkitys olisikin monikollinen, ja taivutetaan säännöllisesti *iʒʒe* vartalolla; esim. part. *iʒʒiä* l. *iʒʒie (-ńi, -š, -h, -nä)*, gen. *iʒen (iʒʒeńi, -š, -h, -nä)* adess. *iʒellä (-ńi, -š, -h, -nä)* j. n. e.

130 §. Demonstrativipronominit ovat: *tämä, toa, tuo* ja *še* l. *se; tuo* viittaa kaukaisempaan esineesen kuin *toa*; ne taipuvat näin:

	Yks.		
N.	*tämä*	*toa*	*še, se*
P.	*tädä*	*toada*	*šidä, sidä*
G.	*tämän*	*toan*	*šen, sen*
In.	*täššä, tässä*	*toašša*	*šiinä, siidä*
El.	*täštä, tästä*	*toašta*	*šiidä, siidä*
Ill.	*tähä, täh*	*toaha, toah*	*šihi, sih*
Ad.	*tällä*	*toalla*	*šillä, sillä*
Abl.	*täldä*	*toalda*	*šildä, sildä*
Abess.	*tättä*	*toatta*	*šittä, sittä*
Tr.	*täkši, täksi*	*toakši*	*šikši, siksi*
Ess.	*tänä*	*toana*	*šinä, sinä*
Instr.	*tämän*	*toan*	*šen, sen.*
	Mon.		
N.	*nämä*	*noa*	*ne*
P.	*näidä*	*naida*	*ńiidä*

G.	*näijen*	*naijen*	*ńiijen*
In.	*näissä*	*naissa*	*ńiissä*
El.	*näistä*	*naista*	*ńiistä*
Ill.	*näihe, näih*	*naihe, naih*	*ńiih*
Ad.	*näillä*	*nailla*	*ńiillä*
Abl.	*näildä*	*nailda*	*ńiildä*
Abess.	*näittä*	*naitta*	*ńiittä*
Tr.	*näiksi*	*naiksi*	*ńiiksi*
Ess.	*näinä*	*naina*	*ńiinä*
Instr.	*näin*	*nain*	*ńiin.*

Tuo taipuu niinkuin *toa;* monikko kuuluu *nuo, noida, noijen* j. n. e.

131 §. Kaikkiin näihin pronineihin saattaa liittyä esiliite *še, se* l. *he,* jolla näyttää olevan tarkoituksena tehdä demonstrationi vilkkaammaksi; tällöin ei tapahdu muita muutoksia, kuin että *še, se* pronominin alkukonsonantti *š, s* muuttuu äänelliseksi: *ž*:ksi, *z*:ksi; esim. *še-že, se-ze, he-že, heze,* elat. *še-žiidä* l. *se-ziidä* j. n. e.

132 §. Interrogativi- ja samalla relativipronominia ovat *mi, ken, ku, kudamańe* (vart. *-aze*) ja *kumbańe* (vart. *-aze).*

133 §. *Mi* käytetään sekä ihmisistä että muista olennoista ja esineistä, mutta harvoin ainakin EK:ssa attributina, vaan pronomini pysyy enimmiten pääsanana ja substantivi pannaan sen määräykseksi mon. part:iin suffiksin kanssa taikka mon. instr:iin; esim. *mit hüö ollah* mitkä he ovat? *Mi tämä on pajulojah* l. *pajuloin* mitä pajua tämä on? *Mihi heän taudiloin kuoli* mihin tautiin hän kuoli? *Millä ńeroloin* millä keinoin? — Tämä pronomini taipuu säännöllisesti 1:sen luokan mukaan, mutta sillä ei ole mon:ssa muita sijoja kuin nom.

134 §. *Ken* on substantivi ja tarkoittaa niinkuin suomessakin ainoasti ihmisiä; gen. ja akk. on *kenen,* mutta muut sijat syntyvät vartalosta *ke,* esim. part. *kedä,* iness. *keššä* l. *kessä;* mon. nom. *ket* l. *kette.*

135 §. *Ku* on tavallisesti adjektivi, jota harvoin käytetään yks. nom:ssa ja mon:ssa; sen taivutus on muuten

säännöllinen; esim. *kušta tauvista, kušša* missä? Tästä ovat johtuneet *kudamańe* ja *kumbańe* mikä, kumpi, joka.

136 §. Indefinitipronominit. „Kuka l. mikä tahansa", „joku", „jokin" ilmoitetaan Karjalan kielessä siten, että kysyväisiä pronominia käytetään yhdessä muutamien partikelien ja muiden sanojen kanssa. Pronominien eteen asetetaan silloin tavallisesti konj. *hot* vaikka, ja niiden jälkeen partikelit *da, ga, ńi* taikka imperativit *taho, kaṭo* l. *kajo* tai sanat *ńi valdah* valtansa; esim. *midä ńi valdah* mitä tahansa, *hot ken* l. *ken ńi valdah* kuka tahansa, joku, *hot kumbańe, hot kudamańe ga, hot kudamańe da, kudamańe ńi, hot kudamańe taho, kaṭo* l. *kajo* kumpi tahansa, jompikumpi, mikä hyvänsä, jokin.

137 §. „Ei kukaan", „ei mikään" ilmoitetaan kysyväisillä pronomineilla siten, että niiden eteen pannaan partikeli *ńi* ja jälkeen liitetään joskus partikeli *-gi*, jonka ohessa lauseen predikati on kieltäväisessä muodossa; esim. *ei ńi kudamańe tule* ei kumpikaan l. ei mikään tule, *ei kumbańe-gi, ei kudamańe-gi; ńi mi, ńi ku, ńi ken ei käü.*

138 §. Muista indefinitipronomineista ovat huomattavat: *jogo* l. *joga* (taipumaton) joka, esim. *jogo päiveä* joka päivä, *joga michellä; jogohińe, -ze* jokainen, *eräš* (vart. *erähä)*, *šamańe, -ze* l. *še šamańe, šama, mońiaš* l. *mońieš, muuven* l. PK:ssa *muutoma, muu, molommat* l. *molen, kai* l. *kaikki* (vart. *kaikke)* koko, kaikki.

139 §. Pronominalia muodostetaan siten, että pronominia yhdistetään seuraavien sanojen kanssa: *moińe, -ze, nägöńe, -ze, jütüš* (vart. *jüttüö* l. *jüttümüö) jüttünäńe, -ze, noalańe, -ze, (oalańe, -ze)*, jotka kaikki ilmoittavat lajia, muotoa; esim. *tämän-moińe, tämän-nägöńe* tällainen, tämmöinen, *tuommoińe, šemmoińe, mimmoińe, kummoińe, min-nägöńe, mitüš, mütüš, müttünäńe, min-noalańe* millainen, *kaiken-jütüš, kaikennoalańe* kaikellainen.

Verbit.

Verbien johto.

140 §. Verbien johto on ylimalkaan samallainen kuin suomenkielessä, jonka tähden tässä ainoastaan lyhykäisesti luettelemme ne johtopäätteet, jotka olemme Karjalassa tavanneet.

141 §. *ahta-*, intransitivisten monentaniverbien pääte; esim. *herjahta-* horjahtaa, *mutkahta-* mutkahtaa, *hüpähtä-*, *püörähtä-*, *kridahta-* kirahtaa, *ńukahta-*, *ratkahta-*, *muhahta-* myhähtää, *kuivahta-*, *harpahta-*, *tuhahta-* suhahtaa, *kajahta-* l. *kojahta-*, *hengähtä-*, *šolahta-*. — Tällaisia verbejä taivutetaan usein refleksivisesti etenkin imperfektissä, esim. inf. *herjahtoakšeh*, impf. *herjahtih*. Näistä syntyy frekventativiverbejä päätteellä *aht-ele*, esim. *läikähtele-*, *kridžahtele-*, *muhahtele-*, inf. refl. *muhahellakšeh*, *šolahtele-* inf. *šolahella*, ja kaussativeja päätteellä *ah-u-tta-*, *autta-* esim. *häilähüttä-*, *püörähüttä-*, *läpehüttä-* tukehduttaa, *lekahutta-*, *liikahutta-*, *tuhautta-*.

142 §. *aja-* ja *ize-*, joista edellistä viljellään enemmin PK:ssa, jälkimmäistä EK:ssa; esim. *väräjä-* l. *värize-*, *vataja-* l. *vadize-* vasertaa, hälistä, *burize-* porista, *mögize-*, *kähize-*, *tirize-*, *tuhize-* l. *tuhaja-*. Näistä johtuneilla kaussativiverbeillä on pääte *autta-* l. *izutta-*, esim. *ribautta-* hilata, laahata perässään, *värizüttä-*. Välistä *j* katoo *aja* päätteestä, jolloin vartalo supistuu, esim. *varaja-* l. *varoa-* peljätä, *jüräjä-* l. *jüreä-*.

143 §. *alda-* synnyttää transitivisia verba subitanea verbeistä, esim. *veäldä-* l. *viäldä-* vetäistä, *puissalda-* pudistaa äkkiä ja voimakkaasti, *künnältä-* raapaista, *puralta-* puraista, *puhalda-*, *pissäldä-* pistää äkkiä, *ńuuhalta-* haistaa. Intransitivisia saadaan päätteellä *aldu-* ja kaussativisia päätteellä *allutta-*, esim. *puhaldu-* pöhöttyä, *ušsallutta-* luvata.

144 §. *ele-*, jonka ensimmäinen *e* usein supistuu diftongiksi edellisen vokaalin kanssa, ell'ei tämä katoo, synnyttää frekventativiverbejä sekä alkuperäisistä, enimmiten *a*-päätteisistä, että johdetuista *ta-* (*tta-*, *hta-*, *šta-*, *nda-*, *a-*) päätteisistä, esim. *andele-*, *vedele-*; *kävele-*, *šanele-*, *küzele-*; *kuottele-* koettaa,

ihaštele-, *lähendele-*, *lizeäl'e-*, *mittoal'e-*, *valkuol'e-*, *laŋkiel'e-*, *leikkele-*; kadonneista vartalosanoista ovat johtuneet esim. *kuundele-*, *riidele-*, *panettele-* asetella, *šuudele-*, *ombele-*, *juokšendele-*.

145 §. *i-* synnyttää sekä verbeistä kontinuativisia, esim. *lükki-*, *haukki-*, *ńühťi-*, *hüppi-*, *šüďi-* sysiä, *harppi-*, että myöskin denominalia, esim. *ńokki-* noukkia, *künďi-* l. *küňši-*, *kukki-*, *šugi-*, *ńäppi-*, *kieli-*, *keŋgi-*.

146 §. *itte-* liittyy nominivartaloihin ja saattaa vokaalin jäljessä lyhetä paljaaksi *i*:ksi tai kadottaa *i*:nsä, jos se tulisi toiseen tavuusen, esim. *kaupitte-*, *tarvitte-*, *kozitte-* kosia, *tuššitte-* (refl.), *rammitte-* ontua, *kulťitte-* kullata; *ragaitte-* heitellä, *šuatte-* l. *šuvatte-*, *vardeitte-*, inf. *-eija* vartioita, *šiivilöi-* l. *siibilöi-*, *aštivoitte-* harata, *emännoitte-*, *izännoitte-*, *hirnakoitte-*, *palmikoitte-*, *liekkaroi-* lääkitä, *vihotte-* vihata, *pilloťte-* tehdä vahinkoa, *tolkuitte-* l. *tolkkui-* selittää, *reähküitte-* tehdä syntiä. — Pääte *u* on liittynyt tämän päätteen jälkeen, esim. sanassa *havattu-* herätä.

147 §. *ksi-* pääte tavataan esim. verbeillä *huŕeksi-* hulluilla, *paheksi-* pahaksua, halveksia.

148 §. *kšendele-* on tavallinen frekventativipääte etenkin muilla kuin *a*-päätteisillä vartalosanoilla, esim. *luokšendele-* heitellä, *tuokšendele-*, *müökšendele-*, *katokšendele-*, *lizävükšendele-*, *lükikšendele-*, *sü'ikšendele-* sysiellä, *kaupitekšendele-*, *purekšendele-*, *kävelekšendele-* l. *käükšendele-*; mutta myös: *joakšendele-* jaella, *koakšendele-* kaadella, *pöllätäkšendele-*, peljästytellä, koettaa peljättää, *mittoakšendele-*, *uppuakšendele-*.

149 §. *ne-* synnyttää kolmitavuisia „komparativisia“ verbejä nomini- ja partikelivartaloista, joiden viimeinen vokaali silloin tavallisesti muuttuu *e*:ksi, esim. *pakšune-*, *vanhane-* l. *vanhene-*, *happane-*, *küpšene-*, *tülttene-* tylsistyä, *loivene* l. *laivene-* laimeta, *toagene-* taajeta, *parene-*, *šumpene-* haalistua; *lizene-* lisäytyä, *lähene-*, *murene-*. Näistä syntyy kaussativiverbejä päätteellä *n-da*, esim. *muššenda-*, *kohenda-*, *lähendä-*, *lujenda-* vahvistaa, *ojenda-*, *puolenda-* vähentää, *jüendä-* raskauttaa, *parenda-*.

150 §. *o-* synnyttää sekä verbeistä kontinuativisia, esim. *katko-*, *leikko-*; *šeizo-*, *hiero-*, *šurvo-*, *ammo-*, *huuhto-*, että myös denominalia, esim. *šieglo-* seuloa, *šano-*, *šego-* hämmentyä, *kihlo-* kihlata, *koššo-* kosia, *lahjo-*, *aido-* aidata.

151 §. (*o-ta-*:) *ua-* l. *uo-* johtaa nomineista intransitiiviverbejä, esim. *muigua-* l. *-uo-*, inf. *muijota* hapata, *ruškua-* l. *-uo-*, *ruššota* rusketa, punastua, *valgua-* l. *-uo-*, valjeta, *hoarua* l. *-uo-* haarota, *uinua-* l. *-uo-* nukkua. Tällaisista verbeistä syntyy kaussativisia siten, että typistyneesen vartaloon, jonka viimeiset äänteet ovat *-ot-*, liittyy pääte *ta-*, esim. *upotta-*, *hoarotta-*, *erotta-*, *valotta-* valkaista; välistä on tällaisilla verbeillä intrans. merkitys, esim. *ružotta-* ruskottaa, punottaa, *vallotta-* paistaa valkoiselta.

152 §. *šta-*, *sta-*, *ista-*, tavallisesti transitivinen pääte, liittyy nominivartaloihin, esim. *tähestä-* panna tähti, merkitä, *liestä-* lievittää, liestää, *rabiešta-* raivata; *puolista-* puolustaa, *šuoñista-* vetää suonta, *näpistä-*, *kobrista-*, *uuvista-* uudistaa; *leskiestä-* elää leskenä, *neitüstä-* olla tyttönä. — Jos *u*-pääte liittyy näihin päätteihin, niin se synnyttää intransitivisia, esim. *müöhäštü-* l. *müöhäistü-*, *hieštü-*, *liveštü-* liukahtaa, *pölüštü-*, *näläštü-*, *šuistu-*, *kähistü-*, *kügṛistü-* kyyristyä, *hädristü-* l. *pahistu-* huonota, *ikävüistü-*, *tuttavuistu-*.

Muist. Verbivartalosta johdettuna olen tavannut vaan yhden *šta*-päätteisen verbin: *hüpäštä-* hypähtää.

153 §. *a) ta-*, *da-* on yleinen pääte, jolla johdetaan sekä trans. että intrans. verbejä typistyneistä ja joskus yksitavuisista nominivartaloista, esim. *varrašta-* varastaa, *uuraštа-* ahkeroida, *varušta-*, *kukaista-* kukoistaa, *räväistä-* hetiä, *kiirehtä-*, *vesťä-* veistää, *illaista-*, *opašta-* opettaa, *puhašta-* puhdistaa, *vierašta-*; *oivelda-*, *vuoda-*, *piirdä-*, *šiirdä-*, *püösürtä-* tehdä pyöreäksi, *kumarda-*. — Päätteellä *t-u-*, *d-u-* muodostuu samoin intransitiiviverbejä, esim. *müöhäistü-*, *vereštü-* uudistua, *vaikaštu-* vaieta, *šiñistü-*, *laihtu-*, *opaštu-* oppia, *šieštü-* l. *kajoštu-* seijastua, seljetä; *humaldu-*, *hiveldü-* nyrjähtyä, *häveldü-* hälvetä, *üödü-* myöhästyä yöksi, *illendü-* jäätyä, tulla jäästä liukkaaksi (esim. kenkä), *šurdu-* surkastua, *hüö-*

dü- vaurastua (sanasta *hüvä*, *hüä*, samoin kuin adv. *hüözesti* = *hüvästi*).

b) (*ta-*) *a-*, sama pääte kuin edellinen, vaikka *t* säilyy ainoastaan *a*:n kadotessa, liittyy kaksitavuisiin typistymättömiin nominivartaloihin; esim. *muokkoa-*, inf. *muokata* piinata, vaivata, *viboa-* vivahtaa, *ohjoa-*, *kaimoa-* seurata, *kizoa-* leikkiä, *lujoa-* vahvistaa, *vaštoa-*, *notkoa-* notkentaa, *katkoa-*, *halgoa-*, *ražvoa-*, *šuoloa-*, *kuivoa-*, *kauppoa-*, *ramboa-* ontua, *karttoa-*, *paikkoa-*, *toroa-* tapella, *lizeä-*, inf. *lizätä*, *kezreä-* kehrätä, *küöleä-* liippiä, *kereä-*; *erua-* l. *-uo-*, inf. *erota*, *šamua-*, *-uo-*, inf. *šamota*, *tahkua-*, *-uo-*, inf. *tahota*; *halgia-*, *-ie-*, inf. *halleta*, l. *haleta*, *lohkia-*, *-ie-*, inf. *loheta*; *melua-*, *-uo-*, inf. *meluta*; *ţilppua-*, *-uo-*, inf. *ţilputa* silputa, *hoppuo-* (refl.), inf. *hoputaţţi* l. *-ţakšeh* riidellä, puuhata; *šuoria-*, *-ie-*, inf. *-ita*, *viriä-*, *-ie-*, inf. *-itä* syttyä. — Joskus saadaan tällaisista verbeistä kaussativisia päätteellä *t-ta-*, esim. *pöllättä-* peloittaa; *kerittä-* purkaa, *revittä-*, *hävittä-*, *šuoritta-*, *virittä-*, *šelittä-*, *erotta-*, *upotta-*.

Muist. Joskus *ta-* pääte liittyy johtamattomiin, typistettyihin verbivartaloihinkin, muodostaen kaussativisia, esim. *peäštä-*, *nošta-*, vartalosanoista *peäže-*, *nouže-*. Vert. §§ 149, 151 ja 157.

154 §. *a) tta-* pääte liittyy monenlaisiin yksi- ja kaksitavuisiin verbivartaloihin ja muodostaa tavallisesti kaussativiverbejä, esim. *šoatta-*, *šüöttä-*, *juotta-*, *naitta-*, *käüttä-*; *näüttä-*, *issutta-*, *puuvutta-* lopettaa (*puudu-*), *vaibutta-* l. *vaivutta-* väsyttää, *šäilüttä-*, *kuţutta-* kutkuttaa, *ühüttä-*, *valutta-*, *juohutta-*, *juobutta-* l. *juovutta-*, *jatutta-* jatkaa, *ševotta-* sekoittaa (*šego-*), *šavotta-* (*šago-*), *varotta-*; *juohatta-* muistuttaa, *šatatta-* loukata, satuttaa, *apatta-* syöttää, *šeizatta-*, *šulatta-*, *elättä-*; *käržittä-* viihdyttää, *vierettä-*, *mänettä-*. Välistä tällä päätteellä näyttää olevan ainoastaan vahvistava-inen, intensivinen merkitys, esim. *talutta-* = *talu-*, *ennättä-* entää, ennättää, *lopetta-* = *loppe-*, *huolitta-* pitää huolta, *kielittä-* = *kieli-*, *kuoritta-* kuoria. Joskus syntyy intransitivisiakin verbejä tällä päätteellä, esim. *burbetta-* murmettaa, *vajatta-* vuotaa, *irvotta-* irvistää, *kokotta-* kököttää, *tahotta-* l. *himotta-* tekee mieli.

b) tta- tai *itta-* päätteellä johtuu myöskin nomini- ja partikelivartaloista tavallisesti transitivisia verbejä, esim. *muutta-*, *pissüttä-* pystyttää, *müüättä-* l. *müüittä-* myöntää, matkia (*müödä*), *tažotta-*, *šijotta-*, *pahotta-*, *vihotta-*: *vihotteleärrytellä*, *lujotta-*, *gostitta-* kestitä, *pitittä-* pitkittää; *rapakoitta-* (refl.), inf. *-ttoakšeh* hapertua (*rapakka*), *igävöittä-*: *igävöitelläkšeh* ikävöitä.

155 §. *tti-* on harvinainen pääte, jolla verbejä johdetaan typistyneistä nominivartaloista, esim. *vannehtti-*, *kajehtti-* kadehtia; *märehtti-*.

156 §. *u-* on intransitivinen (passivinen, inchoativinen) johtopääte, joka liittyy kaksi- ja useampitavuisiin verbi- ja nominivartaloihin, esim. *tüöndü-* lähteä matkaan, *keändü-*, *jatku-*, *painu-*, *valu-*, *piättü-*; *täüdü-* täyttyä, *bohattu-* rikastua, *vihandu-*.

157 §. *udu-* on läheistä sukua edellisen kanssa, usein tulee kuitenkin refleksivinen tai inchoativinen merkitys tässä johtomuodossa enemmin tuntuvaksi, esim. *heittäüdü-*, *jakšautu-* riisua päältään, *kirjuttautu-*, *lizäüdü-*, *harjaudu-*, *loatiutu-* tekeytyä, *istuutu-*, *venüütü-* käydä pitkälleen, *eleüdü-* l. *elautu-* ruveta elämään, *voŋgeudu-* alkaa vonkua; — *tuškeudu-*, *voahteudu-* tulla vaahteen, *vieraudu-*, *lihaudu-* märäntyä, *madoudu-* tulla matoihin. Tämän päätteen yhtymisestä *ta-* päätteen kanssa syntyy kaussativinen pääte *ut-ta-*, jolla ovat johtuneet esim. *harjautta-*, *jalgeutta-* herättää, *kibeüttä-*, *likautta-*, *šumpeutta-* haalistaa.

158 §. *utta-* on transitivinen pääte, joka liittyy tavallisesti useampitavuisiin verbivartaloihin, joskus myös nominivartaloihin, esim. *haikotutta-* = *haikotta-* haukottaa, *ńikotutta-* = *ńikotta-*, *juotatutta-* l. *juotatta-* janottaa, *koššutta-* = *košetta-* koskettaa, *juokšutta-*, *kirjutta-* kirjoittaa, *ožutta-* osoittaa.

Verbien konjugationi.

A. Yksinkertaiset myöntävät muodot.

159 §. Konjugationi on pääasiallisesti samallainen kuin suomenkielessä, kuitenkin löytyy muutamia läpikäypiä eroavaisuuksia, jotka tässä ensiksi mainitsemme.

160 §. Monikon 3 persoonalla ei ole mitään omaa muotoa, vaan se ilmoitetaan vastaavalla passivin muodolla, taikka imperativissa (ja optativissa) aina ja usein muissakin moodeissa yksikön 3 persoonalla.

161 §. Optativia ei löydy EK:ssa ollenkaan; PK:ssa käytetään paikoin muutamia tämän moodin muotoja imperativisten asemesta.

162 §. I:n infinitivin täydellistä translativia suffiksin kanssa ei käytetä ollenkaan, vaan ainoastaan lyhennettyä muotoa ilman suffiksitta.

163 §. III:tta infinitiviä ei käytetä participina silloin kun tekijä on ilmi pantu, vaan silloinkin viljellään passivin II participia, esim. *toaton oššettu heboňe* isän ostama hevonen.

164 §. V infinitivi puuttuu; sen mon. adessivia korvaa tavallisesti vaan III inf:n yks. iness.

165 §. Aktivin I participia ei käytetä attributina, varsinaisena adjektivimuotona — sillä semmoisena viljellään *ja*-päätteistä tekijännimeä — vaan ainoastaan yksikön instruktivissa (akkusativissa?), *jotta* sanalla alkavan objektilauseen asemesta. Tällöin on huomattava, että subjekti tavallisesti ei ole ilmi pantu ja että tämä verbinmuoto silloin korvaa täydellisessä lauseessa odotettavaa sekä presensiä että preteritiä sekä aktivissa että passivissa.

---

166 §. Ind. imperfektin pääte on *i*, joka kuitenkin lyhyen vokaalin jäljestä katoo, jos se tulisi olemaan tavuun lopussa, esim. vart:sta *anda-*, impf. vart. *andoi-*: *annoin, annoit, ando, andoma, andoja.* — Muiden muutosten suhteen katso Äänneoppia.

Muist. *Šuigujärven* tienoilla *i* katoo toisesta tavuusta, vaikka tämä tavuu tuleekin suljetuksi, esim. *šoaton* saatoin.

167 §. Koncessivin pääte on *ne*, jonka *n* seuratessaan typistynyttä vartaloa yhtäläistyy edellisen *š, s, r, l* konsonantin kanssa, mutta muuttaa edellisen *t*:n itsensä kaltai-

seksi, esim. *peš-še-n, jüris-se-t, pur-re-mma, kuunnel-le-tta; hallan-ne-n, hävin-ne-t* typistyneistä vartaloista *hallat-, hävit-*.

168 §. Konditionalin täydellinen pääte on *izi*, mutta yks. 3 pers:ssa se on aina lyhennettynä *is*. Muissa persoonissa taas ensimmäinen *i* katoo, ja pääte tulee olemaan *zi-*, paitsi jos vartalon viimeinen vokaali on *i* tai *e*, jotka vokaalit sulavat yhteen päätteen *i*:n kanssa lyhyeksi *i*:ksi, esim. *tuo-zi-n, to-is, koada-zi-t, koada-is; ettizi-mä, ettis, naizi-t, nais, kävelizi-n, kävelis.* — Kiestingin tienoilla säilyy kuitenkin syrjäkoron vaikutuksesta kolmitavuisissa *e*-päätteisissä verbeissä vartalon ja päätteen vokaalista syntynyt pitkä *ii*, esim. *käveliisi-n;* ja samasta syystä pohjaisessa ja läntisessä Karjalassa (*Šuigujärvessä, Kiestingissä* ja *Reboľassa*) konditionalin *i* säilyy muiden vokaalien jäljessä, useampitavuisissa verbeissä, esim. *keännäldäizi-n, eleüdüizit*, joita *Poadenessa* äännetään *keännäldäzin, eleüdüzit.* Tätä jälkimmäistä sääntöä noudattavat myöskin supistuvaiset vartalot, esim. Poadenessa: *rubi'azin* l. *rubiezin, rubi'aiš, rubi'ais;* Reboľassa: *rubi'aizin, rubi'ais*, Šuigujärvessä ja koko PK:ssa: *rubiezin, rubieis* (*rupiesin, rupieis*).

169 §. Imperativin yks. 2 persoonalla ei ole enää mitään päätettä, mutta vartalon viimeista tavuuta alkava kova konsonantti pehmenee siinä, joka todistaa, että päätteenä on ollut konsonantti (ensin epäilemättä *k*, sitten luultavasti aspirationi). Imperativin vartalo syntyy verbin vartalosta seuraavilla päätteillä: 1) *ka, kä*, kun vartalon lopussa on äänetön konsonantti *š, s, k, h, t;* 2) *ga, gä*, kun edellä käy äänellinen kons. *r, l, n* (joista jälkimmäinen silloin muuttuu *n*:ksi) tai diftongi; 3) *kka, kkä*, kun vartalo päättyy lyhyeen vokaaliin; tällöin käytetään Šuigujärven tienoilla ja joskus muuallakin PK:ssa yks. 3 ja mon. 2 persoonassa imperativin päätteenä: 4) *a, ä*, joka supistuu vartalon viimeisen vokaalin kanssa diftongiksi. Esim. yks. 2 p. *ite, kisso* l. *kiso, šoata, tarite* vartaloista *itke-, kisko-, šoatta-, taritte-; noš-ka-h* nouskoon, nouskoot, *väris-keä, näh-kä-h* l. *näk-kä-h, poaťkoa* l. *poak-koa* paetkaa; *tul-ga-h, pur-ga-h, mäń-gä-mä, šüö-geä,*

hara-voi-goa; kisko-kka-h, kisko-kkoa, otta-kkoa, etti-kkeä l. (Šuig.) *kiskuo-da, ottoa-da, ettie-de,* (Vuokk.) 3 p. *kašvattoah.*

170 §. Optativin merkkinä on *go, gö* (l. *ko, kö*), esim. (Šuig.) *tuo-guo* tuokootte, tuokaa, *šüö-güö,* (Vuokkiniemi) *tul-ko-h.*

171 §. Persoonapäätteiden suhteen Karjalan kielen moodit ja verbinajat jakautuvat kolmeen ryhmään:

	Ind. pres. ja Koncess.	Ind. impf. ja Kond.	Imper. (ja Opt.)
Yks. 1 p.	*n*	*n*	—
2 p.	*t*	*t*	—
3 p.	*v, t, (ppi, vppi, pi, a)*	—	*h*
Mon. 1 p.	*mma (ma)*	*ma (mma)*	*ma (—)*
2 p.	*tta*	*a (tta)*	*a (da, de)*

172 §. Yks. 3 pers:n yleinen pääte ind. presensissä ja koncessivissa on *v*, joka, ollen vokaalin jäljessä, useimmiten kuuluu kuin *u* tai *ü*; se liittyy kaikellaisiin vartaloihin paitsi presensissä yksitavuisiin, joissa on umpipäätteinen diftongi, eikä vaikuta muita muutoksia vartalossa, kuin että *e* sen edellä, samoin kuin muutenkin huuliäännetten edessä, muuttuu *o*:ksi, *ö*:ksi, esim. *šoa-v* (lue *šoau*), *šüö-v* (lue *šüöü, šüöu*), *anda-v* (l. *andau*), *etti-v* (l. *ettiü, ettiu*), *pane-: panov, keändäne-: keändänöv.* — *T* päätettä, joka on Karjalan kielen omituisuus ja jota Tverinkin Karjalaiset näkyvät käyttävän,[1]) käyttävät seuraavat yksitavuiset verbit ind. presensissä: *nai-, pui-, ui-, voi-, käü-,* esim. *heän nait, puit, uit, voit, käüt.* — *Reboľassa* muut verbit paitsi *voi-* kuitenkin käyttävät mielemmin *ppi* päätettä: *voit, uippi, naippi, käüppi.* Sama pääte *ppi* liittyy *Reboľassa* usein myöskin *v* päätteen jälkeen, kun vartalo on kaksitavuinen, esim. *andav* l. *andavppi, koškov* l. *koškovppi.* Pääte *pi* tavataan joskus PK:ssa yksitavuisilla verbeillä, ja samoin pääte *a, ä* kaksitavuisilla, esim. *šoapi, uipi, kattoa, käšköä;* molemmat ovat epäilemättä samoin kuin *v*:kin jäännöksiä I participin päätteestä *pa, va,* eivätkä siis ole varsinaisia persoonapäätteitä.

---

[1]) *Voit* tavataan Evankeliumin käännöksessä 3 persoonana seuraavissa värsyissä: III· 9; VI: 27; XII: 26, 29; XVI: 26; XIX: 12, 25, 26.

173 §. Ind. imperfektissä ja konditionalissa ei ole 3 persoonalla mitään päätettä; imperativissa on taas pääte *h*, joka silminnähtävästi on sama kuin suomenkielen *h-n*, *-n* ja syntynyt 3 pers:n pronominista.

174 §. Mitä mon. 1 ja 2 persoonan päätteihin tulee, niin ind. pres. ja koncess. tässä suhteessa eroovat muista verbinmuodoista, siten että mon. 1 pers:n päätteenä on *mma*, *mmä*, ja 2 pers:n *tta*, *ttä*, esim. *šoamma*, *kibeüvümmä*, *puinemma*, *tüöndänemmä*; *šoatta*, *kibeüvüttä*, *puinetta*, *tüöndänettä*.

Muist. Šuigujärvessä on kolmitavuisten verbien presensissä mon. 1 pers:n päätteenä *ma*, esim. *murajama*, *pagajama*.

175 §. Ind. impf:n ja kondit:n mon. 1 persoonassa liitetään pääte *ma*, *mä* näiden muotojen vartaloon, esim. *kibeüdümä*, *tahkozima*, *noužizima*. 2 pers:n pääte on *a*, *ä*, jonka edellä lyhyt *i*-päätteinen diftongi purkautuu siten, että *i* muuttuu *j*:ksi ja siirtyy viimeiseen tavuusen, esim. *igävöiţţi-ä*, *noužizi-a*, *šanoja*, *kibeüdüjä*, *šoattoja*. Muutamissa paikoin PK:ssa ja Reboľassa tämä pääte *a*, *ä* saattaa edellisen *i*:n kanssa supistua *ie* diftongiksi, esim. *kävelie* kävelitte, *tulizie* tulisitte.

1. Muist. Näistä säännöistä poikkeavat yksitavuiset verbit, saaden impf:ssä samat päätteet kuin presensissä, esim. *šaimma*, *šaitta*, *šöimmä*, *šöittä*.

2. Muist. Samalla lailla kuin edelliset, taipuvat PK:ssa myöskin supistuvaiset verbit imperfektissä, silloin kun impf:n vartalo on supistunut, esim. *rupeimma*, *rupeitta* l. *rupesima*, *rupesia*, *varaimma*, *varaitta* l. *varasima*, *varasia*.

176 §. Imperativissa mon. 1 pers:n pääte *ma*, *mä* usein heitetään pois, niin ett'ei jää muuta kuin imperativin vartalo, jota sitten käytetään joko yksin tai saman persoonan pronominin kanssa, esim. *paŋgama*, *paŋga* l. *paŋga müö*.

Muist. Poadenen tienoilla kuulee harvoin tätä muotoa, vaan sen sijassa viljellään ind. pres:n vastaavaa persoonaa joko yksin tai edellä käyvän *ana* (= *anna*, imperat.

verbistä *anda-*) sanan kanssa, esim. *panemma* l. *ana panemma* pankaamme.

177 §. Mon. 2 pers:n yleinen pääte imperat:ssa on *a, ä,* joka supistuu edellisen *a*:n, *ä*:n kanssa *oa, eä,* (*öä*) diftongiksi, esim. *šoagoa, lüögeä, šanokkoa.* — Šuigujärvessä ja muualla PK:ssa, jossa imperativin *k* saattaa kaksitavuisissa sanoissa kadota ja tämän moodin vartalo siis supistuksen kautta päättyy diftongiin, esiintyy mon. 2 pers:n pääte täydellisessä muodossaan *da, de,* esim. *ottoada, etťiede* ottakaa, etsikää. Sama pääte ilmestyy myöskin kolmitavuisissa sanoissa, mutta niissä on silloin imperativin päätteen vokaali pitentynyt diftongiksi, joka on selitettävä siten, että joko imperativin merkki tai persoonapääte on kaksi kertaa käytetty, esim. *ülendäkköäde* (= **ülentä-ķä-kä-te* t. **ülentä-kä-te-te*).

178 §. Optativi on persoonapäätteiden suhteen kokonaan imperativin mukainen: yks. 3 persoonassa on pääte *h* ja mon. 2 pers:ssa *a, ä,* jotka supistuvat edellisen *o*:n, *ö*:n kanssa *uo, üö* diftongiksi, esim. *tulkoh, tuoguo, šüögüö.*

179 §. I ja II infinitivin vartalot syntyvät seuraavilla päätteillä: 1) *ta, tä—te,* kun vartalon lopussa on äänetön kons. *h, š, s, t;* päätteen *t* pehmenee sitten I inf:n transl:ssa ja II inf. iness:ssä ja instr:ssa yleisten sääntöjen mukaan; 2) *da, dä — de,* kun vartalo päättyy äänelliseen konsonanttiin *n, r, l* tai diftongiin, joiden jäljessä päätteen *d* sitten myöskin pehmenee; 3) *a, ä — e,* kun vartalo päättyy lyhyeen vokaaliin, joka sitten, samoin kuin nominien partitivissa, muuttuu *(o, e* aina *a*:n, *ä*:n edellä *u*:ksi, *i*:ksi) tai supistuu diftongiksi päätteen vokaalin kanssa *(a-a* ja *a-e: oa, ä-ä, ä-e: eä; o-e, u-e: uo, ü-e: üö,* ja useimmissa paikoin myös *u-a, ü-ä, i-a, i-ä, e-e, i-e* diftongeiksi *uo, üö, ie).* Esim. *näh-tä, näh-te: nähä, näheššä, peš-tä: peššä, väris-te: värissen, lükät-te: lükätešša; pan-da: panna, pur-de: purrešša, keännel-de: -llen, šoa-da: šoaha, jeä-de: jeäheššä, tuode: tuuven, tuuen, lüö-dä: lüüvä, lüüä, ui-da: uija, uia, haravoi-de: -voiješša, -voiešša; kallista-a: -toa, anda-e: andoa-šša* l. *-šša, löüdä-ä, -dä-e: löüdeä, -deä-ššä* l. *-ššä, šano-e: šanuo-šša, -šša, kuťťu-e: kuťťuo-šša, -šša,*

ekšü-e: ekšüö-n, šano-a: šanua l. *šanuo, kuţţu-a* l. *-uo, ekšü-ä* l. *-üö, luge-a: lugi-a* l. *-ie, lugie-šša, -šša, paheksi-a* l. *-ie, paheksie-n, itke-ä: itkiä* l. *-ie, itkie-n, lükki-ä* l. *-ie, lükkie-n.*

180 §. III infinitivin pääte on *ma, mä*, ja IV inf:n *mize, mińe* l. *mińi*, joiden edellä *e* muuttuu *o*:ksi, *ö*:ksi, esim. *lugomah*, lukemaan, *lähtömińe;* jälkimmäistä muotoa ei käytetä verbinä, täytymyksen gerundina, niinkuin Suomessa, jonka vuoksi se ehkä oikeammin on siirrettävä taivutusopista johto-oppiin.

181 §. I participin pääte on *va, vä*, jonka edellä *e* muuttuu *o*:ksi, *ö*:ksi, esim. *lugovan, lähtövän.*

182 §. II participilla on kaksi päätettä: 1) *nut, nüt, nuo, nüö*, jonka alkuperäinen typistymätön ja supistumaton muoto on niinkuin Vepsässä ollut *nude*, tai ehkä *nuide* l. *nuite* taikka *nugde, nukte* *); esim. nom. *koadunut*, part. *-nutta*, gen. *-nuon*, mon. part. *koadunuzie* l. *koatunuisie.* Kun tätä muotoa käytetään kieltosanan tai apuverbin kanssa yhdistettyjä muotoja muodostettaessa, niin *nut, nüt* päätteen asemesta useimmiten käytetään muuttuneita tai kuluneita muotoja *nun, nün, nt, t, n*, esim. *en šoanun, et ottant, ottat, ottan.* — 2) *neh*e, jota en ole tavannut typistyneenä, nom:ssa tai part:n päätteen edellä, muuta kuin PK:ssa kahdessa sanassa: *katoneh* kadonnut, vainaja ja *kuolleh*, mutta jota typistymättömänä käytetään PK:ssa yleisesti *nuo, nüö* päätteen rinnalla ja Reboľassa niinkuin Suomessa aina sen asemesta, esim. PK. nom. *koatunut (-nun, nt, n)*, part. *koatunutta*, gen. *koatunuon* l. *-nehen*, Reb:ssa *koadunut, (koadut), -nutta, -nehen.* — Näiden päätteiden liittyessä vartaloon tapahtuu samat konsonantinmuutokset kuin koncessivissa.

183 §. Passivin pääte on: 1) *ta, tä* ja 2) *da, dä*, silloin kun I inf:lläkin on nämät päätteet; niiden vartalot ovat siis silloin samanlaiset; 3) *tta, ttä*, silloin kun I inf:ssä on päätteenä *a, ä;* tämän päätteen edellä vartalon loppuvokaali *a, ä* muuttuu *e*:ksi. Esim. *lükät-tä-ne-h, pan-da-is, kallista-: kallisse-tta-va.*

---

*) Katso A. Genetz, Versuch einer karelischen Lautlehre, § 84, c).

184 §. Yleisenä poikkeuksena edellisen säännön 3 momentista on II participin partitivi, kun sitä käytetään lyhennettynä temporalilauseena: silloin verbin vartaloon ei lisätä tavallista *tt-u*, *tt-ü* päätettä, vaan *h-u*, *h-ü*, jonka edellä *a*, *ä* pysyvät, esim *kuṭuttu vieraš*, *kakši kuṭuttua* l. *-ttuo vierašta*, *kabraššetut* raivatut, *tüönnettü*, *en nähnün šiun tüönnettüä* l. *-ttüö kirjoa* en nähnyt sinun lähettämääsi kirjettä; — mutta *kuṭṭuhua* l. *-huo vierahan*, *kiskohua*, *-uo*, *eṭṭihüä*, *-üö*, *lähtehüä*, *-üö*, *kabraštahua*, *-uo stolan* raivattuansa pöydän, *tüöndähüä*, *-üö*. Tällaiset muodot ovat siten selitettävät, että näillä verbeillä on ollut toinenkin *a*-, *ä*-päätteinen passivinvartalo, samallainen kuin I inf:n, joka *a*, *a* on niinkuin muutenkin *u*:n, *ü*:n edeltä kadonnut, ja että silloin *h* on ilmestynyt *u*:n, *ü*:n eteen passivinpäätteen kadonneen *t*:n pehmennyksenä eli korvauksena: *kabrašta-(t)a-u: kabrašta-(t)-u: kabrašta-h-u;* vert. *kaṅgia* l. *-ie* kankea, (alkujaan *kanketa)*, josta ominaisuuden nimi *kaṅgehuš* kankeus. Ne verbit, joilla on passivin päätteenä *da*, *dä* ja *ta*, *tä*, käyttävät aina samaa participinvartaloa. — Huomattava on, että samanlaisia participeja, kuin äsken mainitut, käytetään myös Tverin Karjalassa [1]) Aunuksessa, Suojärven murteessa [2]) sekä ilman *h*:tta, mutta täydellisellä partitivin päätteellä *(u-)ta* Savossa [1]), Suomen Karjalassa ja vieläpä Vatjassakin [3]).

185 §. Samallainen poikkeus, kuin edellinen, on PK:ssa, Kiestingin tienoilla huomattava kaksitavuisissa, typistymättömissä *e*-päätteisissä verbeissä, esim. *hüö koškieh* he koskevat (kosketaan), *šilma ei tuntie* sinua ei tunneta, *hüö ei käškie* he eivät käske (käsketä), jotka edellyttävät passivinvartaloita *(* koske-(t)a:) koškie*, *(* tunte-(t)a:) tuntie*, *käškie.* — Myöskin Tverin-karjalaisessa evankeliuminkäännöksessä tavataan samallaisia muodostuksia, nim. pass. impf:t *lähteih* useammassa paikoin, *laškeih* (IX: 31) ja *kätkeih* (XIV: 12). Tähän kuuluvat samoin Suojärven murteen passivin impf:t verbeistä

---

[1]) Katso Mat. Ev. Karj. kielellä, 94 s. [2]) Suomi II, 8, 225 s. [3]) Ahlqvist, Votisk grammatik. Språkprof, A, 2, 2 ja 3 säe: *Terwe čiwe čulpeüttä, Terwe kala kaziwutta!*

lähte- ja *käske-: lähtei, käskei*, joissa en huomannut loppu-*h*:ta, vaikka se epäilemättä siinä löytyy, ynnä semmoiset Salmissa ja Aunuksessa käytettävät muodot kuin pres. *laskieh, lähtieh*, impf. *laskeih, lähteih*, ja Pohjois-Vepsässä kuulemani *lähtedïh*, jossa *d* vielä on säilynyt. — Myöskin Vatjassa on aina pass. ind. pres:n myöntävässä muodossa paljas *a* passivin päätteenä, jos vartalo päättyy lyhyeen vokaaliin, esim. *kõrias* kuoritaan, *ihoas, ujuas, äülüäs, alkās* (= * *alka-(t)a-s*) aljetaan, *võttās, nīttās, nülčeäs*, mutta esim. *b ujuta* ei uida, *võteta, nülletä* ja samoin *ujuttanes* uitaneen, *võtettaisī, nüllettäkō*.

Edellisessä kappaleessa mainitut poikkeukset tavataan kuitenkin ainoastaan pass. presensissä ja imperfektissä, eivätkä ole yleisiä: EK:ssa on aina säännönmukainen passivi myöskin *e*-päätteisillä verbeillä, esim. *lähetäh, koššettih, tunnettais, käžettävä*. Šuigujärven tienoilla ja PK:ssa liittyy taas passivin merkki *tta* tuohon *ie*-päätteiseen passivinvartaloon, eikä verbin paljaasen vartaloon, esim. (Šuig.) *käškietäh, laškietah, käškiettïh, käškiettäis, lähtiettü;* (Kiest.) *käšettih, lašettih* l. *käškiettih, laškiettih, košettaneh, -nneh* l. *koškiettaneh, -nneh* j. n. e. Tverin Karjalassa näyttävät nämät muodot, joissa on kaksinkertainen passivin pääte, olevan yleisimmät, samoin kuin Suojärven murteessa ja Aunuksessa, niinkuin näkyy seuraavista esimerkeistä: *lähtietäh* (XIII: 49, XV: 9) *lugietah* (XVI: 13) *kätkiettäväkši* (XXVI: 12, mutta *kätettäväkši* XXVII: 7), *lugiettu* (X: 30), *iskiettü* (XXII: 4), *laškiettu* (XIII: 47) *laškietun* (V: 32), *laškietulla* (XIX: 9).

Näin muodostuneista passivinvartaloista saadaan eri moodit, ajat ja participit seuraavalla tavalla:

186 §. Ind. pres:ssä lisätään pääte *h*, jolloin *t, d* pehmenevät, esim. *lükätä-h, panna-h, kallïssetah*. Tämä on ainoa kohta, jossa konsonantinpehmennys tapahtuu *h* päätteen edellä; siitä jo saatamme päättää, ett'ei *h* (= suom. *han*) sitä vaikuta, vaan että presensin vartalo jo on suljettu ennen persoonapäätteen lisäämistä ja sama, jota kieltävässä presensissä käytetään. Presensin päätteenä on tässä nähtävästi ollut *k*, niinkuin näkyy Viron kielessä vielä tavallisesta päät-

teestä *k-se*, josta kulumisen kautta on tullut Vepsän, Tarton murteen*) ja Vatjan pääte *s* ja siitä ehkä Karjalan *h*.

187 §. Ind. impf:ssä *a*, *ä* aina sulaa yhteen *i*:n kanssa ja niin syntyneesen vartaloon lisätään sitten persoonapääte *h*, esim. *lükättih*, *pandih*, *kaĺlissettih*.

188 §. Koncessivissa on pääte *ne*, paikoin myös *nne*, ynnä persoonapääte *h*, esim. *koššettaneh* l. *košettaneh*, *koškiettaneh* l. *koškiettanneh*.

189 §. Konditionalissa on pääte *is* ilman persoonapäätteettä, esim. *lükättäis*.

190 §. Infinitivejä ei ole. — I participin pääte on *va*, *vä*, esim. *lükättävä*, ja II participin *u*, *ü*, jonka edeltä *a*, *ä* häviää, esim. *šoadu*, *lükättü*.

B. Yhdistetyt verbinajat.

191 §. Perfekti ja pluskvamperfekti muodostuvat ylimalkaan samalla lailla kuin suomenkielessä; tässä on kuitenkin huomattava, että 1) imperfekti tavallisesti edustaa ind. perfektiä ja pluskvpf:ä, joita ei käytetä paljon muuten kuin ilmoittamassa, että jonkin sanotaan tai sanottiin tapahtuneen; 2) koncess. preteritissä on apuverbillä kaksi muotoa: *ollen*, *ollet*, *ollov*, *ollemma*, *olletta* ja *lienen*, *lienet*, *lienöv* l. *lienov*, *lienemmä*, *lienettä*, joista edellistä enemmin käytetään EK:ssa, jälkimmäistä PK:ssa. Esim. *on ennen ollun ukko da akka; midä hüö ollov duumaidu* mitä he lienevät ajatelleet? *Lienet käšken, lienov ajettu; kuin olizit tuonut, ńi mie olizin šüönüt.*

192 §. Futuria ilmoitetaan joko presensillä, tai siten että käytetään apuverbi *liene-*, joskus *rubia-*, *rubie-*, yhdessä taivutettavan verbin III inf:n illativin kanssa, esim. *lienet istumah* olet istuva, *ikkunat liennäh avaudumah, ei še liene hüvä olomah — rubiav pidämäh* on oleva tarpeen.

---

*) Ks. Wiedemann, Gramm. d. Ehstn. Spr., 475 s.

C. Kieltävät muodot.

193 §. Kieltoverbi on *en, et, ei, emmä, että*, imperat. *elä, elgäh, (elgämä), elgeä* (optat. *elköh, elgüö*), joka yhdistetään taivutettavan verbin kanssa melkein samoin kuin suomenkielessä, nim. ind. presensissä käytetään verbin vartaloa pehmennetyssä muodossa — s. o. presensin vartaloa, jolla on ollut päätteenä aspirationi tai vanhempi *k* —, imperfektissä II participin yks. nom:ia sekä yksikössä että monikossa, koncessivissa tämän moodin *ne*-päätteistä vartaloa ja konditionalissa typistettyä, *is*-päätteistä kond:n vartaloa. Imperativissa (ja optativissa) taipuu sekä kieltosana että pääverbi eri persoonissa. Esim. *en anna; et* t. *että andanut* (*-nun, -nt, -t, -n*); *ei andane; emmä andais; elä anna, elgäh andakkah* (*elgämä andakka*), *elgeä andakkoa.*

Muist. 3 pers:n muodosta *ei* katoo *i* usein vokaalin edeltä, esim. *e' anna, e' ottanun, e' ole* l. *e' oo, e' olis, e' ollun*, ja tämä *e* ynnä seuraava *o* kuuluvat silloin melkein samalta kuin dift. *eu*, jonka vuoksi Mat. evankeliumin kääntäjä on ne kirjoittanutkin näin: *evle* l. *ev, evlun, evldu* j. n. e.

194 §. Passivissa kieltosana aina on yks. 3 persoonassa. Ind. impf:ssä käytetään pääsanan II participia, koncessivissa ja konditionalissa näiden muotojen vartaloita päätteillä *ne* ja *is* niinkuin aktivissa; esim. *ei annettu, ei annettane, ei annettais.* Ind. presensissä pitenee EK:ssa passivin rungon loppuvokaali *a, ä* diftongeiksi *oa, eä*, esim. *ei annettoa, ei lüödeä*, mutta PK:ssa käytetään passivin vartalon pehmennettyä, suljettua muotoa niinkuin Suomessa, esim. *ei anneta, ei lüüvä*, tai käytetään (Šuigujärvessä) molempia muotoja vaihetellen, jotka nähtävästi ovatkin oikeastaan samaa: edell. supistunut, jälkimmäinen typistynyt muoto alkuperäistä *ka*-päätteistä presensinvartaloa.

Muist. Evankeliumin käännöksessä en ole tavannut pitennettyä, vaan ainoastaan suljettua muotoa, esim. *ei go külvetä, ei go leikata, ei go kerätä* (VI: 26), *ei hüö luaita, ei go kezrätä* (VI: 28). Sitä vastoin on Viron kieli tässä suhteen Karjalan mukainen, koska passivin *d* kieltävässä pre-

sensissä ei pehmene niinkuin myöntävässä, vaikka tosin edellisessä nyt enää on vaan lyhyt loppuvokaali, esim. *ei tulda, purda, tōda, vīda*, niinkuin Karj. *ei tuldoa, purdoa, tuodoa, viedeä*, mutta myöntäv. *tullakse, purrakse, tūakse, vīakse* = Karj. *tullah, purrah, tuuvah, viijäh.*

2 Muist. Se presensin pääte *ka*, jonka olemme ylempänä olettaneet, ja joka luullaksemme on sama kuin tekijännimien pääte *ja*, ilmestyy aktivinkin ind. presensissä ja koncessivissa: 1) selvimmin Vepsän mon. kieltävissä muodoissa, esim. (*emai, etei, eba*) *and-ko-i, ťeh-ko-i, salba-ko-i, and-ne-ko-i, ťeh-ne-ko-i, salba-ne-ko-i*, jotka ovat säännöllisiä mon. vartaloita olettamistamme *and-ka* (pro *anda-ka*) j. n. e.; 2) *k*:na refleksivipäätteessä *k-sen, k-se*, Karj. *k-ši;* 3) aspirationina tai vartalon sulkijana kieltävässä presensissä, joka loppuääni nähtävästi on tehnyt myöntävässäkin muodossa mon. 1 ja 2 pers:n päätteissä *m*:n ja *t*:n pitkiksi, esim. *en anna', anna'-ma, anna'-ta: annamma, annatta;* ja ehkä 4) vartalon loppuvokaalin pitennyksenä suomenkielessä, yks. 3 pers:ssa: *anta-(k)a: antaa, tule-(k)a: tulee.* — *K*:sta syntyneeksi saatamme myöskin selittää tuon omituisen *t* päätteen, joka löytyy muutamilla yksitavuisilla verbeillä, pres. yks. 3 pers:ssa, samoin kuin murteelliset suomalaiset muodot *kastet, hanket* ovat syntyneet siten, että alkuperäisen *k*:n sijaan on tullut *t*.

D. Taivutusluokat.

195 §. Verbivartalot jakautuvat, samoin kuin nominitkin, kolmeen luokkaan:

1) Supistuneihin, jotka aina päättyvät diftongiin, esim. *šoa-, jeä-, juo-, luo-, tuo, müö-, šüö-, vie-, nai-, pui-, ui-, voi-, käü-;* tunnusmerkkejä:

a) I infinitivin ja passivin pääte on *da, dä*, II inf:n *de*, joissa *d* pehmenee *h*:ksi, *v*:ksi, *j*:ksi;

b) impertativin vartalo syntyy päätteellä *ga, gä.*

Muist. Ne verbit, joilla on pääte *itte-* ja tämän edellä vokaali, horjuvat tämän ja 3:nnen luokan välillä: niillä on myöskin lyhempi vartalo, josta *tte-* pääte on kokonaan ka-

donnut ja jonka lopussa siis on *i*-päätteinen diftongi. Tätä lyhyempää vartaloa, joka taipuu 1:sen luokan mukaan, käytetään säännöllisesti yksin koncess:n ja II partic:n *n*:n, imperativin (ja optativin) *k*:n sekä I ja II inf:n ja passivin *d*:n edessä, sekä rinnatusten täydellisen vartalon kanssa muissa muodoissa paitsi akt. ind. pres:ssä ja impf:ssä ynnä imperativin yks. 2 pers:ssa, joissa täydellinen vartalo näkyy olevan melkein yksin valloilla.

2) Supistumattomiin ja typistymättömiin, jotka aina päättyvät lyhyeen vokaaliin: *o, u, ü, a, ä, i, e*, esim. *kisko-* l. *kiško-*, *kuttu-*, *eleüdü-*, *kabrašta-* raivata, *tüöndä-* lähettää, *että-*, *itke-;* tunnusmerkkejä:

a) I inf:n pääte on *a*, *ä* ja II:sen *e*, jotka enimmiten supistuvat diftongeiksi edellisten vokaalien kanssa.

b) passivin yleinen pääte on *tta, ttä* paitse temporalilausetta edustavassa II participissa, jolla on pääte *hu, hü* eikä *ttu, ttü*. *E*-päätteiset verbit käyttävät myös monin paikoin samallaista passivin kuin I inf:n vartaloa, tai liittävät tähän vielä päätteen *tta, ttä*.

c) imperativin vartalo syntyy päätteellä *kka, kkä*.

Muist. Verbi *tiedä-* kuuluu tosin tähän luokkaan, mutta välistä se käyttää myös typistynyttä vartaloa, esim. inf. *tietä* (= **tiet-tä-*'), pass. *tiettäneh, tiettävä*. — *Näge-* verbillä on tosin typistynyt vart. *näh-* tai imperativissa myös *näk-*, mutta se käyttää koncess:ssa ja II partic:ssa ynnä joskus imperat:ssakin näiden ohessa täydellistäkin vartaloa, esim. *nägenen, nägenüt, neäkkäh* (= **nä(g)e-kkä-h*). Kolmitavuiset verbit, joiden pääte on *itte-* ja sen edellä kons., horjuvat myös 2:sen ja 3:nnen luokan välillä, käyttäen typistettyä ja typistymätöntä vartaloa vieretysten, esim. inf. *taritta* l. *tarita*.

3) Typistyväisiin, jotka saattavat kadottaa viimeisen lyhyen vokaalinsa, joka on *e* tai *a, ä;* esim. *mäne-*, typist. *män-*, *pagene-: poat-*, *nouže-:* (*nouš-*) *noš-*, *värize-: väris-*, *pure-: pur-*, *keändele-: keännel-*, *juokše-: juoš-;* — *varaja* l. *varoa-: varat-* peljätä, *kaimoa-: kaimat-* seurata, *meäreä-: meärät-*, *kägiä-* l. *kägie-: keät-*, *tahkua-* l. *tahkuo-: tahot-*, *melua-* l. *meluo-: melut-*, *häviä-* l. *hävie-: hävit-;* tunnusmerkkejä:

a) I inf:n ja passivin pääte on *ta, tä* tai *da, dä* ja II inf:n *te* tai *de*, joissa *t* ja *d* pehmenevät yleisten sääntöjen mukaan;

b) imperativin vartalo syntyy päätteellä *ka, kä* tai *ga, gä*.

E. Taivutuskaavoja.

Ensimmäinen luokka.

Aktivi.

Ind. Pres.	Yks.	*šoan*	*lüön*	*puin*
		šoat	*lüöt*	*puit*
		šoav	*lüöv*	*puit*
	Mon.	*šoamma*	*lüömmä*	*puimma*
		šoatta	*lüöttä*	*puitta*
Impf.	Yks.	*šain*	*löin*	*puin*
		šait	*löit*	*puit*
		šai	*löi*	*pui*
	Mon.	*šaimma*	*löimmä*	*puimma*
		šaitta	*löittä*	*puitta*
Koncess.	Yks.	*šoanen*	*lüönen*	*puinen*
		šoanet	*lüönet*	*puinet*
		šoanov	*lüönöv*	*puinov*
	Mon.	*šoanemma*	*lüönemmä*	*puinemma*
		šoanetta	*lüönettä*	*puinetta*
Kondit.	Yks.	*šoazin, šaizin*	*lüözin, löizin*	*puizin*
		šoazit, šaizit	*lüözit, löizit*	*puizit*
		šais'	*löis*	*puis*
	Mon.	*šoazima, šaizima*	*lüözimä, löizimä*	*puizima*
		šoazia, šaizia	*lüöziä, löiziä*	*puizia*
Imper.	Yks.	*šoa*	*lüö*	*pui*
		šoagah	*lüögäh*	*puigah*
	Mon.	*šoaga(ma)*	*lüögä(mä)*	*puiga(ma)*
		šoagoa	*lüögeä*	*puigoa*
Inf.	I, transl.	*šoaha*	*lüüvä*	*puija*
	II, iness.	*šoahešša*	*lüüvešša*	*puiješša*
	instr.	*šoahen (šoahe)*	*lüüven*	*puijen*
	III, illat.	*šoamah*	*lüömäh*	*puimah*

Partic. I, instr.	*šoavan*	*lüövän*	*puivan*
II.	*šoanut, -nun*	*lüönüt, -nün*	*puinut, -nun*

Passivi.

Ind. Pres.	*šoahah*	*lüüväh*	*puijah*
Impf.	*šoadih*	*lüödih*	*puidih*
Koncess.	*šoadaneh*	*lüödäneh*	*puidaneh*
Kondit.	*šoadais* (š)	*lüödäis* (š)	*puidais* (š)
Partic. I.	*šoadava*	*lüödävä*	*puidava*
II.	*šoadu*	*lüödü*	*puidu*

Aktivi.

Ind. Pres. Yks.	*käün*	*haravoiţen*
	käüt	*haravoiţet*
	käüt	*haravoiţţov*
Mon.	*käümmä*	*haravoiţemma*
	käüttä	*haravoiţetta*
Impf. Yks.	*käün*	*haravoiţin*
	käüt	*haravoiţit*
	käü	*haravoiţţi*
Mon.	*käümmä*	*haravoiţţima*
	käüttä	*haravoiţţia*
Koncess. Yks.	*käünen*	*haravoinen*
	käünet	*haravoinet*
	käünöv	*haravoinov*
Mon.	*käünemmä*	*haravoinemma*
	käünettä	*haravoinetta*
Kondit. Yks.	*käüzin*	*haravoizin* (*-voiţţizin*)
	käüzit	*haravoi(ţţi)zit*
	käüs	*haravoi(ţţi)s*
Mon.	*käüzimä*	*haravoi(ţţi)zima*
	käüziä	*haravoi(ţţi)zia*
Imper. Yks.	*käü*	*haravoiţe*
	käügäh	*haravoigah*
Mon.	*käügä(mä)*	*haravoiga(ma)*
	käügeä	*haravoigoa*

Inf. I, transl.	*käüvä*	*haravoija (-voitṭia)*
II, iness.	*käüveššä*	*haravoiješša*
instr.	*käüven*	*haravoijen*
III, illat.	*käümäh*	*haravoimah (-voitṭemah)*
Partic. I, instr.	*käüvän*	*haravoi(ṭṭe)van*
II.	*käünüt, -nün*	*haravoinut, -nun*

Passivi.

Ind. Pres.	*käüväh*	*haravoijah*
Impf.	*käüdih*	*haravoidih*
Koncess.	*käüdäneh*	*haravoidaneh*
Kondit.	*käüdäis* (š)	*haravoidais* (š)
Partic. I.	*käüdävä*	*haravoidava*
II.	*käüdü.*	*haravoidu.*

Toinen luokka.

Aktivi.

Ind. Pres. Yks.	*kisson* (*kiššon, kison*)	*eleüvün* (*eleü'ün* j. n. e.)
	kissot	*eleüvüt*
	kiskov	*eleüdüv*
Mon.	*kissomma*	*eleüvümmä*
	kissotta	*eleüvüttä*
Impf. Yks.	*kissoin*	*eleüvüin*
	kissoit	*eleüvüit*
	kisko	*eleüdü*
Mon.	*kiskoma*	*eleüdümä*
	kiskoja	*eleüdüjä*
Koncess. Yks.	*kiskonen*	*eleüdünen*
	kiskonet	*eleüdünet*
	kiskonov	*eleüdünöv*
Mon.	*kiskonemma*	*eleüdünemmä*
	kiskonetta	*eleüdünettä*
Kondit. Yks.	*kiskozin*	*eleüdüzin, -üizin*
	kiskozit	*eleüdüzit*
	kiskois (š)	*eleüdüis* (š)

Kondit.	Mon.	*kiskozima*	*eleüdüzimä*
		kiskozia	*eleüdüziä*
Imperat.	Yks.	*kisso*	*eleüvü*
		kissokkah (kiskokkah)	*eleüvükkäh*
			eleüdükkäh
	Mon.	*kissokkama (-sk-)*	*eleüvükkämä (-dü-)*
		kissokkoa (-sk-)	*eleüvükkeä (-dü-)*
Inf. I,	transl.	*kiskua, -uo*	*eleüdüä, -üö*
II,	iness.	*kiskuošša (šša)*	*eleüdüöššä (ššä)*
	instr.	*kiskuon*	*eleüdüön*
III,	illat.	*kiskomah*	*elüdümäh*
Partic. I,	instr.	*kiskovan*	*eleüdüvän*
II.		*kiskonut, kiskon*	*eleüdün(üt)*

Passivi.

Ind. Pres.	*kissotah*	*eleüvütäh*
Impf.	*kissottih*	*eleüvüttih*
Koncess.	*kissottaneh*	*eleüvüttäneh*
Kondit.	*kissottais (š)*	*eleüvüttäis (š)*
Partic. I.	*kissottava*	*eleüvüttävä*
II.	*kissottu*	*eleüvüttü*
part.	*kiskohua, -uo.*	*eleüdühüä, -üö.*

Aktivi.

Ind. Pres.	Yks.	*koan*	*kabraššan*
		koat	*kabraššat*
		koadav	*kabraštav*
	Mon.	*koamma*	*kabraššamma*
		koatta	*kabraššatta*
Impf.	Yks.	*koavoin*	*kabraššin*
		koavoit	*kabraššit*
		koado	*kabrašti*
	Mon.	*koadoma*	*kabraštima*
		koadoja	*kabraštia*
Koncess.	Yks.	*koadanen*	*kabraštanen*
		koadanet	*kabraštanet*
		koadanov	*kabraštanov*

Koncess. Mon.	*koadanemma*	*kabraštanemma*
	koadanetta	*kabraštanetta*
Kondit. Yks.	*koadazin*	*kabraštazin, -aizin*
	koadazit	*kabraštazit*
	koadais (-š)	*kabraštais* (š)
Mon.	*koadazima*	*kabraštazima*
	koadazia	*kabraštazia*
Imper. Yks.	*koa*	*kabrašša*
	koadakkah	*kabraššakkah* (-št-)
Mon.	*koadakka(ma)*	*kabraššakka(ma)* (-št-)
	koadakkoa	*kabraššakkoa* (-št-)
Inf. I, transl.	*koadoa*	*kabraštoa*
II, iness.	*koadošša* (-śśa)	*kabraštošša* (-śśa)
instr.	*koadoan*	*kabraštoan*
III, illat.	*koadamah*	*kabraštamah*
Partic. I, instr.	*koadavan*	*kabraštavan*
II.	*koadan(ut)*	*kabraštan(ut)*

Passivi.

Ind. Pres.	*koatah*	*kabraššetah*
Impf.	*koattih*	*kabraššettih*
Koncess.	*koattaneh*	*kabraššettaneh*
Kondit.	*koattais* (š)	*kabraššettais* (š)
Partic. I.	*koattava*	*kabraššettava*
II.	*koattu*	*kabraššettu*
part.	*koadahua -uo.*	*kabraštahua, -uo.*

Aktivi.

Ind. Pres. Yks.	*tüönnän*	*iten*	*lähen*
	tüönnät	*itet*	*lähet*
	tüöndäv	*itköv*	*lähtöv*
Mon.	*tüönnämmä*	*itemmä*	*lähemmä*
	tüönnättä	*itettä*	*lähettä*
Impf. Yks.	*tüönnin*	*itin*	*läksin, läkšin*
	tüönnit	*itit*	*läksit* (-kš-)
	tüöndi	*itki*	*läksi* (-kš-)

Ind. Impf.	Mon.	*tüöndimä*	*itkimä*	*läksimä* (*-kš-*)
		tüöndiä	*itkiä*	*läksiä* (*-kš-*)
Koncess.	Yks.	*tüöndänen*	*itkenen*	*lähtenen*
		tüöndänet	*itkenet*	*lähtenet*
		tüöndänöv	*itkenöv*	*lähtenöv*
	Mon.	*tüöndänemmä*	*itkenemmä*	*lähtenemmä*
		tüöndänettä	*itkenettä*	*lähtenettä*
Kondit.	Yks.	*tüöndäzin*	*itkizin*	*lähťizin(läksizin?)*
		tüöndäzit	*itkizit*	*lähťizit*
		tüöndäis (*š*)	*itkis*	*lähťis*
	Mon.	*tüöndäzimä*	*itkizimä*	*lähťizimä*
		tüöndäziä	*itkiziä*	*lähťiziä*
Imper.	Yks.	*tüönnä*	*ite*	*lähe*
		tüöndäkkäh	*itkekkäh*	*läkkäh, lähtekkäh*
	Mon.	*tüöndäkkä(mä)*	*itkekkä(mä)*	*läkkä(mä)*
		tüöndäkkeä	*itkekkeä*	*läkkeä*
Inf. I,	transl.	*tüöndeä*	*itkiä, -ie*	*lähtiä, -ie*
II,	iness.	*tüöndeäššä* (*-śśä*)	*itkieššä* (*-śśä*)	*lähtieššä* (*-śśä*)
	instr.	*tüöndeän*	*itkien*	*lähtien*
III,	illat.	*tüöndämäh*	*itkömäh*	*lähtömäh*
Partic. I,	instr.	*tüöndävän*	*itkövän*	*lähtövän*
II.		*tüöndän(üt)*	*itken(üt)*	*lähten(üt)*

Passivi.

Ind. Pres.	*tüönnetäh*	*itetäh* (*itkieh*)	*lähetäh*
Impf.	*tüönnettih*	*itettih* (*itkeih?*)	*lähettih*
Koncess.	*tüönnettäneh*	*itettäneh* (*itkiettäneh* j. n. e.)	*lähettäneh*
Kondit.	*tüönnettäis* (*š*)	*itettäis* (*-š*)	*lähettäis* (*-š*)
Partic. I.	*tüönnettävä*	*itettävä*	*lähettävä*
II.	*tüönnettü*	*itettü*	*lähettü*
part.	*tüöndähüä, -üö.*	*itkehüä, -üö.*	*lähtehüä, -üö.*

Aktivi.

Ind. Pres.	Yks.	*neän*	*tariţen*
		neät	*tariţet*
		nägöv	*tariţţov*

Ind. Pres. Mon.	*neämmä*	*tariţemma*
	neättä	*tariţetta*
Impf. Yks.	*näin*	*tariţin*
	näit	*tariţit*
	nägi	*tariţţi*
Mon.	*nägimä*	*tariţţima*
	nägiä	*tariţţia*
Koncess. Yks.	*nägenen, nähnen*	*tariţţenen* (*tarinnen* j. n. e.)
	nägenet, nähnet	*tariţţenet*
	nägenöv, nähnöv	*tariţţenov*
Mon.	*nägenemmä, nähnemmä*	*tariţţenemma*
	nägenettä, nähnettä	*tariţţenetta*
Kondit. Yks.	*nägizin*	*tariţţizin*
	nägizit	*tariţţizit*
	nägis	*tariţţis* (š)
Mon.	*nägizimä*	*tariţţizima*
	nägiziä	*tariţţizia*
Imper. Yks.	*neä*	*tariţe*
	nägekkäh, neäkkäh, näkkäh, nähkäh	*tariţekkah, tarikkah*
Mon.	*näkkä(mä), nähkä(mä)*	*tari(ţe)kka(ma)*
	näkkeä, nähkeä	*tari(ţe)kkoa*
Inf. I, transl.	*nägiä, nähä*	*tariţţia, tarita*
II, iness.	*näheššä*	*tariţţiešša, tariteša*
instr.	*nähen*	*tariţţien, tariten*
III, ill.	*nägömäh*	*tariţţomah*
Partic. I, instr.	*nägövän*	*tariţţovan*
II.	*nägen, nägenüt, nähnün*	*tariţţen* (*tarinnut, -un*)

Passivi.

Ind. Pres.	*nähäh*	*tari(ţe)tah*
Impf.	*nähtih*	*tari(ţe)ttih*
Koncess.	*nähtäneh*	*tari(ţe)ttaneh*
Kondit.	*nähtäis* (š)	*tari(ţe)ttais* (š)
Partic. I.	*nähtävä*	*tari(ţe)ttava*
II.	*nähtü.*	*tari(ţe)ttu*
part.		*tariţţehua, -uo.*

Kolmas luokka.

Aktivi.

Ind. Pres.	Yks.	*noužen*	*mänen*	*värizen*
		nouže̮t	*mänet*	*värizet*
		noužov	*mänöv*	*värizöv*
	Mon.	*noužemma*	*mänemmä*	*värizemmä*
		noužetta	*mänettä*	*värizettä*
	Impf. Yks.	*noužin*	*mäńin*	*värizin*
		noužit	*mäńit*	*värizit*
		nouži	*mäńi*	*värizi*
	Mon.	*noužima*	*mäńimä*	*värizimä*
		noužia	*mäńiä*	*väriziä*
Koncess.	Yks.	*noššen*	*männen*	*värissen*
		nošše̮t	*männet*	*värisset*
		noššov	*männöv*	*värissöv*
	Mon.	*noššemma*	*männemmä*	*värissemmä*
		noššetta	*männettä*	*värissettä*
Kondit.	Yks.	*noužizin*	*mäńizin*	*värizizin*
		noužizit	*mäńizit*	*värizizit*
		noužis	*mäńis*	*värizis*
	Mon.	*noužizima*	*mäńizimä*	*värizizimä*
		noužizia	*mäńiziä*	*väriziziä*
Imper.	Yks.	*nouže*	*mäne*	*värize*
		nošk̮ah	*mäŋgäh*	*väriskäh*
	Mon.	*nošk̮a(ma)*	*mäŋgä(mä)*	*väriskä(mä)*
		nošk̮oa	*mängeä*	*väriskeä*
Inf. I,	tr.	*nošša*	*männä*	*värissä*
II,	iness.	*noššešša*	*männeššä*	*värisseššä*
	instr.	*noššen*	*männen*	*värissen*
III,	illat.	*noužomah*	*mänömäh*	*värizömäh*
Partic. I,	instr.	*noužovan*	*mänövän*	*värizövän*
II.		*noššun, -ut*	*männün, -üt*	*värissün, -üt*

Passivi.

Ind.	Pres.	*noššah*	*männäh*	*värissäh*
	Impf.	*noštih*	*mändih*	*väristih*

Koncess.	*noštaneh*	*mändäneh*	*väristäneh*
Kondit.	*noštais* (š)	*mändäis* (š)	*väristäis* (š)
Partic. I.	*noštava*	*mändävä*	*väristävä*
II.	*noštu.*	*mändü.*	*väristü.*

Aktivi.

Ind. Pres.	Yks.	*pagenen*	*varajan* (*varoan* j. n. e.)
		pagenet	*varajat*
		pagenov	*varajav*
	Mon.	*pagenemma*	*varajamma*
		pagenetta	*varajatta*
Impf.	Yks.	*pageńin*	*varazin*
		pageńit	*varazit*
		pageńi	*varazi*, *varai*
	Mon.	*pageńima*	*varazima*
		pageńia	*varazia*
Koncess.	Yks.	*poannen*	*varannen*
		poannet	*varannet*
		poannov	*varannov*
	Mon.	*poannemma*	*varannemma*
		poannetta	*varannetta*
Kondit.	Yks.	*pageńizin*	*varajaizin* (*varoazin* j. n. e.)
		pageńizit	*varajaizit*
		pageńis	*varajais* (-š)
	Mon.	*pageńizima*	*varajaizima*
		pageńizia	*varajaizia*
Imper.	Yks.	*pagene*	*varaja* (*varoa*)
		poakkah (*poaťkah*)	*varakkah*
	Mon.	*poakka*(*ma*)	*varakka*(*ma*)
		poakkoa	*varakkoa*
Inf. I,	tr.	*poata*	*varata*
II,	iness.	*poatešša*	*varatešša*
	instr.	*poaten*	*varaten*
III,	ill.	*pagenomah*	*varajamah* (*-oa-*)
Partic. I,	instr.	*pagenovan*	*varajavan* (*-oa-*)
II.		*poannun*, *-ut*	*varannun*, *-ut*

Passivi.

Ind. Pres.	*poatah*	*varatah*
Impf.	*poattih*	*varattih*
Koncess.	*poattaneh*	*varattaneh*
Kondit.	*poattais* (-š)	*varattais* (-š)
Partic. I.	*poattava*	*varattava*
II.	*poattu.*	*varattu.*

Aktivi.

Ind. Pres.	Yks.	*kägiän* (-*ie*-)	*tahkuan* (-*uo*-)
		kägiät	*tahkuat*
		kägiäv	*tahkuav*
	Mon.	*kägiämmä*	*tahkuamma*
		kägiättä	*tahkuatta*
	Impf. Yks.	*kägezin*	*tahkozin*
		kägezit	*tahkozit*
		kägei	*tahkoi*
	Mon.	*kägezimä*	*tahkozima*
		kägeziä	*tahkozia*
Koncess.	Yks.	*keännen*	*tahonnen, tahkonnen*
		keännet	*tahonnet*
		keännöv	*tahonnov*
	Mon.	*keännemmä*	*tahonnemma*
		keännettä	*tahonnetta*
Kondit.	Yks.	*kägiäzin* (-*ie*)	*tahkuazin* (-*uo*-)
		kägiäzit	*tahkuazit*
		kägiäis (š)	*tahkuais* (-š)
	Mon.	*kägiäzimä*	*tahkuazima*
		kägiäziä	*tahkuazia*
Imper.	Yks.	*kägiä* (-*ie*)	*tahkua* (-*uo*)
		keäkkäh	*tahokkah* (-*hk*-)
	Mon.	*keäkkä*(*mä*)	*tahokka*(*ma*)
		keäkkeä	*tahokkoa*

Inf.	I, tr.	*keätä*	*tahota*
	II, iness.	*keäteššä*	*tahotešša*
	instr.	*keäten*	*tahoten*
	III, ill.	*kägiämäh* (*-ie-*)	*tahkuamah* (*-uo-*)
Partic.	I, instr.	*kägiävän* (*-ie-*)	*tahkuavan* (*-uo-*)
	II.	*keännün, -üt*	*tahonnun, -ut*

Passivi.

Ind.	Pres.	*keätäh*	*tahotah*
	Impf.	*keättih*	*tahottih*
Koncess.		*keättäneh*	*tahottaneh*
Kondit.		*keättäis* (*-š*)	*tahottais* (*š*)
Partic.	I.	*keättävä*	*tahottava*
	II.	*keättü.*	*tahottu.*

F. Refleksivinen verbi.

196 §. Paitse *udu-*, *üdü-* ja *u-*, *ü-* päätteillä johdettuja verbejä on Venäjän Karjalan kielessä suuri joukko hyvin vaihtelevia verbimuotoja, joilla on oikeastaan refleksivinen, usein myöskin reciprokinen, passivinen tai ainoastaan intransitivinen merkitys, esim. *peššäkšeh* l. *peššäkše* pestä itsensä, *puškiakšeh* puskea toisiansa, *nägiäkseh* nähdä toisiansa, *tämä kebiäh kandoakši* tämä on keveä kantaa (kannetaan keveästi), *herjahtoakšeh* horjahtaa. Nämät muodot ovat osaksi johdannaisia, joissa refleksivipääte on liittynyt verbin vartaloon ja muodostanut uuden, refleksivisen vartalon, joka taipuu yleisen konjugationin mukaan, osaksi taivutusmuotoja, joissa refleksivipääte liittyy taivutuspäätteiden jälkeen, osaksi sekamuotoja, joissa löytyy refleksivinen sekä johto- että taivutuspääte. Muuten on huomautettava, että on vaikea kysymälläkään saada selkoa kaikista tällaisista muodoista, sillä Karjalainen käyttää usein mielemmin tai yksinomaisesti tuota yksinkertaisempaa *udu*-päätteistä muotoa silloin, kun tutkija odottaisi varsinaista refleksivimuotoa. Siinä syy, minkä tähden alempana olevia taivutuskaavoja ei ole voitu saada täydellisiksi.

a. Poadenessa.

Aktivi.

Ind. pres.	yks.	*pezieten*	*kumardeliaten, -lieten* l. *kumardeliatemmaže, -liammaže*
		pezietet	*kumardeliatet* (*-ie-*) l. *kumardeliatettaže, -liattaže*
		peziäksi, -äh	*kumardeliaksi, -ah*
	mon.	*pezietemmä*	*kumardeliatemma* (*-ie-*) l. *kumardeliatemmaže*
		pezietettä	*kumardeliatetta* (*-ie-*) l. *kumardeliatettaže*
	impf. yks.	*pezietin*	*kumardelimmaže, -ah* l. *kumardeliatimmaže*
		pezietit	*kumardelittaže* l. *kumardeliatittaže*
		pezih, -hiže	*kumardelih*
	mon.	*pezietimä*	*kumardeliettima* l. *kumardeliatimmaže*
		pezietiä	*kumardeliettia* l. *kumardeliatittaže*
Koncess.	yks.	*pessemmäže*	*kumarrellemmaže*
		pessettäže	*kumarrellettaže*
		pessekše	*kumarrelleheže, -lleh*
	mon.	(*pessemmäže*)	*kumarrellemmahaže*
		(*pessettäže*)	*kumarrellettaže*
Kondit.	yks.	*pezietizin*	*kumardeliazimmaže, -mmoaže*
		pezietizit	*kumardeliazittaže*
		pezietis, -izih l. *peziäis, peziezih*	*kumardeliazih*
	mon.	*pezietizimä*	*kumardeliazimmaže*
		pezietiziä	*kumardeliazittaže*
Imperat.	yks. 2 p.	*peziete*	
	3 p.	*peskähäže*	
	mon. 2 p.	*peskeäže*	

Inf. I.	*pessäkšeh, -še*	*kumarrellakšeh* l. *kumardeliakšeh*
Part. II.	*pessühüže, pessüh*	

Passivi.

Ind. pres.	*pessähäže*	*kumarrellahaže*
impf.	*pesti(h)iže*	*kumarreldihiže*
Koncess.	*pestäneheže*	*kumarreldaneheže*
Kondit.	*pesteäzih*	*kumarreldoazih.*
Partic. II.	*pestü(h)üže.*	

Kieltäviä muotoja: *en peziete*, en peseydy, *en pessühüže* en peseytynyt, *hüö ei pesteäže* he eivät peseydy, impf. *hüö ei pestühüže*, kond. *hüö ei pesteäzih.*

197 §. Yllä olevista kaavoista huomaamme, että

1) yleinen refleksivinen johtopääte on *atte-*, jonka *a* saattaa diftongiksi supistua edellisen vokaalin kanssa ja jonka *tt* tavuun sulkeutuessa pehmenee *t*:ksi; muutamissa muodoissa on tästä päätteestä jäljellä paljas alkuvokaali;

2) refl. taivutusmuodot saadaan ylimalkaan siten, että pääte *že* (*še, si*) liittyy muiden päätteiden jälkeen, jotka tällöin ilmestyvät täydellisessä alkuperäisemmässä muodossaan: vokaali säilyy *h*:n jäljessä imperat:n 3 p:ssa ja passivissa sekä yks. 1 ja 2 pers:ssa, jotka siten tulevat samallaisiksi kuin vastaavat persoonat monikossa; presensin merkki *k* ilmestyy ind. ja koncess. presensissä j. n. e. Joskus on refl. pääte kulunut paljaaksi *h*:ksi taikka on kaksinkertainen pääte *h-že;*

3) sekamuodoista ovat erittäin huomattavat akt. kondit. yks. 1 p. ynnä pass. kondit., joissa lyhennyt refl. johtopääte *a-*, *ä-* ei ole liitetty suorastaan vartaloon, vaan muiden päätteiden jälkeen.

198 §. Samalla lailla, kuin yllä olevat verbit, taipuvat muutkin, vähillä poikkeuksilla: niinkuin vartalon *e* muuttuu päätteen vokaalin edessä *i*:ksi, niin *o*-kin muuttuu *u*:ksi, esim. *kiškuakšeh* kiskoutua, *kiškuazimmaže* kiskoutuisin, ja vokaalit saattavat tässä kohti supistua yleisten sääntöjen mukaan,

esim. *kumardoaten* kumarran (itseni). — 2:sen luokan verbit käyttävät akt. II partic:ssa johdettua refleksivistä vartaloa, jonka johtopääte (*ta-* tai *te-*, typist. *t-*) on *n*:n edessä kulunut paljaaksi *n*:ksi, esim. vartalosta *rodi-* synnyttää: (*rodite-: roit-*) *roinnut* l. *roin* syntynyt, tullut, *heitännüh* heittäytynyt, toivoton. 3:nnen luokan (*t*)*a*-päätteiset, „supistuvaiset" verbit muuttavat viimeisen konsonanttinsa (*t*:n) impf:n *i*:n edessä *h*:ksi ja käyttävät refl. päätettä *že* eikä *hiže* tai *h*, esim (* *noja*(*t*)*a*-) *nojoa-*, *nojai* nojasi, refl. *nojahi-že* nojasihe; ja I inf:llä on kaksi muotoa: säännöllinen, esim. *šalvatakšeh*, *katatakšeh* ja säännötön, jossa infinitivin omaa päätettä ei ollenkaan näy, esim. *šalboakšeh*, *katkoakšeh*.

b. Reboľassa.

Aktivi.

Ind. pres.	yks.	*peževeten*	*keändelemmeh, -etteh*
		peževetet	*keändeliätet, keändeletteh*
		peževekš	*keändelekš*
	mon.	*peževemmätteh*	*keändelemmätteh*
		peževettätteh	*keändelettätteh*
impf.	yks.	*pezimmeh*	*keändelimmeh, -etteh*
		pezitteh	*keändelitteh*
		pezih	*keändelih*
	mon.	*pezimmätteh*	*keändelimmätteh*
		pezittätteh	*keändelittätteh, -itteh*
Koncess.	yks.		*keännellemmeh*
			keännelleteh
			keännelleheš
	mon.		*keännellemmätteh*
			keännellettätteh
Kondit.	yks.	*pezizimmeh*	*keändelizimmeh*
		peziziteh	*keändeliziteh*
		pezizih	*keändelizih*
	mon.	*pezizimmätteh*	*keändelizimmätteh*
		pezizittätteh	*keändelizittätteh*

Imperat.	yks.	*pežete*	*keändeliäte*
		peškähäš	*keännelgähäš*
	mon.	*peškeäṭṭeh*	*keännelgeäṭṭeh*
Inf. I.			*keännelläkšeh*
„ III, ill.			*keändelömähäš*
Part. II.			*keännellühüš.*

Passivi.

Ind. pres.	*peššähäš*	*keännellähäš*
impf.	*peštihis*	*keänneldihis*
Koncess.		*keänneldäneheš*
Kondit.	*peštäizih.*	*keänneldäizih*
Partic. II.		*keänneldüṭṭeh.*

Kieltäviä muotoja: Ind. pres. *en keändeliäte;* kondit. *et šie, että tüö keändelizih;* imperat. *elä keändeliäte.* Pass. pres. *ei hüö keänneldeäṭṭeh,* impf. *ei hüö keänneldüṭṭeh,* kondit. *ei hüö keänneldäizih.*

199 §. Tässä on siis myöskin niinkuin Poadenessa johtopääte (*atte-*) *ate-*, joka tavataan myöskin ilman alkuvokaalitta muodossa (*tte-*, pehmennettynä:) *te-*. Kuitenkin käytetään tällaisia johtomuotoja sangen vähän, ja sekamuotoja en ole huomannut ollenkaan käytettävän, jota vastoin puhtaat taivutusmuodot ovat yleisimmät. Täydellisin silloin käytettävä pääte on *ṭṭeh;* sen ohessa tavataan *šeh* (inf:ssä, *k*:n jäljessä), *š* (*k*:n jäljessä, ind. pres. 3 pers:ssa, ja niiden päätteiden jäljessä, jotka alkavat *h*:lla), *h* (joskus rinnatusten *ṭṭeh* päätteen kanssa ja muutenkin), *h-š* (koncess. 3 pers:ssa ja akt. II partic:ssa).

c. Kiestingissä.

Aktivi.

Ind. pres.	yks. ja mon.	1 p.	*issummaṭṭi* l. *istuommaṭṭi*
		2 „	*issuttaṭṭi*
	yks.	3 „	*issukši*
impf.	yks. ja mon.	1 „	*istumaṭṭi*
		2 „	*istujaṭṭi*
	yks.	3 „	*istuih* (*istusih*)

Koncess.	yks. ja mon.	1 p.	*istunemmaʒʒi*
		2 „	*istunettaʒʒi*
	yks.	3 „	*istuneh*
Kondit.	yks. ja mon.	1 „	*istusimaʒʒi*
		2 „	*istusijaʒʒi*
	yks.	3 „	*istusih*
Imper.	yks.	2 „	*istuoʒe*
		3 „	*istukkahaʒʒi*
	mon.	1 „	*istukkamaʒʒi*
		2 „	*istukkoaʒʒi*
Inf. I.			*istuoʒʒi*
III,	ill.		*istumahaʒʒi*
Part. II.			*istunuh*

Passivi.

Ind.	pres.	*issutahaʒʒi*
	impf.	*issuttihiʒʒi*
Koncess.		*issuttannehetʒi*
Partic. II.		*issuttuʒʒi.*

Kieltäviä muotoja: pres. *en istuoʒe,* koncess. *en istuneh.*

200 §. Tässä ovat yks. ja mon. 1 ja 2 persoona säännöllisesti samanlaisia ind. pres:ssä ja impf:ssä ynnä koncess:ssa ja kondit:ssa. Paitsi johtopäätettä *atte-* l. *ette-* (*istu-atte-: istuoʒʒe-: istuoʒe-*[1]) ja sen harvinaista lyhempää muotoa *a-* l. *e-* (*istu-a: istuo-mmaʒʒi*) on myöskin johtopääte *aʒʒe-* tunnettu, vaikka vähän käytetty, esim. *kumartoaʒe* kumarra (itsesi), *elä vannuoʒe* elä vanno (vannoudu). — Taivutuspäätteellä on vaan kolme muotoa: yleisin *ʒʒi* ynnä *ši* (presensissä, *k*:n jäljessä) ja *h*.

d. Šuigujärvessä.

Aktivi.

Ind. pres.	yks.	*kumardoaʒen, kumardoamaʒʒe*
		kumardoaʒet, kumardoataʒʒe
		kumarrakši
	mon.	*kumardoaʒema, kumardoamaʒʒe*
		kumardoaʒetta, kumardoataʒʒe

Ind. impf.	yks. ja mon.	1 p.	*kumardimaṭṭe*
		2 „	*kumardiaṭṭe*
	yks.	3 „	*kumardih*
Koncess.	yks.	3 „	*kumardańeh* (*rikońńeheže* pilautunee)
Kondit.	yks. ja mon.	1 „	*kumardoazimaṭṭe(h)*
		2 „	*kumardoaziaṭṭe(h)*
	yks.	3 „	*kumardoazih*
Imper.	yks.	2 „	*kumardoaṭe*
		3 „	*kumardakkahaže* (*-rr-*)
Opt.	mon.	2 „	*kumardakkuoṭṭeh*
Inf.	I.		*kumardoaṭṭeh*
	III, iness.		*kumardoamaššah*
	illat.		*kumardoamahaže*
Partic.	II.		*kumardanuhuže*

Passivi.

Ind. pres.	*kumarretahaže*
impf.	*kumarrettihiže* l. *-hize*
Koncess.	*kumarrettańeheže*
Kondit.	*kumarrettaizih*
Partic. II.	*kumarrettuhuže.*

Kieltäviä muotoja: Akt. pres. *et kumardoaṭe*, pass. pres. *ei kumarrettoaṭṭe.*

201 §. Puhtaat johtomuodot syntyvät siis päätteellä *aṭṭe-;* sekamuodoissa on johtopäätteenä paljas *a-;* taivutuspäätteet ovat *ṭṭeh* l. *ṭṭe; že, ze* (niiden päätteiden jäljessä, jotka alkavat *h*:lla), *ši* (pres:ssä, *k*:n jäljessä) sekä *h; h-že* tavataan sekä aktivin että passivin II participissa.

Partikelit.

Adverbit.

202 §. Alkuperäisiä johtumattomia, tai hämäräperäisiä tai lainatuita ovat esim. *aina*, *aino* l. *ainoš* aina, yhä, *aina-i* ainakin, *aivan* l. *aivin* aivan, *alvarie* (PK) alvariin, alati, *ammuin* l. *amuin* ammon, jo aikoja sitten, saatikka, *ei-a.* äskettäin, *ańikko* ikään, juuri (*vašt' a.* vast'ikään), *eglen* eilen (*eglis-peänä* eilispäivänä, *ennen eglistä* toissa päivänä), *ihen* ennen, *ikko* ikään, (*vašt'ikko* vast'ikään), *ilmi* ilmi, ilmeisesti, *jo* jo, *kaŭten* l. *kaŭte: peätä k.* vasten varten, *kiińi* kiinni, *-ko*, *-kö* l. *-go*, *-gö* kysymyspartikeli, *kohťi* l. *kohťen: üheššä k.* yhdessä kohden, *küllä* kyllä, *lau* muka, sanon minä, *narošno*, *-šti*, *-što* (Ven.) tahallansa, vasten varten, *ńi* ei — -kaan, esim. *ńi missä* ei missäkään, *nüt* l. *nütten* nyt (luultavasti prol. vartalosta *nyky*) *ojeteš* oikoiseen, suoraan (ehkä II inf. iness. verbistä *oikene-*), *onnaako*, *onnakko*, *onnoakko* (Ven.) kaiketi, luultavasti, *poigeš* l. *pois* pois (transl.?), *poikki* poikki, toisella puolella, *rouno* (Ven.) juuri, ikään, *šubi* tyynni: *kaikin š.*, *kaikki š.*, *togo*, *toko* (Ven.?) yhä, aina, *tüüten* kaikki tyynni (prol. vartalosta *tüve?*) *ţut* (Ven.) tuskin, *vai*, *vain* vaan, ainoasti; *vašta* vasta, hiljan, *vet* (Ven.) näet, -han, -hän, *veţe*, *veţţe*, *veţä* luultavasti, kaiketi, *vielä* vielä, *äššen*, *äžen* vasta, vasta sitten, oikein.

203 §. Erinäisiä adverbivartaloita, jotka taipuvat useammassa sijassa, ovat seuraavat.

Paikkaa merkitseviä: *a*) joilla on olosijana ess., erosijana part. (harvoin excessivi) ja tulosijana transl. usein lyhennetyllä (š) tai kadonneella päätteellä; vartalo pitenee tavallisesti part:ssa ja usein ess:ssäkin *a*:lla, *ä*:llä, joka oikeastaan lienee paikallisuutta merkitsevä johtopääte (= *ka*); esim. *-ha* päätteellä johdetut *alahana* alhaalla, *alahada* l. *alahoada*, *alahaksi; edähänä* etäällä, kaukana, *-ädä* l. *-eädä*, *-äkši; ülähänä* ylhäällä, *-ädä*, l. *-eädä*, *-kši;* ja alkuperäiset *loittona* kaukana, *-oda*, *-uoda* tai excess. *-uonda*, *loitoš; ulgona*, *ulguoda*, *ulloš* t. *uloš;* — komparatiivissa esim. *loitom-*

boana, -da, -mma, lähembeänä, -dä, -mmäksi l. *-mmä* (vart. *lähe-*, ks. postpos.); *iennempöätä* kauempaa, *iennemmä*, l. *-äksi* l. *iemmäksi; b*) joilla on olosijana adess., erosijana abl. (harvoin part.) ja tulosijana *nne*-päätteinen lativi; useimmat ovat johdetut pronomineista tai laskusanoista vastamainitulla päätteellä *a, ä*, esim. *kahtoanne, kaikkiella, -lda, -nne, kunne, šielä, -ldä, šinne, teälä, teäldä, tänne, tuualla, -lda, -nne* (vart. *tuoga*), *toizoalda* t. part. *toisoata, -nne, ühteäldä, -nne — pahoanne (päin), hüvöänne (päin).*

Määrää (myös ajan määrää) merkitseviä; nämät ovat useimmiten lauseessa subjektina tai objektina ja niitä käytetään siis nom:ssa, akkus:ssa ja part:ssa, muutamia muissakin sijoissa; esim. *verda, verdoa, verran, äijä* paljo, *äijeä* paljoa, *äijän* paljon, *äijälḑi* suuresti, *äijäṭṭi* monesti, *äijä-gö* paljoko, *äijäṭṭi-gö* monestiko, *äijä-vähä* jonkin verta; *vähä, vähän, väheä, hituńi* l. *kipeneh* hiukka; — *viikko* pitkä aika, *viikon* kauvan, *viikkuo* kauvaa, abl. *viikoldi* ja instr. *viikon* kauvan, *viikokši* kauvaksi, mon. instr. *viikkoloin* kauvan joka kerta; *kodva, -an, kodvańe, -azen.*

Omituisia päätteitä, joilla adverbeja muodostetaan, ovat, paitsi yllämainitut lat. *-nne* ja excess. *-nda*, seuraavat.

204 §. *gali, kkali*, joka ilmoittaa mitä tietä liike tapahtuu, harvoin tekemisen tapaa; tämä liittyy sekä pronomini- että nominivartaloihin, joskus komparativeihinkin, esim. *tägäli* tätä tietä, *sigäli, migäli, muugali* muun kautta, muulla tapaa, *kaikkiegali* l. *kaikkiakkali* kaikkialla, kaiketi, *peitokkali* salaisesti, *šüväkkäli* syvältä, *kohemmakkali* suorempaa tietä, *lähemmäkkäli.* — Tässä päätteessä on nähtävästi kolme osaa: lokaaliset johtopäätteet *ka* (sama kuin seuraavassa), *la* (huom. *tä-gä-lä-ińe: tä-gä-li*) ynnä jonkun sijan, arvattavasti prolativin pääte, josta ei kuitenkaan enää ole muuta jälkeä kuin tuo loppu-*i* (vert. *ohe-, ohi* = *ohitse*). — Sanassa *šegali* sekaisin on päätteenä paljas *li*, koska tavuu *ga* kunluu sanan vartaloon.

205 §. *kkah*, joka ilmoittaa kahden esineen keskinäistä asemaa, esim. *kaglakkah* kaulatusten, *kohakkah, vaššakkah* vastatusten, *peäkkäh* päät vastatusten, *peäkšekkäh* perätysten,

peällekkäh, *puolekkah* kahtia, *rajakkah*, *rinnakkah*, *vuorokkah*. — Nämät muodot ovat nähtävästi illativeja *kka*-päätteisistä johdannaisista.

206 §. *(i)ttoan*, joskus *ten*, *tellen* tai *tta*, *ttain*, esim. *eritteän* erittäin, *netälittöän* viikottain, *poarittoan* l. *poaroten* parittain, *šuoremmittoan* suoremmiten, *vuožittoan; paikoten*, *-tellen* paikoittain, *poiketta* poikettain, *šegalutta* sekaisin, *eñžimöiťen* l. *eñžimettäin* ensittäin.

Adverbeina käytetään myös useimpia nominien sijoja.

207 §. Nominativia, luultavasti jonkun päätteen poiskulumisen kautta, esim. *enämbi* enää, *kaikki*, *kai* kokonaan, aivan, oikein, *müöhä*, myöhään, *rutto* pian (*kuin r.* niin pian kuin), *terävembi*, *terämbi* nopeammin, *ťiettävikkáńe* aivan varmaan, *vägi* aika, kelpo, sangen.

208 §. Partitivia, joko sillänsä, esim. *šidä liüidä* yhtä mittaa, *šitä peätä*, *totta* varmaankin, *ühťi* (= *ühtä*) yhtään, ollenkaan; tai 3 pers. suffiksin kanssa, esim. *jälgiäh*, *järgieh* perätysten, järjestänsä, *kaikkiah* (superl. t. komp. kanssa) kaikkein, *loppuoh* vihdoin, *tožieh* tosiaan, *perätüštäh* perätysten.

209 §. Inessiviä, esim. *ilmešša* julkisesti, *kerrašša* kerrassaan, varmaan, *šamošša* samoten, *šelläšša* ratsain, *veässä* väkisin; — *iäššäh* ikinä, koskaan, *huoľissah* huolissani (-si, -nsa, -mme, -nne).

210 §. Elativia, jonka viimeinen vokaali saattaa muuttua *i*:ksi niinkuin suomenkielessä, esim. *allušti*, *-šťi* alusta, *hüäzešťi* l. *hüväsistä* hyvin, tarkkaan, aika tavalla, *leiväštä* varakkaasti, *mielešti*, *-šťi: paha m.*, *rutošta* kiireesti, *uudehešti* uudestaan; *šiidä* l. *siidä* siinä, siitä, sitten; 3 p. suff:n kanssa: *eñžistäh*, *huomukšeštah* aamusta päivin, *järestäh* järjestänsä, *kiukkoaštah* äkkiseltä, *mielestäh: m. olet* olet olevinasi, *piammaštah* pian, melkein, *toveštah* tosiaan, *uuveštah* uudestansa.

211 §. Illativia, joka ilmoittaa liikkeen suuntaa tai nopeutta, taikka myös kuinka usein tai millä tavalla tekeminen tapahtuu, esim. *kosah* vinoon, *oigiah* suoraan, *šipah* vinoon;

hillakkazeh, *kiistah* kilpaa, *nellizeh* täyttä laukkaa, *pitkäzeh* pitkävetoisesti, verkkaan, *ruttoh*, *ruttozeh* kiireesti, komp. *rutombah*, *teräväh* l. *terväh* nopeasti, komp. *terävembäh*, *tereämbäh*, *terämbeh*, *verkkazeh*; *harvah*, *rigeneh* tiheään, usein, komp. *rigenembäh*, superl. *-imbäh*, *toagiah* taajaan, komp. *toagiambah*; *kebiäh* keveästi, helposti, *peälistämizeh* pintapuolisesti, *kaikkeh tabah* kaikella tapaa; — *aivozeh* aikaisin, komp. *aivombah*, *külgeh* syrjään, *matkah* mukaan, myötä, *šelkäh* ulos rannasta, *tukkuh* kokoon, *tühjäh* turhaan, suotta, *ńi valdah* tahansa: *midä ńi v.* mitä tahansa, *verekšeh* äskettäin; — 3 p. suff:n kanssa: *eäneheže* ääneen, *müödähäže* myötäänsä, yhtä mittaa, *ümbärihisseh* ympäriinsä, *vägeh* l. *vägeheze* väkisin.

212 §. Adessivia, harvoin sillänsä, esim. *aššulla*, *jallalla* l. *jalalla* jalkaisin, *näkösillä* näkyvissä, näkyviin, *tukulla* tukuttain, *välläl'ä* valloillaan, -lleen, mutta tavallisesti 3 p. suff:n kanssa, jolloin *lla* päätteen rinnalla usein lounaisessa Karjalassa ilmestyy allativin pääte *lle*, esim. *alallah* alati, *ažemellah* paikoillansa, -llensa, entisellään, -lleen, *erälläh*, *erallah*, *erilläh*, *irallah* l. *iralleh* erillään, -een, irti, *ielläh*, *-eh* edelleen, *jälelläh*, *-eh* l. *järelläh*, *järilläh*, *-eh* takaisin, *kahallah*, *-eh* auki, *kikallah* keikassa, keikkaan, *kontallah*, *piuššoallah* pitkittäin, *šilläh* sillänsä, ilman, *täüelläh* kuitenkin, *valloillah*, *välilleh*, *värilleh* valloillansa, -ensa, *verkkasellah*, *üheläh* yhtä hyvin, kuitenkin; samoin kuin useimmilla yllä olevilla, ilmoitetaan tilaa tai asemaa myöskin sellaisilla muodoilla kuin *istuallah* l. *istuollah*, *kumoallah* l. *-llah* kumossa, kumoon, *püstüölläh* pystyssä, pystyyn, *šeizoallah*, *-eh*, *venüölläh* pitkällään, -een, joita ehkä paraiten sopii selittää vastaavain verbien I infinitivin adessiveiksi.

213 §. Ablativia, harvoin muuttumatta, esim. *käperäldä* täperältä, -sti, *ieldä päin*, tai suffiksin kanssa, esim. *tühjäzildäh* tyhjillään, ilman takatta, tavallisesti päätteellä *ldi* ja ilmoittamassa useimmiten tapaa, esim. *kiireheldi* kiireesti; *läülemäldi* vaikeasti, *rutoldi* rutosti, *šipakaldi* joutuisasti; *eńimmüöldi* enimmästi, *küllältdä*, *-ldi* j. n. e.; nämät *ldi*-päätteiset muodot ovat yleisiä EK:ssa, jossa niitä käytetään muutenkin,

suhteen ablativina, esim. *jallaldi kebiä*, *muissoldi hüvä*, *kova korvaldi* kovakuuloinen.

214 §. Abessivia, esim *eänettä* (myöskin eri suffiksien kanssa) ääneti, vaiti, *perättä* ja *peättäh* peräti — *alašti*, *alasti* t. *alaţţi* alasti.

215 §. Translativia, jonka pääte silloin usein on lyhennyt š:ksi, *s*:ksi tai kokonaan pois kulunut, esim. *aleš* alas, *eris* erikseen, *eäreš*, *eäres* pois, *kaha* (*-päin*) *liiaksi*, *parahiksi* parahultaisesti, *piloikseh* pilalla, *šittömäkš* ilmaiseksi, *toaš* l. *toaššen* taas, *toisi* l. *toise (-päin) viimekši*, *ühettömäksi* l. *-mä* sukupuuttoon, lopen, *üleš* ylös.

216 §. Essiviä, esim. *huomena*, *ńügönä*, *-ne* l. *ńügüönä* nyt, *šiinä* siinä, *vanhana* ennen vanhaan; ja 3 pers. suff:n kanssa: *igänäh* ikinä, *keškenäh* keskenänsä (-mme, -nne), *ünnäh* kokonaan, aivan, ihan, *üksinäh* yksin.

217 §. Instruktivia, jonka pääte joskus saattaa kadota, esim. *ennen* l. *eńńein*, *eńžin*, *eńžimen*, *harvoin*, *hillan* hiljaan, *hillakkazin*, *hüvin*, *ilman* ilmaiseksi, muuten vaan; *jaloin*, *käzin* ja *päin* ero- ja tulosijojen vahvikkeina, *kaiken* yhä, *kesse: kahen k.* kahden kesken, *kuin*, *luonnen: ei i l.*, *ei ńi l.*, *ei luonnenkana* ei ollenkaan (luonto: luonnoin: luonnen, vert. muinoin: muinen, muutoin: muuten y. m.), *neńin* nenällensä, *pahoin*, *piduhuzin* pitkittäin, *tagazin* takaperin, *varšin* heti, kohta, *välöän* väleen (samasta vart:sta *välöä* = **välä-ä* kuin *välöözeh*, *välöämbäh*) — *kovoan* kovin; ja verbivartaloista esim. *jouten* l. *joute*, *šoaten* l. *šoahen*, *-he*, *-h* asti, saakka, *voien* l. *voittoan*, esim. *mušta v.* mustan voitto, *konttamazin* l. *kontamaisin: nellin k.* nelin ryömin.

218 §. Prolativia päätteellä *ţţi* tai *ten*, esim. *erähitţi* joskus, *juuritţi* juurta jaksain, *kaikitţi* yhä, aina, *peitotţi* salaa, *peälitţi* l. *peällitţi* ylitse, *toitţi*, *muiten* muuten, *vanhemmiten* vanhempina aikoina; tähän kuuluu ehkä myöskin *müüätţin* myöten.

219 §. Komitativia, esim. *kaikkińeh* kokonaan.

Muist. Monesti tavaatan adverbeissä säännöttömyyksiä sellaisia, että joko johtopääte on jonkun taivutuspäätteen

jäljessä, tai että useampia taivutuspäätteitä on perätysten, esim. *kohallembah* suorempaan, *moahemma* likemmäksi maata, *iellättäväzeh* vähäistä ennen; *peällitti*, *toittinah* l. *toittinaksi* toiseksi kertaa.

220 §. Liittosyntyisiä adverbeja mainitsemme tässä, yhdessä jaksossa muutamia, esim. *muinen* muinoin, muuten, *šilloin* silloin, siis, sitten (vert. Hämeen *sillain*), *tuollain* l. *tuolloan* tuolloin, taannoin, joiden jälkimmäisenä osana näkyy olevan sana *ajoin*, vaikka supistuneena *(sill'ajoin: silloin* l. *sillain* j. n. e.); — *itse-peälläh* l. *-peäštäh* omin päin, *šuu-šanaldi* l. *-šanalla* suullisesti, *mieli-hoavoa* umpimähkään, *parašt'-aikoa* paraikaa, *pitin-maiseh*, *poikki-puoli'n*, *poikki-telah*, *-teloin* vastapäätä *täüžin tarbehin* tarpeeksi, *uuž-uueldi*, *uuš uuveltah* aina uutta, uusi uuden perästä, *ebä-kekšoh* huomaamatta.

Postpositionit.

221 §. *Alla*, *oalla* l. *oala* alla, alle, *alda*, *alatti*, *alitti*, genitivin kanssa; *aloh* kuluessa, gen.; *ieššä* edessä, *ieštä*, *edeh*, *eitti* edestä, asemesta, gen.; *iellä* edella, ennen (ajasta) gen. ja partitivin kanssa; *jäleštä*, *jälešti*, *jällesti* jäljestä, perästä, gen.; *jälgeh* jälkeen, gen. ja adess.; *kautta*, *kautti*, gen.; *kera*, *-gera*, *kerä*, *keroa* l. *keralla* kanssa, gen.; *kešše*šš*ä*, *-štä* l. *kežeššä*, *-štä* keskessä, -stä, välissä, -stä, seassa, -sta, *keškeh* keskeen, väliin, sekaan, *keššitti* keskitse, välitse, gen.; *kohašta*, *kohtah* suhteen, gen.; *korvašša* ääressä, *-šta*, *-h*, gen.; *külgeh* (adv. syrjään) paitse, *küllitti*, *külitti* ohitse, paitse, elat.; *lässä* (ess.) likellä, *lähillä* likellä, -lle, *läštä*, *lähildä* likeltä, *lähitti* likeltä ohitse, gen.; *luona*, *luoda* l. *luonda*, *luoho* l. *luokši*, gen.; *müüväššä* muassa, *müödäh* mukaan, kanssa, gen.; *müöt'en* l. *müöte* myöten, mukaan, partit.; *ńiskah* varten, gen.; *nähen* l. *nähe* nähden, katsoen, varten, ill.; *perätti* tähden, -sta (latin. *de)*, gen.; *peällä* päällä, -lle, päälliseksi, varten, *peäldä*, *peällitti* l. *peälitti* päällitse, ylitse, gen.; *pit'in* pitkin, part.; *poikki* toisella l. -lle puolen, edellä olevan gen:n tai seuraavan elat:n kanssa; *poveh* kuluessa, gen.; *puolitti* puolesta, hyväksi,

gen.; *reunašša, -šta, -h, -ʦʦi*, gen.; *rinnalla* rinnalla, -lle, gen.; *roadi* tähden, vuoksi, part.; *šeašša, -šta, šekah* (PK) = *keššeššä* j. n. e.; *šcämeššä, -štä, -h* sisässä, -stä, -ään, gen.; *šijah* sijaan, gen.; *tagana* l. *tagoana, tagoada* l. *tagoanda, toakši, toakš, toa* l. *tagoakši, toaʦʦi* taatse, puolesta, edestä, gen.; *tavutta* tautta, tähden, gen.; *ťieštä* asemesta, gen.; *tähe* l. *täh* tähden, gen.; *ümbäri* tavallisesti prep., elat:n k:sa; *varoin* varten, illat. ja transl.; *vaššašša* vastassa, gen., *vaštah* vastaan, vastaukseksi, adess. t. gen.; *vaššen, vašše* l. *vaš* vasten, vastoin, part.; *vierošša* l. *viereššä, -štä, -h*, gen.; *vuoh*, gen.: *aian v.* aikaa voittaen, *veän v.* väkisin; *välissä, -stä, -h* (PK) = *keššeššä*, gen.

Muist. Useimpia näistä postpositioneista käytetään myöskin absolutisesti, ilman määräävää substantivia, siis adverbeina.

Konjunktionit.

222 §. *A* mutta; *anna* l. *ana* jotta (imperat. verbistä *anda-*) *baiʦʦi* paitsi että; *budto, buitto* l. *b. kuin* niinkuin; *da* ja, *da-i* ja myöskin, myös, *da ńi* eikä; *eli* (PK) tai; *ga* niin (jälkilauseen alussa); *-go* (jälkiliite, oikeastaan kysymyspartikeli) tai, *-go — -go* joko — tahi, *ei-go — ei-go* eikä — eikä; *hož, hot* vaikka, *hoť-i hoť-i-jo* edes, vähintään; *i* ja, myös; *ja* (harv.) ja; *jotta, jotto (etta)* että; *koñiža, k. kuin* kun; *kuin* niinkuin, kuin, kun, jos, jotta, *kuin rutto, k. terväh* niin pian kuin; *kuńi* niin kauvan kuin (determinativisen *sińi* adverbin vastakohtana tai yksin), *kuńi ei* (oik. niin kauvan kuin ei = ven. *пока не*) kunnes; *što* että; *täävelläh, ühelläh* kuitenkin; *vain, vai, vain-ba* mutta.

Interjektionit.

223 §. Esim. *a* l. *ah; davai* alappas; *ka, kä, ga* no; *nu, nukka* no, no hyvä; *oh; voi, a-voi-voi.*

Liite.

Lisäyksiä kielioppiin.

6 §:ään. Poadenessa poikkeuksia, esim. *hüälišto, mögizikaš, šilmätoin, izännoiʒʒe-*. Sitä paitse jälkiliite *-go* yleisesti EK.:ssa pysyy kovassa muodossa, vaikka sanassa, johon se liittyy, onkin pehmeät vokaalit; esim. *äijän-go, müöd-go*. Päinvastoin *-hän* taas Jäŋgärvessä näkyy aina pysyvän pehmeässä muodossa, esim. *ei-go-hän*.

10 §. EK.:ssa, varsinkin Reboľassa kuuluu usein *d, ž, z* sanojen lopussa, etenkin kun seuraava sana alkaa äänellisellä konsonantilla tai vokaalilla; esim. *poannud moržeiñ, nuoruž-aiga, kalľiz gosta*.

14 §. Muist. Konsonantin pehmenemättömyys on PK:ssa sääntönä, josta ei usein poiketa; EK:ssa pehmeneminen näkyy olevan yleisempi.

17 §. Verbissä *anda-* EK:n murre (Poad., Reb., Semss., Him.) usein pehmentää *d*:n siten, että se katoo; esim. *anañ, en ana, anatta, anoit, anetah, anettih, ana* — mutta myös *annan, annettih*.

20 §. *A* muuttuu *o*:ksi myöskin niissä monitavuisissa sanoissa, joissa on *tt* tai *pp* *a*:n edessä, esim. *holopoilla, saldatoissa*.

23 §. Lisättävä esimerkit *pokorii*, rukoili (Reb.) ja *suuďiit* (Jäŋ.).

26 §. Poikkeuksia Poadenessa, esim. *ńägev, mäńev* (mutta myös *mäńöv, lieńöv);* Poańarv. *lähťemäh*.

31 §. Puheena olevat vokaalit saattavat paikoin PK:ssa assimileerata seuraavan vokaalin, esim. *šanuu* (Miinoa) = *šanuo* sanoa, *kuituu, tervehüisii* (Vuokk.).

56 §. Muita esimerkkejä: *heińöveh* (Poad.) heinäväki, *Moaselgöveh* (Poad.) *Moaselän* asujamisto.

57 §. Muita esimerkkejä: *Kiestiikieš*, *Kananaisieš* (kylännimi: *Kananaiset)*, gen. *Vuokkińiemiehän*, gen. *Nogeukšiehan.*

75 §. Esim. *väheläkkö* (Lendiera), vert. *läheläkköńe.*

91 §. *kunda*, esim. *pertti-kunda* (Moaselgä) kaikki tuvassa olijat.

99 §. Joskus käytetään kaksi part. päätettä perätysten, etenkin suffiksin edessä, esim. *omoadańi* (Poad.) *omiedah* (Poad.); partitivina on ehkä myöskin pidettävä *-ti*-päätteinen muoto *alempoati* lauseessa: „*leikkoa puuta a.*“ (Kiest.).

101 §. Illativi näyttää myöskin olevan *šša*-päätteinen muoto *taivahašša* lauseessa: „*mitä sie kaṭot taivahašša?*“ (Kiest.).

123 §. Semssärvessä on 3 p. pronominilla myöskin muoto *hän.* Jäńg:ssä käytetään adessiveja *siullaź*, *meillä*, *heillä*, joissa on pitkä *l* äänne tavallisen lyhyen asemesta.

128 §. Kiestingissä olen kerran pannut muistoon yks. 2 p. suff:n *-sse: kotihisse.* PK:ssa käytetään yleisesti 3 p. suffiksia *ñže, ñze (ñše, ñse;* joskus *ñzeh, ñsa)* semmoisen tavuun jäljessä, joka alkaa *h*:lla. Jolloinkulloin kuulee käytettävän kaksinkertaisia suffiksia: *heñzeh*, *häššeh*, esim. *tüttäreheñzeh* tyttärensä (Poańarv.) ja *šiidähäššeh* siitänsä, lauseessa: *ei šiidähäššeh parene* (Nog.).

130 §. *Še* pronominin illativina tavataan PK:ssa useimmin muotoja *šiihi*, *siihi*, joskus *šihi*, *sihe.*

162 §. PK:ssa olen tavannut poikkeuksia tästä säännöstä; esim. *pane ottoakšeš keralla* (Sohjenansuu); *nähäkšeńi* (Vuokk.); *virttä sait kuullakses, se piti ottoakses, pitäv soahaksena* (Luomajärvi); *šiel' on valda juoššakšeš* (Peäkönńiemi).

163 §. Vuokkińiemestä saamassani sadussa on poikkeus *toaton moamon šoaman huuhmaren.*

164 §. Poikkeus: *heńki lähtömäisilläh on* (Uht.).

166 §. Poikkeus: *algoi* (Him.).

167 §. Samoin kuin passivissa saattaa aktivissakin koncessivin päätteen *n* sivukoron vaikutuksesta (s. o. 3:nnen ja 4:nnen tavuun vokaalien välillä) pitetä; esim. *kaṭahtannov* — mutta *antane, voittanov* (Kiest.); *liikuttannet* (Ouluńkansuu).

168 §. Kondit. 3 persoonaa täydellisellä päätteellä *izi* olen tavannut ainoastaan jonkun kerran, esim. *voizi* (Poad.), *kirbuaizi* (Him.).

169 §. Himoľassa olen tavannut poikkeevan imp:n *andagoa* = tavall. *andakkoa* l. *andoade, -da.*

176 §. Jäŋgärvessä näkyy *moa* olevan imp. mon. 1 p:n päätteenä, esim. *loaikkamoa, pangamoa.*

177 §. PK:ssa tavataan joskus imp. mon. 2 p. myöskin ilman persoonapäätettä, esim. *laškie* laskekaa.

182 §. Jäŋg:ssä akt. II participin tavallinen pääte nominativissa on *nu*, esim. *en ottanu, emmä ńägenü.* — Niissä paikoin, missä pääte *nt* on tavallinen, ilmestyy joskus *n t*:n edessä, vaikka II participin *n* on yhtynyt vartalon viimeisen konsonantin kanssa, esim. *tullunt* (= *tulnunt*). — Kolmannen esimerkin *neh*-päätteisestä II participista olen myöhemmin löytänyt lauseessa: *hüvin on šortuneh paikka* (Šuvannossa).

191 §. Tähän on lisättävä, että EK:ssa apuverbi *on* usein jää perfektistä pois, esim. *veţä poiga ńeuonuñ* (Poad.) varmaankin poika on neuvonut, *poiga nuorah doavittu* (Poad.) p. on nuoraan kuristettu; *jo i poannud* (Semss.) jo onkin paennut, *huugi ülen suuŕi püüdäjät soadu* (Semss.). — *On* sana jääpi samoin predikatinakin ollessaan joskus pois, esim. *jo i kettu peällä* (Poad.).

193 §. Poikkeevaisia kieltävän imperat:n muotoja tavataan PK:ssa, esim. yks. 3 p. *elkäh tullo* (Vuokk.); mon. 1 p. *elkä ottah* (Vuokk.); mon. 2 p. *elköä männä, e. väljennellä* (Kiest.).

195 §, 2) Muist. Samoin kuin *fiedä-* saattaa myös *löüdä-* typistyä, esim. *löüťťih* (Sellissä).

228 siv. *Tüöndä-* verbillä ja muilla samallaisilla on PK:ssa myöskin suomentapainen impf. *tüöñšin* j. n. e.

232 ja 233 sivv. *varaja-, kägiä-* ja *tahkua-* verbien imperfektit ovat ilmoitetut Poadenen murteen mukaan. Muualla etenkin PK:ssa tavataan usein sellaisia muotoja kuin *varain, varait, varaimma, varaitta; käkein, käkeit, käkesi, käkeimmä, käkeittä* j. n. e.

196—198 §§. Poadenessa: Imp. mon. 2 p. *lassekkoaže* l. *laskiakkoaže;* III inf. abess. *pežömättähäže olen;* typist. vart:sta *roit-* saadaan myös I inf. *ro'ita* ja koncess. *roimnen.* Himoľassa ind. pres. 3 p. *roih.* Semssärvessä on Ind. pres. yks. 3 p:ssa pääte *kse,* esim. *kiţerdeľiekse, kärvendeliekse;* ja *h* jääpi kahden vokaalin välistä pois, esim. impf. 3 p. *vedïiže, prosťiiže* (mutta myös *loppihize, roďiiheze),* imperat. 3 p. *roikkaaze* l. *roikkah.* Ondarvessa on omituinen refl. taivutus, esim. akt. ind. pres. *kirjuttaatemmo, -tetto, -ksi, -temma, -tetta;* impf. *kirjuttimmo* l. *kirjutimmo, -itto, kirjuttih, kirjuttuduma, -ttuduja.*

199 §. I inf. *heitätäkše, ďeävitäkše,* II part. *heitännühüššeh,* pass. impf. *kirjutettihisseh,* II part. *luvattuţţe* (Reb.).

200 §. Pilzjärvessä on akt. ind. pres. 3 p:ssa myös pääte *kše,* Kiestingissä joskus myös paljas *h,* esim. *kuvašteleh, näytteleh.* — I inf. *huijissellaţţeh* (Vuokk.), II inf. iness. *keännelleššäh* (Koštamuks.), III inf. ill. *sieštämähäţţe* (Viţţakülä); II part. *kirjuttannuh* (Kiest.), *vaľainuhuţţi* (Vuokk.), *panetelluhuţţi* l. *-luţţi* (Ouluńkansuu); pass. pres. *kummaššellahaš, ševätähäš* (Uht.).

201 §. Šuigarvessa akt. ind. pres. yks. *kumardoammaţţe, -doattaţţe, -doakši,* mon. *-doaţemma;* impf. 2 p. *kumardiaţe* 3 p. *loihiţţeh;* kondit. *kumardazimaţţe* l. *-maţe;* imperat. yks. 2 p. *kumardoaťe,* mon. 2 pers. *kumarrakkoaţe* l. *-ţţe;* pass. pres. *kumarretahaţe* l. *-ţţe,* impf. *kumarrettihiţe* l. *-ţţe.* Nogeukšessa imperat. 3 p. *kellisselgähäššeh.* Kompakassa impf. 3 p. *isťuhiţe,* III inf. ill. *kumardamahaţe.*

Lisäyksiä sanakirjaan.

-ba, -bä -pa, -pä, esim. midäbä, tulovba.
brihašta- elää, olla nuorukaisena.
-ga, -gä, -ka, -kä (PK) -ka, -kä; elä miula anna elägä miulda küžü.
-han, -hän -han; -hän: eigohän.
hoo hoo!
-kana, -känä (PK) -kaan, -kään: mikänä, et männünkänä, ei luonnenkana.
kune, kunna = kunne.
muutoš (Ondarv.) muuten.
na no, seh!
-na (PK) = -kana: ei mitänä.
no no!
oi oi!
oo oo, oho!
še kyllä: šanomma še müögi; šen = ńiin: sen kauńis.
šempäse, n. -äńi (PK) se kahdesta: kumpańi — šempäńi.
sine, sinna = šinne.
-že: sih-že samaan, sinne-že myöskin sinne, ńiin-že samoin (V. же).

Oikaistavia.

12 siv. 8 ja 7 riv. alh. on: *solmen solmii* — lue: *šolmen šolmii*
14 „ 16 „ ylh. „ *sanov* — l. *šanov*
18 „ 1 „ alh. „ *źäńńän* — l. *iźäńńän*
19 „ 18 „ ylh. „ *koľţţańe,* — l. *koľţţańe*
35 „ 7 „ alh. „ *Toaŕin* — l. *Toaŕin*
57 „ 3 „ ylh. „ *tütär!* — l. *tütär;*
64 „ 6 „ „ „ *kulta pojan* — l. *kulta-pojan*
69 „ 1 palst. 7 riv. alh. „ *ahkoaľe* — l. *ahkoaľe-*
75 „ 1 „ 15 „ „ „ *go-* — l. *-go, -gö*
81 „ 1 „ 10 „ „ „ *hüä-ľišto* — l. *hüäľišto*
„ „ 2 „ 4 „ ylh. „ *hädäüttä* — l. *hädäüttä-*
98 „ 1 „ 8 „ „ „ *kuin* — l. *kuin,* joskus *kun*
101 „ 1 „ 12 „ „ „ köyra — l. köyrä
110 „ 1 „ 7 ja 8 „ „ „ *mallihiïse* — l. *mallihiñse*
116 „ 1 „ 10 „ „ „ *ńiin* ks. *se* — l. *ńiin,* joskus *ńin, ńi* niin.
132 „ 1 „ 4 „ „ „ *ribaja,* — l. *ribaja-*
139 „ 1 „ 6 „ alh. „ et voi hevosella — l. ei sinun hevosellasi voi
140 „ 1 „ 18 „ „ „ langeta — l. langeta, aleta.
169 „ 17 „ ylh. „ *ajan* — l. *ajan, aian, aijan*
172 „ 13 „ „ „ neätä — l. näätä
212 „ 3 „ „ „ usein — l. joskus
213 „ 7 ja 6 „ alh. „ muuallakin PK:ssa — l. muuallakin
216 „ 5 ja 6 „ ylh. „ muualla PK:ssa — l. muualla
218 „ 12 „ alh. „ Kiestingin tienoilla — l. pass. presensissä.